

Sametingets årsmelding 2020

Vedtatt 10. mars 2021

Sak 5/21

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Postboks 3
9735 Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Sámediggi 2021

Innhold

DEL 1 - LEDERS BERETNING	11
DEL 2 - INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	14
Sametingets politiske organisering.....	15
Sametingets administrasjon	18
Sametingets administrative organisering.....	18
Dokumentstatistikk.....	19
Internettstatistikk for Sametinget	20
Statistikk for Sametingets nettside 2020	20
Statistikk sosiale medier 2020.....	21
Nøkkeltall.....	23
DEL 3 - ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	24
Virkemidler, drift politisk og administrativt nivå mot revidert budsjett	24
Om koronasituasjonen	27
Oversikt over utvalgte konsultasjoner med statlige myndigheter i 2020	27
1 SPRÅK.....	30
1.1 Virkemidler til samiske språk.....	31
1.1.1 Innsatsområder - språk.....	31
1.2 Bruk av samiske språk	31
1.2.1 Samletabell - bruk av samiske språk.....	31
1.2.2 Tospråklighetstilskudd til kommuner - direkte tilskudd	32
1.2.3 Samarbeid med KS.....	34
1.2.4 Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner - direkte tilskudd.....	35
1.3 Utvikling av samiske språk.....	36
1.3.1 Samletabell - utvikling av samiske språk	36
1.3.2 Språkutvikling i kommuner - direkte tilskudd.....	36
1.3.3 Språkutvikling i fylkeskommuner - direkte tilskudd	37
1.3.4 Samiske språksentre - direkte tilskudd.....	38
1.3.5 Språksentertreff - seminar.....	39
1.3.6 Språkprosjekter - søkerbasert tilskudd.....	40
1.3.7 Stipend til elever med samisk i videregående skole - søkerbasert tilskudd	42
1.3.8 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd.....	43
1.3.9 Rettskrivningsbok for lulesamisk og sørsamisk - prosjekt	44

1.3.10	Sámi Giellagáldu	44
1.4	Oppfølging av Hjertespråket	47
1.4.1	Samletabell - Hjertespråket	47
1.4.2	Giellalokten.....	48
1.5	Sametingets stedsnavntjeneste	53
2	KUNNSKAP.....	55
2.1	Virkemidler til kunnskap.....	56
2.1.1	Innsatsområder kunnskap	56
2.2	Samiskspråklige barn i dagens samfunn.....	56
2.2.1	Samletabell - samiskspråklige barn i dagens samfunn	57
2.2.2	Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd.....	60
2.2.3	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd.....	61
2.2.4	Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	62
2.2.5	Lulesamisk giellatjehppe - direkte tilskudd til Árran mánnáigárdde	62
2.2.6	Sámi mánát ođđa searvelanjain (samiske barn i nye pedagogiske rom) - utviklingsprosjekt 2018-2022	63
2.3	Tradisjonell kunnskap i ny tid	66
2.3.1	Samletabell - Tradisjonell kunnskap i ny tid	66
2.3.2	Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd.....	66
2.4	Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager	67
2.4.1	Samletabell - kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager	68
2.4.2	Evalueringsordningen for barnehagen	68
2.5	Samisk innhold i skolen	68
2.5.1	Samletabell - samisk innhold i skolen.....	68
2.5.2	Revidering av læreplaner - prosjekt	69
2.5.3	Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen - søkerbasert tilskudd.....	71
2.5.4	Rájahis sámi oahpahuš / grenseløs samisk undervisning	71
2.6	Læringsmiljø og skoleutvikling.....	71
2.6.1	Samletabell - læringsmiljø og skoleutvikling	71
2.6.2	Nettverk for samiskopplæring/ NetSam - direkte tilskudd til Sámi allaskuvla	72
2.6.3	Arbeid mot mobbing - prosjekt	72
2.7	Læremidler	72
2.7.1	Samletabell - læremidler	72
2.7.2	Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	73
2.7.3	Rammeavtale for anskaffelse av læremidler - avtale	75
2.7.4	Ovttas Aktan Aktesne - direkte tilskudd til Sámi allaskuvla	75
2.7.5	Stimuleringstiltak innen læremiddelutvikling - konferanse.....	76
2.8	Myndighet, ansvar og roller innen høyere utdanning og forskning	76

2.9	Utdanning- og forskningstilbud.....	77
2.10	Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning.....	77
2.10.1	Stipend for høyere utdanning - søkerbasert tilskudd.....	78
2.11	Árbediehtu	79
2.11.1	Árbediehtu - prosjekt.....	79
2.12	Implementering av samisk perspektiv i høyere utdanning og forskning.....	79
3	AREALER, MILJØ OG KLIMA.....	80
3.1	Virkemidler til arealer, miljø og klima.....	80
3.1.1	Innsatsområder arealer, miljø og klima.....	80
3.2	Forvaltning av arealer.....	81
3.2.1	Samletabell - tradisjonell kunnskap i forvaltning av arealer	82
3.2.2	Stiftelsen Protect Sápmi - direkte tilskudd	82
3.2.3	Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	83
3.2.4	Forsøk om motorferdsel i utmark - prosjekt	83
3.3	Naturressurser.....	83
3.4	Naturmangfold	84
3.4.1	Samletabell - naturmangfold	84
3.4.2	Verneområdestyreseminar - seminar.....	85
4	NÆRINGER.....	86
4.1	Virkemidler til næringer.....	87
4.1.1	Innsatsområder - næringer.....	87
4.2	Primærnæringer	87
4.2.1	Samletabell - primærnæringer	92
4.2.2	Tilskudd til primærnærings - søkerbasert tilskudd.....	92
4.2.3	Utredning om gjennomgang av reindriftsloven og reindriftsforvaltningen - prosjekt	93
4.3	Variert næringsliv	93
4.3.1	Samletabell - variert næringsliv	93
4.3.2	Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd.....	95
4.3.3	Sápmi næringshage - direkte tilskudd	95
4.3.4	Ungt Entreprenørskap - direkte tilskudd	96
4.3.5	Samisk reiseliv - prosjekt	96
4.3.6	Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd.....	97
4.3.7	Vahca - prosjekt.....	97
4.4	Kreative næringer.....	97
4.4.1	Samletabell - kreative næringer	97
4.4.2	Tilskudd til kreative næringer - søkerbasert tilskudd	98

4.4.3	Kompetansebaserte kreative næringer - prosjekt.....	98
4.4.4	Dáiddadállu - direkte tilskudd.....	99
4.5	Duodji.....	99
4.5.1	Samletabell - duodji.....	100
4.5.2	Duodjeinstituhitta - direkte tilskudd	100
4.5.3	Utvikling og rekruttering i duodjinæringen - direkte tilskudd til Opplæringskontoret i reindrift og duodji.....	100
4.5.4	Næringsavtale for duodji.....	101
5	KULTUR	104
5.1	Virkemidler til kultur	105
5.1.1	Innsatsområder - kultur.....	105
5.2	Gode rammevilkår for samiske kunstnere	107
5.2.1	Samletabell - gode rammevilkår for samiske kunstnere	108
5.2.2	Samisk kunstneravtale - avtale	109
5.2.3	Musikkutgivelser og musikkutvikling - søkerbasert tilskudd	110
5.2.4	Tilskudd til kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	111
5.3	Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur	112
5.3.1	Samletabell - samiske kulturinstitusjoner	112
5.3.2	Festivaler - direkte tilskudd	113
5.3.3	Teatre - direkte tilskudd	115
5.3.4	Tilskudd til Internasjonalt Samisk Filminstitutt - direkte tilskudd	117
5.3.5	Museer.....	118
5.3.6	Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner - direkte tilskudd.....	121
5.3.7	Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	123
5.4	Samisk litteratur og medier	123
5.4.1	Samletabell - samisk litteratur og medier	123
5.4.2	Čális fal - prosjekt	124
5.4.3	Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur - direkte tilskudd	124
5.4.4	Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd.....	126
5.4.5	Samiske litteraturdager - konferanse	126
5.4.6	Lesekampanjer i samarbeid med bibliotek.....	126
5.4.7	Styrke formidling i nordsamisk område.....	126
5.4.8	Samiske medier - direkte tilskudd	127
5.4.9	Formidling av litteratur på bokbussene - direkte tilskudd	127
5.5	Samisk idrett.....	127
5.5.1	Samletabell - samisk idrett	128
5.5.2	Samisk idrett - direkte tilskudd.....	128
5.5.3	Kultur- og idrettsstipend - stipend.....	128
6	KULTURMINNEVERN	129

6.1	Virkemidler til kulturminnevern	130
6.1.1	Innsatsområder - kulturminnevern	130
6.2	Forvaltning av kulturminner	130
6.2.1	Samletabell - forvaltning av kulturminner	134
6.2.2	Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	134
6.2.3	Skjøtsels- og formidlingsarbeid Ceavccageađgi/Mortensnes kulturminneområde - prosjekt	134
6.2.4	BARK - skjøtsel og formidling av kulturminner - prosjekt	134
6.3	Rammebetingelser for samisk kulturminnevern	135
6.4	Synliggjøring av den samiske kulturarven	136
6.4.1	BARK - skjøtsels og formidling av kulturminner	136
6.4.2	Fotefar mot nord - revitalisering	136
6.4.3	Kulturminner i kommunene - KIK	137
6.4.4	UKL - Utvalgte kulturlandskap i jordbruket	137
6.4.5	Kulturlandskap av nasjonal interesse - KULA	137
6.5	Bygningsvern	137
6.5.1	Samletabell - bygningsvern	138
6.5.2	Bygningsvernprosjekter - søkerbasert tilskudd	138
7	HELSE OG SOSIAL	139
7.1	Virkemidler til helse, sosial og barnevern	139
7.1.1	Innsatsområder - helse og sosial	139
7.2	En god helse og likeverdige helse- og sosialtjenester	140
7.2.1	Samletabell - en god helse og likeverdige helse- og sosialtjenester	142
7.2.2	Brukerrettede tilbud for eldre samer - direkte tilskudd til Várđobáiki	143
7.2.3	Samisk legeförening - direkte tilskudd	143
7.2.4	Samisk hus Oslo - direkte tilskudd	143
7.2.5	Sørsamisk helsenettverk - direkte tilskudd	144
7.2.6	Tilskudd til helse- og sosialprosjekter - søkerbasert tilskudd	144
7.2.7	Helse- og sosialfaglig seminar - konferanse	144
7.2.8	Ekstern sakkyndig komité for samisk helseforskning - prosjekt	144
7.3	En likeverdig barneverntjeneste	145
8	URFOLKSRETTIGHETER, INTERNASJONALT SAMARBEID OG LIKESTILLING	146
8.1	Virkemidler til urfolks rettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling	146
8.1.1	Innsatsområder - urfolks rettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling	146
8.2	Samisk samarbeid	147
8.3	Nordområdene	149
8.4	Urfolksrettigheter	149

8.4.1	Samletabell - Urfolksrettigheter	150
8.4.2	Tilskudd til internasjonalt arbeid - direkte tilskudd	151
8.4.3	Barentssekretariatet IKS - direkte tilskudd	151
8.4.4	Samerådet - norsk seksjon - direkte tilskudd	151
8.4.5	Mama Sara Education Foundation - direkte tilskudd	152
8.4.6	Center for Documentation, Research and Information Docip - Direkte tilskudd	152
8.5	Likeverd og solidaritet	152
8.6	Likestilling.....	152
8.6.1	Samletabell - likestilling	152
8.6.2	Vold i nære relasjoner i samiske samfunn - prosjekt.....	153
8.6.3	Sámi NissonForum/Samisk kvinneforum - direkte tilskudd.....	153
8.6.4	Norgga Sáráhkka Samisk kvinneorganisasjon - direkte tilskudd.....	153
8.6.5	Urfolkskvinnekonferanse - konferanse.....	153
9	SAMARBEIDSAVTALER	154
9.1	Virkemidler til samarbeid	154
9.1.1	Innsatsområder - samarbeidsavtaler	154
9.2	Regionalt samarbeid	154
9.2.1	Samarbeidsavtaler med fylkeskommunene.	154
9.2.2	Byavtalene	155
9.2.3	Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd	157
10	ANDRE TILTAK.....	158
10.1.1	Samletabell - Andre tiltak	158
10.1.2	Tilskudd til Noereh - direkte tilskudd	158
10.1.3	Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	158
10.1.4	Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget - søkerbasert tilskudd	159
10.1.5	Samiskrelatert statistikk i Norge - avtale.....	159
10.1.6	Forskning på Sametingsvalget - avtale	160
10.1.7	Tilskuddsforvaltningssystem - prosjekt	160
11	POLITISK NIVÅ.....	161
11.1	Samletabell - politisk nivå	161
11.2	Driftsutgifter politisk nivå	161
11.2.1	Samletabell - politisk nivå	161
11.2.2	Sametingets plenum	161
11.2.3	Sametingets plenumsledelse	161
11.2.4	Sametingets fagkomiteer.....	161
11.2.5	Sametingets kontrollutvalg.....	162
11.2.6	Samisk parlamentarisk råd (SPR)	162
11.2.7	Sametingsrådet.....	162

11.2.8	Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU).....	162
11.2.9	Sametingets eldreråd	163
11.2.10	Sametingets klagenemnd	163
11.3	Virkemidler politisk nivå	164
11.3.1	Tilskudd til politiske grupper i Sametinget	164
11.3.2	Opposisjonens arbeidsvilkår	164
12	ADMINISTRATIVT NIVÅ	165
12.1.1	Sametinget som veiviser for bruk av samisk	165
12.1.2	Sametingets kontorstruktur	166
DEL 4 - STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN		168
Sametingets overordnede vurdering av opplegget for styring og intern kontroll		168
Vesentlige forhold/endringer ved Sametingets planlegging, gjennomføring og oppfølging.....		168
	Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen	169
Personalmessige forhold		169
	Bemannings-, kapasitets og kompetansesituasjonen i Sametinget	169
	Likestilling og diskriminering	169
	Helse, miljø og sikkerhet (HMS), arbeidsmiljø	170
	Sykefravær 170	
Oppfølging tildelingsbrev		170
	Inkluderingsdugnaden.....	171
	Arbeid med informasjonssikkerhet	171
DEL 5 - VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER.....		172
DEL 6 - ÅRSREGNSKAP.....		176
Ledelseskomentarer.....		176
	Formål	176
	Bekreftelse	176
	Vesentlige forhold ved årsregnskapet	176
	Revisjonsordning	177
Prinsippnote årsregnskapet		178
	Transaksjonsbaserte inntekter	178
	Inntekter fra bevilgning og inntekter fra tilskudd og overføringer	178
	Kostnader	179
	Pensjon og gruppelivsforsikring	179
	Leieavtaler	179
	Tilskudd	179
	Klassifisering og vurdering av anleggsmidler	179
	Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld	180

Statens kapital.....	180
Kontantstrømoppstilling	181
Statlige rammebetingelser	181
Bevilgningsrapportering.....	181
Resultatregnskapet	182
Balanse	183
Noter til årsregnskapet	185
Kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden	192
Bevilgningsrapportering	193
Oppstilling av bevilgningsrapportering	193

Del 1 - Leders beretning

Det samiske bosetningsområdet strekker seg over store avstander og statsgrensene til fire land. Vi kaller oss for et grenseløst folk, med sterke slekt- og vennskapsbånd til hverandre uavhengig av statene vi bor i. Koronapandemien snudde verden på hodet i 2020, og med det en aktualisering av hvordan landegrenser og ulike regjeringers styring har konsekvenser og begrensninger for det samiske samarbeidet og dialogen. Stengte landegrenser under den pågående pandemien har hatt store konsekvenser for samhandlingen mellom den samiske befolkningen, lokalsamfunn, familier og slekter, samiske tradisjonelle næringer og samiske kulturarbeidere, for å nevne noen. I samiske samfunn er det mange som ikke har møttes med sine slektninger, venner og kollegaer på andre siden av grensen på lang tid. Generelle strenge grenserestriksjoner og nasjonale påbud om å minimere sosial kontakt - også i områder med lav eller ingen smitte, har påvirket samiske grensesamfunn på en svært negativ måte. Fra samisk hold oppfordres statene til å respektere samiske rettigheter i sine tiltak for å begrense pandemien, herunder retten til å opprettholde kulturelle, politiske, økonomiske og sosiale bånd som beskrevet i FNs erklæring om urfolks rettigheter. Nasjonale reiserestriksjoner i de nordiske landene har blant annet ført til at Sameparlamentarikerkonferansen i 2020 måtte utsettes, et svært viktig forum der sametingsrepresentanter fra Norge, Sverige og Finland, samt samiske representanter fra Russland, møttes for å diskutere viktige saker som angår hele det samiske folk. Vi har måtte omstille oss til en ny og skremmende virkelighet der sykdom og dødsfall, økonomisk usikkerhet, ensomhet og isolasjon har blitt en del av vår hverdag.

Jeg har i løpet av 2020 flere ganger pekt på hvordan verdens urfolk bærer en større risiko og der urfolk er noen av de mest sårbare for konsekvensene av pandemien. Mange urfolk lever i fattigdom med dårligere helsetilbud og infrastruktur sammenlignet med andre i befolkningen i deres respektive land. Urett og overgrep er lettere å skjule under en unntakstilstand, og bekymringsmeldinger fra urfolk verden over vitner om at det begått arealmessige inngrep i urfolks tradisjonelle områder og grove menneskerettighetsbrudd mot urfolk, som ser ut til å ha gått under radaren hos majoritetssamfunnene. Sametinget har uttrykt solidaritet med urfolksledere, og bekymring for at sentrale myndigheter har lukket øynene.

Koronapandemien har også naturlig nok satt sitt preg på samepolitikken. En sentral del av det å være en samisk folkevalgt politiker er å være i tett kontakt med det samiske samfunnet og å møte vårt folk der de er. Sametinget har i 2020 etterfulgt de nasjonale smitteverntiltakene som har vært gjeldende til enhver tid, blant annet ved å arrangere heldigitale komité- og plenums møter. Sametinget har også vært en aktiv pådriver for å få oversatt viktig befolkningsrettet koronarelatert informasjon fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet til samisk. Jeg er stolt over at Sametinget har vært omstillingsdyktig, robust og proaktiv i et svært krevende år. Vi har også i 2020 fremmet viktige saker til plenum, blant annet likestillingsmeldingen Sábmme Jállu, der vi diskuterer likestilling i et perspektiv som inkluderer samer med funksjonsnedsettelse og personer med ulik kjønnsidentitet. Det er et nybrottsarbeid som hele det samiske samfunnet må ta del av, fordi disse temaene fortsatt kan oppleves som tabubelagte for mange i våre samfunn. Sammen kan vi bryte de barrierene til det bedre for vårt folk.

Koronapandemien har tvunget frem en økt kompetanse og bruk av digitale løsninger i hele landet, også hos oss. Koronasituasjonen har forandret vår tilnærming til arbeidsmetoder og åpnet opp for mange nye muligheter. I et bærekrafts- og miljøperspektiv er eksempelvis mindre reisevirksomhet og flere digitale møter et svært viktig og godt bidrag. Digitalisering blir stadig viktigere, og Sametinget er

tydelig på at nasjonale digitaliseringsløft også må inkludere et samisk perspektiv. Den samiske befolkningen skal ha et digitalt tilbud likeverdig med øvrig befolkning i Norge, og det er et ansvar som regjeringen må følge opp.

I en tid der skjermdialog er normen, er det også en reell bekymring for at minoritetsstemmen svekkes i saker der vi skulle ha vært hørt. Sametinget er langt unna sentralmakten i Oslo og nasjonale reiserestriksjoner har gjort at vi kjenner en økt avstand til de som fattet beslutninger som angår oss. Sametinget er det samiske folkets stemme i de nasjonale politiske prosesser, og 2020 har vist oss at vi ikke kan ta det for gitt at våre meninger og innsigelser blir hørt og respektert uten vår tilstedeværelse. Det påligger nasjonale myndigheter et stort ansvar å påse at også de stemmene som er avskåret fra å delta i debattene, blir hørt og hensyntatt. 2020 bør være en kraftig påminnelse for Stortinget å ta et større ansvar når det gjelder statens konsultasjonsforpliktelser til sitt urfolk i de saker som er av samisk interesse. Vi erfarer at samiske næringer som har sitt utgangspunkt i en bærekraftig naturbruk, ofres til fordel for myndighetenes satsing på såkalt «grønn energi». Vi har hele tiden påminnet staten sitt ansvar for samisk nærings- og kulturutøvelse og de folkerettslige prinsippene som må overholdes i areainngripende saker i samiske områder, og vi mener at beslutningstakere også må inkludere samisk naturkunnskap i diskusjonene om en grønnere planet.

2020 har vist oss at vi ikke kan ta hverken god helse, velstand, demokrati og menneskerettigheter som en selvfølge, selv i velutviklede land. Vi må verne om rettstatens prinsipper, og sosiale verdier som ivaretar både enkeltmennesker, sårbare grupper, kulturer og næringer i samfunnet vårt. Vinteren i 2020 var starten på en katastrofal beitekrise for reindriftsnæringen. Jeg har snakket med mange fortvilte reieiere, som fortalte om enorme mengder med snø og islagte beiter. Sametinget tok initiativ til et møte med regjeringen for å diskutere beitekrisen, og jeg er glad for at vi fikk gjennomslag på 30 millioner i tilleggsstøtte til føring, i tillegg til egne støtteordninger rettet mot reindriftsnæringen. Sametinget har også i 2020 hatt et særskilt fokus på å støtte opp under samiske nærings- og kulturaktører, som har mistet store deler av inntektsgrunnlaget sitt under koronakrisen, med økte rammebevilgninger og fleksible ordninger. Samiske bedrifter er ofte små og de er ekstra sårbare når omstendighetene endres så drastisk, og jeg er stolt over at Sametinget har tatt en aktiv og viktig rolle i å støtte opp under våre næringer og kulturarbeidere.

I august 2020 under plenums møtet i Karasjok, kunngjorde vi sammen med Office for Contemporary Art Norway (OCA) en historisk nyhet: de tre samiske kunstnerne Pauliina Feodoroff, Måret Ánne Sara og Anders Sunna tildeles den nordiske paviljongen under den 59. kunstbiennalen i Venezia i 2022, en av de viktigste møteplassene for kunstnere og kunstpublikum fra hele verden. Vi opplever at samiske kunstnere setter dagsorden langt utenfor våre landegrenser, med en kraftfull formidling om det samiske og en unik tilstedeværelse på verdensscenen. Jeg gleder meg til verden i 2022 blir bedre kjent med nasjonen Sápmi.

Jeg tror at mer kunnskap og en større synliggjøring av den samiske kulturen, historien og våre tradisjoner kan bidra til en økt toleranse og forståelse av hvem vi er, og dermed være en viktig bidragsyter i å bekjempe fordommer. Derfor er jeg også glad for at våre samiske språk synliggjøres i økende grad, som på skilt langs veiene eller trykket på de nye nasjonale ID-kortene og passene. Forskning viser at samer opplever mer diskriminering enn majoritetsbefolkningen, og dessverre var 2020 nok et år der vi kunne lese medieoppslag om hatske, diskriminerende ord og handlinger utført mot samer. Fordommer og uvitenhet kan bare bekjempes med kunnskap, og Sametinget har blant annet lagt ned store ressurser i arbeidet med å utvikle de samiske læreplanene i forbindelse med fagfornyelsen. Vi har hatt engasjerte og dyktige fagpersoner fra hele Sápmi i dette arbeidet og jeg er

dypt takknemlig for deres uvurderlige innsats. De har sjenerøst delt av sin kunnskap om samisk identitet, kultur, språk og samfunnsliv, som nå kommer alle barn i Norge til gode. Det er bare noen generasjoner siden at det samiske folk ble forsøkt stilnet og usynliggjort gjennom en langvarig og målrettet for forskningspolitikk, og konsekvensene lever vi fortsatt med. Sametinget vil fortsette innsatsen og står klare til å bistå skolene med å implementere læreplanverkene.

Dette er bare noen av de mange sakene og fokusområdene som Sametinget har arbeidet med i 2020. I denne årsmeldingen vil vi presentere flere resultater av vårt arbeid.

Karášjohka, 31. januar 2021

Aili Keskitalo
Sametingets president

Del 2 - Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Det første Sameting ble åpnet av Hans Majestet Kong Olav V den 9. oktober 1989.

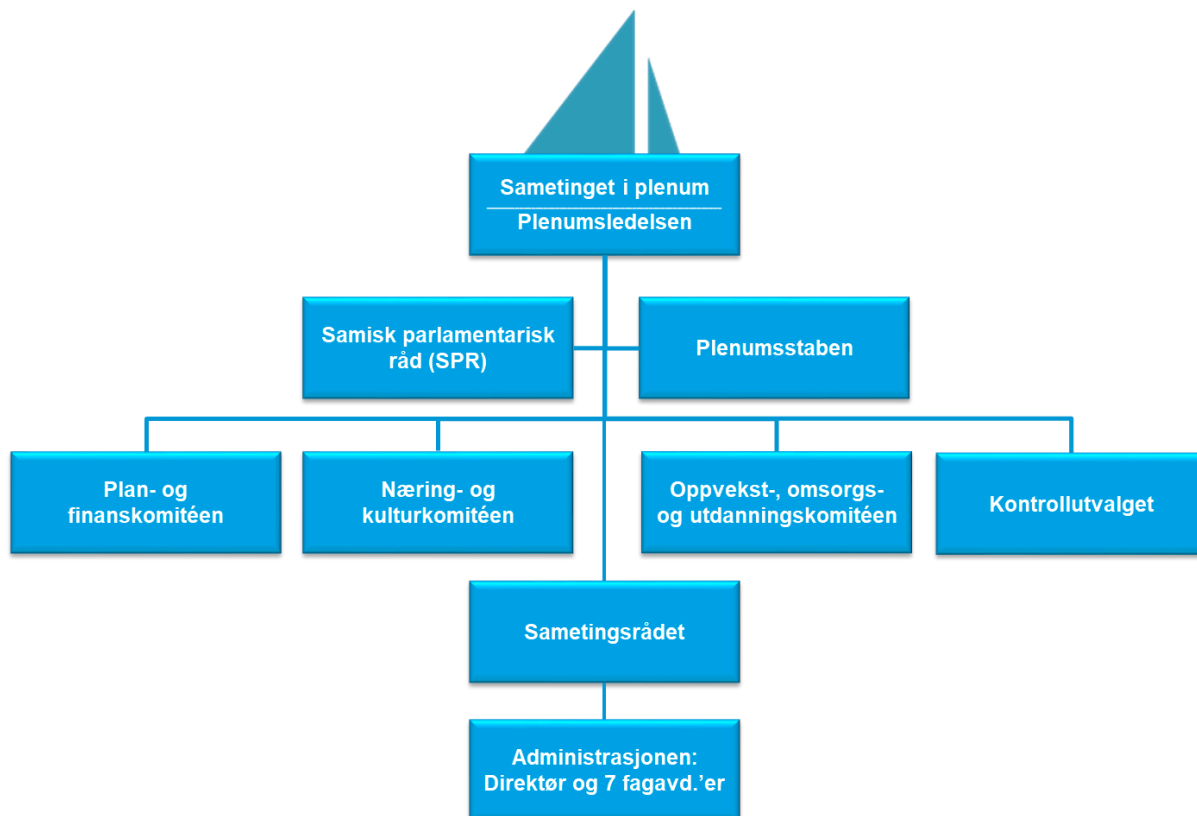
Sametinget er det samiske folkets folkevalgte parlament i Norge og er et selvstendig folkevalgt organ. Som samenes folkevalgte organ i Norge er Sametingets mål å arbeide for anerkjennelse av samenes grunnleggende rettigheter som grunnlag for å ivareta og styrke samisk kultur, språk og samfunnsliv og eksistensen av ulike samiske tradisjoner. Sametinget skal styrke samenes politiske stilling og fremme samenes interesser i Norge samt bidra til en likeverdig og rettferdig behandling av det samiske folket.

Sametinget er et demokratisk instrument for samisk selvbestemmelse og for utvikling av nyttige og nødvendige tjenester og tilbud til den samiske befolkningen. Sametinget er samenes talerør nasjonalt og internasjonalt. Sametinget vil bidra til at rettighetene i FNs erklæring om urfolks rettigheter implementeres i lovverk og praktisk politikk som påvirker vår hverdag.

Sametinget styres etter det parlamentariske prinsipp, hvor det sittende Sametinget baserer sin virksomhet på tillit i plenum. Sametinget i plenum er Sametingets øverste organ og myndighet. Tinget regulerer sin virksomhet innenfor de rammer som er gitt i Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (Sameloven). Plenum fastsetter tingets arbeidsorden, med regler og retningslinjer for all annen virksomhet i regi av Sametinget. Det avholdes henholdsvis fire komité- og plenumsmøter i året. I 2020 var komité- og plenumsmøtet i februar-mars avholdt i adskilte uker. Komité- og plenumsmøtet i mai-juni ble avholdt samme uke og møtet var digitalt på grunn av koronasituasjonen. Det ble også avholdt komité- og plenumsmøte i august og oktober i samme uke. Begge disse møtene var digitale møter. Årets siste komité og plenum i november og desember ble avholdt i to separate uker og digitalt. I 2020 var det dermed fem komité- og plenumsmøter.

Sametingsvalget holdes hvert fjerde år på samme dagen som stortingsvalget. Sametinget er øverste valgmyndighet til sametingsvalget. Det er 7 valgkretser som dekker hele landet, hver valgkrets får tildelt mandater etter antall manntallsførte i kretsen.

Til sammen velges det 39 representanter fra hele landet.

Sametingets politiske organisering

Plenumsledelsen består av fem medlemmer som velges etter forholdstallsprinsippet av og blant Sametingets representanter.

Fra 15. juni 2018 og ut valgperioden er plenumsledelsen slik:

Tom Sottinen (AP), plenumsleder	vara: Synnøve Søndergaard, (AP)
Tor Gunnar Nystad (NSR), nestleder	vara: Nils Mikkelsen Utsi, (NSR)
Aili Guttorm (NSR)	vara: Ellinor Marita Jåma, (ÅaSG)
Thomas Åhren (NSR)	vara: Niko Valkeapää, (NSR)
Kåre Olli, (partipolitisk uavhengig)	vara: Toril B. Kåven, (NORD)

Plenumsledelsens oppgave er å innkalle til Sametingets komité- og plenums møter og lede plenums møtene etter reglene i Sametingets forretningsorden. Dette omfatter også å behandle permisjonssøknader, og å ta nødvendige avgjørelser i spørsmål om Sametingets saksforberedelse og spørsmål om tolking av regulativ og reglement. Plenumsledelsen fremmer innstilling til plenum i reglement om saksbehandlingen i Sametinget og godtgjørelse til Sametingets politikere.

Plenumsledelsen skal på vegne av Sametingets plenum, ivareta representasjonsoppgaver, eventuelt utpeke andre til slike oppgaver, og utpeke Sametingets deltakere til møter, konferanser med mer.

I tillegg har plenumsledelsen som oppgave å forestå og forvalte Sametingets valgmannfall og valg til Sametinget.

Alle Sametingets representanter er medlem av en av de tre fagkomitéene som behandler saker og gir sin innstilling til Sametinget i plenum:

- Plan- og finanskomitéen
- Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomitéen
- Nærings- og kulturkomitéen

Fagkomitéene er opprettet for å utnytte den samlede samepolitiske kunnskap som finnes blant Sametingets representanter, samtidig som man legger til rette for at representantene involveres i forberedelsene av saker til behandling i Sametingets plenum. Komitéene fremmer på bakgrunn av et forslag fra Sametingsrådet, eventuelt plenumsledelsen, innstilling til plenum i de sakene plenumsledelsen oversender komiteene.

Plenumsmøtene har vært tolket av fire faste tolker fra/til norsk (svensk), nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk, alt etter hvilket språk som ble brukt fra talerstolen. Møtene i fagkomiteene har vært tolket fra nordsamisk til norsk, med én tolk i hver komité.

I 2020 bestod fagkomiteene av følgende representanter:

Plan- og finanskomiteen	
Leder Cecilie Hansen	Senterpartiet
Nestleder Ronny Wilhelmsen	Arbeiderpartiet
Medlem Runar Myrnes Balto	Norske Samers Riksforbund
Medlem Nils Mikkelsen Utsi	Norske Samers Riksforbund
Medlem Tor Gunnar Nystad	Norske Samers Riksforbund
Medlem Anne Henriette Reinås Nilut	Norske Samers Riksforbund
Medlem Ellinor Marita Jåma	Åarjel-saemiej-Gielh
Medlem Klemet Erland Hætta	Norske Samers Riksforbund
Medlem Tom Sottinen	Arbeiderpartiet
Medlem Synnøve Søndergaard	Arbeiderpartiet
Medlem Lars Filip Paulsen	Høyre
Medlem Toril Bakken Kåven	Nordkalottfolket
Medlem Isak Mathis O. Hætta	Kautokeino fastboendes forening

Nærings- og kulturkomiteen	
Leder Arild Pettersen Inga	Arbeiderpartiet
Nestleder Berit Marie P. E. Eira	Flyttesamelista
Medlem Nora Marie Bransfjell	Norske Samers Riksforbund
Medlem Mathis Nilsen Eira	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sandra Andersen Eira	Norske Samers Riksforbund
Medlem Jovna Vars Smuk	Norske Samers Riksforbund/ Samefolkets parti
Medlem Ann Karin Kvernmo	Norske Samers Riksforbund
Medlem Jan Ole Klemet Hermansen	Senterpartiet
Medlem Per Mathis Oskal	Arbeiderpartiet
Medlem John Kappfjell	Arbeiderpartiet
Medlem Arthur Tørfoss	Fremskrittspartiet
Medlem Tor H. Mikkola	Senterpartiet
Medlem Inger Eline Eriksen Fjellgren	Årja

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen	
Leder Márjá-Liissá Partapuoli	Norske Samers Riksforbund / Samefolkets parti
Nestleder Jørn Are Gaski	Arbeiderpartiet
Medlem Piera Heaika Muotka	Norske Samers Riksforbund
Medlem Gunn Anita Jacobsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Thomas Åhrén	Norske Samers Riksforbund
Medlem Niko Valkeapää	Norske Samers Riksforbund
Medlem Karen Anette Anti	Norske Samers Riksforbund
Medlem Aili Guttorm	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sandra Márjá West	Norske Samers Riksforbund
Medlem Ann-Elise Finbog	Samefolkets parti
Medlem Elisabeth Erke	Senterpartiet
Medlem Kåre Olli	Partipolitisk uavhengig
Medlem Kjellrun Wilhelmsen	Nordkalottfolket

Sametingsrådet har i 2020 bestått av følgende personer:

Sametingsrådet	
President Aili Keskitalo	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Henrik Olsen	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Silje Karine Muotka	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Mikkel Eskil Mikkelsen	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Hans Ole Eira	Senterpartiet

Sametingsrådet fungerer som Sametingets «regjering» og står for den daglige politiske virksomheten.

Sametingets administrasjon

Sametinget har en desentralisert administrasjon med en kontorstruktur som er geografisk spredt på åtte ulike steder (for kart se del 3 kapittel 11). Sametingets parlamentsbygning og hovedadministrasjon ligger i Karasjok. Kontorene er lokalisert i samiske områder og er på de fleste stedene lokalisert sammen med andre samiske institusjoner. Dette bidrar både til gode fagmiljø og til viktige kompetansearbeidsplasser i forholdsvis små arbeidsmarkeder. I tillegg bidrar spredt kontorstruktur til godt søkertilfang ved rekruttering og til god trivsel ved at ansatte har mulighet til å velge hvor de vil arbeide.

Sametingets administrative organisering

Sametingets administrasjon er organisert i en stab og 7 fagavdelinger. Fagavdelingene er igjen delt opp i ulike fagseksjoner. Øverste leder i administrasjonen var direktør Rune Fjellheim frem til september 2020. I 2020 ble Inger Marit Eira-Åhrén tilsatt som direktør for Sametinget, og Eira-Åhrén er direktør for perioden 01.09.2020 - 31.08.2026.

Øvrige ledelse består av følgende avdelingsdirektører:

- Rávdná Buljo Gaup, Direktør i plenumstaben
- Brita Oskal Eira, Fungerende direktør i avdeling for oppvekst og opplæring
- Magne Svineng, Direktør i avdeling for næring, kultur og helse
- Risten Länsman, Fungerende direktør i avdeling for språk
- Siv Eli Vuolab, Fungerende direktør i kommunikasjonsstaben
- Tommy Somby, Direktør i avdeling for administrasjon
- Sunniva Skålnes, Direktør i avdeling for kulturminner, areal og miljø
- Hege Fjellheim, Direktør i avdeling for rettigheter og internasjonale saker

Utførte årsverk i henhold til DFØ*	Fast ansatte
137,95	146

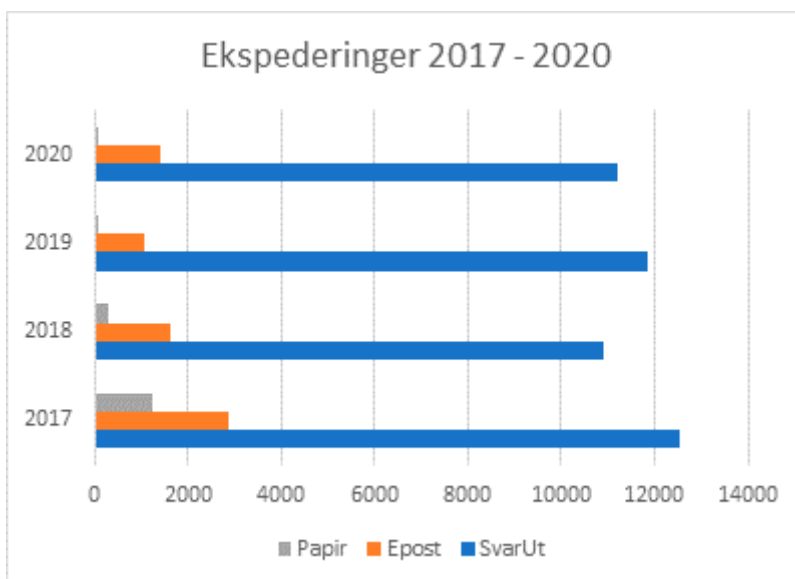
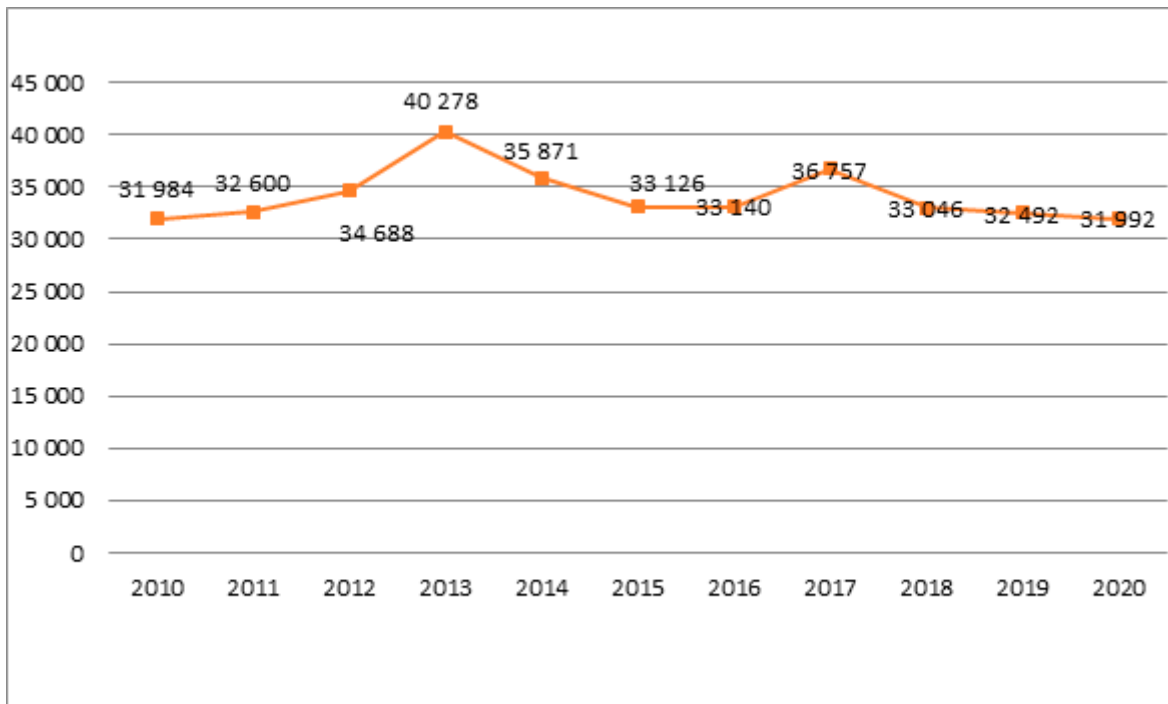
* Netto forbruk etter fravær og permisjoner

**Antall stillingshjemler

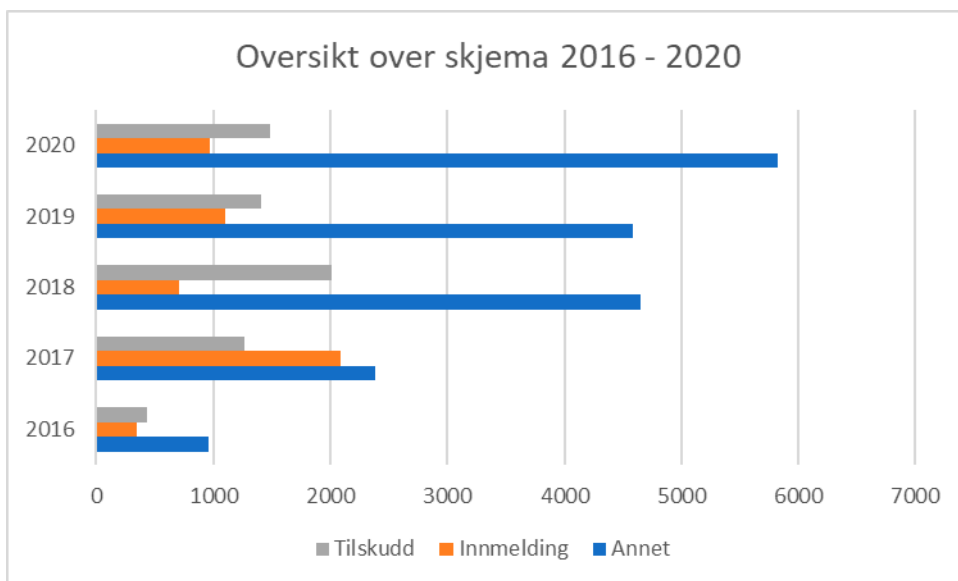
Sametinget har siden 2017 rapportert årsverk etter mal fra DFØ. I henhold til tildelingsbrev skal SSB sine tall for arbeidsavtaler benyttes. Disse foreligger ikke ennå, derfor har en brukt fast ansatte uten fravær, permisjoner, vakanser og engasjement.

Dokumentstatistikk

Antall dokumenter som registreres i arkivsystemet fra 2010 fram til 2020.

En tydelig trend er at ekspedering via digitale plattformer øker, mens papirpost går ned. Dette er en trend som har vart over flere år.

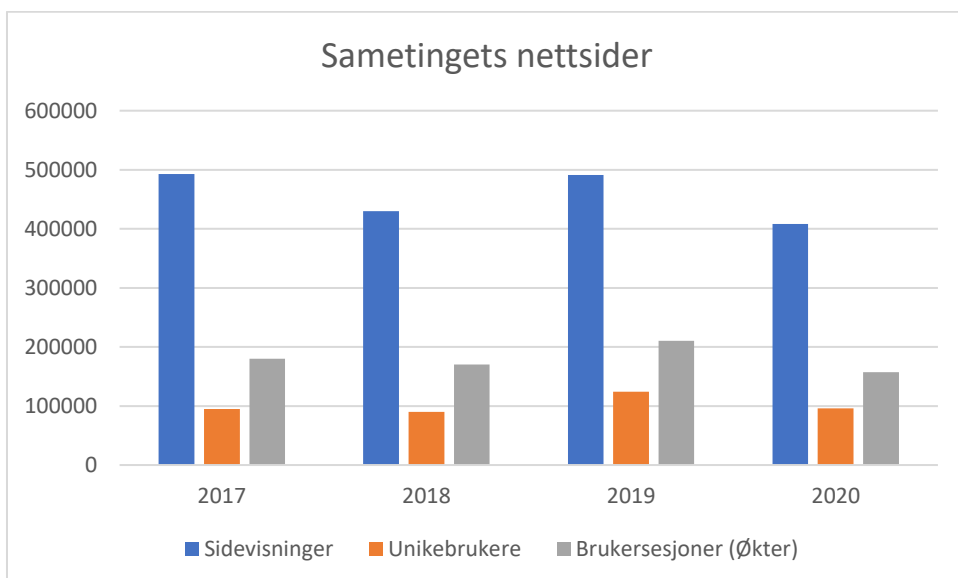

Innmelding viser antall registreringer i Sametingets valgmanntall. Annet er jobbsøknader og annen dokumentasjon som er mottatt elektronisk.

Internettstatistikk for Sametinget

Statistikk for Sametingets nettside 2020

Grafene viser en oversikt over utviklingen på Sametingets nettsted. 2017 var et valgår, noe som påvirker nettstatistikken. På Sametingets nettside er forsiden mest besøkt, deretter følger sidene «Tilskudd og stipend», «Om Sametinget» og «Arrangementer».

En bruker er en unik bruker som kommer fra en PC/mobil/tablet. Hvis denne brukeren går inn på nettstedet vårt fra samme nettleser på samme PC/mobil/tablet en gang i måneden gjennom hele året telles dette som 12 brukersesjoner.

Fra 2019 til 2020 er andelen brukere på mobil nesten likt. Andelen på nettbrett er gått tilbake fra 6,41 % til 2,70 %. Andelen på PC er gått opp fra 63,98 % til 67,55 %.

Geografisk oversikt over besøkende per fylke (antall brukere):

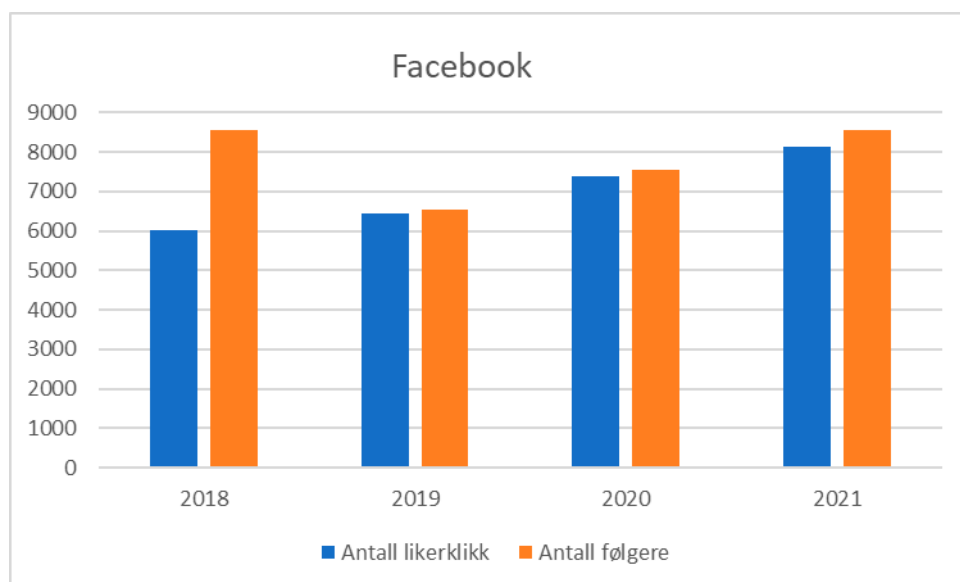
Fylke	Antall brukere
Oslo	18 886
Troms og Finnmark	8 185
Nordland	4 875
Trøndelag	3 881
Viken	3546
Rogaland	2 868
Møre og Romsdal	2 072
Vestland	2 027
Agder	1 617
Vestfold og Telemark	1 224

29 522 brukere mangler geografiske data.

Forsiden vår www.sametinget.no er fortsatt den mest besøkte siden på vårt nettsted i 2020. Deretter kommer: Tilskudd og stipend, Nasjonaldag og nasjonale symboler (artikkel), Historikk, Om Sametinget (transportside), Språk (tjenesteside), Om Sametinget (transportside nytt nettsted), Innmelding i valgmanntallet (artikkel), Kontakt Sametinget: Ansatte og kontorer og Kultur (tjenesteside)

Statistikk sosiale medier 2020

Statistikken viser at samenes nasjonaldag er noe som vekket stort engasjement både i alle våre sosiale medier og på nettsiden.

Tallene viser antall likerklipp og antall følgere pr 01.01.

Instagram

01.01.2021: 2317 følgere. En økning på 297 følgere fra 01.01.2020, da Sametinget hadde 2020 følgere. Halvparten av følgerne er mellom 25 og 44 år og består av 71% kvinner og 29 % menn.

Twitter

3010 følgere i 2020, som er en økning på 100 følgere fra 1.1.2019, da vi hadde 2910 følgere.

Nøkkeltall

Nøkkeltall 2018-2020	2018	2019	2020
Samlet bevilgning	486 904 000	514 004 000	524 968 000
Virkemidler totalt	317 209 659	338 901 537	354 175 783
-Andel virkemidler av samlet bevilgning	65,1 %	65,9 %	67,4 %

Nøkkeltall 2018-2020	2018	2019	2020
Driftsutgifter politisk og adm. nivå	169 618 119	179 646 740	164 619 586
Driftsutgifter politisk nivå	8,1 %	8,2 %	6 %
Driftsutgifter administrativt nivå	26,7 %	26,7 %	25,3 %
Lønnskostnad pr. årsverk adm. nivå	714 480	738 900	
Lønnsandel adm. i forhold til driftsutg. adm.	67,8 %	70,5 %	67,7 %

Volumtall 2018-2020	2018	2019	2020
Antall klager	16	19	27

Del 3 - Årets aktiviteter og resultater

Virkemidler, drift politisk og administrativt nivå mot revidert budsjett

Regnskapet for 2020 presenteres opp mot revidert budsjett for 2020.

Det vises til Sametingets reviderte budsjett for 2020, sak 18/20, vedtatt 11.06.20, hvor refordelingen av budsjettet for 2020 er foretatt.

	Regnskap	Budsjett 2020	Avvik	i %
Driftsinntekter				
Bevilgninger fra departementene	524 968 000	524 968 000	0	0,0 %
Sum driftsinntekter	524 968 000	524 968 000	0	0,0 %
Virkemidler				
Virkemidler	354 175 783	355 404 000	1 228 217	0,3 %
Sum virkemidler	354 175 783	355 404 000	1 228 217	0,3 %
Driftskostnader				
Drift politisk nivå	31 686 511	34 795 000	3 108 489	8,9 %
Drift administrativt nivå	132 933 075	133 761 000	827 925	0,6 %
Sum driftskostnader	164 619 586	168 556 000	3 936 414	2,3 %
RESULTAT	6 172 631	1 008 000	5 164 631	
Anvendelse av årsresultatet				
Til annen egenkapital	-6 172 631			
Sum anvendelse	0			

Bevilgninger fra departementene

Fordeling av bevilgningene fra departementene er som følger:

	Regnskap	Budsjett 2020	Avvik	i %
Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD	518 968 000	518 968 000	0	0,0 %
Klima- og miljøverndepartementet - KLD	6 000 000	6 000 000	0	0,0 %
Sum	524 968 000	524 968 000	0	0,0 %

I tillegg til disse bevilgningene er det gitt bevilgninger og tilskudd til ulike formål. For nærmere spesifisering se Del 6 bevilgningsrapportering.

Virkemiddelregnskapet 2020

	Regnskap	Budsjett 2020	Avvik	i %
Språk	102 954 853	108 945 000	5 990 148	5,5 %
Kunnskap	44 420 358	47 087 000	2 666 642	5,7 %
Arealer og miljø	2 342 897	2 232 000	-110 897	-5,0 %
Næring	42 629 617	39 075 000	-3 554 618	-9,1 %
Kultur	140 456 084	136 501 000	-3 955 084	-2,9 %
Kulturminnevern	8 561 214	8 600 000	38 786	0,5 %
Helse- og sosial	2 692 972	3 023 000	330 028	10,9 %
Urfolks rettigheter og internasjonalt arbeid	1 258 000	2 108 000	850 000	40,3 %
Samarbeidsavtaler	2 686 000	2 000 000	-686 000	-34,3 %
Andre tiltak	6 173 788	5 833 000	-340 788	-5,8 %
Sum	354 175 783	355 404 000	1 228 217	0,3 %

Totalt viser virkemiddelregnskapet for 2020 et overskudd på kr 1 228 217.

Sametingsrådet fordeler de søkerbaserte virkemidlene innenfor Sametingets budsjett med unntak av de virkemidlene som er lagt til plenumsledelsens disposisjon.

I 2020 er omdisponeringsfullmakten brukt til å dekke underskudd på enkelte tilskuddsposter mot andre tilskuddsposter som har et overskudd, jf. tabellen nedenfor. Plenum er informert om dette under rådets beretning ved plenum i desember 2020.

Post	Beskrivelse	Budsjett 2020	Milder som kan omdisponeres 2020	Omdisponeres til følgende poster 2020	Budsjett 2020 etter omdisponering
11000	Språkprosjekter	9 034 000	0	1 080 000	10 114 000
11100	Stipend for elever med samisk i fag i vgs	3 000 000	-150 000	0	2 850 000
12000	Sámi Giellagáldu	5 000 000	-1 000 000	0	4 000 000
13200	Språkreform - Vaibmogiela/hjertespråk	8 179 000	-1 980 000	0	6 199 000
13300	Rettskrivningsbok for lulesamisk	200 000	-100 000	0	100 000
Sum språk		25 413 000	-3 230 000	1 080 000	23 263 000
21000	Utvikling av læremidler	17 590 000	0	870 000	18 460 000
21230	Pedagogisk matteriell - barnehage	1 540 000	0	694 000	2 234 000
21110	Stipend for høyere utdanning	2 450 000	0	600 000	3 050 000
21130	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen	500 000	-400 000	0	100 000
22402	Spesialpedagogiske fagdager	120 000	-120 000	0	0
22503	Evalueringsprosjekt barnehager	200 000	0	400 000	600 000
22600	Revidering av læreplaner	2 850 000	-1 500 000	0	1 350 000
22810	Stimuleringstiltak for læremiddellutviklere	100 000	-100 000	0	0
23000	Sámi mánaat odđa searvelanjain	3 928 000	-1 094 000	0	2 834 000
23100	Arbeid mot mobbing	1 000 000	-1 000 000	0	0
Sum kunnskap		30 278 000	-4 214 000	2 564 000	28 628 000
31500	Forsøk om motorferdsel i utmark	150 000	-150 000	0	0
Sum Arealer, Miljø og Klima		150 000	-150 000	0	0
40000	Tilskudd til primærnæringer	9 900 000	-1 500 000	0	8 400 000
40050	Utredning reindrifts- lov og forvaltning	1 800 000	-1 050 000	0	750 000
40510	Variert næringsliv	5 600 000	0	2 900 000	8 500 000
40530	Sápmi næringshage	412 000	0	400 000	812 000
41012	Samisk reiseliv -søkerbasert	2 000 000	-400 000	0	1 600 000
41002	Kreative næring	1 550 000	0	750 000	2 300 000
41004	Dáiddadállu	300 000	0	0	300 000
41050	Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	2 100 000	0	810 000	2 910 000
41053	Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	50 000	-10 000	0	40 000
41054	Kompetansetiltak - søkerbasert tilskudd	400 000	-200 000	0	200 000
41058	Fag- og øko.utvalg - næringsavtalen	100 000	-100 000	0	0
41062	Markedstilpasning	700 000	-500 000	0	200 000
Sum næring		24 912 000	-3 760 000	4 860 000	26 012 000
19000	Samisk kunstneravtale	8 570 000	0	800 000	9 370 000
17012	Musikkutgivelser og musikkutvikling	2 500 000	0	500 000	3 000 000
17100	Tilskudd til kulturtiltak	3 550 000	0	1 000 000	4 550 000
17300	Intitusjonsutvikling	1 000 000	0	1 000 000	2 000 000
17500	Konferanse om samisk litteratur og kultu	300 000	-300 000	0	0
Sum kultur		15 920 000	-300 000	3 300 000	18 920 000
36400	Skjøtsels- og formidlingsarbeidet Morten	200 000	0	500 000	700 000
Sum Kulturminnevern		200 000	0	500 000	700 000
27100	Utredning om vold i nære relasjoner i samiske samfunn	350 000	-350 000	0	0
51400	Urfolksskvinnekonferanse	300 000	-300 000	0	0
Sum Urfolksrettigheter, internasjonalt, likestilling		650 000	-650 000	0	0
Sum virkemidler			-12 304 000	12 304 000	0

Om koronasituasjonen

I årsmeldingen for 2020 ser man gjennomgående hvordan koronasituasjonen har påvirket Sametingets aktiviteter. Alt fra interne aktiviteter i Sametinget til samisk samarbeid på tvers av landegrenser ble preget i større eller mindre grad. Situasjonen har gitt utfordringer for Sametinget til å gjennomføre daglige aktiviteter, blant annet ble møter, konferanser, prosjekter og fysiske sammenkomster utsatt, avlyst eller avholdt digitalt.

Teknologi og digitale løsninger har i 2020 vært løsningen på mange utfordringer. Det har vært avgjørende å kunne ha digitale møter og slik sikre at prosesser ikke stanser opp. Sametingets politiske møter, som komite og plenum, har blitt avholdt digitalt eller med spesielle smittevernregler. Når det gjelder Sametingets administrasjon har det ikke vært mulig å holde vanlig aktivitet, noe som også har gitt kostnadsbesparelser i drift.

Næringslivet i det samiske området har hatt krevende år og dette er noe Sametinget har tatt hensyn til når det gjelder tilskuddsmottakere. Sametinget har valgt å ikke kreve tilbake tilskudd fra de som får fast direkte tilskudd fra Sametinget for arrangement som ikke blir gjennomført som følge av koronaviruset. På grunn av koronasituasjonen er det forventet at aktiviteten til mange av mottakerne av direktetilskudd har vært lav i 2020 og at dette kan medføre en overskuddsandel på over 20 %. Sametinget gjør derfor et unntak i 2021 fra det vedtatte regelverket for direkte tilskudd, og tillater mottakere av direktetilskuddene å overføre hele overskuddet fra 2020 til 2021. Sametinget styrket i revidert budsjett 2020 visse ordninger til næringslivet for å kunne bidra ekstra til næringsutvikling i en vanskelig tid.

Oversikt over utvalgte konsultasjoner med statlige myndigheter i 2020

Prosedyrene for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget ble inngått i mai 2005. Konsultasjoner skal være reelle og gjennomføres med mål om å oppnå enighet. Sametinget gjennomfører en rekke konsultasjoner i løpet av et år. Noen konsultasjonsprosesser består av lange møterekker både på administrativt og politisk nivå, andre konsultasjoner gjennomføres med ett enkelt møte.

Oversikt over utvalgte konsultasjoner gjennomført i 2020

Sak	Konsultasjonspart	Status	Resultat
Språk			
Ny språklov	Kulturdepartementet	Avsluttet	Enighet
Hjertespråket	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Forskrift om stedsnavn	Kulturdepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Offentlig samisk og kvensk navn av «Kongeriket Norge»	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Primærnæringer			
Kvotemelding - Meld. St. 32 (2018-2019)	Fiskeridepartementet	Avsluttet	Delvis enighet

Sak	Konsultasjonspart	Status	Resultat
Riksrevisjonens undersøkelse av kvotesystemet i kyst- og havfisket	Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Laksefiskereguleringer 2021-2025	Miljødirektoratet, og Klima- og Miljødepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Kongekrabbereguleringer 2021	Fiskeridirektoratet og Fiskeridepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Regulering av fiske i 2021	Fiskeridirektoratet og Fiskeridepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Endringer i rovviltforvaltningen	Klima- og miljødepartementet	Delvis enighet	Avsluttet
Opplæring			
Samisk innhold i læreplanene for Vg1 yrkesfag	Utdanningsdirektoratet	Avsluttet	Enighet
Samisk innhold i de øvrige læreplanene	Utdanningsdirektoratet	Avsluttet	Enighet
Studieforberedende programfag: samisk innhold i nasjonale læreplaner	Utdanningsdirektoratet	Avsluttet	Enighet
Studieforberedende programfag: samisk innhold i nasjonale læreplaner	Utdanningsdirektoratet	Avsluttet	Enighet
Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Forskrift om rammeplan for Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Hvordan Sametinget skal involveres i arbeidet med ny lov for universiteter og høyskoler og stortingsmeldingen om styringspolitikken for statlige universiteter og høyskoler	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Tildelingsbrev for 2021 til Samisk høgskole, Nord universitet og Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet (UiT)	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Nasjonal retningslinje for masterutdanning i avansert klinisk sykepleie	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Konsultasjon om nasjonal retningslinje for paramedisinutdanning	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Andre			
Endringer i sameloven	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Endringer i domstolloven	Justisdepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Miljø og areal			
Bjøråa og Ytteråa	Norges vassdrags- og energidirektorat	Pågående prosess	Enighet om prosess
Sak om to gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark	Miljødirektoratet	Pågående prosess	Konsultasjon ikke fullført

Sak	Konsultasjonspart	Status	Resultat
Mulig utvidelse av Blåfjella Skjækerfjella nasjonalpark	Fylkesmannen i Trøndelag	Pågående prosess	Enighet om prosess
22 kV kraftledning for tilknytning av Melfjordbotn	Norges vassdrags -og energidirektorat	Avsluttet	Delvis enighet
KV 132 Kvandal - Kanstadbotn	Norges vassdrags -og energidirektorat	Avsluttet	Enighet
Foldvik kraftverk	Olje- og energidepartementet	Avsluttet	Ikke enighet
Revisjon konsesjonsvilkår Ábojohkka vassdraget	Olje- og energidepartementet	Avsluttet	Enighet
Fem skogsområder i Narvik, Rana og Hemnes kommuner	Fylkesmannen i Nordland	Avsluttet	Enighet om prosess
Politisk konsultasjon om St.meld Vindkraft på land	Olje- og energidepartementet	Avsluttet	Ikke enighet
Ekspropriasjon av reindriftens rettigheter for kvartsuttak i Nasafjell, Rana kommune.	Nærings- og fiskeridepartementet	Pågående prosess	Ikke avsluttet
Helse og sosial			
Barnevernsloven	Barne- og familiedepartementet	Pågående prosess	Konsultasjon ikke fullført
Oppdragsdokumenter til regionale helseforetak	Helse- og omsorgsdepartementet	Avsluttet	Enighet
Lov om eldreombud	Helse- og omsorgsdepartementet	Avsluttet	Ikke enighet
Demensplan 2021	Helse- og omsorgsdepartementet	Avsluttet	Enighet

1 Språk

Samfunns mål:

- De samiske språkene er naturlige, samfunnsbærende og levende språk.

Språket utvikles gjennom et sosialt samspill mellom mennesker. 2020 har gitt nye utfordringer for språkutviklingen. Koronapandemien har ført til at arrangementer som språkkurs, språkarena og seminarer har blitt avlyst, utsatt eller holdt digitalt. 2020 har vist hvor viktig det er at det finnes et godt digitalt tilbud på de samiske språkene. I året som har vært har Sametinget fokusert på å bedre det digitale språktilbudet. Blant annet kan samarbeidet mellom Sámi giellagáldu og Divvun trekkes frem, hvor nye termer publiseres digitalt rett etter normering. Sametinget har også gjennom sine tilskuddsordninger bevilget tilskudd til applikasjoner, som vil gi et bedre digitalt språktilbud.

Språksituasjonen for de samiske språkene er veldig ulik. Noen steder i Sápmi er språket en naturlig del av hverdagen og de høres og lever. Andre steder er det utfordringer med å skape språkarenaer, og revitalisere språket. Sametinget har tidligere påpekt at ume-, pite- og skoltesamisk ikke blir omtalt i Hjertespråket og i 2020 utførte Sametinget en kartlegging av språksituasjonen for disse språkene. Dette er et viktig arbeid og vil synliggjøre språksituasjonen for disse tre språkene i Norge. Sametinget prioriterer også under tilskuddsordningen til språkprosjekter tilskudd til språkutvikling i sør-, lule- og markasamisk område. I 2020 ble det til sammen bevilget 44 tilskudd til dette formålet. Det er vanskelig å måle hvordan tilskuddene bidrar til løft i språket i området, men på sikt vil man se hvilke resultater dette gir.

Samisk språkuke er et viktig tiltak, og i år var det fokus på synliggjøring av samiske språk i det offentlige rom. Koronaviruset gjorde at det ble flere digitale arrangementer, men Sametinget ser hvor populært en slik språkuke er og hvordan interessen vokser. Det var over 200 arrangementer og tiltak som ble registrert på den digitale kalenderen og Sametinget bevilget 50 tilskudd til språkprosjekter under språkuka.

For at de samiske språkene skal ha en naturlig plass i samfunnet er det viktig å presisere at det er et felles samfunnsansvar. Kommuner, fylkeskommuner og språksentre er viktige institusjoner som bidrar til at de samiske språkene utvikles og er en del av det offentlige rom. Det er dermed svært gledelig at stadig flere kommuner innlemmes i språkforvaltningsområdet og i 2020 ble Tjeldsund kommune en del av dette området. I 2020 ble språksenteret i Oslo en fast post på Sametingets budsjett, og det er en milepæl for samer bosatt i hovedstaden. I året som har vært har Sametinget også fokusert på ny norsk språklov, hvor det for første gang slås fast i loven at samiske språk er urfolksspråk. Selv om dette ikke endrer språkenes rettslige situasjon, så har det stor verdi at det stadfestes at de samiske språkene er urfolksspråk. Sametinget vil fortsette med å jobbe for å sikre at de samiske språkene har det vernet og de utviklingsmulighetene de trenger.

1.1 Virkemidler til samiske språk

1.1.1 Innsatsområder - språk

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Bruk av samisk språk	44 817 099	45 507 000	689 901
Utvikling av samiske språk	53 471 323	55 259 000	1 787 677
Hjertespråket	4 666 431	8 179 001	3 512 569
Sum	102 954 853	108 945 000	5 990 147

Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2015	0	-	78 500	0
2016	0	-	61 000	11 000
2017	0	-	178 500	
2018	1 578 550	15,8 %	157 000	
2019	2 373 000	23,8 %	26 000	15 000
2020	6 021 600	60,4 %	136 800	300 000
Sum	9 973 150	100,0 %	637 800	326 000

1.2 Bruk av samiske språk

Mål for innsatsområdet:

- Innbyggerne i forvaltningsområdet for samisk språk kan aktivt bruke samisk i kommunikasjon med offentlige instanser.

1.2.1 Samletabell - bruk av samiske språk

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Tospråklighetstilskudd til kommuner - direkte tilskudd	41 076 099	41 766 000	689 901
Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner - direkte tilskudd	3 741 000	3 741 000	0
Sum	44 817 099	45 507 000	689 901

1.2.2 Tospråklighetstilskudd til kommuner - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
10000 Kautokeino kommune	7 226 000	7 226 000	0
10001 Karasjok kommune	5 979 099	6 249 000	269 901
10002 Tana kommune	4 045 000	4 045 000	0
10003 Porsanger kommune	3 957 000	4 017 000	60 000
10004 Nesseby kommune	3 003 000	3 003 000	0
10005 Kåfjord kommune	2 909 000	2 909 000	0
10016 Hamarøy kommune	2 929 000	2 929 000	0
10007 Snåsa kommune	2 132 000	2 132 000	0
10008 Lavangen kommune	2 067 000	2 067 000	0
10009 Røyrvik kommune	1 531 000	1 891 000	360 000
10014 Hattfjelldal kommune	1 884 000	1 884 000	0
10015 Røros kommune	2 214 000	2 214 000	0
10017 Tjeldsund kommune	1 200 000	1 200 000	0
Sum	41 076 099	41 766 000	689 901

Kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er viktige samarbeidspartnere i styrking av de samiske språkene. Kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk skal tilrettelegge forholdene slik at samene kan bruke samisk som kommunikasjonsspråk i kontakt med kommunene. Sametinget bevilger tospråklighetsmidler til kommunene, slik at de klarer å oppfylle språkreglene og utvikle samisk språk.

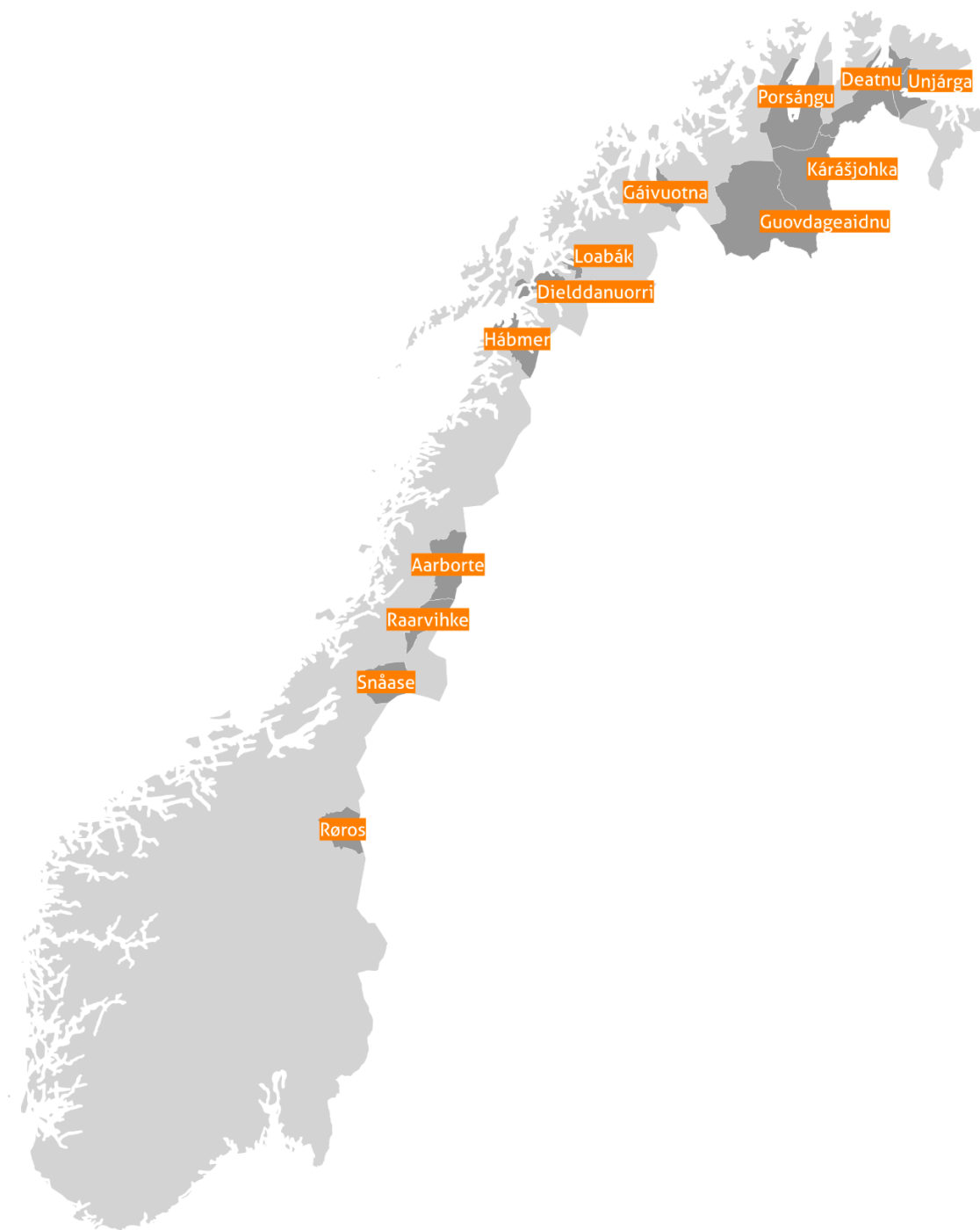
I juli 2020 ble Tjeldsund kommune innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Det er nå i alt 13 kommuner i samisk språkforvaltningsområdet. Fire av de er i sørsamisk område, en i lulesamisk område og åtte i nordsamisk område.

Sametingsrådet holder årlige møter med kommunene i forvaltningsområdet for samiske språk. På grunn av koronapandemien ble det avholdt digitale møter med kommunene i samisk språkforvaltningsområde. Sametinget fortalte om oppfølgingen av Hjertespråket og om aktiviteten i Giellalokten (språkløftet).

Målet med de årlige møtene er å styrke informasjonen mellom Sametinget og kommunene, etablere arenaer for informasjon og kommunikasjon. Med dette vil man rette oppmerksomheten på hvordan man styrker og utvikler de samiske språkene. Temaene på møtene var:

- Informasjon om endring i Samelovens § 3.
- Ny tilskuddsmodell for nytt språkområde.
- Gjennomføringen av Samisk språkuke 2020.
- Rekrutteringsstrategier.
- Kompetansebehov i det samiske samfunnet.
- Digital karrierekonferanse for elevene i videregående skole.
- Koronatiltak i forbindelse med tospråklighetstilskudd.

Sametinget har også holdt kommunikasjonsmøter med kommunene enkeltvis, blant annet møtet med Tjeldsund kommune, ny kommune i forvaltningsområdet, og møtet med Røros kommune. Temaet for disse møtene var samisk språk og samisk kulturplanlegging som allerede er i gang.

Forvaltningsområdet for samisk språk på norsk side av Sápmi

Forvaltningsområdet for samisk språk på svensk og finsk side av Sápmi

1.2.3 Samarbeid med KS

KS er kommunesektorens organisasjon. Alle norske kommuner og fylkeskommuner er medlemmer i KS. Sametinget og KS har vedtatt å samarbeide om saker som berører begge parter. Målet er å utvikle tjenestetilbudet til den samiske befolkningen.

Et viktig samarbeidsfelt som er nevnt, er etablering av nettverk med kommuner der det bor samer. Nettverket er etablert og ble åpnet digitalt i september 2020.

I forbindelse med åpningen av nettverket, ble det holdt et digitalt møte med blant annet følgende saker: sør- og lulesamisk lærerutdanning, rekruttering av samiske lærere, samisk utdanning og fremtiden til de samiske kommunene og arbeidsmarkedet og hvilke forventninger det er til de samiske kommunene. Sametinget vil i fremtiden delta i nettverket, noe som også er i tråd med målet i samarbeidsavtalen.

1.2.4 Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
10055 Troms og Finnmark fylkeskommune	1 335 000	1 335 000	0
10052 Nordland fylkeskommune	1 320 000	1 320 000	0
10053 Trøndelag fylkeskommune	1 086 000	1 086 000	0
Sum	3 741 000	3 741 000	0

Måloppnåelsesvilkårene for tospråklighetstilskudd til fylkeskommunene er at:

- Tospråklighetstilskuddet skal virke til at befolkningen i forvaltningsområdet har mulighet til å lære seg samisk og fremme språket.
- Innbyggerne i forvaltningsområdet for samisk språk kan aktivt bruke samisk i kommunikasjon med offentlige instanser.

Sametinget har i 2020 fått rapporter fra fylkeskommunene om hva de har gjennomført i 2019 og på hvilke tiltak fylkeskommunene har brukt tospråklighetsmidlene til.

Trøndelag fylkeskommune har blant annet brukt direktetilskuddet til skilting. Både veier, stedsnavn og bygninger har fått samiske navn. Tilskuddet er også brukt til oversetting; forskjellige artikler, logoer og nyhetsartikler på deres hjemmeside. Trøndelag fylkeskommune har også arrangert kurs for voksne, delt ut stipend til tre sørsamiske lærerstudenter, anskaffet seg tolkeutstyr som blant annet brukes når det er møte med Samisk råd.

Nordland fylkeskommune har blant annet brukt direktetilskuddet til lønninger, oversetting av informasjonsmateriell, informasjon, pressemeldinger og skjemaer til alle de samiske språkene. De har tolker som blir brukt etter behov. Fylkeskommunen jobber regelmessig med å fremme samisk i hele organisasjonen, men ingen av de ansatte i kommunen har hatt permisjon med lønn for å ta utdanning i samisk.

Fra 1. januar 2020 er Troms og Finnmark fylkeskommuner slått sammen. Troms fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune har samarbeidsavtaler med Sametinget og i 2020 startet arbeidet med å få i stand en samarbeidsavtale mellom Sametinget og den nye fylkeskommunen.

Finnmark fylkeskommune skriver i rapporten at de har hatt tospråklighetsaktiviteter og -prosjekter i 2019. De har blant annet holdt samiskkurs, fylkesbiblioteket har gjennomført prosjekter og feiret samisk nasjonaldag. Fylkeskommunen har oversatt utlysninger og sakspapirer til nordsamisk og oversatt blant annet fylkeskommunens nettsider, digitale skjemaer og informasjon på Snelandia.no. Finnmark fylkeskommune skriver i rapporten at det er stort behov for informasjon på samisk og det ikke bare som utlysninger. Blant annet er det behov for informasjon fra utstillinger, fra skolen, i brosjyrer og annen informasjon til hjelp for samisktalende til å holde kontakt med fylkeskommunen.

Troms fylkeskommune skriver i rapporten at direktetilskuddet brukes til stillingen som språkkonsulent, som utfører oversettingsarbeid og betjener de samiskspråklige. Fylkestinget har vedtatt å styrke samiskundervisningen i videregående skole og målet er å øke antall elever som velger samiskundervisning i videregående skole. Slik styrke kvaliteten i undervisningen, og de har bevilget 2 millioner kroner over fem år til dette formålet. Troms fylkeskommune har arrangert Samekonferanse og fylkesbiblioteket har deltatt på Riddu Riđđu og i andre aktiviteter der samisk språk høres og sees. Undervisningsetaten har feiret Samisk nasjonaldag, og har arrangert språktreff for ungdom som leser samisk i videregående skole.

1.3 Utvikling av samiske språk

Mål for innsatsområdet:

- Befolkningen har mulighet til å lære seg samisk og fremme språket.

1.3.1 Samletabell - utvikling av samiske språk

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
10010 Språkutvikling i kommuner - direkte tilskudd	12 602 248	13 730 000	1 127 752
10054 Språkutvikling i fylkeskommuner - direkte tilskudd	1 359 000	1 360 000	1 000
Samiske språksentre - direkte tilskudd	22 291 866	22 635 000	343 134
13400 Språksentertreff - konferanse	0	0	0
11000 Språkprosjekter - søkerbasert tilskudd	9 911 800	9 034 000	-877 800
11100 Stipend til elever med samisk i fagkretsen i videregående skole	2 843 500	3 000 000	156 500
11200 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	325 000	300 000	-25 000
13300 Rettskrivingsordbok for lulesamisk - prosjekt	54 731	200 000	145 269
12000 Sámi giellagáldu - prosjekt	4 083 178	5 000 000	916 822
Sum	53 471 323	55 259 000	1 787 677

1.3.2 Språkutvikling i kommuner - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Språkutvikling i kommuner:

- Befolkningen har mulighet til å lære og utvikle samisk språk.

Måloppnåelsesvilkårene for språkutviklingsarbeidet er:

- Antall samiskspråklige tiltak for barn i barnehagen og i skolen.
- Antall andre samiskspråklige tiltak.

Kommunene og fylkeskommunene har utformet 3-årige aktivitetsplaner for språkutviklingsarbeidet, og Sametinget har innvilget tilskudd på grunnlag av disse. Sametinget har i 2020 innvilget til sammen 13 626 000 kroner til kommunenes språkutviklingsaktiviteter. Tilskuddet skal brukes til språkutviklingsaktiviteter for barn og unge, og til andre språkutviklingstiltak for kommunens innbyggere.

Det er gitt tilskudd til forskjellige tiltak, og de fordeler seg som tiltak for barnehagebarn, skoleelever og andre språktiltak.

1.3.3 Språkutvikling i fylkeskommuner - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Språkutvikling i fylkeskommuner:

- Befolkningen har mulighet til å lære og utvikle samisk språk.

Sametinget har satt av 1 360 000 kroner i budsjettet for 2020 til språkutviklingstilskudd. Sametinget bevilger tilskudd til språkutviklingsarbeid til fylkeskommunene på grunnlag av de 3-årige handlingsplanene. Alle fylkeskommuner har fått innvilget like stort beløp til språkutviklingsarbeid i 2020. Sametinget har i 2020 fått rapporter fra fylkeskommunene om hva de har gjennomført i 2019. På grunnlag av disse rapportene har Sametinget fått informasjon om hva fylkeskommunene har brukt tospråklighetsmidlene til.

Troms fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune har sendt hver sin rapport i 2020 som viser hvilke tiltak som er gjennomført i 2019. Finnmark fylkeskommune rapporterer at midlene er brukt på samiskkurs, prosjekter i Finnmark fylkesbibliotek, tolking i konferanser, oversetting og kunngjøringer. Troms fylkeskommune rapporterer på at tospråklighetsmidlene gikk til Samekonferanse, litteraturprogram i Riddu Riđđu, formidlingstiltak ved bibliotekene i Tromsø, aktiviteter i de videregående skolene i Troms, og til kultur i Troms. Det har vært politisk kommunikasjon mellom Troms og Finnmark fylkeskommune og Sametinget om økningen i budsjettet. Troms og Finnmark fylkeskommune har laget en midlertidig handlingsplan for årene 2021-2023.

Nordland fylkeskommune har brukt utviklingsdelen til blant annet tilskudd til organisasjoner og institusjoner, samisk byutvikling og samiske utviklingsprosjekter.

Trøndelag fylkeskommune har blant annet gitt støtte til aktiviteter som styrker samisk språk og kultur, og de har også delt ut stipend til sørsamiske lærerstudenter.

1.3.4 Samiske språksentre - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
10100 Sámi giella- ja kulturg. - Porsanger kommune	993 000	993 000	0
10101 Giellasiida - Samisk språksenter - Kåfjord kommune	993 000	993 000	0
10102 Árran julesáme guovdásj	970 000	993 000	23 000
10103 Várdobáiki sámi guovddáš	993 000	993 000	0
10104 Isak Saba guovddáš - Nesseby kommune	993 000	993 000	0
10105 Tana samiske språksenter - Samisk nærings- og utredningssenter (SEG)	993 000	993 000	0
10106 Gáisi Giellaguovddáš, Tromsø kommune	993 000	993 000	0
10107 Aajege, Røros - Trøndelag fylkeskommune	993 000	993 000	0
10108 Áltá Sámi Giellaguovddás	993 000	993 000	0
10109 Ástávuona giellagoahtie - Lavangen kommune	993 000	993 000	0
10110 Gielem nastedh - Snåsa kommune	993 000	993 000	0
10111 Gielearnie - Røyrvik kommune	993 000	993 000	0
10112 Storfjord språksenter - Storfjord kommune	993 000	993 000	0
10114 Giellagiisá - Kautokeino kommune	993 000	993 000	0
10115 Samisk hus i Oslo	331 000	331 000	0
10113 Aktivitetstilskudd	8 081 866	8 402 000	320 134
Sum	22 291 866	22 635 000	343 134

Mål for tilskuddsordningen - Samiske språksentre:

- Samiske språksentre fremmer og synliggjør samiske språk aktivt i sine virkeområder.

Språksentrene rapporterer til Sametinget for det foregående året. Derfor er det i Sametingets årsmelding aktiviteter som språksentrene har gjennomført i 2019. Sametingets dialog med språksentrene i 2020 vil også inkluderes.

I Sametingets reviderte budsjett 2020 fikk Oslo språksenter fast bevilgning i Sametingets budsjett.

Antall språksentre	Språkområde
4	Sørsamisk
2	Lulesamisk
12	Nordsamisk
1	Oslo

Oslo språksenter fikk fast plass på Sametingets budsjett i revidert budsjett for 2020. Språksentrene er de viktigste samarbeidspartnerne til Sametinget i bevaring og utvikling av samiske språk, og språksentrene gjør en veldig viktig jobb i samiske områder. Gjennom aktiviteter i språksentrene tilrettelegges det for mange språkarenaer og det arrangeres mange språkkurs. Språksentrene har under språkuka vært viktige samarbeidspartnere for Sametinget, og de har vært med på å arrangere kreative aktiviteter hele uka.

Koronasituasjonen har også påvirket språksentrene. I april 2020 holdt Sametinget et digitalt møte med språksentrene for å høre om hvordan koronaviruset påvirker dem. Alle språksentrene rapporterte at på grunn av smittevernstiltakene har deres aktiviteter stoppet opp. Mange kurs og språkarenaer ble utsatt

eller avlyst. Mange språksentre valgte å tilby digitale aktiviteter, og andre igjen valgte å bruke ressurser på interne aktiviteter og utviklingsarbeid i den tiden pandemien førte til nedstengning av samfunnet. Fra og med juni har alle språksentrene tatt opp aktivitetene igjen, og ved slutten av 2020 var driften nesten som normalt. De rapporterer om at det er færre deltakere enn vanlig, og at smitteverntiltakene var uklare.

Språksentrene rapporterer utfra 3-årige handlingsplaner som de sender til Sametinget. Fra samme handlingsplan bevilges det årlig driftsstøtte til de språksentrene som får direkte tilskudd. Driftsstøtten skal brukes til å arrangere språkkurs og språkarenaer. Språksentrene utformer selv lokal tilpasset innhold til kursene og språkarenaene. De fleste språksentrene arrangerer både nybegynnerkurs og muntlige språkkurs for de som kan noe fra før av, mens andre arrangerer samiske semesteremner eller lesetrening for de som behøver hjelp til å bli trygg i lesing på samisk.

Språkkurs og -tiltak for barn og unge er prioritert i 2019 og alle de etablerte språksentrene har arrangert språkaktiviteter spesielt for barn og/eller ungdom. Lekesamlinger, familiesamlinger, leksehjelp og fritidsaktiviteter er noen eksempler. Språksentrene har i tillegg arrangert mange aktiviteter i forbindelse med språkuka.

Tabellen viser antall språkarenaer og språkkurs som er arrangert i sør-, lule- og nordsamiske områder. Alle språkarenaer og -kurs er arrangert flere ganger, slik at det reelle antall arenaer og kurs er i virkeligheten større.

Arrangert	Språkarena	Språkkurs
Sørsamisk område	84	5
Lulesamisk område	5	1
Nordsamisk område	124	25
I alt	213	31

1.3.5 Språksentertreff - seminar

Det ble ikke noe av Sametingets treff med språksentrene i 2020 på grunn av koronaviruset, som skulle bli arrangert på Røros i mai. Sametinget har holdt mange digitale møter med språksentrene i 2020, der språksentrene har fått fortelle om sin situasjon og om hvordan de jobber. Språksentrene hadde avlyst arrangementene, og de fast ansatte var på hjemmekontorer hvor de planla det videre arbeidet. Sametinget oppfordret språksentrene til å arrangere digitale aktiviteter i 2020 på grunn av koronaviruset, som eksempelvis digitale språkkurs, intern opplæring, og utvikling av læremidler. Under de digitale møtene fikk språksentrene også informasjon om språkuka.

1.3.6 Språkprosjekter - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
11000 Språkprosjekter	9 911 800	9 034 000	9 034 000	-877 800

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
11000 Språkprosjekter	10 860 600	637 800	311 000	9 911 800

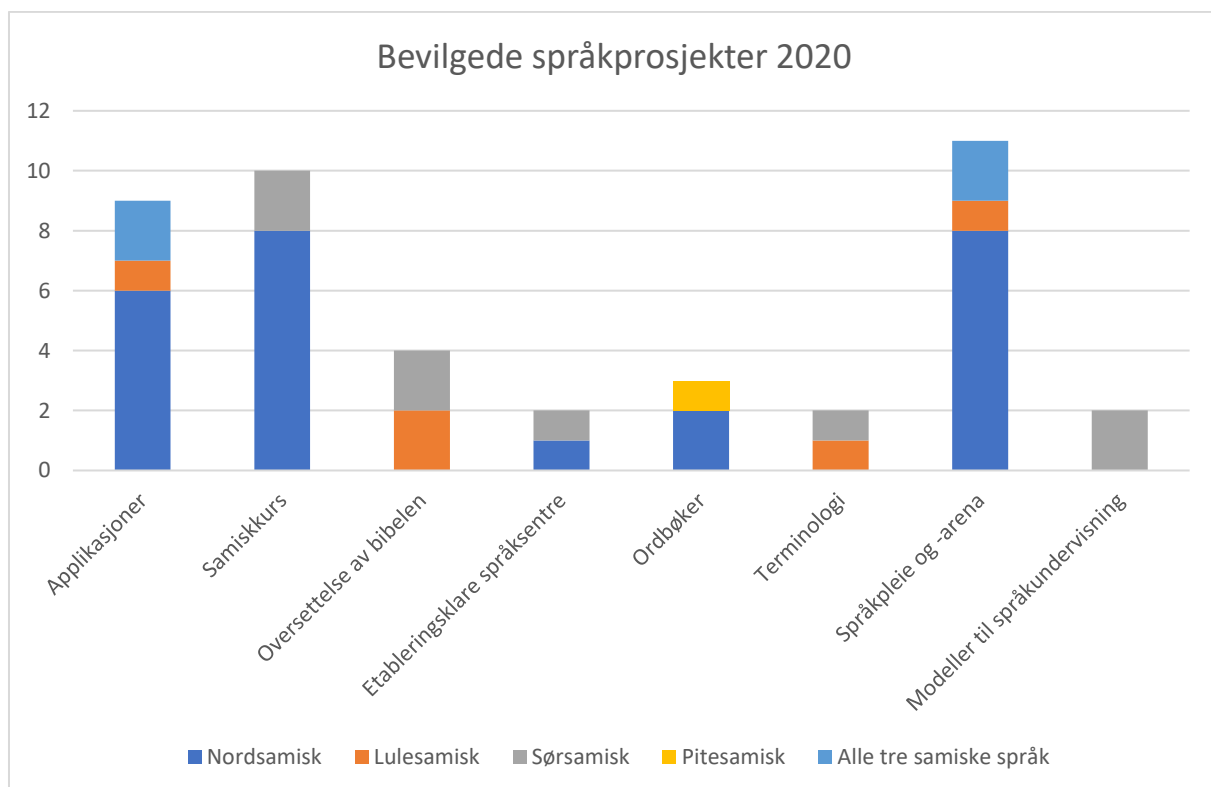
Mål for tilskuddsordningen - Språkprosjekter:

- Befolkningen har mulighet til å lære seg samisk og fremme språket.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
11000 Språkprosjekter	108	94	14

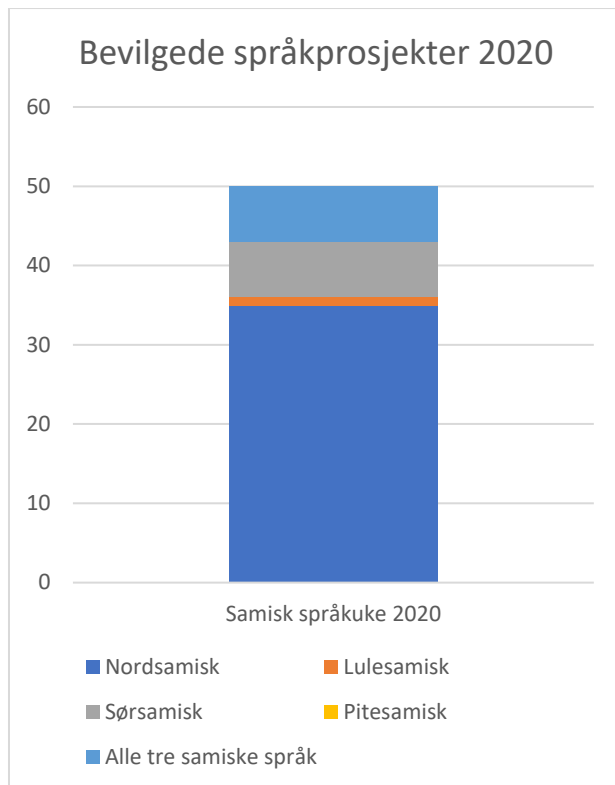
I løpet av året kom det mange søknader. Sametingsrådet overførte 1 586 000 kroner i tillegg til tilskuddsordningen. I alt er det avsatt 10 620 000 kroner til språkprosjekter i 2020 og det har blitt bevilget for 10 475 600 kroner.

Bevilgede tilskudd er fordelt slik etter prioriteringene (Legg merke til at bevilgningene til språkprosjekter i Samisk språkuke 2020 er presentert i et eget diagram):

Til prioriteringen Samisk språkuke 2020 var det flest bevilgede språkprosjekter på til sammen 50

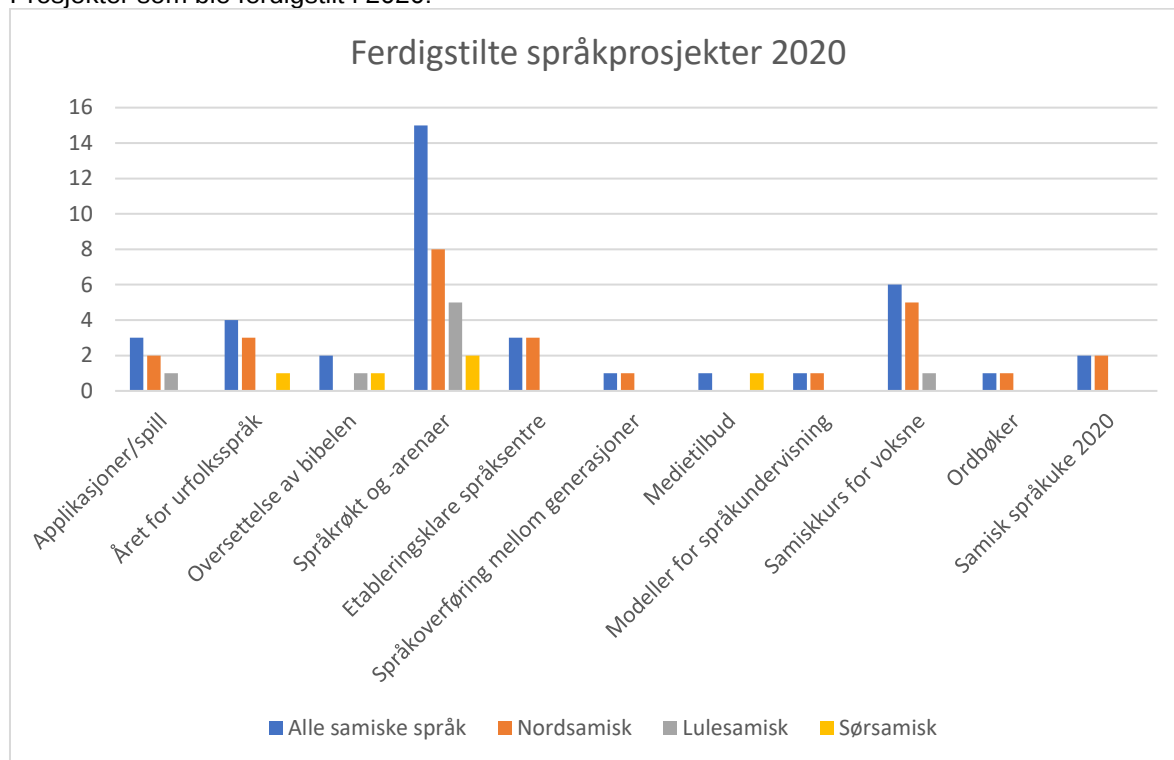
tilskudd. Fordelingen av disse vises i følgende figur. Søknadene kom fra forskjellige områder i Sápmi, men de fleste kom fra nordsamisk område.

Til disse prioriteringene var det ingen søknader i 2020:

- Lese- og skrivehjelpsordninger for samisktalende.
- Innsamling og formidling av samiske stedsnavn.
- Bidra til utviklingsprosjekter for samiskspråklige medietilbud som er i overgangsfase før stabile driftsstøtteordninger.

Prosjekter som ble ferdigstilt i 2020:

39 språkprosjekter er ferdigstilt i 2020. Blant annet er det laget 3 applikasjoner for barn og unge. Det er fullført 15 språkrøkttiltak og språkarena prosjekter, 1 lulesamisk bibeloversetting og 1 sørsamisk bibeloversetting, 4 prosjekter som synliggjør det internasjonale urfolkspråkåret 2019, 6 samiskkurs for voksne, 1 språkoverføring mellom generasjoner, 1 medietilbud, 1 ordbok, 1 modell for språkundervisning og 2 prosjekter i forbindelse med språkuka 2020.

Kvæningen kommune har fått tilskudd til videreføring av språktiltak, som danner grunnlaget for etablering av språksentre. Oslo samisk hus har fått tilskudd til både språktiltak som danner grunnlaget for etablering av språksentre og aktivitetstilskudd etter at det i revidert budsjett ble vedtatt at de skal tildeles direkte tilskudd fra Sametinget.

1.3.7 Stipend til elever med samisk i videregående skole - søkerbasert tilskudd

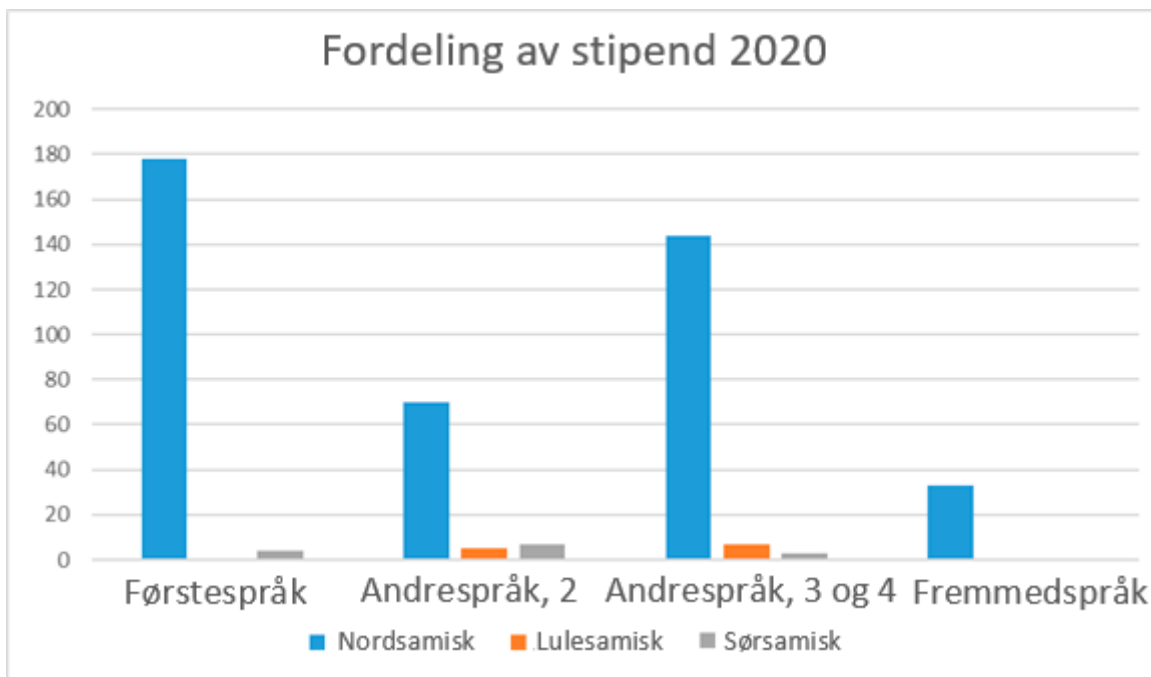
	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
11100 Stipend til elever med samisk i vid. skole	2 843 500	3 000 000	3 000 000	156 500

Mål for tilskuddsordningen - Stipend til elever med samisk i videregående skole:

- Motivere ungdom til å ta samisk som fag på videregående skole.

Størrelsen på språkmotiveringsstipendet til elever som har samisk som førstespråk var på kroner 9 500. Elevene som hadde samisk som andrespråk på nivå 2 fikk kroner 6 000. Elevene som hadde samisk som andrespråk på nivå 3 og 4, og elevene som hadde samisk som fremmedspråk, fikk kroner 3 500. Det er også tildelt stipend til en elev som tok samisk som førstespråk som privatist.

	2017	2018	2019	2020
1. språk	199	203	202	179
2. språk, 2	103	87	63	82
2. språk, 3 og 4	162	127	168	154
Fremmedspråk	47	37	34	33
Totalt	511	451	467	448

1.3.8 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
11200 Språkstipend høyere utdanning	325 000	300 000	300 000	-25 000

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
11200 Språkstipend høyere utdanning	340 000	0	15 000	325 000

Mål for tilskuddsordningen - Språkstipend høyere utdanning:

- Motivere flere til å lese de mest utsatte samiske språkene.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
11200 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	36	33	3

Tildeling av språkstipend for vår- og høstsemesteret 2020 vises i følgende tabell:

Tildeling av språkstipend 2020	Vårsemester	Høstsemester
Sørsamisk	10	6
Lulesamisk	7	2
Pitesamisk - sørsamisk	1	1
I Markasamisk område	1	5

1.3.9 Rettskrivningsbok for lulesamisk og sørsamisk - prosjekt

Rettskrivningsbok i lulesamisk er en veiledningsbok for alle som skriver lulesamisk. Boka skal gi råd i skriving av formelle tekster, for eksempel ved bruken av stor bokstav, hvordan bruke utropstegn, bruken av komma, hvordan forkorte ord osv. Det administrative arbeidet med rettskrivningsprosjektet startet etter høsten 2018. Dette arbeidet er et fellesprosjekt med Sametinget i Sverige.

Planen var at den siste korrekturlesingen skulle gjøres i slutten av november 2020, og da skulle også boka sendes i trykken. Meningen var å offentliggjøre boka i desember, dersom boka ble normert i begynnelsen av november 2020. I praksis ble det vanskelig å ferdiggjøre den lulesamiske rettskrivningsboka i 2020, og derfor er planen å få den ferdig i første halvår av 2021.

Sørsamisk rettskrivningsbok er en rettleidningsbok for alle som skriver på sørsamisk. Målet med boka er å gi råd ved forming av formelle tekster, slik som når skal man bruke store bokstaver, utropstegn og liknende.

Det administrative arbeidet med og planleggingen av sørsamisk rettskrivningsbok startet på slutten av 2020. Planen er ikke ferdiggjort og planleggingen av prosjektet fortsetter i 2021. Arbeidet er et felles prosjekt med Sametinget i Sverige, og det blir utnevnt personer til arbeidet fra begge Sametingene.

På grunn av koronaviruset ble det ikke holdt fysiske møter, da det ble vanskeligere å foreta reiser. Det ble heller holdt digitale møter, til sammen 10 halvdagsmøter og ett todagers møte.

1.3.10 Sámi Giellagáldu

Etablering som permanent organ

Sametingets mål har vært å etablere Sámi Giellagáldu som permanent normeringsorgan for de samiske språkene i løpet av 2020 slik at det nye organet kan tre i kraft i 2021. Prosessen med å få Sámi Giellagáldu etablert som permanent organ er i gang, men permanent finansiering av Sámi Giellagáldu er ikke løst.

I sak 020/20 Etablering av Sámi Giellagáldu - Sáme Giellagáldo - Saemien Gielegaaltije - Säämi Kielâkäldee - Sää'm Kïöllka'Iddi godkjente Sametingets plenum retningslinjene for Sámi Giellagáldu som sametingene i samarbeid hadde ferdigstilt og blitt enige om på administrativt nivå. Samtidig etablerte plenum en tilknytning av Sámi Giellagáldu til Sametinget. Dette vedtaket trer i alle fall i kraft først når visse forutsetninger er på plass:

- Første forutsetning er at alle de tre sametingene godkjenner enslydende retningslinjer for Sámi Giellagáldu.
- Den andre forutsetningen er at alle de tre sametingene slutter seg til samarbeidet, og underskriver samarbeidsavtale angående virksomheten til Sámi Giellagáldu.
- Den tredje forutsetningen er finansieringen. Sametingene skal hvert år inngå avtale om Sámi Giellagáldu sitt budsjett for det følgende året før sametingenes budsjett for det følgende året blir behandlet i plenum.

I retningslinjene for Sámi Giellagáldu beskrives blant annet Sámi Giellagáldu sin organisering, mål og oppgaver, styrets sammensetning og oppgaver, og direktørens oppgaver og ansvarsområde. Alle de tre sametingene har enstemmig godkjent retningslinjene til Sámi Giellagáldu som enslydende. Retningslinjene til Sámi Giellagáldu trer i kraft etter retningslinjenes § 13.

På grunn av manglende finansiering og praktiske juridiske utfordringer, har det ikke vært mulig å etablere Sámi Giellagáldu som permanent virksomhet i 2020. Sametinget vil fortsette arbeidet neste år.

Normering

Sametingene i Norge, Sverige og Finland underskrev en samarbeidsavtale i januar, der partene avtalte at virksomheten til Sámi Giellagáldu skal gjennomføres i prosjektform og som et samarbeid mellom sametingene til utgangen av dette året.

I dag er Sámi Giellagáldu et nordisk samisk språksamarbeidsorgan underlagt Samisk Parlamentarisk Råd (SPR) og skal jobbe med språkrøkt og fungere som normeringsorgan for de samiske språkene i Norge, Sverige og Finland. I januar etablerte styret til SPR fem språkseksjoner innenfor Sámi Giellagáldu og utnevnte medlemmer og varamedlemmer til disse etter forslag fra sametingene. De sør-, lule-, nord-, øst- og enaresamiske språkseksjonene har ansvar for normering i sine respektive samiske språk.

Sørsamisk språkseksjon holdt fem samlinger i år og normerte i alt 319 nye termer i sørsamisk.

Lulesamisk språkseksjon møttes tre ganger og normerte 520 nye termer i lulesamisk. Språkseksjonen normerte blant annet navn på 179 land i verden, statsborgerskap i disse landene og hvordan man skal skrive språkene på lulesamisk. Her noen eksempler:

- Land: *Aktidum Arába Emiráhta, Båssná og Herzegovijnna, Myanmárra*
- Folk: *arába emiráhtak, båssná og herzegovijnak, myanmáarak*
- Språk: *arábagiella, båsnágiella, myanmáragiella*

Den nordsamiske språkseksjonen holdt fire samlinger i år og normerte i alt 349 nye termer på nordsamisk. Språkseksjonen vedtok å ta hensyn til dialektforskjeller i normeringen av nordsamiske termer, noe som er en bemerkelsesverdig prinsipiell bestemmelse i forhold til normering av nordsamisk terminologi. Språkseksjonen normerte også at urfolkgruppen First Nations i Canada skal skrives enten som First Nations eller som vuosttaš álbmogat på nordsamisk. Det er her snakk om det folket i Canada som er urfolk, men som ikke tilhører métis-folket eller inuitene.

Språkveiledning

Språkbrukere, oversettere og institusjoner spør ofte om råd fra Sámi Giellagáldu angående rettskriving av ord, tilpasning av låneord, betydningen av stedsnavn og deres etymologi. I år har Sámi Giellagáldu gitt råd til språkbrukere i forskjellige spørsmål og besvart nesten 1000 spørsmål angående bruken av sørsamisk (108 spørsmål), lulesamisk (538 spørsmål) og nordsamisk (280 spørsmål).

Regjeringen vedtok i oktober ny kjønnsnøytral tittel og nytt kjønnsnøytralt navn på fylkesmannen. Ny tittel og nytt navn ble statsforvalteren på norsk. Det fantes ikke noe tilsvarende fra før på samisk. Kommunal- og moderniseringsdepartementet ba Sámi Giellagáldu om å normere tittelen og navnet statsforvalteren til sør-, lule- og nordsamisk, slik at regjeringen kunne fremme kongelig resolusjon om endring av navn og tittel, og vedta i den forbindelse hvordan statsforvalteren skal skrives på sør-, lule- og nordsamisk. I november normerte Sámi Giellagáldu at statsforvalteren skal skrives slik:

Når man viser til personen eller til forvaltningsorganet, bruker man liten forbokstav:

- Sørsamisk: staatehaaltoje
- Lulesamisk: stáhtaháldadiddje
- Nordsamisk: stáhtahálddašeaddji

Når man viser til konkret embete, bruker man stor forbokstav.

- Sørsamisk: Staatehaaltoje
- Lulesamisk: Stáhtaháldadiddje
- Nordsamisk: Stáhtahálddašeaddji

Tabellen viser eksempler på oversetting:

Tittel	Statsforvalteren i Trøndelag	Statsforvalteren i Nordland	Statsforvalteren i Troms og Finnmark
På sørsamisk	Trööndelagen staatehaaltoje	Nordlaanten staatehaaltoje	
På lulesamisk	Roandema stáhtaháldadiddje	Nordlánda stáhtaháldadiddje	Råmsá ja Finnmárko stáhtaháldadiddje
På nordsamisk		Nordlánda stáhtahálddašeaddji	Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji

I tillegg har noen offentlige institusjoner og organisasjoner bedt om hjelp til å foreslå samisk navn på institusjonen eller organisasjonen. For eksempel spurte Veterinærinstituttet råd om hva man skulle kalle institusjonen på samisk. Sámi Giellagáldu foreslo veterinearainstituhtta.

Samarbeid med Divvun

Sámi Giellagáldu samarbeider med Divvun enheten ved UiT Norges arktiske universitet på mange felt, som for eksempel med ordbanken <http://satni.org>. I termarbeidet benytter Sámi Giellagáldu seg av verktøyet TearbmaWiki. Disse to løsningene er tilpasset hverandre slik at den digitale ordbanken automatisk henter inn alle termene i TearbmaWiki en gang i døgnet. De nye termene er lett tilgjengelige for språkbrukerne rett etter normeringen.

I 2020 har Sámi Giellagáldu sammen med Divvun tilført Tearbmawiki i alt omkring 900 termer som er normert tidligere, og i tillegg både redigert og komplettert rundt 2000 nordsamiske termer som er normert tidligere. Divvun lager digitale språkutviklingsverktøy på grunnlag av normeringene. Nye

termer og normeringer tas opp i språket og fester seg ved hjelp av verktøy som Divvun har utviklet, som for eksempel stavekontroll og grammatikk kontroll. Ved hjelp av disse er det lett å skrive på samisk, og dette er med på å øke bruken av de samiske språkene.

1.4 Oppfølging av Hjertespråket

Mål for innsatsområdet:

- Sikre og utvikle de samiske språkenes fremtid.

1.4.1 Samletabell - Hjertespråket

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
13200 Oppfølging av Hjertespråket	4 666 431	8 179 001	3 512 569
Sum	4 666 431	8 179 001	3 512 569

Mål for innsatsområdet:

- Sikre og utvikle de samiske språkenes fremtid.

Arbeidet med oppfølgingen av Hjertespråket foregår i flere ulike parallelle prosesser. Sametinget er i konsultasjoner om revidering av samelovens kapittel 3, samtidig som vi følger opp forslag til tiltak i Hjertespråket gjennom vår egen språksatsning Giellalokten.

Oppfølgingen av Hjertespråket er et særdeles viktig arbeid. Arbeidet er omfattende, og vil foregå over flere år. Sametingets språkstrategi Giellalokten inneholder om lag 140 tiltak som skal bidra til synliggjøring, styrking og utvikling av samiske språk.

Sameloven

Arbeidet med utarbeidelse av lovproposisjon startet i 2018. Det har vært avholdt en rekke administrative konsultasjoner med Kommunal- og moderniseringsdepartementet første halvdel av 2019. Videre konsultasjoner ble stadig utsatt fra regjeringens side. Etter gjentatte påtrykk fra Sametinget ble konsultasjonene gjenopptatt høsten 2020. Konsultasjonene er ikke avsluttet. I forbindelse med revidering av sameloven, har departementet igangsatt en utredning om økonomiske og administrative konsekvenser ved revidering av loven. Sametinget har i 2020 bidratt med mye tid og ressurser i dette arbeidet.

Ny norsk språklov

Ny helhetlig språklov med tilhørende språkmelding er lagt frem for Stortingets familie- og kulturkomité. Sametinget har vært i konsultasjoner med regjeringen om ny språklov, gitt høringsuttalelse til lovforslaget og deltatt på åpen høring i stortingskomiteen våren 2020. Selv om ny språklov ikke endrer de samiske språkenes status eller språkenes rettslige situasjon har loven likevel stor verdi, da det slås fast i loven at samiske språk er urfolksspråk. Begrepet urfolksspråk har ikke vært benyttet i tidligere lover, og Sametinget anser det som svært positivt at det i ny språklov stadfestes at samiske språk er urfolksspråk.

Sametinget er tilfredse med at det i forslag til formålsparagraf i den nye språkloven står at offentlige organer har et særlig ansvar for å bruke, utvikle og styrke norsk og samiske språk. Dette støtter opp om Sametingets prinsippet om at norsk og samiske språk er likestilte språk.

Det slås videre fast i forslag til loven at språkrådet skal ha en veiledningsplikt ovenfor det offentlige når det gjelder samiske språk. Formålet med å stadfeste språkrådets veiledningsplikt er å tydeliggjøre at språkrådet som statens forvaltningsorgan i språkspørsmål, også har ansvar for å fremme samiske språk som en del av den helhetlige språkpolitikken. Sametinget er tilfreds med en slik stadfestelse av språkrådets veiledningsplikt, og håper at dette kan bidra til at offentlige organer blir mer bevisste i sine roller og sitt ansvar for å fremme samiske språk.

1.4.2 Giellalokten

Sametingets visjon er at samiske språk skal være naturlige, samfunnsbærende og levende språk i hele landet. Giellalokten er Sametingets helhetlige og langsiktige språksatsning som tar utgangspunkt i forslag til tiltak i Hjertespråket.

Hensikten med denne strategien er å skape varige endringer i språksituasjonen i samfunnet. Strategien er omfattende og består av en rekke tiltak på ulike samfunnsområder. Giellalokten består av 3 innsatsområder:

- Språktiltak for barn og unge.
- Synliggjøring og samarbeid.
- Kompetanseheving og rekruttering.

Innsatsområde	Status 31.12.2020
Innsatsområde 1	
Språktilbud for barn og unge	
Språkløyper - nasjonal strategi for lesing og skriving	Utsatt grunnet kapasitetsutfordringer
Grenseoverskridende barnehage - og skolesamarbeid	Igangsatt, prosjektet går over flere år.
Digital plattform for barn og unge	Utsatt grunnet kapasitetsutfordringer
Leselystprogram for barn og unge	Utsatt grunnet kapasitetsutfordringer
Innsatsområde 2	
Synliggjøring og samarbeid	
Samisk språkuke	Gjennomført
Samiske stedsnavn	Gjennomført
Samisk språkområde	Utsatt grunnet forsinkelser i arbeidet med revidering av sameloven
Språkundørsøkelse	Utsatt grunnet budsjettrevideringer
Registrering av samisk språk i folkeregistret - kampanje	Utsatt til 2021
Utredning av språksituasjonen for pite, ume og skoltesamisk	Gjennomført
Utviklingsprogrammer for de samiske språkene	Igangsatt, prosjektet går over flere år
Innsatsområde 3	
Kompetanseheving og rekruttering	
Rekrutteringsstrategier	Igangsatt, prosjektet går over flere år.
Karrierekonferanse	Forsinket grunnet koronasituasjonen
Særskilte tiltak rekruttering og kompetanseheving sør- og lulesamisk område	Forsinket grunnet koronasituasjon

Innsatsområde	Status 31.12.2020
- Rådgiver/koordinatorstillinger	
- Språk og opplæringskonferanser og nettverk	

Sametinget hadde store ambisjoner om å igangsette en rekke nye tiltak i 2020. Koronasituasjonen i landet har gjort arbeidet med oppfølgingen av tiltakene i Giellalokten krevende og arbeidet har til dels vært utfordrende. Flere tiltak har beklageligvis måtte utsettes, endres eller avlyses.

Språktiltak for barn og unge

Språkløyper:

Regjeringen utarbeidet og gjennomførte nasjonal strategi for lesing og skriving - språkløyper 2016-2019. Det har ikke blitt utviklet et tilsvarende tilbud på de samiske språkene. Sametinget har tatt initiativ til at Språkløyper tilpasses og utvikles til de samiske språkene. Grunnet kapasitetsutfordringer er tiltaket noe forsinket. Det har vært arbeidet med rettighetene til konseptet, mandat og forlag til organisering av arbeidet i 2020. Tiltaket videreføres i 2021 og vil gå over flere år.

Grenseoverskridende barnehage - og skolesamarbeid:

Tekst om dette tiltaket står under 2.5.4 Rájahis sámi oahpahus / Grenseløs samisk undervisning.

Digital plattform:

Medietilbud for barn og unge er i endring, og det vil være viktig at samiskspråklige medietilbud følger behovene i samfunnet og følger med på den teknologiske utviklinga. Det er behov for et variert og godt innhold på lik linje med tilbud for norskspråklige, og det må sørges for at dette er tilgjengelig for brukerne.

Ett av tiltakene i Regjeringens handlingsplan for samiske språk 2009, var nettsted for samisk ungdom. Sametinget, Barne- og familiedepartementet og daværende Fornyings - og administrasjonsdepartementet satte i gang en kartlegging av brukernes behov, men tiltaket ble ikke ferdigstilt den gang. Sametinget har derfor tatt initiativ til at arbeidet med digitale plattformer for samiske barn og unge gjenopptas.

Sametinget hadde forventninger om at det skulle gjennomføres konsultasjoner om oppfølgingen av Hjertespråket med Barne- og familiedepartementet i løpet av 2020.

Sametinget har i 2020 vært i kontakt med ungdomsorganisasjoner for å drøfte digitale plattformer. Sametinget ser at det er et stort behov for digitale plattformer, både med samisk innhold og på samiske språk. Tiltaket ble ikke igangsatt i 2020 etter planen, og det forventes konsultasjoner med BFD.

Leselyst program for barn og unge:

Sametinget ser behov for å øke produksjon av litteratur for ungdom, tilgjengeliggjøre samisk litteratur og øke det digitale litteraturtilbudet. Samtidig ser vi viktigheten av tekst og litteratur skrevet for og av ungdom, og behovet for å motivere til skriving og lesing av samisk språklige tekster og materiale.

Sametinget hadde ambisjoner om å sette i gang en lesekampanje for samiske barn og unge, og samtidig bidra til å øke tilgjengeligheten av digital litteratur for barn og unge på de samiske språkene. Koronasituasjonen og utfordringer med tilstrekkelige ressurser og kapasitet gjorde imidlertid at tiltaket ble utsatt til 2021, og midler til tiltaket omdisponert.

Synliggjøring og samarbeid

Samisk språkuke

Sametinget har særlig lagt vekt på synliggjøring av samiske språk i det offentlige rom i forbindelse med samisk språkuke, og en rekke av tiltakene for å bidra til at offentlige og private aktører og institusjoner tar et større ansvar for synliggjøring av samisk språk har blitt gjennomført i forbindelse med samisk språkuke. Blant annet har skoler, barnehager og kommunale bygg fått samiske skilt. Videre har en rekke aktører på eget initiativ tatt ansvar for skilting eller utsmykning på samiske språk. Samisk språkuke var et viktig og vellykket tiltak, og en rekke aktører bidro til å synliggjøre i samiske språk i samfunnet under samisk språkuke. På grunn av koronaviruset ble det flest lokale og digitale arrangementer. Sametinget valgte også å arrangere et eget digitalt program på språkukas facebook-side.

Alle som deltok med ulike arrangement eller tiltak under uka ble oppmuntret til å registrere tiltaket i den digitale kalenderen på giellavahkku.no. Det ble til sammen registrert 200 tiltak i kalenderen, og flere av disse tiltakene gikk over flere dager. Sametingsrådet deltok på en rekke arrangementer under Samisk språkuke.

Sametinget er svært fornøyd med de lokale initiativene, engasjementet på sosiale medier og alle arrangementene i forbindelse med språkuka. Sametinget ser at interessen og antall arrangement/markeringer tilknyttet uka har vokst siden det første året i 2019.

Språkpris

Ett av tiltakene i Giellalokten er å utarbeide en egen språkpris rettet mot institusjoner og aktører som bidrar til synliggjøring av samiske språk lokalt og nasjonalt. I forbindelse med uka ble Giellalokten-prisen utdelt. Prisen ble i år utdelt til Lemet Máhtte Eira Sara for hans oversettelse av dataspillet Minecraft fra engelsk til nordsamisk.

Samiske stedsnavn

Et av tiltakene i Giellalokten er å systematisk registrere og samle inn samiske stedsnavn, med spesielt fokus på innsamling av stedsnavn i områder hvor språket er i en revitaliseringsprosess og i områder hvor innsamlingen er mangelfull. Sametinget har stimulert til innsamling av eldre samiske stedsnavn gjennom tilskuddsordning for språkprosjekter, der innsamling av stedsnavn er et av flere prioriterte områder.

For 2020 har Sametinget prioritert innsamling av stedsnavn i områder der innsamling av stedsnavn har vært mangelfull. Sametinget har etablert et samarbeid med de sørsamiske språksentrene om innsamling av sørsamiske stedsnavn. Sørsamisk område er ett av de områdene hvor samiske stedsnavn er mangelfulle, og Sametinget har i første omgang valgt å starte stedsnavnprosjekt i sørsamisk område.

Samisk språkområde:

Arbeidet med revidering av sameloven omfatter nytt samisk språkområde. Konsultasjonene med departementet ble gjenopptatt høsten 2020, og er ikke avsluttet. Sametingets arbeid med en ny tilskuddsmodell for kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samiske språk henger tett sammen med arbeidet med revideringen av sameloven. Sametinget har hatt en målsetting om å starte

arbeidet med ny tilskuddsmodell i 2020, men har vært nødt til å avvente dette arbeidet til konsultasjonene om sameloven er avsluttet. Tiltaket videreføres i 2021.

Språkundersøkelse

I revidert budsjett ble midler avsatt til Hjertespråket redusert, og tiltaket ikke prioritert i 2020.

Kampanje - Registrering av samisk språk i folkeregistret

Høsten 2019 lanserte Skatteetaten løsningen med å registrere samisk språkkompetanse i folkeregistret. Sametinget ønsker at samtlige som behersker samiske språk registrerer dette i folkeregistret slik at vi får statistikk som grunnlag for utforming av språkpolitikk. Sametinget hadde et mål om å igangsette en kampanje i 2020 for å få så mange som mulig til å registrere denne kompetansen. Grunnet kapasitetsutfordringer har tiltaket blitt noe forsinket. Kampanjen vil være synlig på sosiale medier i løpet av 2021.

Utredning av språksituasjonen for Ume-, pite- og skoltesamisk

Sametinget har i 2020 utført kartlegging av språksituasjonen for ume- og pitesamisk, og startet opp en kartlegging av skoltesamisk. Sametinget har tidligere pekt på at NOU2016:18 Hjertespråket ikke omtaler ume, pite og skoltesamisk, og har på bakgrunn av dette startet egne utredninger. Målet med utredningene er å gi oss bedre grunnlag for å sette i gang språktiltak i de aktuelle språkområdene, samt utarbeide tiltak for å styrke og utvikle språkene. Kartleggingen av ume- og pitesamisk ble ferdigstilt i desember 2020, og vil bli lagt frem for Sametingets plenum i løpet av 2021. Kartlegging av skoltesamisk er også ferdigstilt, og rapportene vil bli presentert under seminarer i de ulike språkområdene i begynnelsen av 2021.

Det var i utgangspunktet planlagt to språkseminar i henholdsvis pite- og umesamisk område, og i skoltesamisk område. Grunnet koronasituasjonen i landet ble disse avlyst. Sametinget valgte å lage en digital variant, og i forbindelse med språkuka gjennomførte Sametinget en direktesending på Facebook.

Utviklingsprogram for de samiske språkene

Sametinget prioriterte å igangsette arbeidet med utviklingsprogram for sør og lulesamisk språkområde først. Det har i 2020 blitt utarbeidet en anbudsrunde for å få aktører til å bistå i arbeidet med disse programmene. Anbudet måtte dessverre avlyses da det ikke kom inn tilbud. Anbudsfristen var forholdvis kort, og arbeidet er omfattende. Sametinget ser behov for å organisere arbeidet med utviklingsprogrammer på en annen måte, og tiltaket følges opp i 2021.

Rekruttering og kompetanseheving:

Rekrutteringsstrategier:

Det samiske samfunnet står ovenfor store utfordringer når det gjelder rekruttering av samiskspråklige ansatte som behersker nord-, lule- og sørsamisk. Det er stor mangel på utdannet fagpersonell med kompetanse i samiske språk og samisk kultur innenfor de ulike samfunnsområdene. Dette gjelder over hele landet, og merkes spesielt innenfor opplæring og helse.

Mangel på fagkompetanse oppgis som hovedårsak for at kommuner i forvaltningsområdet for samisk språk ikke oppfyller sine forpliktelser i henhold til samelovens språkregler. Det er derfor behov for en bred satsning på rekruttering og opplæring av fagfolk i utviklingen av et samiske tjenestetilbud.

Arbeidet med å rekruttere fagkompetanse innenfor alle samfunnsområder er utfordrende, og krever innsats på ulike nivåer. Sametinget har i 2020 igangsatt et arbeid med helhetlig rekrutteringsstrategi. Det er utarbeidet en anbudskonkurranse hvor PWC Norge fikk oppdraget med å utarbeide strategien. Rekrutteringsstrategien skal leveres Sametinget i 2021.

Karrierekonferanse:

Elever som får opplæring i samiske språk på videregående skole er fremtidens fagpersonell med samiskspråklig kompetanse, som er svært ettertraktet i mange deler av samfunnet. I tillegg vil det være viktig å bevisstgjøre elever i videregående skole om viktigheten av samiskspråklig kompetanse og hvilke ressurser de vil være i fremtiden. Som et ledd i rekruttering av fagkompetanse tildeler Sametinget stipend til elever på videregående skole som får opplæring i samiske språk.

Sametinget hadde en målsetting om å arrangere karrierekonferanse for samisk ungdom i november 2020, hvor utdanningsinstitusjoner, arbeidsgivere og samisk ungdom samles. Koronasituasjonen i landet førte til at det ikke var mulig å avholde en fysisk konferanse, og det måtte planlegges en digital løsning for karrierekonferanse. Den digitale karrierekonferansen vil avholdes i løpet av 2021.

Konferansens mål er at ungdommene/elevene som har deltatt på konferansen er bevisst verdien av sin samiske språkkompetanse og kjenner til de ulike karrieremulighetene som finnes i samfunnet.

Særskilte tiltak for sør og lulesamisk område

I 2017 overtok Sametinget overføringene fra departementet til fylkesmannen i Nordland som var knyttet til språkutvikling i sør-, lule- og markasamisk område. Deler av disse midlene er knyttet til språkprosjekter - søkerbasert tilskudd. I 2020 er det gitt tilsagn på 44 søknader under denne ordningen, som til sammen utgjør kr 5 642 100 i tilskudd til språkprosjekter initiert av språkmiljøene. Av disse prosjektene kan språkarenaen Bárru giellabáiki i Vesterålen nevnes, samt oversettelse av bibelen til lulesamisk, samisk språkkurs for voksne i Ballangen, oversettelsen av spillet New Amigo til lulesamisk, sørsamisk språkkurs i Trondheim, oversetting av barnebøker til sørsamisk og Noerengiele i regi av ungdomsorganisasjonen Oslove Noereh.

Som et ledd i oppfølgingen av Giellalokten hadde Sametinget en målsetting om å arrangere sør- og lulesamisk språk- og opplæringskonferanser, og bidra til opprettelse av nettverk for språkarbeidere og pedagoger i sør- og lulesamisk område. Tiltaket var planlagt i første omgang som en felles konferanse i november, men grunnet koronasituasjonen måtte konferansen avlyses. Det ble også forsøkt gjennomført som to mindre dagsseminar, men også disse måtte avlyses som følge av koronasituasjonen i landet.

Sametinget har sammen med Trøndelags fylkeskommune, språksentrene i sørsamisk område og samisk koordinator i de sørsamiske forvaltningskommunene jobbet sammen i nettverk, både fysisk og senere digitalt. Formålet med nettverket var å drøfte hvordan samisk språk og kultur i sørsamisk område kan styrkes og synliggjøres, og hvordan samarbeidet mellom partene kunne organiseres på best mulig måte. Møtene var del av en rekke på flere, og er en del av arbeidet med å vedlikeholde nettverket mellom de sørsamiske språksentrene.

1.5 Sametingets stedsnavntjeneste

Sametingets stedsnavntjeneste består av faglige konsulenter som gir råd i forbindelse med bruken av stedsnavn. Tre konsulenter gir råd i forbindelse med bruken av nordsamiske stedsnavn, én konsulent for bruken av lulesamiske stedsnavn og to konsulenter for sørsamiske stedsnavn.

Stedsnavntjenesten har i år sendt både foreløpige og endelige tilrådninger for kommunenavn, adressenavn, bynavn, fylkesnavn, naturnavn, nasjonalparker m.m. Rådene berører hele Sápmi og er gitt på alle de tre samiske språkene. Samiske stedsnavn vekker stor interesse blant folk og mellom lokalbefolkningene, og ofte blir samiske stedsnavn også til saker i media. I jobben med stedsnavn og kvalitetssikring av tilrådninger går stedsnavntjenesten grundig inn i hver sak og hvert navn, og må blant annet vurdere hensynet til tilpassing til dialekter i de forskjellige områdene, etter stedsnavnlovens § 4, samt de samiske ortografiene.

Sametingets stedsnavntjeneste opplever at det meste av tilrådingen som blir gitt, følges av vedtaksmyndighet. Stedsnavntjenesten svarer på diverse spørsmål om stedsnavn fra media og andre interesserte, og har blant annet hjulpet Finnmarksløpet til å finne og skrive samiske stedsnavn på sjekkpunktene langs traseen. I tillegg har tjenesten holdt innlegg om samiske stedsnavn på seminarer. I 2018 sendte stedsnavntjenesten tilråding om skrivemåte av samiske navn til flyplasser, i år ble disse navnene vedtatt, og sju flyplasser i Nord-Norge har nå fått offentlig godkjente nordsamiske navn. Sametinget oppfordret Narvik kommune til å vedta samiske navn til kommunen, da nye Narvik kommune er en del av tidligere Tysfjord kommune som var innlemmet i forvaltningsområdet for samiske språk og hadde et offentlig samisk navn. Byen Narvik fikk sitt offentlige samiske navn i 2016; Áhkanjárga. Sametingets stedsnavntjeneste anmodet kommunen til å vedta kommunenavnet både på nordsamisk og lulesamisk, fordi kommunen ligger i grenseområdet for disse to språkene. Kommunestyret i Narvik kommune vedtok imidlertid på kommunestyremøtet 1. oktober 2020 om ikke å vedta samiske navn til kommunen, og valgte dermed kun norsk profil for Narvik kommune.

Kulturdepartementet vedtok ny stedsnavnslov for Norge - Lov om stadnamn - som kom i kraft 01.07.2019. På slutten av 2020 kom lovens forskrift ut på høring. Sametinget har hatt en god dialog med Kulturdepartementet med utformingen av høringsnotatet, der Sametinget blant annet har lagt til at umesamiske og pitesamiske stedsnavn også innlemmes i forskrift, og fått gehør for det. I forbindelse med lovarbeidet har Sametinget uformet en veiledningsbok i skrivning av nordsamiske stedsnavn der begrepene i loven og i forskriften blir forklart, og hvordan nordsamiske stedsnavn skal og bør skrives i de forskjellige områdene. Denne veiledningsboka sendes ut på høring i samiske fagmiljøer i 2021, og skal foruten stedsnavnloven og forskriften danne grunnlaget for Sametingets arbeid med stedsnavn.

Trondheim kommune ønsket å hedre Elsa Laula Renberg ved å tildele plass i byen med hennes navn, og tok kontakt med Sametingets stedsnavntjeneste for tilråding om hvordan navnet skal skrives. Sametingets stedsnavntjeneste ga tilråding om skrivemåte på norsk, samt en oppfordring og tilråding om å tildele plassen et samisk navn i tillegg til det norske. Trondheim kommune fulgte opp Sametingets oppfordring og vedtok parallellnavnene *Elsa Laula Renbergs plass* og *Elsa Laula Renbergen sijjie*.

Sametinget og Samisk arkiv har inngått et samarbeid om å overføre Sametingets stedsnavnmateriale til arkivering og Samisk arkiv. Samarbeidet kommer i gang i 2021, og skal føre til at navnematerialet blir arkivert på en trygg og sikker måte. Formålet er videre å opprette et digitalt stedsnavnarkiv der

fremtidige innsamlede stedsnavn kan arkiveres og sikres, og som kan komme til nytte i stedsnavnarbeidet ved Sametingets stedsnavntjeneste, samt forskere og andre interesserte. Sametingets stedsnavntjeneste har gitt tilrådning til Kommunal- og moderniseringsdepartementet om samiske navn til Norge, både på sørsamisk, lulesamisk og nordsamisk. Saken er under høring ved årsskiftet. Dette vil gjøre det mulig å sette opp samiske skilt blant annet ved grensepasseringer i samiske områder.

2 Kunnskap

Samfunns mål:

- Det samiske samfunnet har kunnskap, kompetanse og ferdigheter for å sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Det viktigste enkelt språktiltaket man kan gjøre for å nå samfunns målet er å styrke språkkompetansen til barn og unge. På sikt vil dette sikre trygge språkbrukere med godt feste i egen kultur. I 2020 har Sametinget hatt fokus på kompetansehevede tiltak i hele utdanningssektoren. I barnehagesektoren har prosjektet SáMOS hatt søkelys på tradisjonell kunnskap og implementering av denne i de samiske barnehagene. Gjennom samarbeid med Sámi allaskuvla, er det blitt utviklet en utdanning for samiske barnehagelærere basert på samisk pedagogikk. I 2020 ble fire barnehager valgt ut som pilotbarnehager. Dette er et viktig tiltak for at samisk barnehagepedagogikk skal kunne utvikles videre.

Barnehagen er et av de første møtene et barn har med samfunnet, og der skapes grunnlaget for holdninger, kunnskap og ferdigheter. Slik situasjonen er i dag har ikke barn som ønsker et samisk barnehagetilbud rett til det, og det fører til at mange barn ikke har et barnehagetilbud med samisk språk og kultur noe som gjør det vanskeligere å oppnå samfunns målet. Sametinget har over flere år jobbet for en lovendring som sikrer retten til et samisk barnehagetilbud. Det er et arbeid vi ennå ikke har lykkes med, men vil fortsette å etterstrebe.

I 2020 startet trinnvis innføring av nye læreplaner. Læreplanene legger grunnlaget for hva elevene lærer på skolen, og Sametinget har over flere år jobbet for at det samiske perspektivet skal være med i de nye læreplanene. Dermed er det svært gledelig at foreldre gir tilbakemeldinger om at deres barn får mer opplæring om samer på skolen, og at det samiske er synlig også i andre fag enn språkfaget. Det viser at Sametingets arbeid har gitt resultater. Dette er tiltak som gjør at barn overalt i Norge får kjennskap til det samiske, og at samiskspråklige barn og unge får opplæring bygd på det samiske språket og kulturen. Det gir grunnlaget for at samfunnet har kunnskap og kompetanse om det samiske.

Samtidig gir de nye læreplanene utfordringer i læremiddelsituasjonen og slik situasjonen er i dag så mangler elever læremidler på de samiske språkene. Særlig utfordrende er situasjonen for digitale læremidler, hvor det produseres få læremidler i forhold til fokuset digitalisering har i de nye læreplanene. I dag har ikke Sametinget de økonomiske rammene til å gjøre det nødvendige løftet for å få produsert flere læremidler. I 2020 ble 31 nye læremidler ferdigstilt, og dette er svært viktig for undervisningssituasjonen for samiske barn.

For å bedre kompetansesituasjonen er det viktig at det utdannes flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk og kulturkompetansen. I 2020 innvilget Sametinget 135 stipend til høyere utdanning. De som nå tar utdanning som barnehage- og grunnskolelærere er de som bygger opp fremtidens skolesystem.

2.1 Virkemidler til kunnskap

2.1.1 Innsatsområder kunnskap

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Samiskspråklige barn i dagens samfunn	9 617 404	9 859 000	241 596
Tradisjonell kunnskap i ny tid	7 207 800	7 430 000	222 200
Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehage	600 000	200 000	-400 000
Samisk innhold i skolen	1 429 702	3 470 000	2 040 298
Læringsmiljø og skoleutvikling	486 150	1 515 000	1 028 850
Læremidler	22 045 674	21 963 000	-82 674
Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning	2 884 167	2 450 000	-434 167
Árbediehtu	149 461	200 000	50 539
Sum	44 420 358	47 087 000	2 666 642

Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd - barnehage

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2014	0	0,0 %	68 000	0
2017	0	0,0 %	35 689	0
2018	1 266 400	22,2 %	115 150	161 500
2019	1 686 250	29,5 %	7 200	364 300
2020	2 759 890	48,3 %	41 400	0
Sum	5 712 540	100,0 %	267 439	525 800

Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd - læremidler

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2010	403 000	0,6 %	66 000	0
2011	789 000	1,2 %	447 000	297 721
2012	253 500	0,4 %	0	0
2013	2 439 850	3,6 %	487 685	0
2014	5 011 000	7,5 %	743 500	0
2015	4 054 500	6,1 %	485 580	354 600
2016	6 805 932	10,2 %	0	0
2017	9 065 250	13,5 %	0	0
2018	9 518 600	14,2 %	3 940	0
2019	14 341 940	21,4 %	2 733 000	0
2020	14 298 150	21,3 %	0	0
Sum	66 980 722	100,0 %	4 966 705	652 321

2.2 Samiskspråklige barn i dagens samfunn

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barn får styrket og utviklet sitt samiske språk.

2.2.1 Samletabell - samiskspråklige barn i dagens samfunn

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
21210 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 704 500	1 845 000	140 500
21220 Prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	2 152 061	1 845 000	-307 061
21230 Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	2 384 480	1 540 000	-844 480
21400 Julevsáme sámástahtte - Vuonak Mánájároj AS - direkte tilskudd	701 000	701 000	0
23000 Sámi mánát ođđa searvelanjan	2 675 363	3 928 000	1 252 637
Sum	9 617 404	9 859 000	241 596

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barn får styrket og utviklet sitt samiske språk.

Samiske barn skal gis mulighet til å utvikle og styrke sitt samiske språk i barnehagen. De fleste barn får mulighet til å gå i samisk barnehage eller avdeling der språktilbudet er godt tilrettelagt. Barnehagene gjør et godt arbeid, men Sametinget ser at det likevel behov for å jobbe for at språkarbeidet systematiseres og implementeres bedre i barnehagens pedagogiske arbeid. Sametinget har erfart at det i år har det vært utfordrende å utvikle klare, og forståelige strategier og metoder for språkarbeidet. De barnehagene som lykkes med språkarbeidet, innehar informasjon og kunnskap om samisk tradisjonelt arbeid, som er grunnlaget for samisk språk. Det er i dag ikke helt avklart hva som er sterke språkmodeller i barnehager, og om hvilken aktør det er som har ansvar for å følge opp med kompetanseutvikling på området. I 2020 har Sametinget jobbet med å finne ut hvilken struktur det er i barnehagenes språkarbeid, og å få etablert en arbeidsgruppe som skal definere hva som er sterke språkmodeller i barnehagen. Det som er kommet tydelig frem er at med dagens struktur, er det ikke en selvfølgelighet at det gis et kvalitativt godt språktilbud der resultatet er at alle barna blir samiskspråklige når de går ut av barnehagen og begynner på skolen. Sametinget vil fortsette dette arbeidet.

Koronaviruset har påvirket de samiske barnehagenes språkutviklingsarbeid. Barna har ikke fått være i barnehagen i perioder, og barnehagene har ikke kunnet gjennomføre språkaktiviteter og prosjekter slik de hadde planlagt. Språktilbudet i samisk har vært i en vanskelig situasjon i og med at det i noen barnehager har vært enklere nedprioritere dette tilbudet til fordel for andre aktiviteter i barnehagen. Noen barnehager har rapportert at språkarbeidet har lyktes bedre, da de har måttet organisere barna i mindre grupper. Flere voksne er da knyttet til kohortene, og de har fått anledning til å prioritere språkarbeidet. Året 2020 har også vært et kriseår i reindrifta med dårlige beiteforhold som kan ha gitt negative ringvirkninger for reindriftsfamiliene, og det kan også ha hatt negativ innvirkning på noen barnehager og barnehagebarn.

Sametingets deltakelse i nasjonale prosesser

Sametinget skal jobbe for at det blir fokus på samiske barnehager, og at Sametinget er med på å legge premisser for barnehagefeltet på nasjonalt nivå. Sametinget har deltatt i nasjonale prosesser, og i mange relevante fora for å synliggjøre en politikk som skal være til beste for samiske barn. Sametinget har erfart at Sametingets deltakelse er viktig, og utfallet av deltakelsen kan at samiske barn og samiske barnehager blir satt på dagsorden. Samarbeid, kommunikasjon og dialog har i år

foregått digitalt. Det har fungert langt på vei godt, men har også utfordret informasjonsflyten mellom samarbeidspartene.

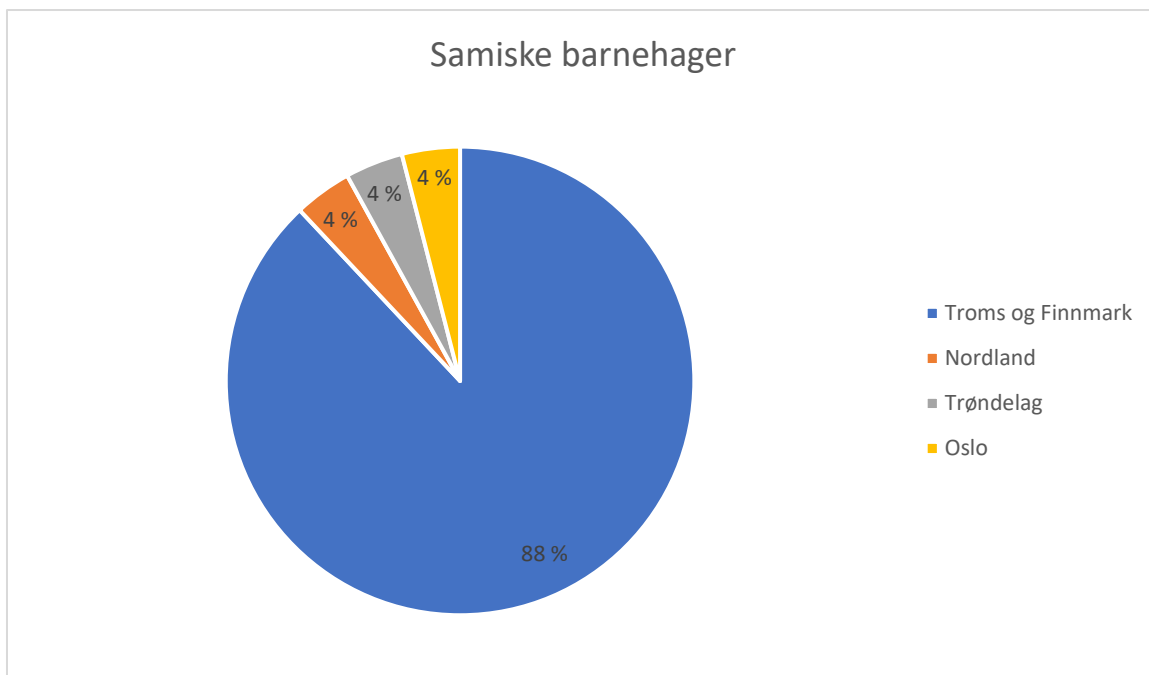
I år er det også satt i gang en evaluering av barnehagenes rammeplan, ledet av NORCE. I denne prosessen har Sametinget vært med på å påvirke problemstillingene til evalueringen, spesielt i forhold til hvordan ivareta samiske barns rettigheter. Sametinget er en av de aktørene som er blitt intervjuet i evalueringsarbeidet, og har gjennom dette lagt fram sine erfaringer og meninger om implementeringen av rammeplanen. For Sametinget har deltakelse i dette arbeidet vært meget viktig for å kunne synliggjøre hvordan prosessen er blitt gjennomført, og hvordan det samiske har blitt involvert i prosessen. En slik evaluering er ikke utført tidligere. Sametinget forventer at dette arbeidet får fram en forståelse av at samiske barn og samiske barnehager være naturlig del både i overordnede planer, forskning og i de nasjonale prosessene.

Sametinget ser klare resultater av deltakelse i prosessene helt fra starten av. En annen slik prosess der Sametinget har deltatt i, er referansegruppa til prosjektet "Samiske barnehager som helsefremmende arena", ledet av Telemarksforskningen og finansiert av SANKS i årene 2019-2020. Prosjektet gransker hvordan de nord-, lule- og sørsamiske barnehagene jobber med å tilby gode barnehagemiljøer i forhold til det som barnehagens rammeplan (2017) krever. Prosjektet har utgitt første artikkel "Livsmestring i den samiske barnehagen" i tidsskriftet "Nordisk Tidsskrift for Pedagogikk og Kritikk" der utgangspunktet er at samiske barn har rett til forebyggingstiltak på deres eget språk, tilpasset til deres kultur og kontekst i pedagogiske institusjoner.

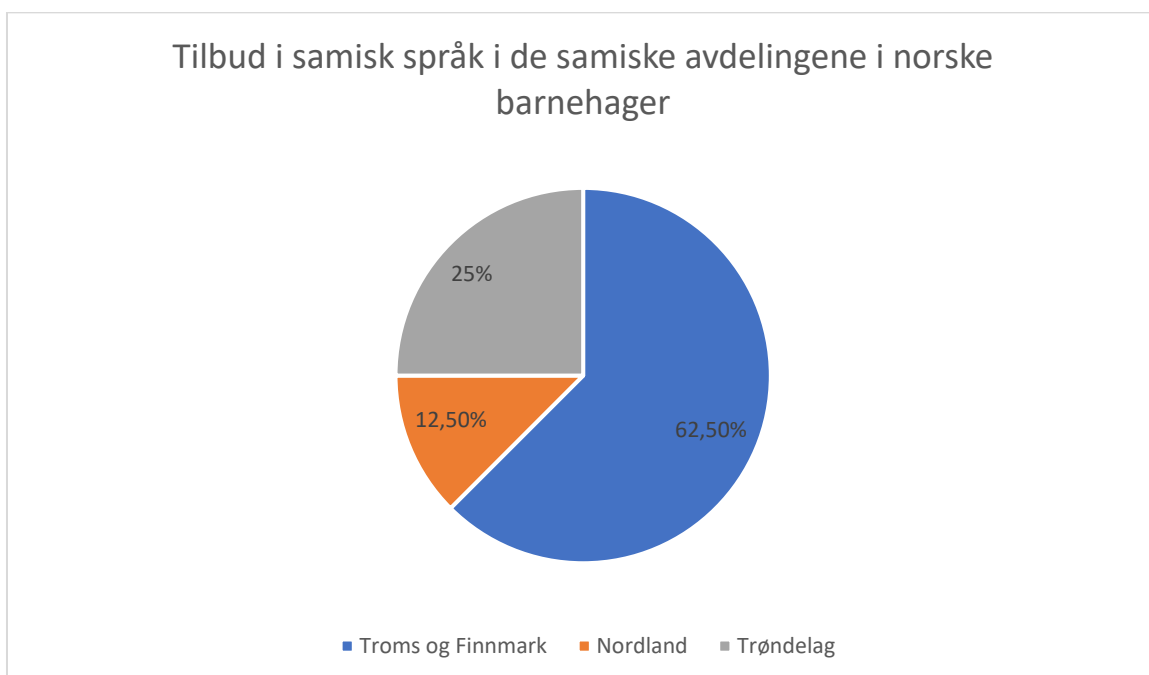
For å sikre innhold og kvalitet i samiske barnehager, er det viktig at Sametinget deltar i slike prosjekter og forskning. Det vil gi kunnskapsgrunnlag og være med på å styrke det videre arbeidet. Sametinget er ofte blitt invitert til slike arenaer, men ser og undrer seg over at andre aktører ikke blir invitert. NOU 2016: 18 - Hjertespråket sier at de samiske barnehagene er det viktigste enkelttiltaket for å sikre, bevare og revitalisere de samiske språkene. Derfor er det viktig at det samiske samfunnet er med på å prioritere de samiske barnehagene.

Tallet på samiske barnehager og samiske avdelinger

I 2020 var det i alt 24 samiske barnehager. De fordelte seg slik:

I tillegg til i de samiske barnehagene, gis det fullverdig tilbud i samisk i de samiske avdelingene til norske barnehager. I 2020 var det 8 samiske avdelinger i de norske barnehagene, hvorav omtrent 63 % er i Troms og Finnmark fylke. I tillegg er det barnehager som har samisk avdeling i Nordland (1 lulesamisk avdeling) og i Trøndelag (2 sørsamiske avdelinger).

Tallet på barnehager i forvaltningsområdet for de samiske språkene

Av de 24 samiske barnehagene er det 19 samiske barnehager i kommuner som inngår i forvaltningsområdet for de samiske språkene. I tillegg til disse 19 samiske barnehagene er det i forvaltningsområdet også en barnehage som har samisk avdeling og 4 barnehager som har

opplæringstilbud i samisk. I alt ble det gitt samisk barnehagetilbud i 24 barnehager i forvaltningsområdet for samiske språk.

I 2020 var det 813 barn som fikk samisk barnehagetilbud. Sametinget har i 2020 registrert, gjennom tilskuddsforvaltningen til barnehagene, at til sammen 813 barn fikk samiskspråklig barnehagetilbud. Alle barn har rett til barnehageplass, og Sametinget vet at det kan være flere barn enn dette som får samiskspråklig barnehagetilbud i de 52 barnehagene, noe som ikke kommer fram gjennom tilskuddsordningene. Tilskuddsordningene er søkerbaserte ordninger og barnehagene og barnehageeierne velger selv om de vil søke tilskudd. Av 813 barn fikk 526 barn samisk barnehagetilbud i forvaltningsområdet for samiske språk.

2.2.2 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
21210 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 704 500	1 845 000	1 845 000	140 500

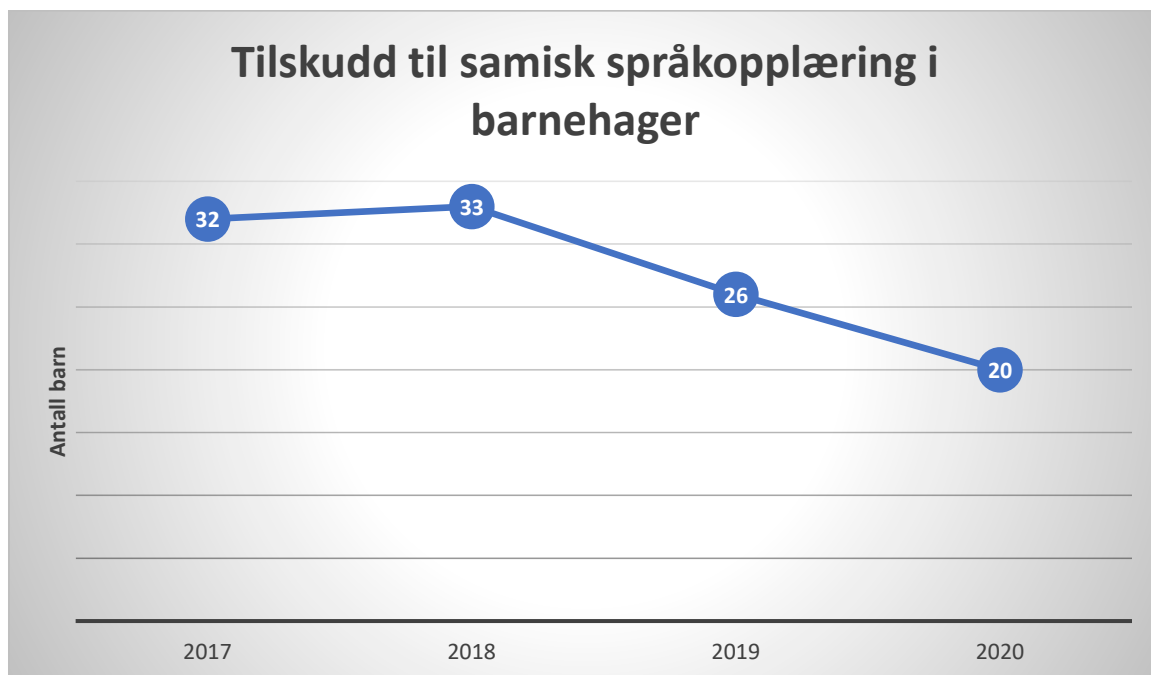
	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
21210 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 920 700	0	216 200	1 704 500

Mål for tilskuddordningen - Samisk språkopplæring i barnehager:

- Barnehager gir tilbud om samisk språkopplæring.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
21210 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	21	20	1

Det ble innvilget støtte til opplæring i samisk til norske barnehager for barn som skal lære samisk i barnehagen. I 2020 fikk 20 barnehager slikt tilskudd og det er seks færre enn i 2019. De fleste er i Tromsø kommune (9) der 43 barnehagebarn fikk samisk språkopplæring.

Det viser seg at i 2020 var det færre barnehager som søkte tilskudd til samisk språkopplæring. Det kan være mange grunner til det. En aktuell årsak er koronaviruset, da barnehagene ikke har kunnet gi tilbud som vanlig. Andre årsaker kan være at det ble født færre barn generelt i landet og at det igjen har virket inn på antall barnehager som søker om tilskudd til opplæring i samisk. 36 barn fikk opplæring i sørsamisk i barnehagen, 1 barn fikk lulesamisk opplæring og 65 barn fikk opplæring i nordsamisk. Antall sørsamiskspråklige barn har økt, da det i år var flere barnehager som søkte tilskudd til opplæring i sørsamisk.

2.2.3 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
21220 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid for barnehager - søkerbasert tilskudd	2 152 061	1 845 000	1 845 000	-307 061

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
21220 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid for barnehager - søkerbasert tilskudd	2 354 600	122 339	80 200	2 152 061

Mål for tilskuddsordningen - Prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager:

- Høy kvalitet på samisk språk og kulturarbeid i barnehagene.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
21220 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	20	17	3

17 utviklingsprosjekter fikk tilskudd i 2020. Etter prioriteringene fordelte innvilgede tilskudd seg slik:

- Språkbudprosjekter: 1

- Lokale utviklingsprosjekter: 12
- Giellačeahppi (språkdyktig): 4

I år var det litt færre søknader som fikk innvilget tilskudd. En søker trakk tilbake søknaden på grunn av koronaviruset. Tre søknader ble avslått da vi måtte prioritere tilskuddene mellom prosjektene. I år ble det mest søkt prosjekttilskudd til prioriteringen lokale utviklingsprosjekter.

2.2.4 Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
21230 Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	2 384 480	1 540 000	1 540 000	-844 480

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
21230 Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	2 420 180	35 700	0	2 384 480

Mål for tilskuddsordningen - Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager:

- Barnehager, barnehagelærere og utdanningsinstitusjoner har god tilgang på pedagogisk materiell som har et samisk innhold.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
21230 Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	5	3	2

I 2020 kom det inn fem søknader og tre av dem fikk tilskudd. Søknadssummen var totalt over 7,6 millioner kr. Det ble innvilget 2,4 millioner kr. og fordelt til forlagene GROM AS, ABC Company og Čálliid Lágádus - ForfatternesForlag. Forlaget GROM skal utvikle en fortellingspakke, ABC-company skal fornye Hutkangiissá og Čálliid Lágádus skal fornye fagboka Mánáid bajásgeassin - barneoppdragelse, som er myntet på studenter.

I 2020 ble Davvi Girji sitt prosjekt Máinnassáhppu avsluttet. Prosjektet har fått tilskudd i 2016.

2.2.5 Lulesamisk giellatjehppe - direkte tilskudd til Árran mánnáigárdde

Direktetilskuddet til Árran barnehage går til språkarbeidet i barnehagen, der 18 barn fikk lulesamisk barnehagetilbud i 2020. Formålet med ordningen er at barnehagen gjennom en språkmedarbeider skal få styrket barnehagens språkutviklingsarbeidet. Rapporten viser at barnehagen mener dette er et bra tiltak, og at de har en språkmedarbeider i barnehagen har gitt språklige resultater. Barnehagen rapporterer at de har gjennomført de fleste tiltakene med gode resultater, og noen tiltak har de ikke kunnet gjennomføre fullt ut på grunn av koronaviruset. Barnehagen hadde 5 barn som begynte i skolen der de valgte samisk som førstespråk. Dette er en stor prestasjon, som bevitner at de har jobbet målrettet med språkutviklingen.

2.2.6 Sámi mánát ođđa searvelanjain (samiske barn i nye pedagogiske rom) - utviklingsprosjekt 2018-2022

Prosjektets hovedmål er at samisk filosofi skal danne grunnlaget for innholdet i samiske barnehager der samiske verdier, naturfilosofi, språk, kultur, lederskap og tradisjonskunnskap er bærende elementer i det pedagogiske arbeidet.

ÁRRAN (Ledergruppe for prosjektet) - Generell plan

SáMOS har i denne perioden arbeidet med mange utviklingsprosesser hvor resultatene av tiltakene vil synliggjøres fra vårvinteren 2021 og utover. Det har vært spesielt fokus på å få i gang pilotbarnehageordningen, utviklingsarbeidet som skal igangsettes i pilotbarnehagene, og knytte kompetansehevingstiltak til denne ordningen. Samisk høgskole har utarbeidet en egen studieplan for pilotstudiet for ansatte i pilotbarnehagene. Prosjektet har i samarbeid med Sámi allaskuvla satt ressurser til arbeidet med å utvikle arbeidsmetoder som kan forklare hva samisk barnehagepedagogikk er og hvordan den skal implementeres. Til dette hører også det pedagogiske arbeidet med sterke språkmodeller. Forskning i samisk pedagogikk og språkmodeller skal knyttes til utviklingsprosessene.

SáMOS prosjektet er et av tiltakene i handlingsplanen til SPR, og målet er å få i gang SáMOS prosjektet i hele Sápmi for utvikling av samisk barnehagepedagogikk. En felles arbeidsgruppe ble etablert mellom de tre Sametingene og hensikten var å utforme en Interreg-søknad. Hovedsøker var Sametinget i Sverige sammen med Sametinget i Finland. På norsk side skulle SáMOS inngå i prosjektet som egen samarbeidspartner som finansierer egne aktiviteter. Det ble ikke noe av dette samarbeidet fordi søknaden ikke ble ferdigstilt, og sendt inn innen tidsfristen. Da dette samarbeidet ikke lyktes, har SáMOS fortsatt samarbeidet med Sametinget i Finland. Høsten 2020 har Sametinget i Finland søkt om midler med den hensikten å få i gang konkret samarbeid med SáMOS. SáMOS vil fortsatt arbeide for å få satt i gang allsamisk SáMOS, og vil følge opp samarbeidet med Sametinget i Sverige når de selv er beredt..

Sametinget har sagt at SáMOS-prosjektet kan være drøftingspartner og rådgiver for det arktiske prosjektet på russisk side, for eksempel gjennom Arktisk råd og prosjektet Arctic Children Preschool education and smooth transition to school.

Koronaviruset har hatt innvirkning på SáMOS-prosjektet og mange prosesser er utsatt på grunn av dette. Disse er blant annet:

- Samisk opplæringskonferanse som skulle vært gjennomført i mai 2020, skal gjennomføres 5.-7. oktober 2021. Konferansen er et samarbeid mellom SáMOS og Sámi allaskuvla.
- Pilotbarnehageordningen skulle ha vært påbegynt tidlig på høsten 2020. Det er blitt utsatt til januar 2021. Da igangsettes utviklingsarbeid og egen kompetanseheving i regi av Sámi allaskuvla.
- Forskning i samisk pedagogikk og språk i forbindelse med utviklingsarbeidet i pilotbarnehagene er utsatt fra tidlig høst 2020 til våren 2021.

Det må vurderes om hele prosjektperioden skal forlenges, slik at man rekker å gjennomføre alle prosessene slik det var planlagt.

SÁMOS prosjektet er organisert etter loaidu (plass på hver side av ildstedet i gamme) prinsippet. Dette er resultatene i 2020 i de forskjellige loaiduene:

<p>SAMARBEIDSPARTNERE OG INFORMASJON (Loaidu 1)</p>	<p>Samarbeidspartnere: SÁMOS og Samisk høgskole har en avtale som legger et sterkt grunnlag for samarbeid på forskjellige nivåer. I 2020 er det klargjort to samarbeid på formelt grunnlag.</p> <p>1. Utviklingsprosjektet med Samisk høgskole SÁMOS og Samisk høgskole samarbeider om å utvikle samisk pedagogikk og samisk språk for opplæring i barnehagene og i forskning ved Samisk høgskole. Blant annet mangler det i dag mulighet for samiske barnehagelærerstudenter å fortsette på masternivå. For å få til dette, må det arbeides med langsiktige strategier der muligheter og hindringer behandles.</p> <p>2. Avtalen med Senter for samisk i opplæringa Samarbeidsavtalen mellom SÁMOS og Senter for samisk i opplæringa ble klargjort i 2020. De skal i samarbeid med samiske barnehager spesielt gjennomføre kompetanseheving i pedagogikk og ta i bruk sterke språkmodeller.</p> <p>Informasjonsarbeid: SÁMOS har arrangert to seminarer i sørsamisk område. Temaet var samisk pedagogikk- og språkutvikling for foreldre og lærere. Mellom 40 og 50 personer deltok på forelesningene og diskusjonene på begge stedene.</p> <p>Ellers er det holdt informasjonsmøter blant annet med: Fylkesmannen i Trøndelag, Undervisningsdirektøren (UDIR) og Universitetet i Tromsø.</p>
<p>INNSAMLING AV DATA (Loaidu 2)</p>	<p>Kartlegging av kompetanseheving Kartlegging av kompetanseheving er sendt ut til samiske barnehager i begynnelsen av mai. Målet er å få inn mer data om samiske barnehagers kompetansebehov og å kunne øke samisk pedagogikk- og språklæring og utvikling.</p> <p>Opplæringskonferanse Den opplæringskonferansen som SÁMOS og Samisk høgskole skulle arrangere, er blitt utsatt på grunn av koronaviruset.</p> <p>Reggio emilia Prosjektet har en prosess i gang med å finne ut hvordan samiske barnehager bør ledes. I den forbindelse har prosjektet vært på studiebesøk i en Reggio emilia barnehage. Målet har vært å lære om hvordan de jobber pedagogisk og hvordan de opprettholder sine arbeidsmetoder innenfor sin pedagogiske retning.</p> <p>Historien til de samiske barnehagene SÁMOS har samlet inn data om samisk barnehagehistorie i hele Sápmi, både på norsk, svensk, finsk og russisk side av Sápmi.</p>

<p>BARNEHAGEUTVIKLING (Loaidu 3)</p>	<p>Pilotbarnehageordningen Gjennom Pilotbarnehageordningen skal det arbeides med utvikling gjennom aksjonsforskning. Utgangspunktet for dette utviklingsarbeidet er tradisjonelle verdier og tradisjonell kunnskap.</p> <p>Utvelgelse av Pilotbarnehager Sametinget fikk inn ni søknader fra barnehager som ville bli Pilotbarnehager. Åtte barnehager innfridde kravene til å bli pilotbarnehager. Sametinget hadde ønsket at alle samtidig ville kunnet delta som pilotbarnehage, men på grunn av ressursmessige hensyn må vi igangsette utviklingsarbeidet i fire barnehager i denne omgang.</p> <p>Utvalget pilotbarnehager er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suaja maanagierte, Snåsa • Álttá siida AS, Alta • Vuonak Mánáároj, Drag (tidligere Árran mánájárdde) • Badjemánáid beaiveruoktu AS, Karasjok <p>Gjennomføring av Pilotbarnehageordningen Oppstart av Pilotbarnehageordningen er utsatt til 2021. I 2020 er gjennomføringsplanen gjort ferdig, og det er gjort avtale med pilotbarnehagene.</p>
<p>KOMPETANSEUTVIKLING (Loaidu 4)</p>	<p>Studieplan og opplæring i Pilotbarnehagene (PMG) Samisk høgskole utarbeidet egen studieplan for pilotstudiet for pilotbarnehagene.</p> <p>På grunn av koronasituasjonen er det i samråd med Samisk høgskole besluttet at oppstart av studiet flyttes til begynnelsen av 2021.</p> <p>Samisk pedagogisk forskning Sametinget har i 2020 utlyst en konkurranse om samisk barnehagepedagogisk forskningsprosjekt som skal gjennomføres i forbindelse med pilotbarnehageutviklingen i løpet av to år. Forskningen skal belyse, redegjøre for og definere samisk pedagogikk og didaktikk i samisk barnehage.</p> <p>Språkforskning Det er i 2020 utlyst stipendiat i språkforskning ved Samisk høgskole. Der er det en prioritering som er knyttet til pilotbarnehageprosjektet.</p>
<p>PEDAGOGISK MATERIELL (Loaidu 5)</p>	<p>Pedagogisk materiell Sametinget har i 2020 endret retningslinjene for tilskuddsordningen pedagogisk materiell og åpnet mulighet for at forlag kan søke tilskudd til pedagogisk materiell for barnehagelærere. Dette som støtte for kompetansehevingsarbeidet til SáMOS.</p> <p>Det har blant annet gjort det mulig å bevilge tilskudd til fornying av den første læreboken i samisk pedagogikk.</p>

STERKE SPRÅKMODELLER (Loaidu 7)	Definisjon av sterke språkmodeller Prosjektet har i 2020 etablert en arbeidsgruppe som har som oppgave å komme fram til en definisjon av sterke språkmodeller.
------------------------------------	--

2.3 Tradisjonell kunnskap i ny tid

Mål for innsatsområdet:

- Den samiske barnehagen bygger på tradisjonell kunnskap.

2.3.1 Samletabell - Tradisjonell kunnskap i ny tid

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
21200 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	7 207 800	7 430 000	222 200
Sum	7 207 800	7 430 000	222 200

2.3.2 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
21200 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	7 207 800	7 430 000	7 430 000	222 200

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
21200 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	7 546 600	109 400	229 400	7 207 800

Mål for tilskuddsordningen - Samiske barnehager og avdelinger:

- Samiske barnehager og samiske avdelinger i norske barnehager har tilbud som bygger på samisk språk og kultur.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
21200 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	32	32	0

Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk innhold	
Antall samiske barnehager som har fått tilskudd	32 barnehager
Antall barn i samiske barnehager	588 barn
Antall barn i samiske avdelinger i norske barnehager	123 barn

I 2020 fikk i alt 813 barn samisk barnehagetilbud, mens det i 2019 var 26 flere barn som fikk samisk barnehagetilbud. Det vanlige er at antall barn øker noe eller avtar noe, men likevel har antall barn og samiske barnehager og samiske avdelinger holdt seg noenlunde stabilt.

2.4 Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager

Mål for innsatsområdet:

- Økt kunnskap og kompetanse i barnehagesektoren.

Kompetanseheving i barnehagen er et tema som Sametinget har jobbet med i år, spesielt i forbindelse med SáMOS-prosjektet.

Sametinget har god dialog og godt samarbeid med fylkesmennene i forbindelse med barnehagesaker, og kompetanseheving er et av samarbeidstemaene. Vi er enige om å gi kompetanseheving til personalet ved de samiske barnehagene. Men Sametinget har gjennom prosessene erfart at kompetansehevingen kanskje ikke er målrettet i forhold til de ansatte i de samiske barnehagene. I de overordnede strategiene er det avtalt at kompetanseheving i de samiske barnehagene skal være like god som i barnehagene ellers i Norge. Erfaringen er at slik kompetansehevingsystemet for barnehagene er bygd opp i dag, kan det hende at behovene til personalet i de samiske barnehagene blir hengende etter. Det kan for eksempel være slik at:

- Slik det er i dag, er det ingen på nasjonalt nivå som har en oversikt over hvilken kompetanseheving som er gitt til ansatte i de samiske barnehagene.
- Det er ikke foretatt kartlegging av kompetansebehov i de samiske barnehagene.
- Det er ikke etablert egen finansiering av kompetansehevingstiltak.
- De universitetene og høgskolene som har kompetanse i å gi kompetanseheving til samiske barnehager, er i dag bundet til kun noen bestemte regioner, mens samiske barnehager er spredt over hele landet.

Disse utfordringene har Sametinget tatt opp i konsultasjoner med Kunnskapsdepartementet i forbindelse med nye regler for lokal kompetanseheving i barnehagene og i grunnskoleopplæringa. Sametinget la fram behovet for eget system for samisk kompetanseheving og påpekte at det, i tillegg til de reglene som ble vedtatt, ville være behov for og nødvendig å etablere egne regler for samisk kompetanseheving.

Det har også vist seg at det ikke finnes midler til utviklings- og kompetansehevingstiltak. Sametinget har i forbindelse med utviklingsarbeidet i SáMOS fulgt tjenestelinjene og fått testet ut hvordan de allerede etablerte forumer for implementering av rammeplanen og satsning på kompetanseheving er tilpasset samiske barnehageansatte og deres behov. Det viser seg at det ikke på noe nivå er rom for å tilpasse satsningen slik at vi i samarbeid kan utvikle kompetanseheving for de samiske barnehagene. Det er vilje og enighet mellom samarbeidspartnerne, men rammene hindrer progresjon. For eksempel er de midlene som er avsatt til kompetanseheving i regionene, knyttet til de behovene som er i regionen. Sametinget frykter at slik systemet er i dag, vil det føre til at ikke alle barnehager med samisk barnehagetilbud får den kompetansehevingen som de behøver. Kompetansehevingsstrategien "Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018-20122" sies ganske klart at målet er at alle barn får barnehagetilbud med høy kvalitet, og at barnehagene må ha nødvendig kompetanse i samisk språk, kultur og tradisjonell kunnskap. Sametinget har derfor forventninger til at dette blir fulgt opp og at det gjennom denne strategien tilrettelegges et system for kompetanseheving i samisk språk, kultur og tradisjonell kunnskap.

Sametinget vil fortsette å jobbe med dette da vi ser at det kan være strukturelle utfordringer som har negative ringvirkninger for kvalitetsutviklingen i barnehager med samisktilbud. På nasjonalt nivå er målet å styrke og løfte kvaliteten i barnehagene. Samme mål har Sametinget.

2.4.1 Samletabell - kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
22503 Evaluering av tilskuddsordningen for samiske barnehager	600 000	200 000	-400 000
Sum	600 000	200 000	-400 000

2.4.2 Evaluering av tilskuddsordningen for barnehagen

Sametinget har lagt ut til offentlig konkurranse å evaluere Sametingets tilskuddsordninger for barnehagene. Sametinget forventer gjennom evalueringen å få en situasjonsrapport om hvordan barnehagene erfarer tilskuddsordningene og å motta forslag til forbedringer og mulige nye løsninger. Dette arbeidet følges opp.

2.5 Samisk innhold i skolen

Mål for innsatsområdet:

- Samiske elever og elever med samisk opplæring har kvalitetsmessig god opplæring i og på samisk.

2.5.1 Samletabell - samisk innhold i skolen

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
22600 Revidering av læreplaner - prosjekt	1 354 781	2 850 000	1 495 219
21130 Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen - søkerbasert tilskudd	74 921	500 000	425 079
22402 Pedagogiske fagdager - konferanse	0	120 000	120 000
Sum	1 429 702	3 470 000	2 040 298

Sametinget jobber på forskjellige arenaer for å sikre at samiske barn får oppfylt opplæringsrettighetene. Alle læreplanene i samisk er oversatt til alle tre samiske språk, og Sametinget har sikret samisk innhold i de øvrige nasjonale planene. Sametinget jobber også med støttemateriell til samisk som første- og andrespråk. De parallelle likeverdige planene blir også oversatt til samisk.

Sametinget har en veilederrolle i spørsmål rundt opplæring i samisk. Til tross for at spørsmål rundt samisk opplæring er en veilederrolle som skoleeiere og forvaltere skal ivareta, får Sametinget mange henvendelser rundt dette temaet. Dette er belyst i Riksrevisjonens dokument 3:5 (2019-2020)

	INNHOOLD	STATUS / RESULTAT
INVOLVERING I ARBEIDET MED OPPLÆRINGSLOVEN	Opplæringsloven er under revidering.	Sametinget fikk ikke anledning til å oppnevne medlemmer til utvalget og har dermed lite innflytelse på lovarbeidet. Dette mener Sametinget er kritikkverdig.
SAMETINGETS HØRING OM OPPLÆRINGSLOVEN	Sametinget gjennomførte egen høring rundt opplæringslovutvalgets utredning om ny opplæringslov.	Sametinget fikk innspill på disse temaene: <ul style="list-style-type: none"> • Skoleeiers veiledningsplikt i samisk opplæring, • Videreføring av tradisjonell kunnskap, • Retten til opplæring i flere samiske språk, • Fjernundervisning og språkbadssamlinger, • Opplæring i samisk i forvaltningsområdet for samisk språk Grenseoverskridende samarbeid i sektor for samisk opplæring,
NASJONAL RAMMEPLAN - SFO	Utdanningsdirektoratet har utarbeidet forslag til ny rammeplan for SFO. Sametinget har deltatt i referansegruppen	Sametinget er fornøyd med ivaretagelsen av det samiske perspektivet i den nye rammeplanen.
FORBEDRE FJERNUNDERVISNINGSTILBUDET	Riksrevisjonen har konkludert med at det er store ulikheter i tilbudet av fjernundervisning i samisk. Det er svakheter i organisering og gjennomføring av undervisningen.	Sametinget følger dette videre opp, og har i 2020 bistått eksterne aktører i hvordan tilbudet kan forbedres.
STORTINGSMELDING OM VIDEREGÅENDE OPPLÆRING	Det skal utformes en ny melding om videregående opplæring.	Sametinget har gitt innspill til blant annet: <ul style="list-style-type: none"> • Fag og timefordeling for elever som har samisk i opplæringen. • Kompetansebehovet for lærere Manglende forskning på området.
NASJONALKOMPETANSE-POLITISK RÅD	Sametinget har observatørstatus i Nasjonalkompetanse politisk råd.	Sametinget skal kartlegge kompetansebehov i det samiske samfunnet. Dette arbeidet er påbegynt og avsluttes i 2023.
SAMISK OPPLÆRING	Tana kommune har som mål å tilby samisk opplæring til alle elever, og har søkt om å utarbeide en egen læreplan for samisk opplæring.	Sametinget har ikke fattet vedtak om det i 2020, men følger dette videre opp.

2.5.2 Revidering av læreplaner - prosjekt

Fagfornyelse del 2 består av utarbeiding av læreplaner for yrkesfag og for de studieforbereidende utdanningsprogrammene. Sametinget har i 2020 oppnevnt eksterne læreplangruppemedlemmer til utarbeiding av læreplaner som Sametinget har ansvar for:

- Vg 2 duodji og reindriftsfaget
- Vg3 duodjifagene og reindriftsfaget
- Studieforbereidende programfag samisk musikk og scene Vg1, samisk visuell kultur og samisk historie og samfunn.

Sametinget tar mål av seg til å sikre samisk innhold i alle læreplanene og sikre at skoler og organisasjoner kjenner til sin plikt i henhold til samisk innhold i læreplanene og til retten til samisk opplæring.

For studieforbereidende programfag har det valgfrie programfaget Samisk musikk og scene - Sámi musihkka ja lávdi på Vg1 blitt fastsatt av Sametinget 31.03.20, på nordsamisk. Læreplanen var klar for å tas i bruk fra høsten 2020. De resterende læreplanene er under bearbeidelse og er nå ute på høring til i slutten av januar 2021.

Støttmateriell til læreplanene

Sametinget har ansvar for samiskfagene og i fagfornyelsen skal det utvikles støttmateriell til fagene. Det skal lages filmsnutt både om læreplanene for samisk som førstespråk og for samisk som andrespråk, og Sametinget har i 2020 etablert to arbeidsgrupper til dette arbeidet.

Sametinget har i samråd med Utdanningsdirektoratet opprettet arbeidsgruppa bestående av personer med ulik faglig bakgrunn fra grunnskolenivå til videregående opplærings nivå til å utvikle støttmateriell for noen læreplaner (samfunnsfag, naturfag, KRLE, mat og helse).

Partene i fagfornyelsen arrangerte for tredje gang dialogkonferanse. Hensikten med konferansen var å inspirere til at skoler og skoleeiere samarbeider og tilrettelegger for prosesser som fremmer reell elevmedvirkning i arbeidet med fagfornyelsen, med fokus på det som skjer i klasserommet. Sametinget er en av partene, og har vært aktivt med i planleggingsprosessen og vært med på å fremme at samisk skole ble synlig i konferansen, blant annet hadde Guovdageainnu ungdomsskole laget en film om elevmedvirkning

Eksamensordning

I forbindelse med fagfornyelsen og nye læreplaner, ble eksamensordningen fornyet. Sametinget har vært i dialog med utdanningsdirektoratet i arbeidet med revidering av eksamensordningen og Sametinget krevde samiske representanter i eksamensutvalget. Den viktigste endringen er at det blir større variasjon i oppgavetyperne i alle fag. Eksamensordningen var på høring i 2020. Sametinget arbeidet aktivt med å oppfordre aktuelle samiske høringsinstanser til å svare på høringen og fikk høringsuttalelser til både samiskfagene og til de særskilte samiske fagene.

Sametingsrådet fastsatte høsten 2020 eksamen i samisk som førstespråk, samisk som andrespråk-samisk 2, samisk 3 og samisk 4, samisk fordypning og det valgfrie programfaget på Vg1- samisk musikk og scene.

Nasjonal kvalitetsvurderingssystem/ NKVS

Kunnskapsdepartementet har gitt oppdrag til Utdanningsdirektoratet om å utarbeide en helhetlig plan for kvalitet i opplæringen. Sametinget ønsker mer informasjon om kvaliteten av samiske elevers opplæring og Lohkanguovddáš er den samiske institusjonen som har mest kompetanse innenfor feltet. Derfor er det i 2020 initiert samarbeid mellom Sametinget og Lohkanguovddáš.

2.5.3 Tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
21130 Tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen - søkerbasert tilskudd	74 921	500 000	500 000	425 079

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
21130 Tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen - søkerbasert tilskudd	283 861	198 940	10 000	74 921

Mål for tilskuddsordningen - Tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen 2020:

- Implementere samisk tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen og (lokale) læreplaner.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
21130 Tradisjonell kunnskap i grunnsopplæringen	5	4	1

Tiltakene som har fått tilskudd gjør elevene bevisst om sin lokale kultur og tradisjon og er et viktig ledd i forankringen av samisk språk og tradisjonskunnskap i skolen.

2.5.4 Rájahis sámii oahpahus / grenseløs samisk undervisning

Samisk parlamentarisk råd behandlet i 2002 Grenseoverskridende samiskundervisning forprosjekt rapport og vedtok at dette arbeidet skal følges opp videre. Sametinget i Norge har skrevet prosjektrapporten for det videre arbeidet. Prosjektet startet opp i desember 2020 og avsluttes juli 2021. Sametinget har opprettet en arbeidsgruppe med 8 medlemmer. Arbeidsgruppen har mandat til å skrive en felles erklæring om overordnede verdier og prinsipper for samiske barnehager og skoler i Sápmi. I 2020 har det blitt holdt to arbeidsmøter.

2.6 Læringsmiljø og skoleutvikling

Mål for innsatsområdet:

- Gode og trygge læringsmiljøer.

2.6.1 Samletabell - læringsmiljø og skoleutvikling

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
22400 Nettverk for samiskopplæring - Sámi allaskuvla - direkte tilskudd	486 150	515 000	28 850
23100 Arbeid mot mobbing - prosjekt	0	1 000 000	1 000 000
Sum	486 150	1 515 000	1 028 850

2.6.2 Nettverk for samiskopplæring/ NetSam - direkte tilskudd til Sámi allaskuvla

Direktetilskuddet går til finansiering av nettverk for samisk opplæring - NetSam - der Sámi allaskuvla ved Senter for samisk i opplæringen er sekretariat for nettverket. Formålet med tildelingen er et velfungerende landsdekkende nettverk som er til nytte for lærere og andre som jobber med undervisning i og på samisk.

NetSam hadde én fagsamling i 2020. Hovedtema for samlingen var implementering av fagfornyelsen i lokale planer for faget samisk alle trinn. Sametinget deltok på samlingen med innlegg om den nye opplæringsplanen.

2.6.3 Arbeid mot mobbing - prosjekt

Å få kunnskap om mobbing

Regjeringen vedtok i 2020 en videreføring av nasjonal partnerskapsavtale mot mobbing med ulike organisasjoner, som skal jobbe med å sette søkelys på psykososialt miljø for barn og unge. Sametinget medgikk på ledermøtet i 2020 sammen med andre aktører at partnerskap mot mobbing bør videreføres, og at Sametinget fortsatt skal være med i dette arbeidet.

Planlagt konferanse om mobbeproblematikk ble avlyst på grunn av koronaviruset.

Det er viktig å legge til rette for at barnas stemme blir hørt, og dette var Sametingets formål for opprettelse av barneforum for samiske barn og unge. Dette arbeidet ble avlyst i 2020 på grunn av Korona. Sametinget vil gjenoppta arbeidet så snart det er mulig i 2021.

2.7 Læremidler

Mål for innsatsområdet:

- Samiske elever og elever med samisk opplæring har tilgang til samiske læremidler på alle tre samiske språk i alle fag og som er i tråd med læreplanverket for grunnsopplæringen.

2.7.1 Samletabell - læremidler

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
21000 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	17 919 914	17 590 000	-329 914
22700 Rammeavtaler med læremiddelprodusenter	3 000 000	3 000 000	0
22000 Ovttas - Aktan - Aktasne - Sámi allaskuvla - direkte tilskudd	625 760	773 000	147 240
22810 Stimuleringsiltak for læremiddelutviklere - konferanse	0	100 000	100 000
22801 Evaluering av tilskudd til læremidler - evaluering	500 000	500 000	0
Sum	22 045 674	21 963 000	-82 674

I Sametingets retningslinjer for tilskudd til utvikling av læremidler vedtatt i sametingsrådet fremgår kvalitetskravene for utvikling av samiske læremidler. Sametinget er i dialog med forlagene i henhold til

utvikling og Sametinget følger de samme lovpålagte kravene til utvikling av læremidler som utdanningsdirektoratet.

I Sametinget har det under en lengre periode samlet seg mye midler til gode til tilskuddsmottakere av læremiddelprosjekter, som er igangsatt for lenge siden, men som dessverre ikke har hatt noe fremgang på grunn av mangel på forfattere og oversettere. Fordi det ikke har løst seg, har Sametinget satt i gang en prosess med tilskuddsmottakerne og måttet ta den tunge beslutningen å avslutte prosjektene og trekke tilbake tilskudd. I 2020 ble fem prosjekter avsluttet, og dette er noe Sametinget må fortsette å jobbe med, å stramme inn bevilgninger og oppfølging av tilskudd. Avslutning av prosjekter har påvirket spesielt utvikling av lulesamiske og sørsamiske læremidler, som fra før av er i mindretall og i en sårbar situasjon. Her er det store utfordringer der man må sette inn ressurser til å samarbeide videre for å få nødvendig kunnskap og ressurser på plass.

Sametinget har som mål å evaluere tilskudd til utvikling av læremidler. I 2020 satte Sametinget av kr 500 000 til evaluering av tilskudd til utvikling av læremidler. I slutten av året har Sametinget kunngjort en anbudskonkurranse om å evaluere den søkerbaserte tilskuddsordning for utvikling av læremidler og formidling av læremidler. Målet med evalueringa er å forbedre grunnlaget for organisering, utforming og forvaltning av Sametingets søkerbaserte støtteordning og forbedre informasjonen om og tilgangen til samiske læremidler.

2.7.2 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
21000 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	17 919 914	17 590 000	17 590 000	-329 914

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
21000 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	28 340 000	4 767 765	652 321	17 919 914

Tilleggsbevilgning fra Utdanningsdirektoratet på kr 5 000 000 er inntektsført.

Mål for tilskuddsordningen - Utvikling av læremidler:

- Sametinget utvikler læremidler på samiske språk i alle fag og som er i tråd med læreplanverket for grunnopplæringen.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
21000 Tilskudd til utvikling av læremidler	32	16	16

Sametinget har ansvar for utvikling av samiske læremidler, både ordinære og særskilt tilrettelagte læremidler, til grunnopplæring for 1.-13. trinn.

Bevilgede tilskudd til læremiddelprosjekter

Sametinget har for planperioden prioritert fag som har behov for læremidler og i 2020 ble det tildelt til sammen 25 millioner kroner til tilskudd til læremiddelprosjekter (i henhold til prioriteringene i 2020)

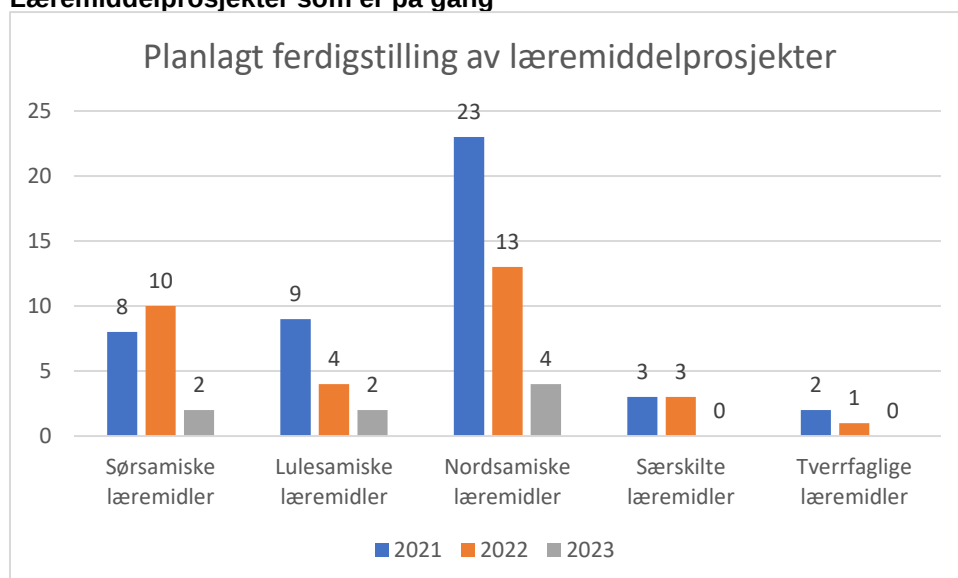
Læremiddelprosjekter skal ferdigstilles innen tre år, senest desember 2023.

Ferdigstilte læremiddelprodukter

I 2020 er til sammen 31 læremiddelprodukter, som er finansiert gjennom tilskudd fra Sametinget, ferdigstilt. I dette tallet er det både deler av læremiddelserier og helhetlige læremidler. Noen læremidler er også utviklet på alle tre samiske språk.

Læremidler	Nordsamisk	Sørsamisk	Lulesamisk	Kildinsamisk
Temabøker, samisk som andrespråk 1.-4. årstrinn		6	6	
Digitale læremidler, samisk som førstespråk vg2 og vg3		2		
Temabaserte læremidler samisk som andrespråk		1		
Samisk 4 vg1		1		
Matematikk 5. årstrinn		1		
Digitalt læremiddel, tverrfaglige temaer 1.-10. årstrinn	1	1	1	
Arbeidsbok til lesebok. Samisk som andrespråk, samisk 1, 1. og 2. årstrinn			1	
Digital nettressurs til læremiddelserie samisk som førstespråk 5.-7. årstrinn	1			
Digital nettressurs til læremiddelserie samisk som andrespråk, samisk 2, 1.-7. årstrinn.	1			
Digitalt læremiddel, temabasert, samisk som førstespråk 5. årstrinn	1			
Digitalt læremiddel, temabasert, samisk som førstespråk 6. årstrinn	1			
Digitalt læremiddel, temabasert, samisk som førstespråk 7. årstrinn	1			
Digital veiledning til forebyggende læringsressurs mot mobbing	1			
Lærebok samisk som andrespråk, samisk 2, 8. årstrinn	1			
Veiledningshefte og kort til artikulasjon og språklyd	1			
Særskilt tilrettelagt læremiddel, APP - afasi og pratevansker	1			
Temabok - en del av den tradisjonelle kunnskapen til samene på Kolahalvøya	1			1

Læremiddelprosjekter som er på gang

I slutten av 2020 har Sametinget 76 læremiddelprosjekter på gang. Et læremiddelprosjekt kan omfatte ett eller flere årstrinn, og kan inneholde flere deler som lesebøker, arbeidsbøker, digitale ressurser og lærerveiledning.

2.7.3 Rammeavtale for anskaffelse av læremidler - avtale

Sametinget har i 2020 underskrevet en rammeavtale med Davvi Girji OS der formålet er å anskaffe digitale læremidler på nordsamisk for faget samisk som førstespråk til grunnopplæringens 1.-10. klassetrinn. Utgangspunktet for prioriteringen av faget er Sametingets handlingsplan for læremiddelutvikling 2020-2023.

Til anskaffelsen hører utvikling, produksjon, markedsføring, distribusjon, drift og vedlikehold. Rammeavtalen gjelder for 2 år, men avtalen kan forlenges med i alt to år. Verdien på rammeavtalen vurderes til inntil 3 000 000 i året, til sammen inntil 12 000 000 kroner for fire år.

Sametinget har i 2020 bestilt læremidler til 1.-2 klassetrinn, og de skal ferdigstilles innen desember 2021. Grunnlaget for den nye bestillingen er resultatet av den forrige bestillingen og Sametingets årlige budsjett.

2.7.4 Ovttas|Aktan|Aktesne - direkte tilskudd til Sámi allaskuvla

Mål med direktetilskuddet: Godt besøkt nettsted med samlet informasjon om samiske læremidler med aktiv deling av læringsmateriale og aktiv bruk av produksjonsverktøy for digitale læremidler

Sametingets direkte tilskudd går til delfinansiering av nettstedet Ovttas|Aktan|Aktesne som er en læremiddeltjeneste. Sámi allaskuvla ved Senter for samisk i opplæringa er ansvarlig for redaksjon, drift og videreutvikling av nettstedet.

Sametinget får tilsendt årsrapport for 2020 i begynnelsen av 2021, dermed er tabellen nedenfor basert på tall fra 2019:

	Status
Antall publikasjoner	Omfanget av publikasjoner på Ovttas Aktan Aktesne øker fra år til år. I 2019 var det totalt 2 394 delte ressurser på nettstedet som viser en økning på 583 delinger siden 2017.
Antall sidevisninger	Antall sidevisninger er på 113695 i 2019 som er en økning i overkant av 10000 fra året før.
Besøkende på nettsiden	Flesteparten av besøkende på nettsiden, rundt 80 %, er i Norge. Denne trenden har vært lik siden 2015.
Antall utlån	Antall utlån viser en nedgang, men tall for 2019 viser kun en liten nedgang på 21 fra året før. Dette er langt bedre enn fra 2017 - 2018 da utlånstallet ble nesten halvert.
Produksjon av digitale læremidler	Produksjon av digitale læremidler med produksjonsverktøyet har gått betraktelig ned i forhold til perioden 2015-2018. Da lå antallet mellom 20-42, mens det i 2019 er blitt produsert 6 digitale læremidler.

2.7.5 Stimuleringstiltak innen læremiddelutvikling - konferanse

På grunn av koronaviruset har ikke denne konferansen blitt gjennomført i 2020.

2.8 Myndighet, ansvar og roller innen høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har reell myndighet innen samisk høyere utdanning og forskning gjennom lov og forskrifter, og gjennom konsultasjoner.

Ny lov og planlagt styringsmelding, om universiteter og høyskoler

Sametingets plenum har behandlet forslaget til ny lov om universiteter og høyskoler i NOU 2020:3. Utvalget har blant annet foreslått å frata Sametinget myndigheten til å oppnevne representanter til styret for Sámi allaskuvla. Sametinget har i sitt vedtak imøtegått dette, og fremmet krav om at Sametinget skal ha oppnevningsmyndighet til styrene til institusjoner som har samiske utdanninger i sin portefølje - det vil si Sámi allaskuvla, UiT Norges arktiske universitet og Nord universitet. Når det gjelder styringsmeldingen som regjeringen planlegger å legge fram våren 2021, har Sametinget i samme vedtak blant annet sagt følgende: Urfolks rett til selvbestemmelse betyr at Sametinget som det samiske folks demokratisk folkevalgte organ, innehar definisjonsmakten når det gjelder synliggjøring av behovene for utvikling av kunnskap og bygging av kapasitet i det samiske samfunnet.

På bakgrunn av forpliktelsene som påligger staten i henhold til folkeretten, må Sametingets rolle drøftes og klargjøres i stortingsmeldingen om styring av statlige universiteter og høyskoler. Det er avholdt konsultasjon om prosessen videre fram til framleggelse av ny lov om universiteter og høyskoler, samt stortingsmelding om styring av statlige universiteter og høyskoler.

Sametinget og Kunnskapsdepartementet har i mai 2020 konsultert om forslag til forskrift om rammeplan for lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13. Under § 1 virkeområde og formål i punkt 5 står det følgende:

(1) Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13 skal kvalifisere til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske barn og ungdoms rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk. Utdanningen skal i tillegg kvalifisere til å ta i bruk elementer fra samisk kultur, spesielt i de praktiske og estetiske fagene. Det ble oppnådd enighet om forskriften.

Tildelingsbrev til universiteter og høyskoler

Sametinget og Kunnskapsdepartementet har konsultert om tildelingsbrevene for 2021 til Sámi allaskuvla, UiT Norges arktiske universitet og Nord universitet. Sametinget var fornøyd med at departementet i tildelingsbrevene for første gang foreslo et eget kapittel om samarbeid og spesielle oppgaver knyttet til samiske utdanninger. Det var enighet om en tilføyelse i brevet til UiT Norges arktiske universitet.

Protokoll fra konsultasjonen: I tildelingsbrevet til UiT tas det følgende i punkt 4.2.7 nytt 2. avsnitt: "Departementet viser til at det er behov for flere grunnskolelærerkandidater med samisk språk i

fagkretsen som kan undervise i samisk som andrespråk. Siden UiT i dag er alene om å tilby grunnskolelærerutdanning med nordsamisk som fag for andrespråksopplæring, forventer departementet at universitetet styrker rekrutteringsarbeidet særlig til dette utdanningstilbudet.”

Det er ikke behov for endringer i de to andre tildelingsbrevene.

2.9 Utdanning- og forskningstilbud

Mål for innsatsområdet:

- Tilbud og aktivitet innen samisk høyere utdanning og forskning dekker kompetanse- og kunnskapsbehov i det samiske samfunnet.

Samisk sykepleierutdanning - nasjonal retningslinje

Sametinget er fornøyd med at Kunnskapsdepartementet støttet innspillet til Sametinget om en egen nasjonal retningslinje for samisk sykepleierutdanning. Arbeidet med utvikling av nasjonal retningslinje er igangsatt og ledes av Sámi allaskuvla.

Sametinget har i 2020 hatt møte med Norges forskningsråd. I den forbindelse opplyste direktøren i Forskningsrådet at det samiske programmet i forskningsrådet skulle videreføres etter 2021 med eget styre med bevilgningsmyndighet, og organisert som i dag. Forskningsrådet oppfordret Sametinget til å komme med forskningsbehov, spesielt innenfor skoleforskning

Regionale forskningsfond

Som et følge av regionreformen har det blitt forandringer i organiseringen av regionale forskningsfond. Sametinget har deltatt på møte i programstyret for fagfornyelsen i 2020. Sámi allaskuvla ble i møtet tildelt prosjektmidler til evaluering av fagfornyelsen. Tittelen på prosjektet er "Samiske skoler og skoler for samiske elever". Det som skal undersøkes er læreplanreformen i et urfolksperspektiv, samisk som urfolksspråk og lærerprofesjonen og den operasjonaliserte læreplanen. Evalueringen startet i 2020 og skal vare til 2025.

2.10 Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

Planlagt konferanse ble i 2020 utsatt på grunn av korona.

2.10.1 Stipend for høyere utdanning - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
21110 Stipend for høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	2 884 167	2 450 000	2 450 000	-434 167

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
21110 Stipend for høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	2 980 000	0	95 833	2 884 167

Mål for tilskuddordningen - Stipend for høyere utdanning:

- Flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
21110 Stipend for høyere utdanning	135	135	0

Prioriteringene for stipend for høyere utdanning er i perioden 2018 - 2021 som følger:

- Barnehagelærerutdanning
- Grunnskolelærerutdanning 5-årig master 1-7 og 5-10, med samisk i fagkretsen.
- Annen lærerutdanning (PPU o.l.)

I budsjettet for 2020 ble gjort vedtak om en ny prioritering:

- Videreutdanning i samisk språk.
- Kompetansekrav i samisk for grunnskolelærere 1-7, 30 studiepoeng.
- Kompetansekrav i samisk for grunnskolelærere 5-10, 60 studiepoeng.

Tildelte stipend for 2019 og 2020:

Utdanning	2019	2020
Barnehagelærerutdanning	25	19
Samisk barnehagelærerutdanning	31	18
Samisk grunnskolelærerutdanning 1-7	31	33
Samisk grunnskolelærerutdanning 5-10	28	25
Grunnskolelærerutdanning med samisk i fagkretsen 1-7	2	4
Grunnskolelærerutdanning med samisk i fagkretsen 5-10	10	13
Lektorutdanning 8-13	16	18
PPU	34	0
Yrkesfaglig lærerutdanning	1	1
Videreutdanning i samiske språk for lærere	0	4

For stipendmottakerne er det krav om gjennomføring av eksamen for tildelt stipend. Hvis stipendmottaker ikke kan dokumentere gjennomført eksamen må stipendet betales tilbake.

Tilbaketrekning av stipend skjer som oftest ikke i budsjettåret stipendet er tildelt, men i de påfølgende år. Tilbaketrekninger: 2018: 6 og 2019: 15 2020: 6 .

2.11 Árbediehtu

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
22502 Árbediehtu - prosjekt	149 461	200 000	50 539
Sum	149 461	200 000	50 539

Mål for innsatsområdet:

- Árbediehtu blir vektlagt som kunnskapssystem ved siden av annen kunnskap.

2.11.1 Árbediehtu - prosjekt

Det har i 2020 vært jobbet med å få på plass en offentlig PhD i Sametinget med tema árbediehtu. Arbeidet er satt på vent til ny kompetanseplan i Sametinget er på plass.

2.12 Implementering av samisk perspektiv i høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Samisk perspektiv er implementert i alle relevante utdanninger og i forskning.

3 Arealer, miljø og klima

Samfunns mål:

- Arealer og naturressurser i samiske områder forvaltes med tanke på sikre kommende generasjoner livsgrunnlag og mulighet til videreføring og utvikling av samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

For å nå samfunns målet jobber Sametinget opp mot planmyndighetene og utbyggere for å sikre både at arealer og naturressursutnyttelsen ikke går på tvers av samiske interesser. Sametinget har innsigelsesrett etter plan- og bygningsloven og bruker denne aktivt. Sametinget har per i dag 17 uavklarte innsigelsessaker under behandling, den eldste med oppstart i 2015. Grunnen til at de er uavklarte og tar tid er at areal- og energiprosesser ofte går over et langt tidsrom. Melding om og avklaring av innsigelser er en av mange årsaker til den omfattende behandlingstida. Plansakene er ulike og knyttet opp mot for eksempel arealdel til kommuneplan, områdereguleringsplaner, detaljplaner, regionale planer og kystsoneplaner. En hovedtyngde av innsigelsesgrunnene knytter seg til inngrep i reinbeiteareal og flytteleier, samt til etablering av akvakultur i områder med viktig lakse- og fjordfiske. Det samiske området strekker seg over et stort landareal i Norge og Sametinget har i 2020 fulgt opp saker i hele det samiske området.

Sametinget har sett en økning i antallet energisaker de seneste årene, som også har ført til økt press på samiske arealer. Gjennom innsigelser og konsultasjoner prøver Sametinget å sikre at fremtidig energiproduksjon også tar hensyn til og sikrer det materielle grunnlaget for samisk kultur, samisk utmarksbruk og samisk næringer.

Vern av arealer i samiske områder, som naturreservater, nasjonalparker og landskapsvernområder kan hindre eller på en negativ måte begrenser samisk utnyttelse av verneområdene. Derfor er det viktig for måloppnåelsen at Sametinget er med i arbeidet knyttet til verneplaner slik at naturgrunnlaget for samisk kultur, utmarksbruk og næringsutøvelse sikres i planene. Dette vil gi også fremtidige generasjoner tilgang til arealer og naturressurser som er viktig for samisk kultur. I 2020 har det vært 6 vernesaker under arbeid.

3.1 Virkemidler til arealer, miljø og klima

3.1.1 Innsatsområder arealer, miljø og klima

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Tradisjonell kunnskap i forvaltning av arealer	2 336 250	2 232 000	-104 250
Naturmangfold	6 647	0	-6 647
Sum	2 342 897	2 232 000	-110 897

3.1.1.1 Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2017	150 000	5 %	0	0
2018	475 000	16 %	53 000	0
2019	797 380	27 %	0	0
2020	1 504 250	51 %	0	0
Sum	2 926 630	100,0 %	53 000	0

3.2 Forvaltning av arealer

Mål for innsatsområdet:

- Naturgrunnlaget for samiske næringer, kultur og samfunnsliv er sikret i all planlegging, og Sametinget er en viktig premissleverandør og konsultasjonspart i forvaltning av arealer.

All planlegging skal etter loven sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametinget har gjennom dialog med kommuner og samiske rettighetshavere oppnådd løsninger for å sikre samisk naturgrunnlag. For å avgjøre uløste innsigelser er disse sendt til videre behandling hos kommunal og moderniseringsdepartementet, her kan Kystsoneplan Midt og Sør-Troms og Lebesby kystsoneplan nevnes. Innsigelsene er fremmet med bakgrunn i at samisk kulturutøvelse ikke er sikret tilstrekkelig med hensyn til plassering av akvakultur i planforslagene. Utøvelse av tradisjonelt fiske og fortsatt mulighet for bruk av arealene for fremtidige generasjoner er avgjørende for samisk kulturutøvelse i kystområder.

Ved behandling av kommuneplaner i det tradisjonelle samiske området har Sametinget gjennom dialog med kommuner og samiske rettighetshavere oppnådd løsninger for å sikre samisk naturgrunnlag.

Sortland kommuneplan, som Sametinget hadde innsigelse til første gang i 2016, er nå endelig avgjort i kommunal- og moderniseringsdepartementet. Sametingets innsigelse ble i hovedsak imøtekommet. Planen tillater ikke boligutbygging og utvidelse av masseuttak, som hindrer reindriftas tilgang til flyttveier og vinterbeite på Strand, nært Sortland. Saken er en belastning for reindriften, som er i fåtall i området.

Sametinget har deltatt i møter og gitt innspill til Nasjonal transportplan for 2022 til 2033. Sametinget har i møte med samferdselsminister understreket behovet for å sikre samisk natur- og kulturgrunnlag i tiltak for samferdsel, og at Sametingets mulighet for medvirkning innen samferdselsområdet er avhengig av en styrket økonomi både for Sametinget og rettighetshavere. Dette er tunge prosesser, som krever tid og midler for at samiske aktører og samfunn kan oppnå en reell innflytelse. Sametinget fremmet også enkeltsaker, som bør prioriteres i Nasjonal transportplan, for å ivareta hensynet til miljø, helse og sikkerhet for samiske samfunn. Sametinget deltar også i arbeidet, med Konseptutvalg-utredning (KVU) Nord Norge. Oppdraget for utredning er gitt av samferdselsdepartementet til Statens Vegvesen og skal omfatte de lange transportstrekningene som binder landsdelen sammen og knytter den til resten av landet og utlandet. Sametinget har deltatt i politiske møter i arbeidet med KVU Nord Norge og er meldt inn i faggrupper som skal ivareta urfolksinteresser og kulturminner.

Sametinget har i 2020 fortsatt med samarbeid og dialog mot Fiskeridirektoratet for å oppnå en samforståelse av samiske fiskerier og hvordan ivareta det i kystsonerplaner. Som resultat så langt er eksisterende laksefiske-plasser i sjø tatt inn i fiskeridatabasen til Fiskeridirektoratet og deltakerlovens §21-område er under arbeid for å synliggjøres i kartdatabasen til direktoratet. Dette er en database, som er vesentlig for kommunenes kystsonerplanlegging.

Sametinget har 16 ulike energisaker av ulikt omfang, som planer om nye kraftlinje-traseer, konsesjonssøknader om kraftutbygging, småkraftpakker og revidering av konsesjonsvilkår under behandling. Sametinget har sett en økning i antallet energisaker de seneste årene, og i 2020 har Sametinget fortsatt arbeidet med å sikre at fremtidig energiproduksjon kun skal tillates dersom utbyggingene også gjøres på en måte som sikrer det materielle grunnlaget for samisk kultur, samisk utmarksbruk og samisk næringer.

3.2.1 Samletabell - tradisjonell kunnskap i forvaltning av arealer

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
30000 Stiftelsen Protect Sápmi	632 000	632 000	0
30500 Annen oppfølgingen av samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	1 704 250	1 450 000	-254 250
31500 Forsøk om motorferdsel i utmark - prosjekt	0	150 000	150 000
Sum	2 336 250	2 232 000	-104 250

3.2.2 Stiftelsen Protect Sápmi - direkte tilskudd

Stiftelsen Protect Sápmi arbeider for at samiske rettighetshavere kan gi sitt frie og på forhånd informerte samtykke til utbyggingssaker.

Protect Sápmi mottar henvendelser fra myndigheter på ulike nivåer som søker råd i reindriftsfaglige spørsmål og rådgivning overfor urfolk i andre land. I rapporteringen for 2019 trekker Protect Sápmi fram at følgende saker skal følges opp i 2020:

- Fosen Sør vs Vind DA.
- N20 Jillen-Njaarke vs Elous Wind AB om Øyfjellet vindkraft,
- VFNussir 2020,
- VF20 vs. Hammerfest kommune om industriutbygging,
- ØF13 Lágesduottar vs.Grenselandet AS om Davvi vindkraft
- VF26 vs. Statens vegvesen om E6

3.2.3 Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
30500 Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser	1 704 250	1 450 000	1 450 000	-254 250

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
30500 Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser	1 757 250	53 000	0	1 704 250

Mål for tilskuddsordningen - Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser:

- Samiske interesser og rettighetshavere har en reell mulighet til å bli konsultert for å kunne gi et fritt forhåndsinformert samtykke til planer og tiltak knyttet til areal- og ressursforvaltning.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
30500 Annen oppfølg. av samiske rettigheter arealer og ressurser	13	7	6

Ordningen hadde i 2020 to søknadsfrister. Til sammen kom det inn 13 søknader. 7 søknader ble innvilget 6 avslått. De 7 søknadene som ble innvilget er knyttet opp mot prioriteringen for «prosjekter og tiltak som har til formål å yte juridisk bistand til samiske rettighetshavere i saker som må føres for domstolene». Det var ingen søknader som berørte de andre prioriteringspunktene i 2020.

3.2.4 Forsøk om motorferdsel i utmark - prosjekt

Som en oppfølging av vedtak i Sametingets plenum i 2019 avholdt Sametinget et møte med representanter for kommunene Tana, Nesseby, Karasjok, Porsanger, Alta og Kautokeino om hva som må til for å kunne fremme søknad etter lov om forsøk i offentlig forvaltning med tanke på å utarbeide et forprosjekt for å støtte opp om kommunenes lokale forvaltning av motorferdselsdispensasjoner. Det ble på møtet konkludert med at Sametinget følger opp saken med møter på administrativt nivå med kommunene, og i dialog med Statsforvalteren for å klargjøre hva som må til for å fremme søknaden. Etterpå gjennomføres det et politisk møte for å vurdere videre prosess.

3.3 Naturressurser

Mål for innsatsområdet:

- Uttak av naturressurser i samiske områder skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og er i samsvar med internasjonal folkerett.

Energiutbyggingen- og planleggingen i de samiske områdene de siste årene har i hovedsak dreid seg om småkraft- og vindkraftprosjekter. Det har vist seg at vindkraftanlegg, med all infrastruktur som følger med dem, har store konsekvenser for berørt reindrift, spesielt når de kommer på toppen av tidligere arealinngrep. I 2020 har spesielt OEDs håndtering av sak om Øyfjellet vindkraftverk, hvor det ble gitt tillatelse til tiltak før konsesjonsvilkår om ivaretagelse av flytteleier i området var ivare tatt, pekt seg negativt ut.

OEDs arbeid med nasjonal ramme for vindkraft ble avsluttet i 2020 uten at arbeidet ble ferdigstilt. Fra Sametingets side er man skeptisk til om revideringen av konsesjonsbehandlingen som man gikk videre med istedenfor vil ivareta de samiske interessene, og da spesielt arealvernet for den samiske reindriften, på en god nok måte.

3.4 Naturmangfold

Mål for innsatsområdet:

- Vern av naturmangfoldet gir et robust grunnlag for samisk kultur og næringsutøvelse. Forvaltning av verneområder tar utgangspunkt i og muliggjør fortsatt tradisjonell bruk av vernede områder.

I desember 2019 hadde Norge nådd halvparten av målet som Stortinget har satt om at 10% av skog i Norge skal være vernet. Skogvern berører også samiske interesser, ofte særlig reindriftsutøvere. I Trøndelag har det over flere år vært etablert mange skogvernområde, men i 2020 er det meldt oppstart av flere skogvernprosesser også i Troms og Nordland. Sametinget har dialog og konsulterer om verneprosessene med ansvarlige myndigheter, med målsetting om at verneforskriftene skal tillate fortsatt samisk bruk av skogen og at verneforskriftene skal være så enhetlig som mulig.

Arbeidet med å vedta et nytt arbeidsprogram for konvensjon om biologisk mangfold ble kraftig forsinket i 2020 på grunn av koronaviruset. Sametinget har løpet av 2020 hatt dialog med Klima- og miljødepartementet om Sametingets forventninger til fremtidig arbeidsprogram. Sametinget har etterlyst en menneskerettighetstilnærming for naturmangfold, som verner om urfolks rettigheter til å opprettholde sine kulturer, praksiser og levemåter som bidrar til bevaring av naturens mangfold. Sametinget mener at styrking av urfolks rett til selvbestemmelse, og land-, vann- og ressursrettigheter, som nedskrevet for eksempel i FNs erklæring om urfolksrettigheter og ILO 169, aktivt støtter opp om ivaretagelse av naturmangfoldet.

Høsten 2020 ble det igangsatt et arbeid med en redegjørelse om verneområder i tradisjonelle samiske områder. Sametinget ønsker å sette søkelyset på opprettelsen, forvaltningen av og muligheten for fortsatt samisk bruk av verneområder i samiske områder. Arbeidet ble innledet med besøk i Seiland Nasjonalpark og Trollheimen landskapsvernområde.

Verneplanarbeidet består av oppfølging av saker som forslag til marine verneplaner, skogvern, og endring eller utvidelse av grenser for etablerte nasjonalparker, samt revisjon av eldre verneforskrifter. I 2020 har det vært 6 slike saker under arbeid. Det er viktig at Sametinget fortsetter å følge opp prosesser som kan endre arealgrunnlaget for at Sametinget skal nå målsettingen om at fremtidige generasjoner skal ha tilgang til arealer og naturressurser.

3.4.1 Samletabell - naturmangfold

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
31002 Vernestyreseminar	6 647	0	-6 647
Sum	6 647	0	-6 647

3.4.2 Verneområdestyreseminar - seminar

Nasjonalparkkonferanse og Samling for Sametingets representanter i verneområdestyrene, som skulle arrangeres ble utsatt og senere avlyst på grunn av koronaviruset. Sametinget var i god dialog med Miljødirektoratet om at samisk bruk av verneområder skulle være et sentralt tema i konferansen.

4 Næringer

Samfunns mål:

- Samiske områder skal ha sterke næringer som utvikler og opprettholder livskraftige samiske samfunn

Sametinget har gjennom sitt arbeid i 2020 påvirket rammevilkårene til næringslivet i de samiske områdene, samt bidratt med økonomiske midler. Det siste året har vist hvor sårbart næringslivet i det samiske området, og koronapandemien påvirket mye av næringsutviklingen i 2020. Veksten i antall lønnstakere i privat sektor i de samiske områdene har fra å ha en positiv vekst på 1,2 prosent første kvartal 2020 til å ha en negativ utvikling siste kvartal på 7,4 prosent. Sammenlignet med landet for øvrig var dette mye svakere enn resten av landet som siste kvartal var på -4,2 prosent.¹ Dette kan tyde på at pandemiens innvirkning på samiske næringer har vært sterkere enn resten av landet. Det positive er at tredje kvartal viser en oppgang på 0,8 prosentpoeng sammenlignet med 2 kvartal.

Sametinget fikk i revidert statsbudsjett våren 2020 kr. 4 mill. ekstra til næringsutvikling som følge av pandemien. Ordninger er rettet mot utviklings- og omstillingsprosjekter. Bedriftene må planlegge for endrede forutsetninger, endrede markeder og endrede kjøpemønstre. Det har vært stor pågang på disse virkemidlene. Midlene har bidratt til å styrke næringslivet i de samiske områdene i 2020 i en meget krevende tid.

Koronaviruset, med påfølgende restriksjoner og endret reisemønster, har gitt spesielt store utfordringer for reiselivet i Sápmi. Ekstra krevende har det vært for bedrifter i de områdene som tidligere har hatt mye besøk fra utenlandske turister. Pandemien har satt utviklingen av reiselivet i Sápmi mye tilbake. Konkursstatistikker i perioden mars 2020 ut året viser at det ikke har vært noen vesentlig økning i konkurser i reiselivsnæringen i Sápmi. Dette er positivt, men usikkerheten er fortsatt stor.

De samiske områdene har en forholdsvis stor primærnæring, og Sametinget mener at sikring av disse vil bidra til et robust næringsliv. Det viktigste virkemiddelet Sametinget har er muligheten for å påvirke rammebetingelsene for primærnæringene, samt bruk av virkemidler. Påvirkning av rammebetingelsen i 2020 har Sametinget gjort gjennom konsultasjoner og innspill både i reguleringsmøter, innspill til jordbruksforhandlinger og reindriftsforhandlinger. Sametingets prioriteringer er ofte på tvers av regjeringens prioriteringer innenfor primærnæringene. Sametinget har dessverre ofte store vanskeligheter med å få gjennomslag for sine innspill. Noen resultater ser vi allikevel. Blant annet har Sametinget i 2019 tatt til orde for å frede loddebestanden i fem år. Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjonen vedtok både i 2019 og 2020 en fredning. I tillegg har Fiskeridirektøren tilrådet at det åpnes for prøvefiske med rekestrål i ytre deler av Porsangerfjorden. Når det gjelder reindriftsavtalen fikk Sametinget inn flere av sine innspill, blant annet økning i distriktstilskuddet, velferdsordninger og likestilling av reindrifts- og jordbruksfradraget. Også på rovviltpolitikken er regjeringens og

¹¹ Telemarksforskning . (2021, 01 25). *Regionalanalyse*. Hentet fra Samiske områder:

<https://www.regionalanalyse.no/rapport/12009/1/1>

Sametingets prioriteringer ulike. I 2020 understrekte Sametinget at dagens rovdyrforvaltning ikke er bærekraftig og den må ta større hensyn til beitenæringene, uten å få de store resultatene på dette.

4.1 Virkemidler til næringer

4.1.1 Innsatsområder - næringer

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Primærnæringer	9 200 438	11 700 000	2 499 562
Variert næringsliv	13 813 167	9 481 000	-4 332 167
Kreative næringer	5 394 474	3 750 000	-1 644 474
Duodji	14 221 538	14 144 000	-77 538
Sum	42 629 617	39 075 000	-3 554 617

Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd

År	Beløp	i %	Tilb.trukket	Tilb.bet.
2015	250 000	1,2 %	0	0
2016	0	0,0 %	0	-400 000*
2017	163 550	0,8 %	32 000	0
2018	1 560 900	7,2 %	371 477	80 000
2019	3 728 940	17,2 %	396 016	0
2020	15 985 963	73,7 %	335 500	156 300
Sum	21 689 353	100,0 %	1 134 993	-163 700

* 2 kreditnota på 250 000 og 150 000

4.2 Primærnæringer

Mål for innsatsområdet:

- Primærnæringer som bærere av samisk kultur, språk og levesett.

Marine næringer

Sametinget skal prioritere innflytelse i fiskeripolitikken gjennom aktiv bruk av konsultasjonsordningen, delta i fiskerireguleringer, følge opp fjordfiskeriemedarbeid, og ha samarbeid og dialog med fiskerinære organisasjoner.

Sametingets plenum behandlet i høst sin årlige fiskerisak. Saken gir en god anledning for representantene til å bringe innspill til Nærings- og fiskeridepartementet og fiskeridirektoratet angående aktuelle problemstillinger innen fiskerier og kombinasjonsnæringer i samiske områder. På grunn av den pågående pandemien har Fiskeridirektoratet erstattet det årlige reguleringsmøtet på høsten med skriftlige høringer for de partene som normalt deltar på møtet. Sametinget har levert sine forslag til reguleringer for de ulike artene (torsk, sei, makrell, reke, rognkjeks, kongekrabbe, sild, blåkveite, hyse og uer).

Bivdu er en nyetablert fiskeriorganisasjon som ønsker å ta rollen som hovedorganisasjon for samiske fiskere. Bivdu har krevd konsultasjonsrett med både Sametinget og statlige myndigheter. Sametinget har i 2020 hatt møter med Bivdu for å få tydeliggjort på hvilke områder Sametinget og fiskeriorganisasjonene i nord har sammenfallende interesser. Temaet har vært drøftet i fellesskap med Bivdu, Fiskarlaget Nord og Norges Kystfiskarlag. Resultatet av dette er at organisasjonene er villige til å ha en tettere dialog med Sametinget i framtiden.

Sametinget ba våren 2020 Stortinget om å utsette den planlagte behandlingen av kvotemeldingen (melding St. nr. 32 (2018-2019) Et kvotesystem for økt verdiskapning), i påvente av behandlingen av Riksrevisjonens rapport om fiskeriene i Stortinget. Kvotemeldingen ble vedtatt av Stortinget, før behandlingen av Riksrevisjonens rapport. Sametinget har krevd å få utredet ulike sider vedrørende kvotemeldingens konsekvenser for sjøsamiske lokalsamfunn. Det er ikke avklart hvorvidt dette vil bli tatt til følge.

Riksrevisjonens undersøkelse av kvotesystemet i kyst- og havfisket ble i 2020 behandlet i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité og Sametinget deltok i en av høringene. Undersøkelsen omfatter perioden 2004-2018, og tar for seg utviklingen i fiskeflåten og kystsamfunnene, og hvordan Stortingets vedtak har blitt fulgt opp av de ulike regjeringene i perioden. På høringen tok Sametinget opp at undersøkelsen må følges opp med en tilleggsundersøkelse om samers rett til fiske, uten at det ble fulgt opp av Stortinget. Stortinget ba i sin behandling regjeringen om å komme tilbake med forslag til hvordan undersøkelsen skal følges opp slik at man sikrer en forsvarlig forvaltning av kvotesystemet som skaper tillit hos alle aktører.

Fjordfiskerinemnda oppnevnes i samråd mellom fylkeskommunene i Nordland, Troms/Finmark og Sametinget. Fjordfiskerinemndas arbeid påvirkes av dårlige økonomiske rammer. Sametinget har ved flere anledninger tatt dette opp med Regjeringen. I desember 2020 sendte Sametinget et felles brev sammen med Troms og Finmark Fylkesting om bedring av fjordfiskerinemndas vilkår til Stortinget, Nærings- og fiskeridepartementet og Fiskeridirektoratet. Ressurssituasjonen har gjort det vanskelig å rekruttere kandidater som vil stille i nemda

En viktig sak for Sametinget i 2020 har vært utviklingen av teinefiske etter reker i fjordområdene og i kystnære farvann. Dette fisket, vil på sikt kunne skape et lønnsomt fiske med stor aktivitet for den mindre fiskeflåten. Sametinget har i samarbeid med Bivdu oppnådd enighet med Fiskeridirektøren om et prøvofiske med rekestrål i ytre deler av Porsangerfjorden, samt økt antall tillatte teiner per fartøy og per person opp til 250.

Avsetningen til fiskerne i det samiske fiskerirettighetsområdet, bedre kjent som kystfiskekvoten, er en prinsipielt viktig sak for Sametinget. Dette fordi tilleggskvantum med torsk bidrar til å sikre det materielle grunnlaget for samisk bosetting og kultur langs kysten. For å unngå at ordningen mister sin effekt, når flere båter får tilgang til kvoten, mener Sametinget det er viktig at avsetningen til kystfiskekvoten økes utover den vedtatte prosentandelen på 0,9 % av norsk TAC. Sametinget foreslo i 2020 en avsetning på 1,2 % for kvoteåret 2021. Avsetningen til kystfiskeordningen i 2021 ble likevel fastsatt til 0,9 % som utgjør 3 579 tonn torsk, mot tidligere årlig avsetning på 3000 tonn. Sametinget har sammen med andre aktørene foreslått å øke den tillatte bifangsten av kongekrabbe for konvensjonelle garn- og linebåter til 3%. Resultatet av dette ble at kvoten ble økt fra én til tre prosent i det kvoteregulerte området i 2021.

Sametinget behandlet en redegjørelse om laks i desember. Målet for en framtidig laksepolitikk i Sametinget vil være å sikre lokal og bærekraftig forvaltning. Det kan blant annet skje ved at tradisjonell kunnskap inkluderes og vektlegges i forvaltningen av laksefiske slik at laksefisket kan videreføres som en viktig grunnleggende del av den elvesamiske og sjøsamiske kulturen. Redegjørelsen følges opp med en melding i 2021.

Reindrift

Sametinget er hvert år observatør ved Statens delegasjon under reindrifftsforhandlingene også for 2020/2021. Forhandlingene ble ferdigstilt i februar 2020. Sametingets innspill ble ved flere punkter imøtekommet. Dette gjaldt blant annet økning i distriktstilskuddet, prioritering av velferdsordninger og at reindrifftsfradraget ble likestilt med jordbruksfradraget.

Sametinget har som mål å være en sentral aktør i reindrifftspolitikken ved å ta en aktiv rolle under beitekrise. Reindriften opplevde låste beiter vinteren 2019/2020. Sametinget tok dette opp i reindrifftsforhandlingene og jobbet politisk med dette. Det har blant annet vært møter med Kommunal og Moderniseringsministeren og landbruks- og matministeren der saken er tatt opp. Dette medførte at reindrifftsneringen fikk 30 millioner i tilleggsstøtte for foring av rein i vinter. I tillegg tildelte Sametinget 1,2 millioner støtte til fraktordninger som kan lette belastningen for dyrene ved flytting til sommerbeite.

Sametinget har jobbet for å styrke sin dialog med øvrige reindrifftsmyndigheter og har i 2020 tatt initiativ for å etablere halvårslige dialogmøter med Statsforvalteren i Troms og Finnmark. Formålet er å legge til rette for en nærmere samhandling i saker som berører reindrift.

Ut på vidda er et treårig prosjekt med oppstart i 2016 som har sett nærmere på hvordan reindriffts menneskelige og materielle ressurser kan anvendes for å utvikle lærings- og omsorgsbaserte tjenester. I reindrifftsavtalen 2019/2020 ble lærings- og omsorgsbaserte tjenester etablert som en permanent ordning. I reindrifftsavtalen 2020/2021 ble det avsatt 3,5 millioner kroner til ordningen. Eierne av prosjektet er Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og Landbruks- og matdepartementet (LMD) Sametinget sitter i styringsgruppen for ordningen sammen med NRL, LMD og Kommunal- og moderniseringsdepartementet. På grunn av at Ut på Vidda er etablert som en permanent ordning, så er det i 2020 utarbeidet en strategiplan for ordningen. På grunn av koronaviruset har aktivitetsnivået i ordningen blitt redusert, hvor enkelte av godkjenningskursene ikke har blitt gjennomført for tilbyderne av Ut på Vidda tjenester. Dette er aktivitet som er overført til 2021 og de ubrukte midlene i forbindelse med dette skal overføres fra 2020 til 2021. Sametinget har jobbet aktivt med å fremheve og sikre det samiske innholdet, reindrifftfaglige kompetansen og språket i prosjektet.

Sametinget har deltatt i arbeidsgruppen som skal utarbeide kriteriene og indikatorer for en bærekraftig reindrift. Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra LMD, NRL og Sametinget. Gruppen skal utarbeide kriterier og indikatorer for målet om økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift, der kriteriene og indikatorene skal benyttes til å vurdere måloppnåelsen i reindrifftspolitikken. Riksrevisjonen har i 2012 (Dokument 3:14 (2011-2012)) påpekt at målet om bærekraftig reindrift i liten grad var operasjonalisert. Særlig gjaldt dette økonomisk og kulturell bærekraft, men det ble også pekt på at den operasjonaliseringen som ble gjort av økologisk bærekraft gjennom veileder om økologisk bærekraftig reindrift ikke var gjenspeilet i styringsdokumentene. Sametinget har i gruppen jobbet med å inkludere og ivareta det reindrifftssamiske perspektivet i utarbeidelsen av kriteriene og indikatorene.

Sametinget har kommet med innspill til foreslåtte lovendringer i plan- og bygningsloven, hvor Sametinget blant annet problematiserte endringene om dispensasjonsparagrafen. Dispensasjonsparagrafen omhandler kriteriene for når planmyndighet kan dispensere eller gi dispensasjon fra loven. I dagens lovgivning er det et krav om at fordelene ved en dispensasjon skal være klart større enn ulempene, etter en samlet vurdering. Departementet foreslår å endre § 19-2 andre ledd, andre punktum, ved å ta bort kravet om klart større og etter en samlet vurdering. Da loven av 2008 ble endret, og dispensasjonsbestemmelsene ble strammet, ga dette reindriften større forutsigbarhet. Sametinget uttrykte sin bekymring for at den foreslåtte endringen vil gi reindriften større uforutsigbarhet ved arealinngrepssaker.

Rovvilt

Sametinget har som mål at rovdyrforvaltningen er utformet slik at rovdyrbestandene er på et nivå som ikke truer de samiske beitenæringenes bærekraft. Erfaringsbasert og tradisjonell kunnskap om beitenæringene og rovvilt er en del av kunnskapsgrunnlaget for beslutninger i rovdyrpolitikken og -forvaltningen.

Sametinget har i 2020 vært i dialog med Miljødirektoratet, Rovviltnemda i region 8 Troms og Finnmark, Fylkesmannen i Troms og Finnmark og Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) om et forskningsprosjekt om tamrein og kongeørn i Troms. Partene gjennomførte i januar et informasjonsmøte med reinbeitedistriktene som har meldt sin interesse for å være med på prosjektet. Prosjektet er ikke satt i gang i 2020. En forutsetning for å sette i gang prosjektet er at det inngås et samarbeid med et eller flere reinbeitedistrikt. Denne forutsetningen er ikke oppfylt enda, men det jobbes videre med å inngå et slikt samarbeid.

Sametinget hadde i juni et møte med Norsk institutt for naturforskning (NINA) om kongeørnprosjektet på Fosen. NINA informerte om bakgrunnen for prosjektet, funn som er gjort og målsetninger for videreføring av prosjektet. Konklusjonene fra prosjektet er blant annet at det er lavere tap, inkludert til ørn, i 2018 - 2019 sammenlignet med 2014 - 2015. Ungfugl benytter store områder og det er vanskelig å bestemme bestandsstørrelse av disse. Data og observasjoner tilsier at det er flere havørn enn kongeørn i studieområdet.

Sametinget har i mars gjennomført konsultasjoner med Klima- og miljødepartementet (KLD) om endringer i rovviltforvaltningen. Det ble blant annet konsultert om nødvergebestemmelsen for avlaving av vilt, etablering av rovviltklagenemd, felles bestandsmål og arealdifferensiering. Det ble oppnådd enighet om endringene unntatt nødvergebestemmelsen for avlaving av vilt. Sametinget ønsker ikke en innskjerping av nødvergebestemmelsen og mener at endringen som blir foreslått er å forstå som en innskjerping. Sametinget støttet KLDs forslag om å flytte tre gaupeynglinger fra Troms og Finnmark til områder i Sør-Norge. Sametinget viste til at det, i tillegg, må gjennomføres en større forskyvning av bestandsmålene fra samiske områder til beiteområder i Sør og Vest - Norge. Sametinget har i flere tidligere sammenhenger tatt opp med myndighetene at rovdyrtrykket er for stort i samiske beiteområder.

Sametinget deltok på møte i SPR (Samisk Parlamentarisk Råd) sin arbeidsgruppe for rovvilt i september. Dette er en arbeidsgruppe som skal jobbe med grenseoverskridende samarbeid angående rovdyrpolitikk. Temaer som ble diskutert på møtet var blant annet samarbeidsområder, overvåking og registrering av rovdyr og behov for forskning. Arbeidsgruppa trakk frem at rovvilt påfører beitenæringene store tap. Konklusjonen på møte var at det er behov for bedre dokumentasjon av rovvilttap og mer forskning, spesielt på havørn som skadevolder.

Ny forvaltningsplan for rovvilt for region 7 (Nordland) skal utarbeides i 2021. I den forbindelse har Klima- og miljødepartementet bedt om konsultasjon med Sametinget og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) i 2021. Som en forberedelse til konsultasjonene avholdt Sametinget et møte med de berørte reinbeitedistriktene i oktober. Der kom de med innspill og vurderinger knyttet til rovviltsituasjonen og forvaltningsplanen. Reindriftsnæringen beskrev en situasjon som er svært kritisk på grunn av store bestander av rovdyr og store tap av reinsdyr til rovvilt.

Jordbruk

Sametingets plenum behandlet innspill til jordbruksavtalen i mars, og Sametingsrådet overbrakte disse innspillene i et møte med Landbruks- og matdepartementet. Sametinget la i innspillet vekt på betydningen av å ha en forutsigbar landbrukspolitikk, beredskap og sjølforsyning av mat og medisiner. De negative virkningene det våte klimaet har på jordbruket i samiske områder, lav tilgang på risikovillig kapital og konsekvenser for bruksutbygginger, samt utfordringer med å få likeverdige veterinærtjenester i avsidesliggende områder ble også trukket fram.

Tall fra NIBIO (2020) viser at melkeproduksjon (ku og geit) er den største produksjonen i Troms og Finnmark, og utgjorde henholdsvis 59 % og 78 % av bruttoproduktet. Sauehold er utgjorde 28 % av bruttoproduktet i Troms og 19 % i Finnmark i 2018. I Troms var det 853 jordbruksforetak og i Finnmark 286. Undersøkelsen viser også at fra 2009 til 2018 så gikk antall melkebruk ned med 36 % i Troms og i Finnmark 31 %, mens antall kyr per bruk har økt. Denne strukturrasjonaliseringen henger sammen blant annet med at nye større fjøs er bygd. Sametinget prioriterte fram til juni 2020 kun ombygginger og tilbygg i sin tilskuddsordning til jordbruket. Etter juni åpnet Sametinget for finansiering også av nybygg i jordbruket. Denne endringen vil åpne for at flere kan bygge ut tidsmessige bygninger blant annet i påvente av krav om løsdrift fra 2034.

Prosjektet SápmiAgri ble avsluttet i 2020. Prosjektet omfattet kommunene Nesseby, Tana, Karasjok, Porsanger og Kautokeino. Flere av målene som ble satt for prosjektet er blitt oppfylt. Blant annet har 18 bruksenheter kjøpt, startet ombygging eller nybygging på disse tre årene. Av disse har tre bruk i Kautokeino og Karasjok bygd nye driftsbygninger, og en ungdom har overtatt et stort bruk og dermed sikret drift av dette bruket. Innovasjon Norge har bidratt med finansiering av disse. SápmiAgri har også bidratt med å heve kompetansen i jordbruket (blant annet innen bedriftsøkonomi) i disse fem kommunene. Antall sauebruk har vært stabil i disse tre årene på 70 bruk, mens antall melkekyr har gått noe ned, men effekten av de to siste utbyggingene vil først gjøre utslag i 2021. Sametinget konkluderer prosjektet har vært vellykket og at utviklingen ville ha vært negativ om prosjektet ikke hadde blitt realisert, og spesielt når vi tar i betraktning at den offisielle landbrukspolitikken i prosjektperioden forutsatte redusert melkeproduksjon og lavere sauekjøttproduksjon.

Sametingsrådet har holdt møter med fem bondeorganisasjoner om jordbruksforhandlingene. På møtene har det vært enighet om å videreføre satsningen på grovforbaserte produksjoner og spesielt innen saueholdet, opprettholde videreforedlingsanleggene i jordbruket og satse mer på grønnsaker og bær.

Sametinget har finansiert det andre året i prosjektet Kjøtt i Troms og Finnmark, som NORTURA er ansvarlig for. Prosjektet er i likhet med andre aktiviteter preget av pandemien der blant annet arrangement av en saueskole måtte avlyses. Prosjektet Arktisk kje ble satt på vent i desember 2019 som følge av at det lå mye kjøtt på lager da. Prosjektet vil jobbe sterkere mot salg og markedsføring av kje kjøtt.

4.2.1 Samletabell - primærnæringer

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
40000 Tilskudd til primærnæring - søkerbasert tilskudd	8 533 439	9 900 000	1 366 561
40050 Utredning om gjennomgang av reindriftsloven og reindriftsforvaltninga	666 999	1 800 000	1 133 001
Sum	9 200 438	11 700 000	2 499 562

4.2.2 Tilskudd til primærnæring - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
40000 Tilskudd til primærnæring - søkerbasert tilskudd	8 533 439	9 900 000	9 900 000	1 366 561

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
40000 Tilskudd til primærnæring - søkerbasert tilskudd	8 748 000	535 757	-321 196	8 533 439

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
Marine næringer, fiskeri	45	16	29
Jordbruk, ombygginger og tilbygg	17	9	8
Reindrift	5	5	0

Mål for tilskuddsordningen - Primærnæring:

- Økt antall arbeidsplasser i primærnæringene innen 2025.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
40000 Tilskudd til primærnæring	67	30	37

Totalt tilskudd til reindrift utgjorde kr 1 930 000. Det ble innvilget tilskudd til etablering av to ressursentre, Karasjok og Kautokeino. NRL fikk tilskudd til kriseforebyggende tiltak i forbindelse med beitekrisen. Totalt tilskudd til jordbruket utgjorde kr 2 169 000. Fem tilskudd ble gitt til ombygging eller nye bygninger innen landbruket. Det ble gitt midler til tre prosjekter: "Grovfôr i fokus - Troms og Finnmark", "Kjøtt i Troms og Finnmark" og "Styrking av landbruket i Storfjord". Totalt tilskudd til marine næringer utgjorde kr 4 649 000. Det ble gitt elleve tilskudd til førstegangsinvestering i fartøy. Et ungdomsfiskeprosjekt fikk tilskudd og det ble gitt tilskudd til saltvannsanlegg ved havn og til forsøksfiske med teiner etter torsk. Grunnen til at det er et stort antall avslagssaker knyttet til fiskeri er at mange av søkerne ikke var innenfor målgruppen, det vil si at de ikke var lokalisert i STN-området, eller var førstegangsinvestorer. I tillegg var flere av båtene det ble søkt om støtte til kjøp av for gamle (30 års-grense).

4.2.3 Utredning om gjennomgang av reindrifsløven og reindriftsforvaltningen - prosjekt

Sametinget og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) opprettet et lovutvalg november 2018. Utvalgets formål er å vurdere og foreslå endringer i dagens reindrifsløve. I juni 2020 fikk utvalget ny leder, professor dr. juris Øyvind Ravna. I august ble sekretariatet styrket fra to til fem medlemmer. Utvalget har besluttet å anvende navnet Reindriftsrettsutvalg. De fleste møtene har blitt avholdt digitalt. Utvalget har i løpet av året gjennomgått de aller fleste temaer som utledes av mandatet. Det er ikke blitt foretatt endelige beslutninger på alle sentrale temaer, da mange problemstillinger er komplekse og det kreves at alle deler av loven er vurdert før endelige beslutninger kan foretas. Utvalgets arbeid er blitt forsinket på grunn av koronaviruset og utskiftning av leder. Utredningen skulle i utgangspunktet leveres i slutten av 2020, men ferdigstilles i løpet av 2021. Utvalget har, i samråd med oppdragsgiverne, justert noe på mandatet. Justeringen går hovedsakelig ut på at forslag til endringer i dagens reindrifsløve ikke skal bygge på det forrige reindrifsløveutvalgets innstilling til reindrifsløve (NOU 2001:35). Den andre justeringen går ut på at utvalget skal vurdere foreslåtte, men ikke vedtatte lovforslag. I desember ble det avholdt et seminar om statusen i arbeidet for Sametingets plenum. Seminaret fikk stor oppslutning og utvalget fikk mange innspill fra seminardeltakerne til det videre arbeidet. Departementet vil ta med seg utvalgets utredning som et innspill til det videre arbeid i departementet.

4.3 Variert næringsliv

Mål for innsatsområdet:

- Etableringsfrekvens nærmere gjennomsnittet for Norge som helhet og 2 % vekst i antall foretak.

4.3.1 Samletabell - variert næringsliv

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
40510 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	9 805 254	5 600 000	-4 205 254
40530 Sápmi næringshage - direkte tilskudd	822 000	422 000	-400 000
40540 Ungt entreprenørskap - direkte tilskudd	253 000	259 000	6 000
41011 Samisk reiseliv - prosjekt	1 066 144	1 000 000	-66 144
41012 Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd	1 699 750	2 000 000	300 250
41013 Vahca - prosjekt	167 019	200 000	32 981
Sum	13 813 167	9 481 000	-4 332 167

Videreforedling av samisk mat og opplevelser knyttet til mat og samisk kultur, trekkes fram som et viktig framtidig utviklingsområde i Sametingets næringsmelding. Sametinget er med i det nordnorske matprosjektet, som Innovasjon Norge har ansvaret for. I 2020 er prosjektet satt på vent som følge av at prosjektlederen sa opp stillingen på slutten av året. Det er uklart om det blir videreført i 2021.

Sametinget har i et samarbeid med Telemarksforskning fått innvilget kr. 300 000 fra Regional Forskningsfond til forskningsprosjektet «Tillit i samfunnsutviklingen». Prosjektets mål er:
Å bidra til å styrke Sametinget/Sámediggi som samfunnsutvikler gjennom å kartlegge tillitsnivået i samiske kommuner og undersøke sammenhengen mellom tillit og vekst.

Tillit ses i økende grad som en viktig faktor og driver for innovasjon, utvikling og vekst i både offentlig sektor, privat næringsliv og i offentlig-privat samhandling. Særlig stor verdi har tillit for nettverksarbeid og delingskultur, og særlig blant små næringsaktører. Samisk næringsliv har et stort innslag av enkeltstående mikrobedrifter som ses som viktige i lokal og regional verdiskapning og utvikling. På tross av at mange av forutsetningene for innovasjon, utvikling og vekst for disse bedriftene er til stede, forblir bedriftene små, og lønnsomheten i samisk område er lavere enn landsgjennomsnittet. I løpet av 2020 ble den kvantitative undersøkelsen gjennomført, og forskningsprosjektet skal ferdigstilt i slutten av 2021.

Sametinget har i perioden jobbet tett sammen med Forskningsrådet og Innovasjon Norge Arktis for å gi innspill til deres kunnskapsgrunnlag for forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) i 25 utvalgte samiske kommuner. I oppsummering fokuserer Forskningsrådet på følgende:

- Næringslivets FoU-aktivitet i de undersøkte kommunene er forholdvis lavt
- Sysselsettingen preges av en sterk primærnæring og en solid offentlig sektor,
- Offentlige aktører bidrar med en høy andel personell med høy formell utdanning, dette kan være en viktig katalysator for større forskningsaktivitet
- Antall nasjonale forskningsmiljøer som jobber med samiskrelevante temaer øker,
- Fordeling av tilskudd og virkemiddel er relativt ujevnt fordelt.

I november 2020 arrangerte Sametinget sammen med Forskningsrådet og Innovasjon Norge Arktis et webinar under Arctic Innovation Week. Under webinaret presenterte Sametinget hovedtrekkene fra Samisk kunnskapsgrunnlag 2020, og inviterte til dialog og innspill. Det var om lag 50 deltakere fra privat næringsliv, offentlige institusjoner, forskningsmiljøer og næringshager.

Proessen med det nye Interreg-Nord programmet - Interreg Aurora - ble videreført i 2020. Samisk parlamentarisk råd oppnevnte en politisk arbeidsgruppe som skal utforme det samepolitiske grunnlaget for det nye Interreg-programmet for perioden 2021 - 2027. Det norske, finske og det svenske sametinget har hver to medlemmer i arbeidsgruppa. Gruppa har hatt to møter.

Sametinget har i 2020 foreslått å beholde delområdet Sápmi under Interreg Aurora. Sametingene har foreslått å ha det samme geografiske området for delområdet Sápmi som for perioden 2014 - 2020. Sametinget oppnevnte tre representanter til den samiske styringskomiteen og to til overvåkningskomiteen. Oppnevningen gjaldt for hele perioden 2014 - 2020. Sametinget har signalisert at oppnevningsperioden må endres slik at den følger sametingsperioden. Styringskomiteen, som behandler finansieringssaker har hatt to møter i 2020, og overvåkningskomiteen har hatt ett møte.

4.3.2 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
40510 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	9 805 254	5 600 000	3 600 000	-4 205 254

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
40510 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	10 057 600	252 346	0	9 805 254

Mål for tilskuddsordningen - Variert næringsliv:

- Vekst i antall foretak nærmer seg 2 % i samiske områder.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
40510 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	69	53	16

Etter rådets omdisponeringer fikk variert næringsliv en økning i budsjettet fra 5,6 mill. kr til 8,5 mill. kr. Dette skyldes en økning i søknadsmengden i forhold til 2019, samt en økning i tilskuddssatsene på grunn av pandemien. Det viste seg på slutten av året at behovet var større enn det som ble bevilget gjennom budsjettregulering og omdisponering, slik at posten fikk et overforbruk på reelt 1,3 mill. kr. Tilskudd over kr. 250 000 behandles av Sametingsrådet. 14 saker ble behandlet og innvilget av Sametingsrådet for totalt kr 5 795 500. Seks tilskudd er gitt til utvikling og videreføring av reinkjøtt. En stor del av innvilgede tilskudd er gitt til reiselivsnæringa og det er ellers stor variasjon i bedrifter som har fått tilskudd.

4.3.3 Sápmi næringshage - direkte tilskudd

Sápmi næringshage skal bidra til økt verdiskaping og kompetanseheving for deltakende bedrifter gjennom å legge til rette for samarbeidsprosjekter, nettverksbygging, innovasjon og utviklingsprosjekter. 2020 var utvilsomt et særlig krevende år for næringslivet på grunn av pandemien. Det gjorde at næringshagen fikk økt etterspørsel, og responderte med å gi grunnleggende veiledning til alle næringsdrivende og etablerere som tok kontakt. Sametinget fulgte opp med økte rammer til Sápmi Næringshage slik at flere bedrifter kunne få støtte gjennom råd og veiledning.

Det er særlig reiselivet og annen besøksnæring som er hardt rammet. Beitekrisen førte til at reindriftsutøverne ble hardt rammet, med store kostnader og langtidsvirkninger av dårlige beiter. De som har kombinasjon reindrift og reiseliv, eller reindrift og duodji er dobbelt rammet. Duodjinæringen ble rammet fordi messer og salgsarrangement ble avlyst.

Næringshagen jobbet med 51 bedrifter som har egne utviklingsplaner (*målbedrifter*) i 2020. 18 av disse er innen reiselivsnæringen, 6 småskala matprodusenter, 11 innen kreative næringer, 14 innen tjenesteytende næring og 2 innen industri. Av de 51 målbedriftene er 19 bedrifter tett knyttet til reindriftnæringen, og en majoritet av bedriftene har en tett tilknytning til samisk kultur gjennom enten språk, kunder eller egne produkter og tjenester. Næringshagen jobbet med henvendelser på etablererkontor og annet utviklings- og prosjektarbeid. I 2020 gjennomførte næringshagen 14 kompetansehevede tiltak og jobbet med 5 større utviklingsprosjekter, hvorav 3 innen reiseliv.

Satsinger i 2020:

- Digitale møter og bransjetreff i forbindelse med koronakrisen som nådde over 100 deltakere.
- Kompetanse- og markedsprosjekt for å synliggjøre 42 lokale reiselivs- og besøksbedrifter i det norske sommerferiemarkedet. Prosjektet har en egen nettside «destinasjonsapmi.no». Satsingen ble støttet av Sametinget.
- Etablering av gründerkontor i kommunene i indre Finnmark, hvor grundere kan sitte i et profesjonelt og kreativt arbeidsfellesskap med tett oppfølging fra Sápmi Næringsshages rådgivere. Satsingen er under oppbygging og er støttet av Sparebank 1 Samfunnsløftet.
- Digital julekalender nådde opp under 117 000 facebook-lesere totalt. Kalenderen resulterte i konkrete salg i en stille periode, noe som var den viktigste målsetningen med kalenderen.

4.3.4 Ungt Entreprenørskap - direkte tilskudd

Nyetableringer er avgjørende for vekst og fornying i næringslivet og derigjennom flere arbeidsplasser. For å lykkes med mer entreprenørskap og flere nyetableringer er det nødvendig å starte allerede på grunnskolen og videregående skole. Ungt entreprenørskap arbeider med egne studieopplegg med konkrete arbeids- og prosjektoppgaver som blant annet munner ut i konkurranser.

Målgruppen for ordningen er elever på videregående skole. Det vil være vanskelig å måle effekten av Sametingets tilskudd for vekst i antall arbeidsplasser. Elevene har hevet sin kompetanse i hvordan planlegge, etablere en elevbedrift, drive den og avvikle bedriften. Denne kompetansen vil elevene kunne bruke etter at de er blitt ferdig med utdannelsen og vil etablere egen bedrift.

4.3.5 Samisk reiseliv - prosjekt

Grunnet koronaviruset har mange av aktivitetene knyttet til samisk reiseliv blitt utsatt. Sametinget har opplevde en pågang i antall søknader rett før sommeren og fokuset var på å få disse saksbehandlet.

Prosjektet Johtit - Samisk Reiseliv er et treårig prosjekt som hadde oppstart i 2018. 2020 skulle være det siste året for prosjektet. Grunnet koronaviruset er prosjektet utsatt og mange av aktivitetene ble innstilt. Prosjektet skal bli ferdigstilt i mai 2021.

Som et ledd i reiselivssatsingen i hele Norge har fokuset i større grad vært på mat og matopplevelsen til den besøkende. Som et ledd i dette har Sametinget igangsatt et prosjekt som har fått navnet Máistu. Målet er at videreforedler av reinkjøtt skal øke inntjeningen og at restauranter skal få en mer unik meny. Tidligere undersøkelser viser at restaurantbransjen i Tromsø har liten kunnskap om reinen og reinkjøtt. I Máistu videreforedler av reinkjøtt og restaurantbransjen kobles sammen. I dette møtet skal restaurantene bli presentert for tre deler av reinen som de ikke kjenner så godt til, der en kjent norsk og samisk kokk skal tilberede tradisjonelle og moderne retter. Fokuset blir også på storytelling (økt kunnskap) da våre undersøkelser viser at restaurantbransjen har liten (tilnærmet ingen) kunnskap om reinkjøtt. Koronaviruset har også gjort dette prosjektet mer aktuelt da nordmenn har blitt mer opptatt av kortreist og ureist mat, matproduksjon og matsikkerhet, levende bygder og miljø. Planleggingen ble gjort i 2020 og møtestedet for Máistu rulles ut høsten 2021.

4.3.6 Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
41012 Samisk reiseliv	1 699 750	2 000 000	1 000 000	300 250

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
41012 Samisk reiseliv	1 748 000	48 250	0	1 699 750

Mål for tilskuddsordningen - Samisk reiseliv:

- Mange samiske reiselivsaktører som drives som en helårsbedrift.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
41012 Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd	11	8	3

Det ble gitt ett etablerertilskudd. De største tilskuddene ble gitt til Johtit-prosjektet til NordNorsk reiseliv AS (kr 750 000), Sápmi Næringshage AS (kr 400 000) til markedsarbeid i Finnmark, samt til utvikling av en lulesamisk sidde (kr 209 000).

4.3.7 Vahca - prosjekt

Vahca betyr nysnø og er et samarbeidsprosjekt mellom Sametinget og Tromsø kommune. Tromsø har før koronaviruset inntraff hatt en stor økning i antall turister som besøker byen. Mange av disse turister ønsker å oppleve den samiske kulturen. På bakgrunn av dette ønsket vi å sikre at den samiske kulturen blir forvaltet på en forsvarlig måte. Arbeidet med prosjektet har resultert i mange delprosjekter: (1) Etske retningslinjer - En for samiske reiselivsbedrifter i Tromsø-regionen og en for handelsnæringen i Tromsø. (2) En kortfilm om hvordan samisk ungdom ser samisk reiseliv i år 2030. (3) Hva er den lokale samiske historien i Tromsø. Denne skal innlemmes i merkevaren Tromsø, samt føre til en kunnskapsbank for det øvrige reiselivet. Alle disse er igangsatt i 2020 og vil bli lansert og gjort mer kjent i løpet av 2021.

4.4 Kreative næringer

Mål for innsatsområdet:

- Flere samiske kulturnæringsutøvere som skaper robuste og lønnsomme kulturnæringsbedrifter med en større overlevelsesgrad.

4.4.1 Samletabell - kreative næringer

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
41002 Kreative næringer - søkerbasert tilskudd	2 523 685	1 550 000	-973 685
41000 Kompetansebaserte kreative næringer - prosjekt	2 570 789	1 900 000	-670 789
41004 Dáiddadállu - direkte tilskudd	300 000	300 000	0
Sum	5 394 474	3 750 000	-1 644 474

Sametinget har også i 2020 vært medeier i Leverandørutviklingsprogram for økt verdiskaping i Nord-Norge- N2-programmet. N2 har fokus på bransjene sjømat, reiseliv og opplevelsesnæring. Som et eksempel på tildelinger fra N2 i 2020 har kunstnerkollektivet Dáiddadállu fått tilskudd til prosjektet Produktutvikling og økonomisk innovasjon i samisk kunst.

4.4.2 Tilskudd til kreative næringer - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
41002 Tilskudd til kreative næringer - søkerbasert tilskudd	2 523 685	1 550 000	750 000	-973 685

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
41002 Tilskudd til kreative næringer - søkerbasert tilskudd	2 585 825	62 140	0	2 523 685

Mål for tilskuddsordningen - Kreative næringer:

- Flere samiske kulturnæringsutøvere som skaper robuste og lønnsomme kulturnæringsbedrifter med en større overlevelsesgrad.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
41002 Kreative næringer - søkerbasert tilskudd	23	19	4

Det er innvilget fire etablerertilskudd. De største tilskuddene er gitt til Internasjonalt samisk filminstitut AS (kr 500 000) for etablering av lydstudio, Duottar studio AS (kr 315 000) til utstyr og innredning, Nordnorsk kunstmuseum (kr 202 500) til museumsbutikk, samt at Samisk tekstil AS fikk kr 195 000 i koronatiltak for å videreutvikle bedriften.

4.4.3 Kompetansebaserte kreative næringer - prosjekt

Šoop Šoop - Sámi Design Days 2020 var den første profesjonelle samiske designmessen som er blitt arrangert i Norge. Designdagene gikk over to dager i februar 2020. Den første dagen var et lukket arrangement mellom innkjøpere og utstillere (samiske designere). Det var i alt i underkant av 30 innkjøpere som hadde meldt seg på i forkant. Det var bedrifter fra hele Norge til stede, blant dem Nasjonalmuseet og Norsk husflid. Det var i alt 18 samiske designere til stede, blant annet det nye klesmerket Laš og Illu Wool. Tilbakemeldingen fra de samiske designerne var at de var veldig fornøyde og mange hadde gjort avtaler på stedet og de hadde mange de skulle følge opp. Samtidig ble det arrangert et duodjiworkshop av Pia Katarina Jannok, som var fullbooket. Deltakerne var svært fornøyd med dette arrangementet.

Den andre dagen ble det arrangert en messe, der samiske designere hadde mulighet til å selge sine varer til publikum. I alt var det 23 samiske designere til stede. Messen ble godt besøkt, både av lokale samer, Tromsøværing og turister. De samiske designerne var også veldig fornøyde med denne dagen, og meldte at de hadde hatt et bra salg. Begge dagene ble åpnet av Sametingsråd Silje Karine Muotka og den samiske artisten Risten Anine Kvernmo Gaup åpnet dagene med joik.

Bedriftsutviklingsprogrammet Faamoe er igangsatt av Sametinget. Faamoe betyr styrke/makt på sørsamisk og har fokus på å styrke merkevaren og økonomistyringen til bedriftene. Prosjektledelse for programmet ble lagt ut på anbud og det samiske designbyrået Árvu fikk tildelt oppdraget. Faamoe

hadde oppstart i Alta i september. Det er 7 samiske bedrifter som er deltakere: XAK ved Ovlla Gaup, MII LEAT ved Anja Johnsen Thonhaugen, Davvi siida ved Ellinor Guttorm Utsi, SiEvA Design ved Sara Ellen Anne Buljo Eira, Maritex gávpi ved Inger Máret Bongo, Ann-Sofi Kallok og Laila Labba art ved Laila Labba. Bedriftene skal blant annet delta på Šoop Šoop - Sámi design days, og gjennom deltagelse i programmet vil de bli klar for å selge til et profesjonelt marked.

Prosjektet Immateriell kulturarv i Sápmi ble startet opp som et forprosjekt i mars 2020. Etter planen skulle forprosjektet avsluttes i desember 2020, men er forlenget til mars 2021. Prosjektet er vedtatt som en del av Samisk parlamentarisk råds handlingsplan. En rådgivende gruppe med representant fra Sametinget har bistått prosjektleder underveis i prosjektet. Sametingene i Sverige og Finland har i tillegg fungert som en kontaktgruppe. Forprosjektet har som mål å skissere et system for vern og forvaltning av samisk immateriell kulturarv. Forprosjektet har både hatt en utøvende funksjon og en planleggende funksjon. Det har vært utfordrende å forankre og involvere samiske miljøer og de øvrige Sametingene i denne perioden med pandemien som har hindret reiser og møter. Prosjektet har likevel hatt flere webinarer for kunnskapsløft og involvering, samt kartlagt prosesser/vedtak/prinsipper som de tre Sametingene har innenfor feltet. I tillegg har prosjektet hatt en utøvende del og bistått/besvart/gitt råd i om lag 15 enkeltsaker knyttet til vern og bruk av samisk kultur i ulike sammenhenger. I den korte perioden prosjektet har virket så har vi sett en positiv utvikling i anerkjenningen av og kunnskapen om samiske rettigheter og kulturarv, også blant store selskap i næringslivet.

4.4.4 Dáiddadállu - direkte tilskudd

Dáiddadállu er et kunstnerkollektiv i Kautokeino, som ble etablert i 2014. Kollektivet består av 19 kunstnere, som deler kontorlandskap på Dáiddadállu. Dáiddadállu har et bredt og levende kompetansemiljø. De innehar spisskompetanse på hvert sitt felt og til sammen representerer de fag som visuell samtidskunst, foto, film, TV-produksjon, grafisk design, forfatterskap, musikk, koreografi, interiør design, skuespill og joik. Alle Dáiddadállu-kunstnere har tilknytning til Kautokeino, men reiser og jobber med sine prosjekter over hele verden.

4.5 Duodji

Mål for innsatsområdet:

- Flere duodjiutøvere som driver med duodji som næring.

Sametingets plenum behandlet høsten 2019 en egen sak om organisering av duodji. Det er satt opp seks innsatsområder der rekruttering, lønnsomhet, virkemidler, organisering av næringen, kompetanseheving og et større marked er prioritert de neste årene.

Sametinget har i 2020 fulgt opp innsatsområdet om organisering av næringen. Målet med dette innsatsområdet er å få en hensiktsmessig organisering som er tilpasset behovene i næringen. I meldingen legges det opp til to strategier for å nå målet: Innarbeide Duodjeinstituhtta i Hovedavtalen for duodji og gjennomgang av organisering av duodjinæringen. Sametinget har invitert Duojáríid Ealáhussearvi, Sámiid Duodji og Duodjeinstituhtta til å delta i arbeidet med å finne en hensiktsmessig organisering av duodjinæringen. I 2020 er det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag. I løpet av 2021 vil det foreligge et forslag til ny organisering av duodjinæringen. Opplæringskontoret for reindrift og duodji er

for øvrig en viktig premissleverandør for videreføring av tradisjonskunnskap innenfor duodji, og skal derfor inkluderes som høringspart i det videre arbeidet.

Sametinget mener at en sterkere felles organisering av duodji kan bidra til å gjøre duodjiorganisasjonene bedre rustet til å møte endrede krav og forutsetninger, og på sikt kunne styrke omsetningen av duodji.

4.5.1 Samletabell - duodji

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
41030 Tilskudd til Duodjeinstituhitta	5 323 000	5 323 000	0
41020 Tilskudd til utvikling og rekruttering i duodjinæringen	1 721 000	1 721 000	0
Næringsavtale for duodji	7 177 538	7 100 000	-77 538
Sum	14 221 538	14 144 000	-77 538

4.5.2 Duodjeinstituhitta - direkte tilskudd

Duodjeinstituhitta (DI) har gitt veiledning til utøvere og andre som har jobbet ved verkstedene. Veiledningen har vært knyttet til produksjonssøknad/forretningsidé utvikling, testing av metoder for produksjon, design og produktutvikling, investering i maskiner og utstyr som er tilpasset den enkeltes produksjon, revitalisering av duodji i kystområder, mønsterrissing av kofte og luer, i søm av knivslire og gravering av kniver, faglig veiledning for øvrig. I tillegg har instituttet hjulpet duodjiutøvere med skaving av skinn og skankeskinn, veilede utøvere i forbindelse med å bruke maskiner og utstyr til duodjiproduksjon, nettverksutvikling, mønsterrissing og faglig veiledning til studenter, bistått med markedsføring av duodjiprodukter, veiledning i forbindelse med utvikling av duodji som samisk kulturbærer, opplæring, kompetanseheving og revitalisering av duodji. Det er også gitt veiledning til studenter som har tatt master- og bachelorgrad i duodji

Verkstedene har vært mye brukt i forbindelse med kursvirksomhet samt til produksjon. Verkstedene i Kautokeino brukes daglig av duodjilæringer som er registrert under DI. DI har videreført arbeidet med å samle inn duodji-mønstre fra de ulike områdene i Sápmi. Dette er et stort arbeid hvor det må lages/sys modeller som tilpasses til mønstrene. Produktene og mønstrene må dokumenteres med bilder etter at de tegnes opp og det blir arkivert.

4.5.3 Utvikling og rekruttering i duodjinæringen - direkte tilskudd til Opplæringskontoret i reindrift og duodji

Opplæringskontoret koordinerer og effektiviserer de tilsluttede lærebedriftenes opplæring av lærlinger og lærekandidater i reindrift og duodji. Formålet er å utdanne ungdom til dyktige fagarbeidere i reindrift og duodji. Opplæringskontoret videreutdanner lærebedrifter med sikte på å ta fagbrev og kompetansebevis. Det skal være 10 løpende lærekontrakter i duodjifagene. Ved årets utgang var 10 duodjilæringer fordelt slik: To læringer i Horn- og beinduodji, en lærling i Vev- og håndstrikkeduodji, seks læringer i Skinn- og pelsduodji og en lærling i Tekstilduodji.

I løpet av 2020 har to lærekandidater avlagt og bestått kompetanseprøver, tre læringer avlagt og bestått fagprøver i henholdsvis Tredudji, Tekstilduodji og Skinn- og pelsduodji.

4.5.4 Næringsavtale for duodji

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
41050 Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	3 342 800	2 100 000	-1 242 800
41051 Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd	1 281 000	1 500 000	219 000
41052 Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	140 000	150 000	10 000
41053 Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	43 119	50 000	6 881
41054 Kompetanse, opplæring, kurs	225 418	400 000	174 582
41056 Duoáriid Ealáhus Searvi - direkte tilskudd	613 000	613 000	0
41057 Sámiid Duodji - direkte tilskudd	1 277 000	1 277 000	0
41058 Fag- og økonomisk utvalg	0	100 000	100 000
41062 Markedstilpasning	150 000	700 000	550 000
41066 Endring av hovedavtalen	0	60 000	60 000
41067 Organisering av duodji	105 201	150 000	44 799
Sum	7 177 538	7 100 000	-77 538

Av de avsatte midlene ble cirka kr 5,6 millioner innvilget til de ulike søkerbaserte ordningene innenfor duodji. Dette er høyere enn fjorårets forbruk. Økningen i forbruket av midler kan skyldes ekstrabevilgningene til koronatiltak, samt at det har vært et høyere investeringsbehov i næringen.

Driftstilskudd Duodji

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
41050 Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	3 342 800	2 100 000	2 100 000	-1 242 800

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
41050 Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	3 342 800	0	0	3 342 800

Mål for tilskuddsordningen - Driftstilskudd:

- Øke omsetningen av egenprodusert tradisjonell duodji.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
41050 Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	30	30	0

I 2020 ble det innvilget driftstilskudd pålydende kr 3 342 800. Midler avsatt på posten var kr 2 100 000. Økningen i forbruk av midler skyldes hovedsakelig tilleggsbevilgninger driftstilskudd som følge av koronaviruset. Dette inkluderte også klagesaker fra 2019 som ble behandlet i 2020. Det ble ikke foretatt reduksjon på tilskuddsbeløpene. Investerings- og utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter.

Investerings- og utviklingstilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
41051 Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd	1 281 000	1 500 000	1 500 000	219 000

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
41051 Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd	1 593 600	156 300	156 300	1 281 000

Mål for tilskuddsordningen - Investerings- og utviklingstilskudd:

- Duodjibedriftenes profesjonalitet og inntjening økes.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
41051 Investeringer, utviklingstiltak, konsulentbistand, etablerertilskudd og prosjekter - søkerbasert tilskudd	10	8	2

I 2020 var det avsatt kr 1 500 000 til investerings- og utviklingstiltak. Forbruk av midler var på kr 1 593 600. Det er positivt at det har vært investeringsvilje hos duodjivirksomhetene, særlig siden forbruk av midler fra denne posten har gått jevnt nedover siden 2015. Selv i et koronaår har det vært investeringsvilje hos duodjivirksomhetene. Sametinget håper at investerings- og utviklingstilskudd kan bidra til å på sikt å øke duodjivirksomhetenes inntjening.

Duodjistipend

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
41052 Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	140 000	150 000	150 000	10 000

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
41052 Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	140 000	0	0	140 000

Mål for tilskuddsordningen - Duodjistipend:

- Flere med formell kompetanse innenfor duodji.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
41052 Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	14	14	0

I 2020 har det hovedsakelig blitt gitt tilskudd til mindre duodjikurs.

Velferdsordninger

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
41053 Velferdordninger - søkerbasert tilskudd	43 119	50 000	50 000	6 881

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
41053 Velferdordninger - søkerbasert tilskudd	43 119	0	0	43 119

Mål for tilskuddsordningen - Velferdsordninger:

- Gode velferdsordninger for duodjiutøvere som er godkjent i duodjiregisteret.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
41053 Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	3	3	0

Kompetanse, opplæring, kurs

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
41054 Kompetanse, opplæring, kurs	225 418	400 000	400 000	174 582

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
41054 Kompetanse, opplæring, kurs	305 618	80 200	0	225 418

Mål for tilskuddsordningen - Kompetanse, opplæring, kurs:

- Duodjibedriftenes og duodjiutøvernes profesjonalitet og kompetanse økes.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
41054 Kompetanse, opplæring, kurs	8	6	2

I 2020 har det hovedsakelig blitt gitt tilskudd til mindre duodjikurs.

Markedstilpasning

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
41062 Markedstilpasning	150 000	700 000	700 000	550 000

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
41062 Markedstilpasning	150 000	0	0	150 000

Mål for tilskuddsordningen - Markedstilpasning:

- Duodjibedriftenes profesjonalitet og inntjening økes.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
41062 Markedstilpasning	1	1	0

I 2020 har det vært gitt tilskudd til Manndalen husflidslag til salgsfremmende tiltak.

5 Kultur

Samfunns mål:

- Et levende og mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av god kvalitet.

De største utfordringene for å nå samfunns målet innen kultur er først og fremst knyttet til å sikre gode rammevilkår for kunst og kulturutvikling. Gjennom samarbeid, økonomiske virkemidler samt involvering i sentrale prosesser bidrar Sametinget til måloppnåelse.

2020 ble et år preget av koronasituasjonen også for kultursektoren. Turnevirksomheter måtte settes i bero, idrettsarrangement avlyst, utstillinger og arrangementer avlyses og utsettes, festivaler avlyses og generell svikt i beøkende til samiske kulturinstitusjoner. Dette har medført at publikum ikke har hatt tilgang til sentrale samiske kulturinstitusjoner i 2020, og det har ført til tap av inntekter for institusjonene. Dette har hatt en innvirkning på måloppnåelsen for kulturfeltet. Allikevel har de samiske institusjonene klart å omgå seg og tilpasset seg situasjonen og ulike nasjonale og lokale restriksjoner og anbefalinger. De har på tross av situasjonen klart å gjennomføre mange arrangement.

Ett av tiltakene regjeringen iverksatte i forbindelse med pandemien var å etablere en støtteordning for museer og andre kulturinstitusjoner Samiske museer og scenekunstinstitusjoner, var ikke omfattet av ordningen. Sametinget i samarbeid med flere andre tok dette opp i Stortinget. Som et resultat av dette fikk også samiske museer og scenekunstinstitusjoner en bevilgning helt på slutten av 2020. Midlene vil bli betalt ut i 2021.

Sametinget har gjennom kunstneravtalen etablert et godt samarbeid med de samiske kunstnerne. I 2020 er en ny samarbeidsavtale gjeldende for perioden 2020 - 2024 undertegnet. Resultatet av samarbeidet med Samisk kunstnerråd har blant annet vært at samiske kunstuttrykk og samiske kunstnere har fått stor oppmerksomhet i 2020. Det har vært flere store utstillinger i 2020, blant annet ble tidenes største retrospektive utstilling av kunsten til Nils-Aslak Valkeapää (1943 - 2001) på Henie Onstad kunstsenter åpnet på Høvikodden.

Flere års systematisk jobbing for å løfte frem visuell samisk kunst til internasjonale arenaer, som en strategi for å få et levende og mangfoldig samisk kunstliv har blant annet resultert i at samiske kunstnere har fått muligheten til å synliggjøre sitt samiske kunstnerskap i en samisk nasjonal paviljong på Venezia-biennalen. Paviljongen ble lansert i oktober 2020, biennalen som skulle være i 2021 er flyttet til 2022.

Gode representative lokaler er en forutsetning for god måloppnåelse. Derfor har Sametinget i flere år hatt fokus på oppgradering av lokaler for flere av kulturinstitusjonene, som for eksempel Saemien Sijte som er under bygging. Konseptvalgnotat for nytt kunstmuseum og oppgradering av museet i Karasjok er påbegynt. Prosjektering av nybygget for Beaivváš Sámi Našunálateáhter og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino er under arbeid. Det er imidlertid flere institusjoner som fortsatt har behov for oppgraderinger. Særlig har museene et stort behov for gode oppbevaringsforhold og magasinfasiliteter for å kunne ta imot materiale fra Bååstedeprojektet, som skal føres tilbake til de samiske museene. Sametinget har ikke økonomiske ressurser til å dekke disse behovene, men jobber med å få finansiering fra regjeringen.

5.1 Virkemidler til kultur

5.1.1 Innsatsområder - kultur

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Gode rammevilkår for samiske kunstnere	16 259 234	14 620 000	-1 639 234
Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur	97 497 100	96 037 000	-1 460 100
Samisk litteratur og medier	23 381 750	22 551 000	-830 750
Samisk idrett	3 318 000	3 293 000	-25 000
Sum	140 456 084	136 501 000	-3 955 084

Gjeld pr. 31.12.2019 på bevilgede tilskudd

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2014	0	0 %	0	50 000
2016	282 000	2,0 %	0	0
2017	295 000	2,1 %	77 500	0
2018	1 625 000	11,4 %	221 955	12 500
2019	2 568 620	18,1 %	233 573	0
2020	9 437 002	66,4 %	195 900	0
Sum	14 207 622	100,0 %	728 928	62 500

Samarbeid med ulike offentlige aktører er en viktig strategi for å oppnå hovedmålet for innsatsområdet. På bakgrunn av denne strategien har Sametinget halvårige administrative kontaktmøter med Kulturdepartementet. I 2020 var møtene i juni og desember. Tema på møtene var blant annet informasjonsutveksling og drøfting av aktuelle saker, koronasituasjonen, regionreformen, samiske museer, tysk-norsk-samisk samarbeidsprosjekt om samiske gjenstander i tyske museer, medier, samisk samarbeid over grensene, innledende innspill til kommende stortingsmeldinger og strategier, status og oppfølging av ulike byggeprosesser, samt formidling av Sametingets budsjettbehov. Møtene har blant annet resultert i synliggjøring av utfordringer for samisk kunst- og kulturliv i forbindelse med koronaviruset, utdyping av Sametingets budsjettbehov, at partene er mer oppdaterte på status i ulike saker. I tillegg er innledende innspill til kommende stortingsmeldinger og strategier på kulturfeltet formidlet til Kulturdepartementet.

Regjeringen har igangsatt arbeidet med en barne- og ungdomskulturmelding, hvor også kulturskole skal inngå. Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet samarbeider om meldingen, som etter planen legges frem våren 2021. Sametinget har gitt innspill og utfyllende informasjon til den kommende stortingsmeldingen.

Sametinget hadde administrative digitale kontaktmøter med Norsk Kulturråd i juni og desember. Det er etablert som en ordning med årlige møter. Tema var orientering og informasjonsutveksling om blant annet partenes generelle virksomhet og virkemidler, kulturpolitiske prosesser, oppnevninger til råd og utvalg, kreativ næring/kulturøkonomi, mangfold, koronasituasjonen, samt oppfølging på ulike samarbeidsområder som immateriell kulturarv, internasjonalt samarbeid og museumssektoren, med

mer. Møtene har blant annet resultert i synliggjøring av utfordringer for samisk kunst- og kulturliv i forbindelse med koronaviruset, at partene er mer oppdaterte på status i ulike saker og at Sametingets synspunkter i ulike saker er formidlet.

Sametinget inviterte Kulturministeren, Trøndelag -, Nordland - og Troms og Finnmark fylkeskommuner til møte i januar for å diskutere regionreformen og den regionale forvaltningens ansvar for og satsing på samisk kultur og kulturinstitusjoner. Det ble enighet om at det må ses nærmere på og at det skal være et felles årlig møte der slike saker diskuteres. Sametinget, de tre nordligste fylkeskommunene og Kulturdepartementet er enige om å etablere en felles arena for drøfting av samiske kunst- og kultursaker. Grunnet koronaviruset er dette arbeidet utsatt til 2021.

Bodø som Europeisk kulturhovedstad i 2024 vil bli et stort arrangement for Bodø, for Nordland og for hele landsdelen. Det samiske er vektlagt i søknaden/prosjektet og vil få en sentral posisjon i prosjektet. Sametinget har blitt enige med Bodø2024 å bruke de positive erfaringene og de gode resultatene fra Tråante2017 til å forsøke å utvikle et tilsvarende engasjement og rammer rundt dette arrangementet i 2024.

Sametingspresident Aili Keskitalo møtte Norsk kulturskoleråd ved direktøren og fylkesstyremedlem for Troms, Finnmark og Svalbard. De ønsker å få inn et større samisk perspektiv i sitt arbeid. Kulturskolerådet jobber for å styrke samarbeidet med kommunene og ønsker å tydeliggjøre samfunnsrollen i hva et slikt eierskap innebærer. En ny strategi om mangfold er vedtatt, og visjonen er at kulturskolen skal være for alle, og at alle skal inkluderes. Troms, Finnmark og Svalbard har allerede tatt ansvar for mangfold, og ønske å være en hub for samisk kultur. Samisk innhold i kulturskolen kan omfatte samisk språk, opplæring og kultur. Det er ønskelig med samarbeid med de samiske språksentrene og etablere en samarbeidsavtale med Sametinget.

Sametinget har avholdt dialogmøte med Kulturtanken som har det overordnede ansvaret for den kulturelle skolesekken (DKS) i Norge. De statlige midlene til DKS-ordningen forvaltes av Kulturtanken. Kulturtanken skal bidra til å styrke og utvikle ordningen i samarbeid med DKS-administrasjonene i fylkene, samt de kommuner som selv forvalter midler til DKS. DKS har siden 2018 hatt en ressursgruppe bestående av samiske kunstnere og kulturutøvere, som har hatt som mandat å få flere samiske produksjoner inn i DKS. Resultatet viser at 13 av 18 fylkeskommuner tilbyr DKS-produksjoner med samisk innhold. For 2020 er resultatet at av de 12 samarbeidskommuner tilbyr 9 kommuner samiske innhold. Sametinget er tilfreds med dette resultatet. Sametinget mener det er et mål at alle kommuner kan tilby samiske produksjoner. Sametinget har jevnlig oppfølging med Kulturtanken, og bidrar med i innspill til Kulturtanken hva angår utvikling av samiske produksjoner til DKS.

Sametingets plenum behandlet i mars 2020 sak 009/20 Samisk immateriell kulturarv og UNESCO konvensjonen om vern av immateriell kulturarv - oppfølging og muligheter. I saken orienteres Sametingets plenum om overordnede problemstillinger og pågående prosesser innen saksfeltet. Det er også foretatt en vurdering av mulighetsrommet som Unescos konvensjon om vern av immateriell kulturarv kan ha for samisk immateriell kulturarv. I de siste årene har Sametingets arbeid og rolle også blitt mer allsamisk og internasjonalt rettet. Prosessen rundt immateriell kulturarv er blitt løftet opp på Samisk parlamentarisk råds (SPR) nivå, hvor den er en del av SPRs handlingsplan for kommende periode.

Sametinget har i flere år arbeidet med Unescos konvensjon om vern av immateriell kulturarv. Implementeringen av konvensjonen i Norge er lagt til Norsk Kulturråd, og Sametinget har god dialog

med kulturrådet i arbeidet. Det har i 2020 vært dialog gjennom digitale møter og epost-korrespondanse. Gjennom dialogen holdes partene oppdaterte på status, og ulike problemstillinger kan drøftes. Sametinget har i 2020 oppnevnt Sandra Márjá West til fagkomitéen for immateriell kulturarv som administreres av Norsk Kulturråd. I 2020 har komiteen blant annet gjort faglige vurderinger av nominasjonsforslag til UNESCOs lister under UNESCO-konvensjonen om vern av immateriell kulturarv som potensielt kan sendes fra Norge, og fungert som rådgivere for Kulturrådet i ulike sammenhenger. De har i tillegg arbeidet med rapporteringsindikatorer for den kommende periodiske rapporteringen Norge skal gjøre til UNESCO om UNESCO-konvensjonen om vern av immateriell kulturarv.

Det er i 2020 utarbeidet en rapport fra workshopen om immateriell kulturarv som ble arrangert på Sametinget november 2019. Rapporten er bestilt av Norsk kulturråd og Sametinget, og er forfattet av workshop-fasilitatorene. Den er publisert på Sametingets nettside.

Det ble i mai avholdt et digitalt møte mellom Norsk Kulturråd, Sametinget og Unesco-sekretariatet, der tema var Unesco-konvensjonen om vern av immateriell kulturarv og urfolks immaterielle kulturarv, dels som en orientering om og oppfølging av rapporten fra workshopen om immateriell kulturarv. Resultatet var at Unesco-sekretariatet fikk utdypet innholdet i rapporten, og at noen av forslagene i rapporten om videre arbeid ble drøftet.

I oktober 2020 ble det avholdt et digitalt ekspertseminar om immaterielle rettigheter og samisk tradisjonell kunnskap. Sametinget deltok på webinarer. På webinarer ble samiske rettigheter til kultur og kunnskap løftet. Samarbeid på nordisk nivå var også tema. Webinarer var en forberedelse til en større konferanse rundt det samme temaet i forbindelse med at Finland tar over formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2021. Sametinget med både presidenten og administrasjonen holdt innlegg. Gjennom ulike innlegg og kommentarer, ble viktige problemstillinger, faktagrunnlag, situasjonsbeskrivelser, med mer presentert for øvrige deltakere, noe som ga arrangøren innspill og grunnlag til den videre planleggingen av den planlagte større konferansen i 2021.

Undervisnings- og kulturministeriet i Finland ønsker å kartlegge forutsetningene for et økt nordisk samarbeid innen feltet urfolk og åndsverksrettigheter. Kulturdepartementet har koordinert innspill fra Norge. Sametinget har i 2020 gitt innspill og har fremhevet både forprosjektet om immateriell kulturarv, samt viktigheten av Samisk Parlamentarisk Råd som en samarbeidspartner på nordisk ministernivå.

Sametinget og Samisk kirkeråd holder årlig dialogmøte der agendaen er å ta opp og drøfte, og gjensidig informere om, aktuelle saker relatert til samisk kirkeliv. Sametinget er opptatt av at kirken som trossamfunn, og som bærer av kulturelle og religiøse tradisjoner, ivaretar den samiske dimensjonen i sin virksomhet. I den forbindelse ser Sametinget det som viktig å ha en jevnlig dialog med Samisk kirkeråd. Sametinget oppnevner også ett medlem til Samisk kirkeråd.

5.2 Gode rammevilkår for samiske kunstnere

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kunstnere som utvikler sin kunst og utfordrer sitt publikum og det samiske samfunn.

5.2.1 Samletabell - gode rammevilkår for samiske kunstnere

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Samisk kunstneravtale - avtale	9 370 000	8 570 000	-800 000
17012 Musikkutgivelser og musikkutvikling - søkerbasert tilskudd	2 787 972	2 500 000	-287 972
17100 Tilskudd til kulturiltak - søkerbasert tilskudd	4 101 262	3 550 000	-551 262
Sum	16 259 234	14 620 000	-1 639 234

Samiske kunstuttrykk og samiske kunstnere har fått stor oppmerksomhet i 2020. Det har vært flere store utstillinger i 2020 av samiske kunstnere. I september 2020 åpnet festspillene i Bergen utstillinga av årets kunster Joar Nango. Dette er det mest prestisjefylte oppdraget en kunstner i Norge kan få, og for første gang i festspillenes snart 70 år lange historie er årets kunstner samisk. I oktober åpnet tidenes største retrospektive utstilling av kunsten til Nils-Aslak Valkeapää (1943 - 2001) på Henie Onstad kunstsenter på Høvikodden. Nils-Aslak Valkeapää har hatt, og har fortsatt stor betydning i Sápmi. I oktober åpnet også en jubileumsutstilling med verk av Synnøve Persen ved Porsanger museum. Bildene som er stilt ut viser Synnøve Persens kunst i et retrospekt perspektiv. Synnøve Persen nyter stor anerkjennelse for sin kunst i og utenfor Sápmi. Begge de sist nevnte utstillingene ble åpnet av Sametingspresidenten.

Oppmerksomheten om samisk kunst er eksempler på resultater av langsiktig innsats og arbeid fra flere aktører - ikke minst de samiske kunstnerne selv. Sametinget har medvirket i det langsiktige arbeidet, blant annet gjennom virkemiddelbruken.

Samiske språk og kultur har et stort internasjonalt nedslagsfelt, og samiske kunstutøvere er etterspurte i forskjellige internasjonale sammenhenger. Sametinget deltar i forskjellige nettverk og er med på å legge til rette for nye og ekspanderende muligheter for samisk kultur og kunst på ulike arenaer. Det er likevel et stort ubenyttet potensial internasjonalt som på sikt kan bidra til økt bærekraft i det samiske kunst- og kulturfeltet, i tillegg til å fremme kulturøkonomien i langt større grad.

En av Sametingets samarbeidspartnere er OCA, Office for Contemporary Art Norway. OCA har over flere år systematisk jobbet for å løfte frem visuell samisk kunst til internasjonale arenaer, og bidratt til at samiske kunstnere fra det brede feltet har fått muligheten til å synliggjøre samiske kunstnerskap. I 2020 var fokuset å få lansert den nordiske paviljongen. Sametinget har i 2020 vært i nært samarbeid med OCA, som har kuratoransvaret for paviljongen. Lanseringen fant sted på Sametinget i oktober i forbindelse med plenums møte, og ble lansert som Sápmi Pavillion, nettopp fordi paviljongen søker å profilere samiske kunstnere fra hele Norden. Kunstnere Paulina Feodoroff, Máret Anne Sara og Anders Sunna blir hovedkunstnere. For første gang blir kun samiske kunstnere presentert i en nasjonal paviljong på Venezia-biennalen, og for første gang blir samene anerkjent som en nasjon i en egen paviljong. Til tross for pandemien gikk lanseringen bra og oppnådde betydelig internasjonal oppmerksomhet. Venezia-biennalen har på grunn av koronaviruset blitt flyttet fra 2021 til 2022.

Sametinget samarbeidet også med OCA og det samiske kunstnerkollektivet Dáiddadállu basert i Kautokeino om kunstnertreffet EadnámetMaid, som tok utgangspunkt i kunstens roller rundt naturinngrep. EadnámetMaid ble arrangert som et digitalt treff i Alta grunnet koronatiltak, med betydelig nedskalert program, noe som påvirket det internasjonale aspektet i programmet. Kunstnertreffet kommer til å fortsette i 2021 slik at det resterende programmet kan bli avviklet i tråd med den opprinnelige planen. Sametinget vil følge opp finansieringsrammene til samisk kunst, og

dette er noe som tas videre opp mellom Sametingene, Samerådet og Samisk kunstnerråd. I dag er situasjonen slik at det er store forskjeller i tilgjengelige rammer Sametingene imellom, og Sametinget vil utfordre finansieringsaktører som Kulturrådet på kategorisering av samiske prosjekter og et bedre samarbeid med de andre kulturrådene på en samisk satsing.

Kulturdepartementet arbeidet i 2019 med en stortingsmelding om kunstnere. Sametinget ga innspill til meldingen, og arbeidet har vært tema på kontaktmøter. Grunnet koronaviruset er meldingen utsatt.

5.2.2 Samisk kunstneravtale - avtale

Målsetning med kunstneravtalen:

- De samiske kunstnerorganisasjonene og de samiske kunstnerne har gode og forutsigbare rammevilkår for sin virksomhet.

Samisk kunstneravtale - fordeling

Sametinget og Samisk kunstnerråd inngikk i 2020 en ny samarbeidsavtale gjeldende for perioden 2020 - 2024. Formålet med samarbeidsavtalen er å etablere retningslinjer, ansvar og forpliktelser for fremtidige forhandlinger om samisk kunstneravtale, og øvrig samarbeid mellom partene om samisk kunstpolitikk. Partene er enige om at de samiske kunstnerne innehar en dyp forståelse og kompetanse i samisk kunst og kultur, og at dette må verdsettes i den kulturpolitiske samtalen og i handling.

Som et ledd i samarbeidet avholdt partene i juni 2020 et dialogmøte der generelle kunst- og kulturpolitiske tiltak og utfordringer ble drøftet. Det er stor aktivitet innenfor det samiske kunstfeltet, og det er en god og konstruktiv dialog mellom Sametinget, Samisk kunstnerråd og de samiske kunstnerorganisasjonene.

Samiske kunstnere og samisk kunstliv ble som alle andre hardt rammet av koronaviruset i 2020. Sametinget og Samisk kunstnerråd møttes i den forbindelse til et drøftingsmøte i mars der pandemiens konsekvenser for virksomheten til samisk kunstnere var tema. Partene var enige om at det var det behov for ekstraordinære tiltak for å bistå samisk kunstliv. Partene ble enige om å styrke den økonomiske rammen i kunstneravtalen for 2020 med 800 000 kr. Midlene ble øremerket Samisk kunstnerråds kunstfond. Sametingsrådet fulgte opp dette ved å gi en tilleggsbevilgning på kr. 800 000 til kunstneravtalen for 2020.

En ny kunstneravtale for 2021 ble inngått i september, og godkjent av Sametingets plenum i desember.

Kunstneravtalen inneholder driftsstøtte til Samisk kunstnerråd og til de seks kunstnerorganisasjonene som er tilknyttet kunstnerrådet. I tillegg avsettes det midler til et kunstfond, samiske kunstnerstipend og utstillingsvederlag.

Over kunstfondet tildelte Samisk kunstnerråd støtte til 23 ulike tiltak/prosjekt i 2019 for til sammen kr. 800 000 (tall for 2020 foreligger ikke før årsrapport er sendt inn til Sametinget). Av disse ble det tildelt støtte til fire større samarbeidsprosjekt der målet har vært at kunstnere fra ulike sjangre samarbeider.

Samisk kunstnerråd ga til sammen 11 arbeidsstipend som løper i 2020. Det ble i 2019 tildelt fem nye arbeidsstipend, inkludert to arbeidsstipend for yngre kunstnere. I tillegg ble det tildelt 17 andre stipend. Det var kommet inn til sammen 77 søknader til de ulike stipendene i 2019.

Som et vederlag for den kunsten som er innkjøp over Sametingets innkjøpsordning for billedkunst og dáiddaduodji er det avsatt midler til utstillingsvederlag over kunstneravtalen. Disse midlene inngår som stipend i Samiske kunstneres og forfatteres vederlagsfond.

5.2.3 Musikkutgivelser og musikkutvikling - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
17012 Tilskudd til musikkutgivelser og musikkutvikling - søkerbasert tilskudd	2 787 972	2 500 000	2 500 000	-287 972

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
17012 Tilskudd til musikkutgivelser og musikkutvikling - søkerbasert tilskudd	2 945 972	170 500	-12 500	2 787 972

Mål for tilskuddsordningen - Musikkutgivelser og musikkutvikling:

- Produksjon av samisk musikk og joik.
- Synliggjøring og formidling av joik og samisk musikk innenlands og utenlands, herunder samisk musikk både i tradisjonell og nyskapende form.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
17012 Musikkutgivelser og musikkutvikling - søkerbasert tilskudd	34	29	5

Prioriteringer	Innvilgede	Avslag	Totalt antall
Promotering av samiske musikere og artister, herunder turnéstøtte, musikkvideo, internasjonalisering og management.	8	1	9
Joik og samisk musikkproduksjon for ulike plattformer	21	4	25

2020 ble et år preget av koronasituasjonen. Dette fikk konsekvenser, også for samiske musikere og artister. Turnevirksomheter måtte settes i bero. Dette er nok noe av årsaken til nedgang i søknadsmassen til denne prioriteringen.

Prioriteringen «joik og samisk musikk musikkproduksjon for ulike plattformer» har stor betydning for samiske musikere. prioriteringen kan være et springbrett for samiske artisters mulighet til å nå ut til et større publikum. I 2020 var det mange utgivelser med variert og spennende samisk musikk og joik. Søkermassen til denne prioriteringen ser ut til å holde seg stabil, og har ikke hatt nedgang i 2020.

5.2.4 Tilskudd til kulturtiltak - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
17100 Tilskudd til kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	4 101 262	3 550 000	3 550 000	-551 262

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
17100 Tilskudd til kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	4 566 790	415 528	50 000	4 101 262

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til kulturtiltak:

- Publikum får ta del i gode samiske kunstproduksjoner og kulturopplevelser.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
17100 Kulturtiltak	78	59	19

Det har vært en nedgang i antall saker fra 2019 til 2020 på denne ordningen. Dette kan ha sammenheng med restriksjonene i forbindelse med koronaviruset.

Sametinget ga i 2020 tilskudd til ulike kulturarrangementer som har hatt stor betydning for lokalsamfunnene. Disse er forholdsvis små arrangement der tilskuddsbeløpet varierte fra kr 10 000 til kr 50 000.

Det er også gitt tilskudd til noen større arrangement. Blant annet fikk Joar Nango støtte til sin store utstilling i Bergen Kunsthall i forbindelse med at han var årets festspillutstiller i 2020. Sara Marielle Gaup Beaska fikk tilskudd til sin forestilling Eadni ullu liidnit. Elle Sofe Sara fikk tilskudd til sin dansejoikeforestilling, Vástádus eana - The answer is land. Hun blir festspillprofil på Festspillene i Nord-Norge i 2021 med denne forestillingen.

Samerådet fikk tilskudd til konferansen KulturSápmi. Dette var et samarbeidsprosjekt mellom Samerådet, Sametinget og Innovasjon Norge. Formålet med dette samarbeidet var å samle samiske kulturarbeidere for å lære om kunstneriske prosesser, utfordringer som samiske kulturarbeidere har i sitt daglige virke, samt å forsterke nettverksbygging.

Dáiddadállu/Kautokeino kunstnerkollektiv har fått tilskudd til å arrangere kunstprosjektet Eadnámet-too, der formålet med prosjektet er å rette fokus på kunsten som samfunnskritikere i forhold til klima og urfolkskultur.

Det ble gitt tilskudd til institusjoner og organisasjoner til arrangement i forbindelse med feiringen av Samenes nasjonaldag.

5.3 Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur

Mål for innsatsområdet:

- Sterke samiske institusjoner som forvalter, formidler og utvikler samisk kunst, kultur og historie.

5.3.1 Samletabell - samiske kulturinstitusjoner

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Festivaler - direkte tilskudd	6 030 000	6 030 000	0
Teatre - direkte tilskudd	25 120 000	25 120 000	0
15700 Tilskudd til Internasjonalt Samisk Filminstitutt - direkte tilskudd	1 799 000	1 799 000	0
Museer	42 292 000	42 292 000	0
Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner	19 796 000	19 796 000	0
17300 Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	2 460 100	1 000 000	-1 460 100
Sum	97 497 100	96 037 000	-1 460 100

Sametinget har over mange år arbeidet opp mot regjeringen for å få et nytt bygg til Beaivváš Sámi Našunálateáhter. Statsbygg gjennomførte på oppdrag fra Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet en avklaringsfase for nybygg for Samisk videregående skole og reindriftsskole og Beaivváš samisk nasjonalteater i Kautokeino. I revidert statsbudsjett, ble det bevilget 6 millioner kroner til prosjektering av nybygget. Det ble signalisert at det i den videre prosjektutviklingen, i tett samarbeid med brukerne, gjennomføres forenklinger og vurderes kostnadsreduksjoner. Prosjektet har en samlet kostnadsramme på 450 millioner kroner. Dette er om lag 70 millioner kroner lavere enn det som ble anslått i OFP-rapporten (Oppstart Forprosjekt-rapport) av februar 2020. For å sikre tilstrekkelige arealer og rammer for bygget har Sametinget i samarbeid med Beaivváš vurdert å finansiere brukerutstyr utenom rammen på kr. 450 mill. Brukerutstyr til teaterbygget er estimert til rundt 20 millioner kroner. I slutten av juni ga departementene Statsbygg oppdrag om forprosjektering av et samlokalisert nybygg. Sametinget deltar i prosjektrådet. Statsbygg lyste i begynnelsen av desember ut konkurransen for et felles bygg for teatret og Samisk videregående skole i Kautokeino.

Sametinget har i 2020 videreført arbeidet med å få realisert et eget samisk kunstmuseum i Karasjok. Målet er bedre magasiner og formidlingslokaler for den samiske kunstsamlinga. Statsbygg er i gang med et konseptvalgsnotat (KVN) for nytt kunstmuseum i Karasjok og oppgradering av De samiske samlinger i Karasjok.

5.3.2 Festivaler - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
15100 Riddu Riđđu Festivála	1 249 000	1 249 000	0
15101 Samisk påskefestival i Kautokeino	1 567 000	1 567 000	0
15102 Márkomeannu	995 000	995 000	0
15103 Kárášjoga festiválat / Festivaler Karasjok	863 000	863 000	0
15104 Raasten Rastah	508 000	508 000	0
15105 Julevsáme vahkko - Doajmmasiebrre Julevsábme (DSJ)	238 000	238 000	0
15106 Samisk uke i Tromsø - Stiftelsen Midnight Sun Marathon	203 000	203 000	0
15107 Samisk musikkfestuke i Alta - Audioland AS	162 000	162 000	0
15109 Beaskán Luossarock	130 000	130 000	0
15110 Tjaktjen Tjåanghkoie - Saemien Sijte	115 000	115 000	0
Sum	6 030 000	6 030 000	0

Mål for tilskuddsordningen - Festivaler:

- Festivaler som synliggjør, formidler og utvikler samisk kunst og kultur.

De samiske festivalene som mottar direkte tilskudd av Sametinget er varierte, med egne formål for hvorfor festivalen ble etablert og hvilket fokus den skal ha. Dette gjenspeiler seg både i valg av programprofil, kunstneriske og kulturelle uttrykksformer på booking av artister og annet programinnhold.

Festivalene skaper samiske møteplasser i sine respektive områder. De er også arenaer som setter fokus på samfunnsproblemer som har betydning for det samiske samfunnet. Festivalene er ikke bare arenaer for synliggjøring av samisk musikk, kunst og kultur, men også en arena der samiske artister og kunstnere møtes og skaper nye nettverk, nyskaping og utvikling. Resultatet på sikt av festivalenes arbeid har vært at det har oppstått mange nye prosjekter på tvers av sjangre og mellom artister over flere landegrenser som følge av festivalarenaene. De samiske festivalene er identitetsskapende og bidrar til å øke interesse for samisk kultur, kunst og musikk både for det samiske og det øvrige publikum. Dette viser at Sametinget gjennom tilskuddsordningen til festivaler på en god måte bidrar til å nå målet med å synliggjøre, formidle og utvikle samisk kultur.

Oversikt over aktivitet i 2020

Festivaler	Ant. konserter	Ant. øvrige arrangement	Ant. besøkende ulike arrangement	Ant. besøk totalt i festival/ Andre arrangement
Riddu Riđđu Festivála (Hovedfestivalen avlyst pga. koronaviruset).	10 (bla. Stream Sápmi, TIFF og Mánáidfestivala)	12 (hovedsakelig arr. Hvor RR deltok som del av programmet, eks. paneldebatter)	(varierer fra 20 til 2963. For Stream Sápmi er det vesentligste seere på nett og noen i salen).	6859
Samisk musikkfestival i Kautokeino	3 (åpningskonsert Sámi Allaskuvla,	1	Ca. 150 fysisk Ca. 200 streamede konserter	Ca. 350

Festivaler	Ant. konserter	Ant. øvrige arrangement	Ant. besøkende ulike arrangement	Ant. besøk totalt i festival/ Andre arrangement
(Hovedfestivalen avlyst pga. koronaviruset).	digitalkonsert utdeling Áilohaš musikkpris)			
Márkomeannu (Hovedfestivalen avlyst pga. koronaviruset).	8	11	(varierer fra 6 til 141). Ikke enda fått alle besøkstall for alle samarbeidsarr.)	Ca. 719
Festivaler Kárášjohka (Hovedfestivalen avlyst pga. koronaviruset).	0	0	0	0
Raasten Rastah (Hovedfestivalen avlyst pga. koronaviruset)	1 Festivalen avlyst pga. koronaviruset. Medarrangør på noen arr. under Samisk språkuke.	7	157	157
Julevsáme vahkko/ Lulesamisk uke (Hovedfestivalen avlyst pga. koronaviruset)	0	0	0	0
Samisk uke i Tromsø	2 (+musikalske innslag under andre arr.)	14	(varierer fra 50 til 4000. Ikke reg. besøkstall for flere samarbeids-arr.)	7500 - 8000
Samisk musikkfestuke i Alta	12	6	Ca. 300	1500
Beaskan Luossarock (Festivalen avlyst pga. koronaviruset)	0	0	0	0
Tjaktjen Tjåanghcoe (Arrangeres ikke i 2020; mellomår)	0	0	0	0

De samiske festivalene har blitt direkte berørt av koronaviruset, men har samtidig områdd og tilpasset seg situasjonen og ulike nasjonale og lokale restriksjoner og anbefalinger. Ulike reiserestriksjoner har særlig berørt det internasjonale og allsamiske samarbeidet mange av festivalene deltar i. Festivalene har ønsket å hjelpe/støtte artister som de fryktet kommer til å slite økonomisk som følge av koronasituasjonen. To av festivalene arrangeres i februar, og ble gjennomført som vanlig i 2020, før nedstengingen og nasjonale restriksjoner på grunn av koronaviruset. En av festivalene hadde mellomår og skulle ikke arrangeres i 2020.

Riddu Ridđu Festivála har helårsvirksomhet, hvor noen aktiviteter allerede var gjennomført før nedstengingen, blant annet under TIFF. Flere festivaler har arrangert mindre delarrangement under strenge koronatiltak, ofte i samarbeid med andre aktører, og også andre steder enn der festivalen vanligvis arrangeres.

Samisk Musikkfestival i Kautokeino og Påskefestivalen i Karasjok måtte tidlig avlyse. Samisk Musikkfestival i Kautokeino kvalifiserte til å søke på den første kompensasjonsordningen for arrangører i kultursektoren. Festivalen fikk støtte til omsøkte midler.

Sametinget har hatt dialog med festivalene om situasjonen, behov og utfordringer i forbindelse med koronaviruset. Resultatene av dialogen er at Sametinget har holdt seg litt oppdatert om status og utfordringer, og at festivalene har fått avklaringer/tilbakemeldinger på noen problemstillinger de har stått overfor.

5.3.3 Teatre - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
15300 Beaiváš Sámi Našunálateáhter	22 280 000	22 280 000	0
15301 Áarjelhsaemien Teatere	2 328 000	2 328 000	0
15302 Sámi mánáidteáhter - Tana kommune	512 000	512 000	0
Sum	25 120 000	25 120 000	0

Mål for tilskuddsordningen - Teater:

- De etablerte samiske teatrene kan utvikle seg kunstnerisk, produsere samisk scenekunst på høyt nivå og kan turnere med scenekunst som gir kulturopplevelser og synliggjør samiske språk

Teatrene er henholdsvis institusjonsteater, prosjektteater og del av kulturskoletilbud. De er også turnéteatre, med forestillinger ulike steder i Norge, men også på svensk og finsk side, og noe internasjonalt. Det har også samarbeid med andre teatre og aktører, også internasjonalt/grenseoverskridende. Teatrene har forestillinger hovedsakelig på samisk. Sametinget bidrar gjennom tilskuddsordningen til teatrene på en god måte til å nå målet om at de etablerte samiske teatrene kan utvikle seg kunstnerisk, produsere samisk scenekunst på høyt nivå og kan turnere med scenekunst som gir kulturopplevelser og synliggjør samiske språk.

Oversikt over aktivitet i 2020

Teatre	Antall produksjoner	Antall forestillinger	Antall forestillinger på samisk	Ant. forestillinger for barn og unge på samisk	Totalt antall publikum	Andre gjennomførte prosjekt i samarb. med andre
Beaivváš Sámi Našunálateáhter *	17	88	88	76	4805	3
Årjelhsaemien Teatere **	3	24	21	3	1602	2 (Sørsamisk kirkeråd og Dolstad kirkes menighet)
Sámi Mánáidteáhter	9	6	6	6	915	Arr. ifb. m åpning av ny bru i Tana.

* 11 av 17 produksjoner på internett, antall publikum inkluderer over internett

** Forestillingene har også hatt 426 digitale visninger

Sametinget er medeier i Beaivváš Sámi Našunálateáhter og Årjelhsaemien Teatere som begge er AS. Sametinget deltar på de årlige generalforsamlingene og utnevner styremedlem. I 2020 ble Maria Utsi oppnevnt av Sametinget, og valgt som ny styreleder for Beaivváš Sámi Našunálateáhter, og Svein Ole Granefjell som også er oppnevnt av Sametinget ble gjenvalgt som styreleder for Årjelhsaemien Teatere.

De tre samiske teatrene har blitt direkte berørt av koronasituasjonen, men har samtidig område og tilpasset seg. I begynnelsen av pandemien ble blant annet noen ansatte permittert og forestillinger og arrangement ble avlyst. Etter hvert har noen tidligere forestillinger blitt gjort tilgjengelig digitalt. Nyinnspilt filming av skuespillere som leser korte fortellinger med utgangspunkt i gamle eventyr ble også gjort tilgjengelig digitalt. Mindre forestillinger for en liten gruppe barn ble fremført direkte. Årjelhsaemien Teatere gjennomførte sammen med Nordland Teater, en turné (med kun to koronarelaterte avlysninger) med samarbeidsforestillingen Giedtine - Hvem eier vinden. Sámi Mánáidteáhter og deres elever utgjorde en stor del av åpningsarrangementet av ny bru i Tana. Dette ble streamet direkte og er tilgjengelig digitalt.

Det samiske nasjonalteateret Beaivváš har 40-års jubileum i 2021. I den forbindelse bevilget Sametinget kr. 200 000,- til utgivelse av ei jubileumsbok. Teaterets historie fra 40 år tilbake har utviklet seg fra ei frigruppe til å bli en viktig samisk premissleverandør. Jubileumsboken vil ha stor samfunnsnyttig betydning.

Sametinget har hatt dialog med teatrene om situasjonen, behov og utfordringer i forbindelse med koronaviruset. Resultatene av dialogen er at Sametinget har holdt seg litt oppdatert om status og utfordringer, og at teatrene har fått avklaringer/tilbakemeldinger på noen problemstillinger de har stått overfor. Regjeringen iverksatte flere ulike tiltak på kulturfeltet for å avhjelpe situasjonen som følge av koronaviruset. Ett av tiltakene var en støtteordning for museer og en del andre institusjoner som er finansiert over Kulturdepartementets budsjett med over 60% statlig tilskudd. Samiske museer

og scenekunstinstitusjoner, som får hoveddelen av offentlig/statlig tilskudd over Sametingets budsjett, var ikke omfattet av ordningen. Dette ble tatt opp og påpekt av Sametinget, Norges Museumsforbund, NRK Sápmi, og i spørsmål i Stortinget. I november/desember i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet 2020, fikk også samiske museer og scenekunstinstitusjoner en bevilgning, for i større grad å likebehandle disse med institusjoner som er finansiert på Kulturdepartementets budsjett. Beløpet vil bli stilt til disposisjon for Sametinget.

5.3.4 Tilskudd til Internasjonalt Samisk Filminstitutt - direkte tilskudd

Mål for innsatsområdet:

- Samisk film og samiske filmskapere har et høyt internasjonalt nivå.

Internasjonalt Samisk Filminstitutt har hatt en rekke aktiviteter som har involvert totalt 1194 personer. Samiske filmskapere har vunnet flere internasjonale filmpriser. Instituttet har samarbeidet med blant annet NRK Drama, Sámi Allaskuvla (filmstudenter) og filmfestivalene Berlin Film Festival, TIFF og Skábmagovat. Det er gjennomført sju ulike kurs og samarbeidsprosjekter med samiske filmskapere og filmstudenter, med totalt 62 deltakere. Disse får tidlig i prosessen et internasjonalt nettverk i prosjektene, noe som er viktig for å nå et internasjonalt marked og publikum. Instituttets virksomhet omfatter også bevilgning av midler til samiske filmer, der 1,8 MNOK er gitt i støtte til 37 filmer, samt 1,5 MNOK er gitt til sju filmskapere som kompensasjon for koronaviruset. I løpet av året er Duottar Studio etablert, der barnefilmen Mamma Mu er dubbet til nord- og sørsamisk, og flere er under planlegging.

ISFI jobber videre med å styrke Arctic Indigenous Film Fund. Det samarbeides også med York University der man har søkt om 25 MNOK fra Canada til dette fondet.

Samiske språk er sentrale i instituttets arbeid med filmprosjektene, der det legges vekt på at samiske språk brukes i filmutviklingen og -arbeidet, og ved at det skal dubbles filmer fra andre språk til samiske språk.

5.3.5 Museer

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
15500 Árran julevsáme guovdásj/ Árran lulesamisk senter - direkte tilskudd	7 062 000	7 062 000	0
15501 Saemien Sijte - direkte tilskudd	5 893 000	5 893 000	0
15503 RiddoDuottarMuseat - direkte tilskudd	11 935 000	11 935 000	0
15504 Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida - direkte tilskudd	9 743 000	9 743 000	0
15505 Várdobáiki Sámi guovddáš/ Várdobáiki samisk senter - direkte tilskudd	3 545 000	3 545 000	0
15506 Dawi álbmogiid guovddáš/Senter for nordlige folk - direkte tilskudd	2 636 000	2 636 000	0
15507 Samisk museums slag - direkte tilskudd	456 000	456 000	0
15508 Bååstede - Norsk Folkemuseum - direkte tilskudd	522 000	522 000	0
15530 Dokumentasjonssenter for Kautokeino/Alta-saken	500 000	500 000	0
Sum	42 292 000	42 292 000	0

Mål for tilskuddsordningen - Museer:

- Faglig sterke samiske museer som formidler, forvalter, forsker på og fornyer den samiske kulturarven.

Sametingets plenum behandlet i august saken «Prinsipper for Sametingets museumspolitik». Innspill fra de samiske museene og andre relevante instanser var innarbeidet i saken. Prinsipp-saken tar for seg en rekke temaer, men det bærende elementet er at det samiske samfunn selv skal forvalte egen kulturarv, som en del av urfolksretten. Museenes samfunnsrolleperspektiv skal styrkes, samt at det legges føringer for at det må jobbes strategisk med fellesprosjekter, større satsning innen kunst- og kulturformidling, ytterligere tilbakeføringer fra museer i Norge og utlandet samt satsning på kulturøkonomi. Sametinget jobber også for å styrke formidling av samisk kunst og kultur, og ønsker samisk styrerepresentasjon, i norske kulturinstitusjoner.

Sametinget har gjennom flere år arbeidet med tilbakeføring av samisk kulturarv da det er viktig at den samiske kulturarven forvaltes av det samiske samfunnet, og vår kulturarv må komme hjem igjen. Bååstede-prosjektet, der en rekke gjenstander skal overføres fra Norsk folkemuseum og Kulturhistorisk museum til de samiske museene, danner et godt utgangspunkt for flere tilsvarende tilbakeføringsprosjekt i Norge og internasjonalt. På grunn av manglende bevilgninger har det ikke vært mulig å slutføre Bååstedeprojektet i 2020. Samlingene befinner seg fortsatt på Norsk folkemuseum, og kan ikke overføres til de samiske museene før ressurser til magasin og utstillingsfasiliteter er på plass.

Sammen med Kulturdepartementet har Sametinget i 2020 etablert et prosjektsamarbeid knyttet til samiske samlinger i Tyske museer. Utgangspunktet for prosjektet var Sametingspresident besøk i Berlin i 2019, der også direktør for RiddoDuottarMuseat deltok. Etter besøket tok daværende statsråd et initiativ overfor tyske kulturmyndigheter for å sondere muligheten for å inngå en samarbeidsavtale, noe de tyske kulturmyndighetene sluttet opp om. Kulturdepartementet har lagt til rette for et femårig prosjektsamarbeid, og bevilget et oppstartsbeløp på 2 millioner kroner. Sametinget har tatt på seg

oppgaven med å koordinere oppstarten av prosjektet. Dette skjer i dialog med Samisk museumslag. En sentral oppgave vil være å kartlegge i hvilke tyske museer det finnes samiske gjenstander. Dette vil kunne danne et utgangspunkt for kartlegging av samiske gjenstander i øvrige europeiske land.

Museumssiidaene som mottar direktebevilgning over Sametinget budsjett er Saemien Sijte, Árran lulesamisk senter, Várdobáiki, Senter for nordlige folk, RiddoDuottarMuseat og Tana og Varanger museumssiida. Samisk museumslag mottar et fast årlig tilskudd, og Norsk folkemuseum har mottatt et årlig tilskudd til gjennomføring av prosjektet Bååstede - tilbakeføring av samisk kulturarv. Sametinget gjennomførte i 2020 dialogmøter med de samiske museumssiidaene. Samisk museumslag deltok på møtene. Det har vært en fysisk samling i Tromsø i februar 2020 og digitale møter etter koronanedstenginga.

Saemien Sijte har i 2020 hatt fokus på arbeidet med oppstarten av byggearbeidene til nybygget. Grunnsteinen ble lagt ned våren 2020, noe som var en historisk begivenhet etter mange års arbeid. Árran lulesamisk senter har hatt fokus på tilrettelegging av Bååstede-materiale og registrering av kunsten til Hans Ragnar Mathisen. Sametinget har bidratt med økonomisk støtte til arbeidet. Várdobáiki har flyttet i nytt bygg, åpnet nye utstillingslokaler, og fått på plass en midlertidig utstilling. Det har skjedd gjennom Sametingets støtte og egen lånefinansiering. Senter for nordlige folk har gjennomført en rekke digitale konserter i samarbeid med Riddu Riđđu festivalen, og hatt kunstutstillinger. Senter for nordlige folk har hatt fokus på formidling av tradisjonell sjøsamisk mat. RiddoDuottarMuseat har i 2020 etablert nye lokaler for sin virksomhet i Porsanger, og har gjennomført kunstutstillinger og boklanseringer av Synnøve Persen. Statsbygg er i gang med et konseptvalgnotat (KVN) for nytt kunstmuseum i Karasjok og oppgradering av De samiske samlinger i Karasjok. Det viktigste med denne tidligfasen er en god analyse av behovene til museet i Karasjok. Tana og Varanger museumssiida har også ansvar for skjøtsel av Mortensnes og Skoltejorda i Neiden. I 2020 var det ikke mulig å gjennomføre den årlige Vounnamarkanat.

Sametinget har nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Árran, Duoddara Ráfe, foreninga Pitesamisk museum og Sametinget for å se på muligheten for å styrke pitesamisk museumsvirksomhet. I dag ligger ansvaret hos Árran. Arbeidsgruppa har diskutert mulige organiseringer for, samt faglige tema/fokusområder, for den pitesamiske museumsvirksomheten. Det ble avholdt et digitalt seminar i november med et 20-talls deltagere. Der ble det sett på hva som gjøres innen kulturarvssektoren i det pitesamiske området samt ulike alternativer for organisering. Duoddara Ráfe, foreninga Pitesamisk museum og Árran skal sammen jobbe fram forslag til et prosjekt som det er naturlig å samarbeide om.

Koronasituasjonen har gitt store utfordringer til de samiske museene på samme måte som for øvrige museer i landet. Nedstengning har ført til at en rekke planlagte arrangement ikke har kunnet bli gjennomført. Dette har medført at publikum ikke har hatt tilgang til sentrale samiske kulturinstitusjoner i 2020. Det har ført til tap av inntekter for institusjonene. Dette har vært uheldig, siden museene allerede er underfinansiert sammenliknet med øvrige museer i landet. Museene har allikevel fått gjennomført digitale arrangement som utstillinger og konserter. Via strømming av arrangementer har publikum kunnet ta del i viktige arrangement også i løpet av 2020.

Det gjenstår en rekke uløste oppgaver og utfordringer i utviklinga av de samiske museene. Ikke minst vil tilbakeføring av samisk kulturarv kreve flere økonomiske ressurser enn det Sametinget har anledning til å bidra med over sitt budsjett. I tillegg er det behov for å øke bevilgningene til de samiske museene slik at de skal kunne ha en lik mulighet til utvikling som øvrige norske museer. Sametinget

har gjennom flere år, også i 2020, pekt på at det er et stort behov for å kunne øke denne bevilgningen, men har allikevel ikke fått økte bevilgninger fra regjeringen.

I samarbeid Kulturdepartementet og Norsk kulturråd er det for første gang gjennomført en vurdering av de samiske museene i 2020, på lik linje som den årlige vurderingen av norske museer. Dette for å kunne gjøre en sammenligning av for eksempel kapasitet og ressursgrunnlag med norske museer enklere. Arbeidet har blitt gjort i dialog med de samiske museene og Samisk museumslag. Det skal framover jobbes for å utvikle de årlige rapporteringene, og synliggjøring av de samiske museenes virksomhet og behov innen blant annet samiske språk og tradisjonell kunnskap/árbediehtu. Kulturrådets vurdering er at de samiske museene kan kjennetegnes som små organisasjoner med få fagfolk i forhold til omfanget av samlinger og størrelsen på museenes nedslagsfelt. Det kan være utfordrende å rekruttere fagansatte. Flere av museene er en del av samiske kultursentre. Dette synliggjør synergieffekt, men kan også gi utfordringer i å skille museumsvirksomheten fra kulturhusaktiviteten. Kulturrådet peker på at samiske museer i liten grad deltar i nasjonale museumsnettverk.

De samiske museene er aktive formidlere av samisk kultur og historie. I tillegg til utstillinger har museene flere arrangementer som møter og foredrag. Flere mangler en formidlingsplan som kan utvikle og synliggjøre samfunnsrelevans og fokus på målgrupper og besøksutvikling.

Museenes samlingsforvaltning bærer preg av at det er begrensa ressurser tilgjengelig og behov for spesialisert kunnskap om bevaring av samisk materiale. Det er et stort sprik i oppbevaringsforholdene, og manglende bevilgninger til magasinfasiliteter har gjort at materiale fra Bååstedeprojektet ikke har kunnet tilbakeføres til de samiske museene.

5.3.6 Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
15000 Árran julevsáme guovdásij/ Árran lulesamisk senter	2 337 000	2 337 000	0
15001 Samisk senter for samtidskunst	5 096 000	5 096 000	0
15002 Dawi álbmogiid guovddáš/Senter for nordlige folk	1 711 000	1 711 000	0
15003 Mearrasiida	840 000	840 000	0
15004 Sijti Jarngje	1 676 000	1 676 000	0
15005 Várdobáiki Sámi guovddáš/ Várdobáiki samisk senter	2 427 000	2 427 000	0
15006 Duoddara ráfe	900 000	900 000	0
15007 Sámi viessu Oslo/Samisk hus Oslo	1 495 000	1 495 000	0
15008 Lásságámme	328 000	328 000	0
15009 Dállágádden, Tollådal	74 000	74 000	0
15011 Saemien Sijte	1 264 000	1 264 000	0
15012 Áltta siida	477 000	477 000	0
15013 Sjeltie - Samisk kulturpark	182 000	182 000	0
15016 Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida	503 000	503 000	0
15017 Sjøsamisk tun	177 000	177 000	0
15018 Aajege Saemien gjele & maahtoejarngje	309 000	309 000	0
Sum	19 796 000	19 796 000	0

Mål for tilskuddsordningen - Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner:

- Samiske kulturhus og kulturinstitusjoner er attraktive møteplasser og arena for samisk kunst- og kulturformidling.

Sametinget har i 2020 gitt driftsstøtte til 16 samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner. De har måttet delvis holde stengt og delvis redusere tilbud og aktiviteter på grunn av pandemien. Mange har drevet formidling på nettsider og sosiale plattformer og tilrettelagt formidling for publikum i små grupper.

Navn	Antall publikum	Antall prosjekter/ arrangement	Annet
Árran lulesamisk senter			
Samisk senter for samtidskunst	8 269	12	4 arr. er avlyst pga. koronaviruset.
Senter for nordlige folk			
Mearrasiida	341	25	I tillegg kommer besøk på nett/app og marknad, der de ikke har tall.
Sijti Jarnge	1 142	18	
Várdobáiki			
Duoddara Ráfe	210	4	Alle arr. etter 6.februar er avlyst/utsatt pga. koronaviruset.
Samisk hus i Oslo			
Lásságámme	8	6	Flere arr. utsatt pga. koronaviruset. Fokus på samlingsforvaltning (reg., dig., fotografering av kunsten. Nettformidling: Måned. dikt mm.
Dállågadden	0		ikke besøk pga. koronaviruset.
Saemien Sijte			
Áltta Siida	1 270	8	Flere arr. ble utsatt pga. koronaviruset.
Sjeltie	28	2	Pga. koronaviruset er aktiviteten redusert.
Tana og Varanger museumssiida			
Sjøsamisk tun	698	4	Rapporterer en nedgang på 2400 besøkende fra 2019
Aajege	846	24	

Várdobáiki samiske senter flyttet inn i nye lokaler i Evenskjer sentrum og arbeider for å bygge opp en basisutstilling samt innrede magasinlokaler til museumsdelen. Árran lulesamiske senter åpnet en nybygd barnehage og er i ferd med å bygge magasin til kunstsamlinga av Hans Ragnar Mathisen. Sjeltie samisk kulturpark har overtatt Majavatn kirke og er i ferd med å tilpasse den til deres formidlingsvirksomhet. Oppføring av nytt bygg for Saemien Sijte er i gang og institusjonen har fått ekstra driftstilskudd som et ledd i arbeidet med å utvide sin virksomhet. Lásságámme har registrert og digitalisert kunstverk og foto, og har bidratt til den store utstillinga av Nils Aslak Valkeapáas kunst ved Henie Onstad kunstsenter. Virksomheten ved Sijti Jarnge utvides ved at det blant annet satses på aktiviteter i sør- og nordsamisk språk og duedtie.

5.3.7 Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
17300 Tilskudd til institusjonsutvikling	2 460 100	1 000 000	1 000 000	-1 460 100

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
17300 Tilskudd til institusjonsutvikling	2 528 000	55 400	12 500	2 460 100

Mål for tilskuddsordningen - Institusjonsutvikling:

- Samiske kulturinstitusjoner som har faglig fornying og institusjonell utvikling.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
17300 Institusjonsutvikling	18	14	4

Ordningen er ment som prosjektstøtte for samiske institusjoner som har som mål å utvikle institusjonen faglig. Internasjonalt Samisk filminstitutt har fått 300 000 kr til å dubbe Mamma mu til nordsamisk og sørsamisk samt 200 000 til utvikling av ny visuell profil og oppgradering av hjemmesider, RiddoDuottarMuseat har fått 200 000 til digitalisering av arkiv og samling samt 300 000 til 3D-formidling av samlingen, Senter for nordlige folk har fått 114 000 kroner til en konsertserie med navn Stream sápmi samt til et utviklingsprosjekt i forbindelse med utbygging der det samarbeides med Lásságámmi om en permanent utstilling av Áillohaš sin kunst og FA Sápmi har fått 150 000 kroner til Conifa Eurocup 2019. Det har i tillegg blitt gitt midler til flere digitale utviklingsprosjekter til institusjonene i og med at koronaviruset gjorde at mange måtte stenge fysisk over en lengre periode.

5.4 Samisk litteratur og medier

Mål for innsatsområdet:

- Kvalitativ samisk litteratur utgis, formidles aktivt og gjøres tilgjengelig.

5.4.1 Samletabell - samisk litteratur og medier

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
17050 Čális fal - prosjekt	900 000	900 000	0
Tilskudd til utvikling og fremming av litteratur - direkte tilskudd	10 708 000	10 708 000	0
17010 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur	4 180 750	2 850 000	-1 330 750
Samiske medier - direkte tilskudd	4 963 000	4 963 000	0
Formidling av samisk litteratur på bokbussene - direkte tilskudd	2 330 000	2 330 000	0
17500 Samiske litteraturdager - konferanse	0	300 000	300 000
17800 Styrke formidling i nordsamisk område - prosjekt	300 000	300 000	0
17810 Lese kampanje - prosjekt	0	200 000	200 000
Sum	23 381 750	22 551 000	-830 750

Flere formidlingsarenaer for litteratur har økt fokus på samiske forfattere og samiskspråklig litteratur. Selv med et år der koronaviruset har gjort det vanskelig med fysiske arrangementer og festivaler, har

en økning av digitale boksamtaler og opplesninger økt. Blant annet har de største litteraturhusene i Oslo og Bergen invitert samiske forfattere til flere digitale og fysiske arrangementer.

Samisk litteratur nomineres hvert år til de forskjellige kategoriene i nordisk råds litteraturpris. I 2020 ble diktsamlingen "Såle" av Niillas Holmberg nominert. I tillegg ble Karen Anne Buljos bok "Guovssu guovssahasat" nominert i kategorien barne- og ungdomslitteraturpris. Sametinget har gjennom sine virkemidler støttet utgivelse av bøkene gjennom søkerbasert ordning eller gjennom de direkte tilskuddene som går til samiske forlag.

Foreningen Iles har fått ansvaret for å fylle opptil hundre røde telefonkiosker med innhold, det vil si bøker inni kiosken og aktiviteter omhandlende lesing. "Ta en bok - gi en bok" er mottoet. Det betyr at du kan rusle bort til kiosken, lete og finne den boka du ønsker å lese, ta den med hjem, og samtidig ta med deg ei ny spennende bok. I 2020 ble de to første samiske lesekosker åpnet i Tromsø og i Trondheim. Bøkene favner de samiske språkene i Norge i tillegg til bøker på norsk med samiske temaer. Sametinget var til stede på åpningen av lesekosken i Tromsø.

5.4.2 Čális fal - prosjekt

Čális fal-prosjektet er et viktig prosjekt som i stor grad har lyktes i å oppnå hovedmålet med rekruttering av flere samiske forfattere som skriver på samisk til alle aldersgrupper. Sametinget, Sámi Giriečálliid Searvi og Samisk Kunstneråd satte derfor i gang en tredje runde med Čális fal i 2020. Prosjektet er initiert av Sametinget etter innspill fra de samiske forfatterne om at det i dagens samiske samfunn mangler samiskspråklig skjønnlitteratur skrevet for unge, men også samtidslitteratur for voksne. Formålet med prosjektet er å stimulere til flere skjønnlitterære bokutgivelser med samtidsaktuelle temaer med mål om å rekruttere forfattere som skriver på samisk.

Prosjektet skal legge vekt på å utvikle forfatterskap, og heve den litterære kompetansen til framtidige forfattere. Deltakerne i prosjektet skal utvikle sin litterære og kunstneriske bevissthet, og få forfatterfaglig kompetanse, slik at de gis bedre muligheter for å kunne utvikle manus og utøve forfatteryrket i framtiden. Det ble tatt opp 11 stykker til Čális fal 3 som i 2020 har deltatt på to digitale samlinger.

I løpet av de 4 årene som Čális fal har vært gjennomført har det resultert i 7 samiske utgivelser av nye samiske forfattere og prosjektet anses derfor å være en meget stor suksess. Dialogen med Sámi allaskuvla om å etablere et forfatterstudie er fremdeles et pågående arbeid.

5.4.3 Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
17040 Dawi Girji AS	4 406 000	4 406 000	0
17040 ČálliidLágádus AS	3 336 000	3 336 000	0
17040 Iđut AS	1 732 000	1 732 000	0
17040 ABC-Company E-skuvla AS	617 000	617 000	0
17040 DAT AS	617 000	617 000	0
Sum	10 708 000	10 708 000	0

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur:

- De samiske forlagene skal produsere, gi ut og formidle samisk litteratur.

Antall utgivelser årene 2018-2020

Forlag	Totalt antall Utgivelser	Nordsamisk	Lulesamisk	Sørsamisk	Lydbøker	E-bøker/digitale utgivelser
Davvi Girji AS	34	31	2	1		8
Čálliid Lágádus AS	38	25	5	8		12
Idut AS	13	10	2	1		4
ABC-Company E-skuvla AS	3	3			2	1
DAT AS	16	16			2	1
Total	104	85	9	10	4	26

Antallet utgivelser med barn/unge som målgruppe har vært 61 i samme periode.

Sametinget har et mål om å legge forholdene best mulig til rette for utgivelse av samisk skjønn- og faglitteratur. I den forbindelse la Sametinget i 2018 om ordningen med søkerbasert støtte til samiske forlag og søkerbasert produksjonsstøtte til en direkttestøtteordning til samiske forlag. Dette skjedde i nært samarbeid med samisk forlagsbransje. Målet med omleggingen har videre vært å forbedre og effektivisere den samiske forlagsvirksomheten, og å gi de samiske forlagene større medvirkning innenfor sin utgivelsespolitikk.

I direktetilskuddet til forlagene ligger et driftstilskudd til hvert forlag, og en produksjonstøttedel som skal gå til produksjon og utgivelser av samiskspråklig skjønn- og faglitteratur. Ordningen er i første omgang en treårig prøveordning, og det er satt i gang en evaluering av ordningen som skal være ferdigstilles i 2021.

Ordningen skal sikre et bredt nedslagsfelt når det gjelder målgruppe, samiske språk, plattformer (papir og digitale plattformer) og utgivelser av litteratur for barn og unge er spesielt prioritert.

Oversikten fra forlagene over utgivelser i treårsperioden siden ordningen ble igangsatt viser at forlagene samlet sett har en bred og god utgivelsesstrategi, og at forlagene arbeider godt med å følge opp målsettingen for tilskuddsordningen, og de forventningene som Sametinget og det samiske samfunnet har til bransjen når det gjelder å øke tilfanget av samisk litteratur. Tilfanget av utgivelser på nordsamisk holder seg på et stabilt nivå. Når det gjelder utgivelser på sør- og lulesamisk har forlagene også tatt ansvar for dette, selv om antallet utgivelser på de språkene er beskjeden.

Litteratur utgitt i papirformat er fremdeles det dominerende formatet også for samisk forlagsbransje, men i den nye digitale verden har de samiske forlagene tatt mer og mer ansvar for å tilgjengeliggjøre samisk litteratur i e-bok format og i andre digitale formater.

5.4.4 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
17010 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur	4 180 750	2 850 000	2 850 000	-1 330 750

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
17010 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur	4 268 250	87 500	0	4 180 750

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur:

- Kvalitativ litteratur som er tilgjengelig på samisk.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
17010 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd	22	19	3

I 2020 var det en betydelig økning i søknader til prosjektstøtte til samisk litteratur. Det ble gitt tilskudd til utgivelse av samiskspråklig litteratur innenfor sjangrene skjønnlitteratur, faglitteratur og oversettelser av ungdomslitteratur til samisk. Blant tilsagnene kan nevnes oversetting av Alice i Eventyrland til lulesamisk, flere barnebøker i serien "Nilla ja Ádegáhttu" og duodjibøker fra Varangerområdet. I tillegg har Fylkesbiblioteket i Trøndelag og Árran lulesamiske senter får tilskudd til å oversette barnebøker på sør- og lulesamisk.

5.4.5 Samiske litteraturdager - konferanse

Sametinget og samisk forfatterforening samarbeider om program og gjennomføring av dagene. Det meste var klart før alt ble satt på vent på grunn av koronasituasjonen i Norge. På høsten ble en ny vurdering gjort, og partene valgte å ikke arrangere dagene.

5.4.6 Lesekampanjer i samarbeid med bibliotek

På grunn av koronaviruset er oppstarten av prosjektet utsatt til 2021.

5.4.7 Styrke formidling i nordsamisk område

Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune har inngått et samarbeid om formidling av samisk litteratur i nordsamisk område. Fylkeskommunen ved fylkesbiblioteket har en samisk bibliotekjeneste lokalisert til Senter for nordlige folk. Tjenesten arbeider med å øke kunnskapen om samisk litteratur og kultur i fylket gjennom ulike formidlingstiltak, blant annet bloggen "samisk bibliotekjeneste".

Partene vil samarbeide om å styrke og utvikle nye formidlingstiltak for å øke kunnskap om samisk litteratur i nordsamisk område. Samarbeidet innebærer å prøve ut en ny driftsform som knytter partene nærmere sammen i en felles samisk bibliotekjeneste.

5.4.8 Samiske medier - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
17001 Nuorttanaste	1 217 000	1 217 000	0
17002 Ungdomsmagasinet Š - Idut AS	1 670 000	1 670 000	0
17003 Sámis - Čálliidlagáduš AS	394 000	394 000	0
17004 Daerpies Dierie/sørsamisk kirkeblad - Den norske kirke	254 000	254 000	0
17005 Bårjås - Árran julesáme guovdásj	134 000	134 000	0
17006 Guovdageainnu Lagasradio (GLR)	345 000	345 000	0
17007 NuorajTV	588 000	588 000	0
17008 Bamsebladet - ABC-Company E-skuvla AS	361 000	361 000	0
Sum	4 963 000	4 963 000	0

Mål for tilskuddsordningen - Samiske medier:

- Samiske medier som skaper samfunnsengasjement.

Det er viktig at det samiske samfunnet har tilgang til ulike medier som med et samisk utgangspunkt bidrar til samfunnsdebatt og samfunnsengasjement, og det er derfor viktig for Sametinget å bidra til å bygge opp og styrke samiske medier. Det er også viktig at samisk språk, kunst og kultur kommer til syne i ulike medier og på ulike plattformer, og at det er høy kvalitet på dette.

I et språkbevarings- og språkutviklingsperspektiv har de samiske mediene også et spesielt potensial til å synliggjøre de samiske språkene, både gjennom skriftlige medier, etermedier og gjennom å ta i bruk de nye mulighetene som internett gir. Sametinget gir direktetilskudd til 8 ulike samiske publikasjoner og medieaktører. Disse bidrar på ulike måter, og på ulike plattformer, til å fremme samiske språk, kunst og kultur for ulike målgrupper og for forskjellige alderstrinn.

5.4.9 Formidling av litteratur på bokbussene - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
15800 Kautokeino - Kautokeino kommune	330 000	330 000	0
15801 Tana/Nesseby - Nesseby kommune	500 000	500 000	0
15802 Kåfjord - Kåfjord kommune	500 000	500 000	0
15803 Sør-Troms - Troms og Finnmark fylkeskommune	500 000	500 000	0
15804 Sør-Trøndelag - Trøndelag fylkeskommune	500 000	500 000	0
Sum	2 330 000	2 330 000	0

5.5 Samisk idrett

Mål for innsatsområdet:

- Et mangfold av idrettsaktiviteter.

5.5.1 Samletabell - samisk idrett

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Samisk idrett - direkte tilskudd	3 193 000	3 193 000	0
Kultur- og idrettsstipend	125 000	100 000	-25 000
Sum	3 318 000	3 293 000	-25 000

For Sametinget er det viktig at det finnes idrettsaktiviteter der samisk tilhørighet, samisk bakgrunn og samisk språk inngår på en grunnleggende og naturlig måte, og Sametinget er derfor opptatt at det legges til rette for idrettsaktiviteter både lokalt, regionalt og internasjonalt.

Sametinget er også opptatt av at idrett og fysisk aktivitet ivaretas i et folkehelseperspektiv.

5.5.2 Samisk idrett - direkte tilskudd

Etter en omorganiseringsprosess var paraplyorganisasjonen Sámiid Valáštallan Lihttu/Samisk idrettsforbund (SVL) med tre underliggende særforbund på plass i 2019. I 2020 mottok SVL direktetilskudd til sin virksomhet over Sametingets budsjett. Sametinget fikk i 2020 bevilget kr. 1 500 000 i spillemidler øremerket samisk idrett. Bevilgningen er i sin helhet tildelt videre til SVL.

Pandemisituasjonen i 2020 har resultert i at den aktive idrettsutøvelsen er satt på vent. I mars sto SVL klar til å reise til Canada med en tropp til Arctic Winter Games (AWG), men bare dager før avreise ble arrangementet avlyst.

SVL har også organisasjonsmessig vært preget av koronasituasjonen, og dette har blant annet resultert i at de har sett seg nødt til å utsette sitt årsmøte

5.5.3 Kultur- og idrettsstipend - stipend

Sametingets kultur- og idrettsstipend skal motivere samisk ungdom til å engasjere seg innenfor kunst, kultur og idrett. Sametinget mottok 13 søknader, og alle oppfylte kriteriene.

Sju søknader omhandlet idrettsstipendet og seks søknader omhandlet kulturstipendet. Av disse hadde fem gutter og en jente søkt innenfor kunstfeltet, mens tre gutter og fire jenter hadde søkt på idrettsstipendet. Av dem var det fem som fikk utdelt stipend på 25 000 kroner hver.

I år ble det ut ett ekstra stipend med begrunnelse om at det var mange sterke søkere, men også på grunn av koronaviruset, der mulighetene for egeninntekter har vært dårlige for mange unge kunstnere. Sametinget tildelte kulturstipend for 2020 til musiker, produsent og DJ Peder Niilas Tårnesvik, artist Emil Karlsen og artist Lávre Johan Eira, og idrettsstipend for 2020 til bueskytter Amalie Storelv og kickbokser Oliva Braastad.

6 Kulturminnevern

Samfunns mål:

- Samiske kulturminner er viktige kilder til kunnskap om vår kulturhistorie og legger premisser for all planlegging og inngrep.

Registrering av samiske kulturminner er en av de viktigste strategiene for å nå samfunns målet for kulturminnevernet. Sametinget bruker mye ressurser på kartlegging og registrering av samiske kulturminner i hele Sápmi. I 2020 ble det registrert 541 nye samiske kulturminner, og disse ble lagt inn i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden. Denne databasen brukes både av offentlige og private planlegging og arealformalting. Ved behov gis det også tilgang for andre som forskere, studenter, samt konsulenter som jobber med konsekvensutredninger og planarbeid. Slik spres kunnskapen til ulike nivåer og ulike brukere. Dessverre er Askeladdens oppbygging og struktur i for liten grad tilpasset samiske kulturminnetyper, kulturmiljø og den landskapsbruken de er knyttet til. Konsekvensen av dette er at samiske kulturminner i langt større grad enn andre blir usynliggjort. Dette har betydning for Sametingets måloppnåelse da de samiske kulturminnene og kunnskapen om disse ikke blir like tilgjengelige som de norske.

Gjennom deltagelse i bevaringsprogram for utvalgte arkeologiske kulturminne sikrer Sametinget at et representativt utvalg av arkeologiske kulturmiljøer holdes i god stand og tilrettelegges for publikum. Et eksempel på et slikt prosjekt er samarbeidsprosjektet Sametinget har med Helgeland museum og lokale aktører som tilrettelegger og synliggjør den samiske historien i Lurøy kommune på ytre Helgeland. Gjennom formidling av kulturminner øker kunnskapen om samisk historie, bruk og tilstedeværelse.

6.1 Virkemidler til kulturminnevern

6.1.1 Innsatsområder - kulturminnevern

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Forvaltning av kulturminner	2 173 886	2 600 000	426 114
Bygningsvern	6 000 000	6 000 000	0
Sum	8 173 886	8 600 000	426 114

Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2013	0	-	71 000	0
2014	185 000	3,6 %	0	0
2015	92 000	1,8 %	90 000	0
2016	226 500	4,4 %	88 000	0
2017	0	-	53 000	0
2018	1 217 500	23,8 %	0	0
2019	1 986 500	38,8 %	0	0
2020	1 415 000	27,6 %	0	0
Sum	5 122 500	100,0 %	302 000	0

6.2 Forvaltning av kulturminner

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kulturminner forvaltes på grunnlag av egen historie og egne verdier.

Sametinget ble overført økt myndighet etter kulturminneloven med virkning fra 01.01.2020. Myndigheten er delegert ved forskrift og ikke ved lov, slik hovedregelen ellers er etter kommuneloven. Dette innebærer at Riksantikvaren og departementet formelt har instruksjons- og kontroll-/overprøvsrett på Sametingets beslutninger om samiske kulturminner. Sametinget har helt tilbake i 2007 vedtatt at myndigheten må overføres ved lov. Regjeringen varslet i Stortingsmeldingen om kulturminnepolitikken (Meld. St.16 (2019-2020)) som ble lagt fram for Stortinget i juni 2020 at det skal utarbeides en ny kulturminnelov og at det er nødvendig å utrede spørsmålet om Sametingets myndighet i forbindelse med dette arbeidet.

I løpet av 2020 behandlet Sametinget behandlet en rekke arealsaker etter kulturminneloven i forbindelse med ulike planlagte arealinngrep. I noen av sakene er det gjennomført feltarbeid for å avklare om samiske kulturminner blir direkte berørt av de planlagte tiltakene. I 2020 ble det gjennomført 110 befaringer i felt. Sakene som ble befart var av ulik størrelse og karakter, fra en enkelt hyttetomt til en kraftlinje over mange mil, eller en lengre veistrekning.

Av større saker nevnes:

- Ny strekning for E45 Øvre Alta - Silisávži,
- Reguleringsplan for E8 Ramfjorden vestre alternativ,
- Ny 132 kV-kraftlinje Silsand - Brensholmen,
- Ny reguleringsplan for E6 Kvænangsfjellet,
- E6 Ulsvågforbindelsen,
- Innvordfjellet vindkraftverk
- Reguleringsplan for Ansteinsundet.

Sametinget kartla samiske kulturminner i Svellingsflaket landskapsverneområde i Lødingen og Vågan kommuner i Nordland. Til sammen 541 nye registreringer av samiske kulturminner ble lagt inn i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden i 2020. Nedenfor vil noen av de mest aktuelle forvaltningssakene under 2020 omtales nærmere.

	Sakens historikk	Status / Resultat
Gjenbruk av St Hanshaugen kirkegård, Skjervøy kommune	<p>Kirkegården var i bruk fra 1868 til 1893 og regnes derfor som automatisk fredet. Skjervøy kommune argumenterer for gjenbruk av kirkegården, dette på grunn av plassmangel på tettstedet, samt at de mener at gjenbruk vil kunne forskjønne området.</p> <p>Siden kirkegården inneholder et stort antall samiske graver samt at det ikke finnes så mange godt bevarte kirkegårder i Nord-Norge med vesentlig samisk innslag, mener Sametinget kirkegården ikke skal åpnes for gjenbruk.</p>	<p>Riksantikvaren har gått imot dispensasjons søknaden på bakgrunn av Sametingets tilrådning. Dette er påklaget av Skjervøy kommune.</p> <p>Det er Klima- og miljødepartementet som endelig vil avgjøre dette spørsmålet om dispensasjon for gjenbruk. Ved utgangen av 2020 var saken uavklart.</p>
Reguleringsplan E8 Ramfjorden, vestre alternativ Tromsø kommune	<p>Sametinget utført feltarbeid i området og behandlet planutkastet. Feltarbeidet omfatter både bygningsvernsregistrering og arkeologiske undersøkelser</p> <p>Bygningsvernregisteringen konkluderte med at det ikke er noen automatisk fredete bygninger i planområdet.</p> <p>De arkeologiske undersøkelsene påviste et fangstgropfelt for villrein. Dette feltet består av 10 større og 14 mindre groper.</p>	<p>Sametingets konklusjon var at det kunne innvilges ny dispensasjon fra kulturminnelovens bestemmelser. Denne godkjenningen er underforutsetning at det først foretas en arkeologisk utgraving av de berørte fangstgropene i Mostad.</p> <p>Reguleringsplanen er vedtatt av Tromsø kommune. Vedtaket inkluderer Sametingets dispensasjonsvilkår.</p>
Oppgradering og bruk av tur- og skiløype på Kvaløya, Tromsø kommune	<p>Det er en eksisterende ski- og turløype som skal utvides og oppgraderes.</p> <p>Sametinget gjennomførte befarig i området og fant et par gammeboplasser ved løype. Ingen av dem var kjent for kulturminneforvaltningen fra før av.</p>	<p>Sametinget har lagt vekt på at det dreier seg om en etablert tur- og skiløype som har vært i langvarig bruk, og som er viktig for Tromsøs befolkning.</p> <p>Sametinget har innvilget Tromsø kommunes dispensasjonssøknad om etablering og bruk av den aktuelle</p>

Sakens historikk		Status / Resultat
		løypa med en rekke vilkår for sikring av tilstanden til kulturminnene.
Reguleringsplan for Arnsteinsundet, Åfjord kommune	I forbindelse med planlagt reguleringsplan på øygruppa Almenningen har Sametinget gjennomført registrering av kulturminner.	Sametinget registrerte 109 nye kulturminner fordelt på 20 ulike lokaliteter. Ett av disse kunne identifiseres som et samisk kulturminne, resten er foreløpig uavklart.
Reguleringsplan for Artic center i Håkøybotn (Finnheia), Tromsø kommune	Arctic Center er et planlagt alpinanlegg med hyttelandsby. Sametinget har reist innsigelse til begge planene. Innsigelsen til Finnheia alpinlandsby gjaldt hele planen og omfattet både automatisk fredete kulturminner og reindrift. Innsigelsen til planen for nedre del av alpinanlegget med utvidelser bygget på automatisk fredete kulturminner og et skitrekk.	I Tromsø kommunestyremøte ble Sametingets innsigelse til hyttelandsbyen ble tatt til følge og den planlagte utbygningen av cirka 700 hytter og leiligheter ble stoppet. Planen for nedre del av alpinanlegget ble vedtatt av kommunestyret. Mekling om dette planforslaget var ved årsskiftet 2020/-21 ikke slutført.

Nye samiske kulturminneregistreringer i 2020:
Totalt 541
(KML § 4.2. automatisk fredete samiske kulturminner)

6.2.1 Samletabell - forvaltning av kulturminner

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
35000 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	1 957 000	2 400 000	443 000
36400 Skjøtsels- og formidlingsarbeid på Ceavccageadgi/Mortensnes	600 000	200 000	-400 000
36500 BARK	-383 114	0	383 114
Sum	2 173 886	2 600 000	426 114

6.2.2 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
35000 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	1 957 000	2 400 000	2 400 000	443 000

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
35000 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	2 259 000	302 000	0	1 957 000

Mål for tilskuddsordningen - Samiske kulturminnevern:

- Samiske kulturminner synliggjøres, istandsettes og formidles som en ressurs for de samiske samfunnene og for allmennheten for øvrig.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
35000 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	27	27	0

6.2.3 Skjøtsels- og formidlingsarbeid Ceavccageadgi/Mortensnes kulturminneområde - prosjekt

Oppgradering av parkeringsplassen ved Ceavccageadgi/Mortensnes kulturminneområde er nå slutført. Arealet rundt eksisterende infobygning og tilhørende ankomststier er utbedret. Parkeringsfasilitetene er betydelig utbedret, og hele kulturminneområdet fremstår på en bedre måte. Den offisielle åpningen av parkeringsplassen er forskjøvet til våren/sommeren 2021, dette på grunn av koronaviruset. Utover dette er det utført ordinært skjøtselsarbeid på kulturminneområdet.

I etterkant av befaringen av verdensarvforslaget Várjjat siida i august 2019 ned UNESCOs ekspertorgan ICOMOS, har Sametinget mottatt ICOMOS ekspertvurdering av Várjjat siida. I det følgende vil Riksantikvaren, sammen med Miljødirektoratet, arbeide ut en tilrådning til Klima- og miljødepartementet om hvilke områder som bør stå på Norges tentative verdensarvliste, altså områder som Norge ønsker å nominere som verdensarv fremover. Sametinget har ikke mottatt denne tilråningen. Når den er mottatt vil Sametinget følge opp både tilråningen og ICOMOS-rapporten ovenfor departementet.

6.2.4 BARK - skjøtsel og formidling av kulturminner - prosjekt

BARK - skjøtsels og formidling av kulturminner. Sametinget deltar i Riksantikvarens bevaringsprogram for utvalgte arkeologiske kulturminne (BARK). Satsingen skal sikre et representativt utvalg av

arkeologiske kulturmiljøer og tilrettelegge dem for publikum. Sametingets arbeid er et viktig bidrag for å holde verdifulle samiske kulturmiljø i god stand. Følgende kulturminner ble tilrettelagt og gjort tilgjengelige i løpet av 2020:

Årøya, Lyngen kommune

Kunnskapslageret på Årøya ble åpnet av Sametinget i 2020. Her er det satt opp informasjonstavler som formidler samisk bosetting, gammel samisk religion, sovjetiske krigsfanger og hærkystbatteriet på øya. Målsettingen med prosjektet er å styrke kunnskapen om samisk historie og tilstedeværelse, samt historiene fra andre verdenskrig i samiske områder

Jetankallen, markedsplassen Nálluvuohppi og Hottigården

Et større BARK-prosjekt i Nord-Troms er slutført i samarbeid med Troms- og Finnmark fylkeskommune. Prosjektet er et samisk-kvensk samarbeid og viser fram tre lokaliteter. Dette er den gamle markedsplassen Nálluvuohppi i Skibotn, som var i bruk fram til 1820. Området er et automatisk fredet samisk kulturmiljø som er unikt i Nordkalottsammenheng. Markedsplassen ble etter hvert en viktig arena også for den kvenske befolkningen. De to andre tilrettelagte kulturminnene er det samiske sagnstedet Jetankallen i Kåfjord og den kvenske Hottigården i Storfjord. Planlagt åpning av prosjektet er utsatt til 2021 på grunn av koronasituasjonen.

Nordstraumen kirkegård

Sametinget har i samarbeid med Nord-Troms museum ferdigstilt istandsettingen av gravmerker/trekors på Nordstraumen kirkegård i Kvænangen. På mange samiske kirkegårder er det i dag få eller ingen stående gravmonumenter av tre. Istandsetting av gravminnene har vært et viktig bidrag til kirkegården og de kulturhistoriske kvalitetene som denne innehar.

Kvina, Lurøy

Sametinget har i samarbeid med Helgeland museum og lokale aktører arbeidet videre med et prosjekt som tilrettelegger og synliggjør den samiske historien i Lurøy kommune på ytre Helgeland.

6.3 Rammebetingelser for samisk kulturminnevern

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har formell forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner etter kulturminneloven.

Arbeidet med å få endret kulturminneloven ble tatt opp i konsultasjon med Klima- og miljødepartementet i forbindelse med Stortingsmeldingen om kulturmiljø. Hensikten var at prøveordningen knyttet til Sametinget som forvalter av samiske kulturminner blir permanent. Det ble signalisert at drøftingene skal videreføres i forbindelse med arbeidet med ny kulturmiljølov.

Fra 2020 ble Sametinget tillagt nye ansvarsområder fra Riksantikvaren. Dette omfatter blant annet forvaltningsansvaret for automatisk fredete, arkeologiske kulturminner og skipsfunn som er eldre enn 100 år, herunder også dispensasjonsmyndighet. I tillegg nevnes forvaltningsansvaret for fredete og vernede samiske fartøy og førstelinjeansvar og dispensasjonsmyndighet for fredete eiendommer i statlig eie. Denne betydelige økningen i Sametingets ansvarsområde og arbeidsoppgaver har skjedd uten at Sametinget er tilført ressurser på dette kulturminnefeltet.

Sametingets redegjørelse om samisk kulturminnevern ble forelagt Sametingets plenum i mars 2020. Redegjørelsen følges opp med en melding som vil bli behandlet 2021. Et utkast av meldingen har vært på høring til relevante parter, som har gitt innspill til Sametingets forslag.

6.4 Synliggjøring av den samiske kulturarven

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kulturminner er grunnlag for kunnskapsproduksjon og verdiskaping.

Sametingsrådet har gitt støtte til et bredt spekter av kulturvernsatsinger gjennom Sametingets søkerbaserte tilskudd til samisk kulturminnevern i fylkene Trøndelag, Nordland og Troms og Finnmark. Flere av prosjektene er viktige bidrag til revitalisering og synliggjøring av samisk kulturhistorie og identitet i Vesterålen og i sørsamisk og pitesamisk område.

Andre prosjekter er bidrag i kunnskapsinnhenting og dokumentasjon som gir ny kunnskap om vår historie og landskapsbruk, som for eksempel kunnskap om sørsamisk reindrift og landskapsbruk både i og utenfor dagens reinbeitedistrikter. Sametinget har i egne pressemeldinger formidlet mangfoldet av prosjekter og satsinger som har fått støtte over denne tilskuddsordningen.

6.4.1 BARK - skjøtsels og formidling av kulturminner

Sametingets deltakelse i arbeidet med tilrettelegging og formidling gjennom bevaringsprogrammet for utvalgte arkeologiske kulturminner - BARK, er omtalt i kapittel 1.2.4. *BARK - skjøtsel og formidling av kulturminner - prosjekt.*

6.4.2 Fotefar mot nord - revitalisering

Sametinget deltar sammen med Trøndelag, Nordland og Troms og Finnmark fylkeskommuner i arbeidsgruppe for revitalisering og oppgradering av kulturmiljøene som i sin tid ble tilrettelagt gjennom Landsdelsutvalgets satsing Fotefar mot nord.

Tilretteleggingen omfattet ett kulturmiljø i alle kommuner fra Namdalen i sør og videre nordover. Mange av fotefarstedene har en tydelig samisk tilhørighet. De synligjør et bredt spekter av samiske

næringer og levemåter gjennom tidene som villreinfangst, fiskeri og fangst, kombinasjonsnæringer, den gamle samiske religionen, gårdsanlegg og ulike boligformer.

6.4.3 Kulturminner i kommunene - KIK

Sametinget har bistått kommuner i arbeidet med å integrere samiske kulturminner i deres kulturminneplaner. Sametinget har bidratt med foredrag, rådgivning og konkrete innspill til planutkastene.

6.4.4 UKL - Utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Utvalgte kulturlandskapene i jordbruket er en samling av de mest verdifulle kulturlandskapene i Norge. Dette er særegne jordbrukslandskap med store biologiske og kulturhistoriske verdier, skapt av mennesker i samspill med naturen gjennom generasjoner. Sametinget har deltatt i en evaluering og gjennomgang av de utvalgte landskapene i jordbruket. Som resultat er UKL-området Engan- Ørnes og Kjelvik i Sørfold kommune blir utvidet. Den samiske husmannsplassen Kjelvik er et viktig element i dette landskapet, og gården er et godt bevart kulturmiljø med flere fredete bygninger. Utvidelsen vil styrke de kulturhistoriske sammenhengene mellom kulturminner og landskapsbruk i Kjelvik.

6.4.5 Kulturlandskap av nasjonal interesse - KULA

KULA er et prosjekt som forvaltes av Riksantikvaren, og arbeidet skal munne ut i et register med oversikt over slike kulturlandskap. Sametinget har deltatt i KULA-arbeid i Trøndelag, Nordland og Finnmark

6.5 Bygningsvern

Mål for innsatsområdet:

- God kvalitet og tilfredsstillende vedlikehold på samiske antikvariske bygninger.

Omkring 900 automatisk freda samiske bygninger er registrert i den nasjonale kulturminnedatabasen. De er fordelt fra Røros og Oppdal i sør til Varanger i nordøst. Sametinget har i møte med Riksantikvaren presentert status, erfaringer og utfordringer knyttet til videre oppfølging og istandsetting av den samiske bygningsarven. Blant annet har Sametinget orientert om at regelverket for Klima og Miljødepartementets tilskuddsordning for freda bygninger i privat eie, bør justeres slik at de bedre kan møte de behov som er erkjent for freda samiske bygninger.

Sametinget har også påpekt at ressursituasjonen for samisk bygningsvern ikke er tilstrekkelig med hensyn til å etablere og drive en målrettet forvaltning av den samiske bygningsarven. Riksantikvaren har ikke tatt dette til etterretning og situasjonen er uendret. Videre er det etablert samarbeid med Kulturminnefondet og gjennomført to møter der formålet var erfaringsutveksling og koordinering av innsatsen til beste for samisk bygningsarv. Sametinget ser god dialog og kontakt med eiere av de fredete bygningene som en av forutsetningene for et målrettet bygningsvern.

I 2020 ble 86 fredete og verneverdige bygninger befart, og gjennom dette ble også kontakten med eiere av bygningene styrket. I tillegg er tilstandsgraden til 44 bygninger i Tana og Sør-Varanger

vurdert og oppdatert i kulturminnedatabasen Askeladden. Det er registrert en ny automatisk fredet samisk bygning i kulturminnedatabasen. Sametinget har også aktivt søkt kontakt med handverksmiljøer og -institusjoner som er relevante i arbeidet med istandsetting av fredete bygninger.

6.5.1 Samletabell - bygningsvern

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
35001 Bygningsvernprosjekter - søkerbasert tilskudd	6 000 000	6 000 000	0
Sum	6 000 000	6 000 000	0

6.5.2 Bygningsvernprosjekter - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Bygningsvernprosjekter:

- Sikring, vedlikehold og istandsetting av automatisk freda bygninger og anlegg.

Sametinget disponerte 6 millioner øremerkede midler fra Riksantikvaren til tilskuddsordningen Freda bygninger i privat eie. Sametinget følger opp tildelte prosjekter og veileder private eiere av automatisk fredete samiske bygninger. Totalt 45 prosjekter fikk tilsagn om midler i 2020. I tillegg til behov for istandsetting er det stor mangel på handverkskompetanse i tradisjonelle handverksteknikker og antikvarisk istandsetting særlig i nordlige deler av Sápmi. Dette byr på utfordringer for eiere som ønsker å sette i stand freda bygninger. Sametinget har derfor støttet kompetanseheving på dette feltet.

Kurs og workshops i bl.a. tilstandsvurdering, neverløyping, stikking av torv og legging av torvtak samt istandsetting av vinduer har i år fått bidrag fra tilskuddsordningen. I tillegg har Sametinget etablert kontakt med undervisningsinstitusjoner og aktuelle handverksmiljøer i museer som ledd i denne satsingen.

Av andre særlige satsinger nevnes kulturmiljøet Skifte i Gratangen der Sametinget har bidratt med midler som sikrer istandsetting og skjøtsel av et større kulturmiljø med bygninger. Både kommune, handverkere, privat eier og frivillige deltar i denne satsingen som synliggjør og skaper engasjement for den samiske kulturarven i kommunen. I tillegg nevnes det kulturhistorisk viktige og store bygningsmiljøet i Ropelv i Sør- Varanger. Her finnes både verneverdige og automatisk fredete samiske bygninger av høy kulturminneverdi, og Sametinget bidrar her med rådgivning samt midler til sikring og istandsetting.

Freda og verneverdige naust er en relativ sjelden samisk bygningstype, og undersøkelser viser at naust er særlig utsatt. Sametinget har derfor støttet et eget naustprosjekt som kartlegger tilstand, sårbarhet og vedlikeholdsbehov for denne bygningstypen. Dette skaper et nødvendig kunnskapsgrunnlag for videre forvaltning og målrettede tiltak for å sikre de samiske naustene.

Tilskuddet ble fordelt som følger:

Tilsagn	Antall
Bolighus og hytter	14
Stabbur og skjåer	9
Fjøs	2
Tilstandsvurdering og istandsettingsplaner	13
Kurs	6
Annet	1

7 Helse og sosial

Samfunnsmål:

- God helse og likeverdige helse- og sosialtjenester tilrettelagt det samiske folks språklige og kulturelle bakgrunn.

For å nå samfunnsmålet er det avgjørende at man har et godt kunnskapsgrunnlag om samiske kultur hos tjenesteyterne i samfunnet. Sametinget har også i 2020 arbeidet for at det samiske folks behov er synlige i nasjonale satsinger og føringer. Sametinget har erfart at det samiske folks behov må være tydelig allerede i planleggingsdokumenter og i utredninger, slik at det samiske perspektivet og behov er med når beslutninger tas. Dermed har Sametinget i 2020 fulgt flere nasjonale prosesser og gitt mange viktige innspill.

Koronaviruset har skapt nye utfordringer for helsevesenet og 2020 har vært et utfordrende år. I en slik situasjon er det viktig at korrekt informasjon blir gitt raskt. Sametinget oversatte og koordinerte oversettingen av informasjonen om koronaviruset på de samiske språkene. Dette var et samarbeid mellom Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Sametinget. Sametinget vil fremover følge opp hvordan koronaviruset påvirker den samiske befolkningens helse, både fysiske og psykiske helse.

7.1 Virkemidler til helse, sosial og barnevern

7.1.1 Innsatsområder - helse og sosial

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
En god helse og likeverdig helse og sosialtjeneste	2 692 972	3 023 000	330 028
Sum	2 692 972	3 023 000	330 028

Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2017	177 500	6,7 %	5 200	63 775
2018	659 500	24,8 %	80 750	15 600
2019	422 500	15,9 %	221 000	0
2020	1 405 000	52,7 %	0	0
Sum	2 664 500	100,0 %	306 950	79 375

7.2 En god helse og likeverdige helse- og sosialtjenester

Mål for innsatsområdet:

- Samiske pasienter mottar en språklig og kulturelt tilrettelagt helse og sosialtjeneste.

Samiske spesialisthelsetjenester

I regjeringens Nasjonale helse- og sykehusplan (2016-2019) fikk Helse Nord, etter konsultasjoner med Sametinget, i oppdrag å lage en strategisk videreutvikling av spesialisthelsetjenester til den samiske befolkning nasjonalt. Arbeidet ble igangsatt som et prosjekt i 2018, og var avsluttet i desember 2020. Strategien ble behandlet i Sametingets plenum i 2020.

I strategien vurderes ulike modeller for organisering av samisk spesialisthelsetjeneste. Selv om Sametinget også mener at Sámi klinihkka må styrkes og utvikles, vurderes ikke de foreslåtte modellene som tilfredsstillende da de ikke oppfyller samers rett til selvbestemmelse Jf. ILO konvensjonen 169. Modellen sikrer ikke likeverdige tjenester for den samiske befolkning.

Sametinget har i etterkant hatt et møte med styreleder og direktør Helse Nord. I møtet ble det redegjort for begge parters oppfølging av strategien, og videre samarbeidsformer mellom Sametinget og Helse Nord.

Oppdragsdokumenter til regionale helseforetak 2021

Sametinget har konsulert på regjeringens oppdragsdokumenter til de regionale helseforetak for 2021. Helseforetakene har i sine utviklingsplaner planlagt for å sikre tilstrekkelig kompetanse i samisk språk og kulturforståelse. Det skal også opprettes et prosjekt som utreder muligheten for en nasjonalt døgkontinuerlig tolketjeneste både på sør-, lule- og nordsamisk. Regjeringen vil også satse på forebygging av selvmord gjennom å etablere regionale kompetansenettverk i alle regionale helseforetak. Helse Nord skal etablere et nettverk som også består av samiske fagfolk.

Gjennomgang av kompetansefunksjonene innen psykisk helse- og rusomsorgen

Helsedirektoratet i samråd med de regionale helseforetakene, Folkehelseinstituttet og andre relevante aktører, har i 2020 foretatt en gjennomgang av nasjonale og regionale funksjoner på området psykisk helse og rusområdet. Gjennomgangen skulle gi en faglig vurdering av om dagens organisering er hensiktsmessig, og foreslå eventuelle endringer. Sametinget har i 2020 bedt Helse- og omsorgsdepartementet om å bli involvert i prosessen, da flere av de nasjonale og regionale kompetansefunksjonene på psykisk helse og rusområdet, har særlige ansvar for samiske pasienter.

Luftambulansetjenesten

Helse- og omsorgsdepartementet oppnevnte en ekspertgruppe som skal utrede modeller for framtidig drift av den operative delen av luftambulansetjenesten. Utredningen skulle vært ferdig i utgangen av 2020 men har fått utsettelse til utgangen av mars 2021. Sametinget har hatt møte med ekspertkomiteen. Sametinget pekte på at sårbar beredskap i kommunene, og lang vei til nærmeste sykehus forutsetter en trygg og forutsigbar luftambulanse. Sametinget la også vekt på at det flere steder er tildeles dårlig infrastruktur som for eksempel mobildekning, og at dårlig akuttberedskap gjør også at disse områdene blir mindre attraktive for bosetning og tilflytting. Sametinget nevnte også viktigheten av språkkunnskaper, og da først og fremst helsepersonell som er med på turen og de på sykehusmottaket, samt viktighet av å kunne geografi, topografi, og stedsnavn i nord.

Primærhelsetjeneste - Fagutvikling i omsorgssektoren

Sametinget har over lang tid sett behov for å styrke fag- og kompetansemiljø for omsorgstjenester for samiske pasienter og brukere over hele landet. Sametinget har i samarbeid med helsedirektoratet bidratt til etablering av samiske helsefagmiljøer i ulike samiske bosetningsområder. Helsefagmiljøene skal bistå kommuner i utvikling av samisk språklig og kulturelt tjenester, øke samisk språklig og kulturell kompetanse og bidra til brukerrettede tilbud til samiske eldre og andre. I denne sammenheng bidrar Helsedirektoratet med tilskudd til Hamarøy kommune, Várdobáiki samisk senter og Sørsamisk helsenettverk på Røros. Sametinget sammen med Helsedirektoratet, Senter for omsorgsforskning Nord og Samisk utviklingssenter i Karasjok følger opp fagmiljøene. Samisk utviklingssenter, Karasjok og Senter for omsorgsforskning Nord følger særskilt opp Kåfjord kommune, som har utviklerrolle for Nord-Troms.

Sørsamisk helsenettverk ønsker å prøve ut en modell for helsetjenester til samisk befolkning der samisk helsepersonell ansatt i kommuner/helseforetak, skal ha et spesielt ansvar for å ivareta samiske pasienter behov. Teamet skal ha både kliniske tjenester, bidra til informasjonsformidling til kommuner og helseforetak, samt etablere kontakt mot kommuner og reinbeitedistrikt. Sametinget har gitt Sørsamisk helsenettverk - Áarjelhsaemien healsoeviermie tilskudd til modellutvikling for fremtidige helsetjenester for samiske pasienter.

Sametinget og Samisk hus Oslo har med bakgrunn i samarbeidsavtalen med Oslo kommune fremmet behov for tilrettelagt helsestasjonstilbud til samiske barn. Oslo kommune vil følge opp saken i samarbeid med Sametinget og Samisk hus. På grunn av koronaviruset er dette arbeidet forsinket.

Samarbeidsavtalen med Alta kommune har visjon om mer likeverdige tjeneste for samiske pasienter. Sametinget har gitt tilskudd til Alta kommune til utviklinga av pårørendestøtte i Alta for å legge til rette for en språklig og kulturelt tilpasset helse- og omsorgstjeneste.

Sametinget har gitt innspill til Meld. St 24 (2019 - 2020) Lindrende behandling og omsorg som omhandler behandling ved livets slutt. Stortingsmeldingen ble lagt fra i april 2020 med en kort generell omtale av samiske pasienter behov i helsetjenesten, nødvendigheten av å ivareta samisk språk og kultur, samt henvisning til forskjellige former for kompetansebaser og nettverk.

Sametinget har også konsultert på Demensplan 2025. Planen påpeker blant annet retten til språklige og kulturelt tilrettelagte tjenester, samisk språklig diagnostisering og oppfølging, informasjon og kunnskapsformidling om utfordringer samiske pasienter møter, personsentrert omsorg tilrettelagt samiske pasienter, og samiskspråklig digitale hjelpemidler. Videre har Sametinget gitt tilskudd til et pilotprosjekt om joik og joikesamlinger som miljøbehandling for å øke livskvaliteten til eldre samer med demenssykdom. Prosjektet gjennomføres i regi av Samisk legeförening.

Sametinget har også innvilget tilskudd til forskningsprosjekt som skal gi økt kunnskap om samiske ungdommers helse.

Eldrepolitikk - Samiske Eldres helse og levekår

Gjennom Sametingets tilskuddsordninger er det gitt tilskudd til ulike aktiviteter i kommunene for å tilrettelegge organiserte helsetreff for samiske eldre. Manglende språk og kulturkompetanse i helse- og omsorgssektoren skaper utfordringer og bekymringer for samiske eldre. Gjennom samarbeidsavtaler

med kommunene oppfordrer Sametinget kommunene til å ha tiltak for helse - og omsorgstilbud til samiske eldre som er tilpasset deres språk og kultur.

Sametinget har sammen med Oslo kommune skissert problemstillinger og mulige løsninger for å ivareta samiske eldre i Oslo- området. På grunn av pandemien er disse prosessene stoppet opp. Sametinget ser at det er stort behov for å få bedre tilbud innen helse og omsorg til samiske eldre, og har dette på agenda i møter med kommunene. I Oslo har Samisk hus Oslo vært med i prosessene og er forespurt om bistand til å finne gode løsninger.

Pandemien har ført til at aktiviteter for eldre og andre er utsatt eller avlyst. Noen institusjoner har tatt i bruk digitale metoder for å gjennomføre aktiviteter. Et eksempel er Várdobáiki samisk senter som arrangerer flere digitale treff for eldre samer i området. Det har vært god oppslutning for tiltaket.

Eldrepolitikk - Lov om eldreombudet

I 2020 la Regjeringen frem høring om Lov om eldreombud. Sametinget har gitt innspill til høringen, og konsultert på loven. Sametinget inviterte leder for Sametingets eldreråd til å delta på konsultasjonene. Loven foreslår å etablere et nasjonalt eldreombud. Sametinget har påpekt at en nasjonal ombudsordning også må ivareta samiske eldre, og derfor ha særskilt kompetanse i samiske forhold. For å sikre at ombudsordningen kan oppleves som relevant også for samiske eldre, mener Sametinget at samiske eldre må synliggjøre i lovteksten, og krav til kompetanse om samiske språk, kultur og samfunnsliv i eldreombudet som forvaltningsorgan må lovfestes.

Sametinget fikk ikke gjennom sine forslag. Det tas imidlertid inn i lovproposisjon at Eldreombudet bør være oppmerksom på at kunnskapen om samisk språk, kultur og historie, og særlig om forforskning og undertrykkelse av samer som folk, er begrenset i samfunnet. Sametinget har også hatt et møte med Stortingets helse- og omsorgskomite før loven ble behandlet, og utarbeidet en merknad til Stortinget. I merknaden understrekes det at samiske eldre ikke blir ivaretatt i lovforslaget, og beklager at regjeringen ikke imøtekommer Sametinget på å synliggjøre samiske eldre i loven eller sikrere kompetanse i samisk språk, kultur og samfunnsliv. Stortinget vedtok loven i henhold til regjeringens forslag.

7.2.1 Samletabell - en god helse og likeverdige helse- og sosialtjenester

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
25000 Brukerrettede tilbud for eldre samer - Várdobáiki - direkte tilskudd	624 000	624 000	0
25100 Samisk legeförening - direkte tilskudd	165 000	169 000	4 000
25300 Sørsamisk helsenettverk/Åarjelsaemien healsoeviermie - direkte tilskudd	100 000	100 000	0
25400 Samisk hus i Oslo - direkte tilskudd	100 000	100 000	0
26000 Helse- og sosialprosjekter	1 543 675	1 700 000	156 325
27300 Helse- og sosialfaglig seminar - direkte tilskudd	130 000	130 000	0
27400 Ekstern sakkyndig komité for samisk helseforskning - prosjekt	30 297	200 000	169 703
Sum	2 692 972	3 023 000	330 028

7.2.2 Brukerrettede tilbud for eldre samer - direkte tilskudd til Várdobáiki

Mål for tilskuddsordningen:

- Tilrettelegge for personer og organisasjoner som ønsker å gjennomføre frivillige brukerrettede tiltak for samiske eldre.

Type treff	2019 (2020-rapport leveres i 2021)	Antall deltagere
Eldretreff	10	220
Seminar/møter/ kurs/ veiledningsmøter	10	300

Tema for eldretreffene har vært relatert til helsefaglige spørsmål, historie, og mattradisjoner.

Initiativtakere til Seminar/møter/ kurs/ veiledningsmøter har blant annet vært UiT Camp Harstad, private initiativ, Viken senter og Troms fylkeskommune.

Tema for seminar/møter/ kurs/ veiledningsmøter har blant annet vært vernepleierutdanningen, psykisk helse og møte med Mama Sara organisasjonen.

7.2.3 Samisk legeforening - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- At samisk legeforening gjennom faglig bistand og informasjonsvirksomhet kan bidra til at den samiske befolkningen har et helsetilbud som er tilpasset deres språk og kultur.

Sámi doaktáriid searvi /Samisk legeforening bistår Sametinget og andre offentlige instanser med faglig kunnskapsgrunnlag på forhold som omhandler den samiske befolkningen. I 2019 bidro foreningen med bidrag på 3 samlinger.

I 2019 arrangert foreningen samisk barnehelsekonferanse i Tromsø mars 2019 med totalt 100 deltakere. I august 2019 var foreningen til stede på Campus UiT helsefak for å synliggjøre samisk legeforening og rekruttere flere medlemmer. Det ble også arrangert middag for samiske medisinstudenter.

Foreningen har også forberedt samisk geriatrikonferanse som var planlagt gjennomført i april 2020 i Karasjok. På grunn av koronaviruset er denne utsatt til mars 2021.

Arkivet til Samisk legeforening som skal arkiveres i Sámi Arkiiva Kautokeino og foreningen har startet arbeidet med dette.

7.2.4 Samisk hus Oslo - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle brukerrettede tilbud for samiske eldre i områder hvor samer er i mindretall.

I budsjettet for 2020 er det satt av kr 100 000 til denne ordningen, og det var en ny ordning på Sametingets budsjett. Tilskuddsmottaker sender inn sin årsrapport først i 2021, og dette fører til at det ikke er rapportering i årsmeldingen for 2020.

7.2.5 Sørsamisk helsenettverk - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Sørsamisk helsenettverk:

- Bidra og styrke arbeidet for likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen i sørsamisk område.

I budsjettet for 2020 er det satt av kr 100 000 til denne ordningen, og det var en ny ordning på Sametingets budsjett. Tilskuddsmottaker sender inn sin årsrapport først i 2021, og dette fører til at det ikke er rapportering i årsmeldingen for 2020.

7.2.6 Tilskudd til helse- og sosialprosjekter - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
26000 Helse- og sosialprosjekter	1 543 675	1 700 000	1 700 000	156 325

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
26000 Helse- og sosialprosjekter	1 930 000	306 950	79 375	1 543 675

Mål for tilskuddsordningen - Helse- og sosialprosjekter:

- God helse og likeverdige helse- og sosialtjenester til det samiske folk på lik linje med befolkningen for øvrig.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
26000 Helse- og sosialprosjekter	10	6	4

7.2.7 Helse- og sosialfaglig seminar - konferanse

Mål for konferansen:

- Økt kompetanse om helse og levekår, samt utfordringer og behov for samiske pasienter i sørsamisk område.

Helse- og sosialfaglig seminar ble utsatt som følge av koronaviruset.

7.2.8 Ekstern sakkyndig komité for samisk helseforskning - prosjekt

Etiske retningslinjer for samisk helseforskning ble vedtatt av Sametingets plenum i desember 2019. Bakgrunnen for dette dokumentet var utkastet til Sametingsutnevnt utvalg. I retningslinjene heter det blant annet at samisk helseforskningsprosjekter i Norge skal godkjennes av en allsamisk, ekstern og sakkyndig komite oppnevnt av Sametingsrådet. Allsamisk, ekstern og sakkyndig komite ble utnevnt i av Sametinget i 2020. Sametinget i Sverige og Finland har oppnevnt en representant hver til utvalget.

Ekstern sakkyndig konstituerte seg august 2020 og har behandlet 7 saker i 2020.

7.3 En likeverdig barneverntjeneste

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barns rettigheter og behov er sikret i møte med barnevernet.

Ny barnevernslov

Regjeringen arbeider med ny barnevernslov. Ny barnevernslov bygger på Barnevernslovutvalgets forslag som ble lagt fram i NOU 2016:16 Ny barnevernslov - Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse. Barne- og familiedepartementet (BFD) har valgt å følge opp Barnevernslovutvalgets forslag over flere løp. I 2019 igangsatte BFD en full gjennomgang av lovens språk og struktur med sikte på en enklere og mer tilgjengelig lov. I den sammenheng startet konsultasjoner mellom Sametinget og BFD opp.

Konsultasjonene er ikke ferdigstilt, da departementet senere varslet at arbeidet med loven ble forsinket. Sametinget har gitt innspill til høringsnotatet om ny barnevernslov. Høring på utkast til lov er avsluttet og konsultasjonene mellom Barne- og familiedepartementet og Sametinget er igangsatt.

Sametinget har gitt innspill til utkast for høringsnotat for kompetanse i barnevernet. Regulering av kompetanse i barnevernet er en del av arbeid med endringer i barnevernsloven. I høringsnotatet foreslås en rekke tiltak for å styrke kompetansen i tjenestene, deriblant krav til barnevernfaglig eller annen relevant masterutdanning til ansatte i barnevernet. Høringsrunden er ferdig, og Sametinget vil konsultere på utforming av læringsutbyttebeskrivelser for masterutdanningene innenfor barnevern.

8 Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling

Samfunns mål:

- Rettigheter som er anerkjent i FNs erklæring om urfolksrettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

Arbeidet med å få implementert FNs erklæring om urfolksrettigheter begynner med samarbeid mellom urfolk. Samarbeidet internasjonalt og politikktutvikling har i 2020 vært påvirket av pandemien. Mange reiser, møter og seminarer har blitt avlyst. Det har ført til at mange prosesser har stoppet opp og blitt forsinket. Det samiske folket bor i fire ulike land, og slik situasjonen er nå har det vært vanskeligere med samarbeid på tvers av riksgrensene. Samtidig har institusjoner som Samisk parlamentarisk råd (SPR) gjennomført sine møter digitalt i 2020. Digitale kommunikasjonskanaler har vært sentralt for å fortsette å utvikle politikk på dette området. I 2020 har SPR fokusert på grensehinder i samisk område, og det har blitt igangsatt et eget utvalg som skal levere en rapport på området. Målet er å gjøre samarbeid på tvers av landegrensene lettere.

Til høringen om FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK) hadde Sametinget utformet en parallell rapport. Denne rapporten fokuserte blant annet på oppfølging av Samerettsutvalget II og hvordan samisk kultur blir underfinansiert i statsbudsjettet. Dette viser et eksempel på hvordan Sametinget følger opp samfunns målet. Deltakelse på slike internasjonale arenaer er sentralt for at samiske rettigheter og interesser blir gjort kjent for internasjonal rett.

Sametinget har i 2020 vedtatt en ny likestillingsmelding. Denne meldingen vil påvirke alle politikkområder i Sametinget, og likestilling skal alltid være en integrert del av hvert fagområde. Sametingets melding om likestilling bygger på grunnleggende menneske- og urfolksrettigheter, og har som mål et samisk samfunn med like rettigheter og muligheter for alle. Det er viktig at en slik melding ble vedtatt og den vil danne grunnlaget for fremtidig politikktutvikling.

Samtidig ser vi en utvikling hvor en rekke samiske rettighets saker blir fremmet for rettsvesenet hvor staten ofte er motpart. I slike saker krenkes samiske rettigheter i den grad at politiske løsninger ikke lenger er mulig. Det er en alvorlig utvikling, og som viser at urfolksrettigheter ikke alltid gjenspeiles i praktisk politikk.

8.1 Virkemidler til urfolks rettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling

8.1.1 Innsatsområder - urfolks rettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Urfolksrettigheter	1 134 000	1 136 000	2 000
Likestilling	124 000	972 000	848 000
Sum	1 258 000	2 108 000	850 000

8.2 Samisk samarbeid

Mål for innsatsområdet:

- Samisk språk, kultur og samfunnsliv bevares og utvikles både innenfor den enkelte nasjonalstat og på tvers av statsgrensene.

Sametinget i Finland hadde ledervervet i Samisk parlamentarisk råd (SPR) i 2020.

Følgende saker er prioritert særskilt i SPR sin handlingsplan som gjelder fra 2019 til januar 2021. Virksomheten i SPR og implementering av handlingsplanen ble betydelig påvirket av koronaviruset:

Prioriterte saker i SPR sin handlingsplan	Resultat av arbeidet i 2020
2020	
Styrking av Sametingenes samarbeid gjennom SPR, deriblant utrede om det er behov for etablering av eget sekretariat.	Utredning er ikke igangsatt. Styret har hatt saken til drøfting og tiltaket er videreført til handlingsplan for kommende periode.
Giellagáldu	(Se kapittel 1.3.10)
Det internasjonale året for urfolksspråk	2019 var internasjonalt år for urfolksspråk. Sametingspresident Aili Keskitalo satt i styringskomiteen for det internasjonale året for urfolksspråk som representant for den arktiske regionen. Sluttdokument er vedtatt og FN har bestemt at perioden 2022-2032 skal være urfolksspråkets tiår.
Nordisk samekonvensjon	Forhandlingsforslag til Nordisk samekonvensjon ble lagt fram i januar 2017. Forhandlingsforslaget har noen problematiske sider som vanskeliggjør en tilslutning fra sametingene i Finland, Sverige og Norge. I 2018 sendte Samisk parlamentarisk råd (SPR) brev til departementene som har ansvar for samiske saker i de tre landene og anmodet om at det ble gjort noen få endringer i forhandlingsforslaget. Saken ble sist gang drøftet på møtet mellom sametingspresidentene og ministrene med ansvar for samiske saker i november 2020. På møtet ble det oppnådd enighet om de fortsatte tiltakene knyttet til konvensjonen.
Oppfølging av sluttdokumentet fra FNs World Conference of Indigenous Peoples (WCIP), blant annet arbeide for at urfolks folkevalgte organ får delta i møter i FN systemet i egen kapasitet.	Prosessen med å sikre urfolk egen representasjon i FN systemet pågår. Et planlagt koordineringsmøte for urfolk som måtte utsettes i 2019 ble gjennomført i Ecuador i januar 2020. Målet med møtet var å finne en felles holdning for den fremtidige prosessen og styrke dialogen med medlemsstatene om saken. Møtet ble finansiert av statene Norge, Canada og Finland.
Samisk kulturarv og tradisjonell kunnskap	Prosjektstart for hovedprosjektet er utsatt til utgangen av 2020. Et arbeidsmøte er avholdt for å se på hvordan spørsmål og problemstillinger knyttet til samisk immateriell kulturarv kan besvares på dette tidspunkt.

Prioriterte saker i SPR sin handlingsplan 2020		Resultat av arbeidet i 2020
		Sametinget i Norge har igangsatt forprosjektet Immateriell kulturarv i Sápmi. Etter planen skulle prosjektperioden avsluttes 31.12.2020, men er nå forlenget til 9. mars 2021.
Utredning om samordning av sametingsvalgene i Finland, Norge og Sverige		Arbeidsgruppen har levert sine anbefalinger, og det er vedtatt at de respektive Sameting behandler saken internt og at SPR-styret fortsetter behandling av saken deretter. Sametinget i Sverige og Sametinget i Finland behandlet saken høsten 2020. De ønsker en samordning av sametingsvalgene.
Grenseoverskridende samarbeid angående felles strategi i rovdyrpolitikken		Arbeidet pågår og tiltaket er videreført til handlingsplan for kommende periode.

Det er også gitt en felles uttalelse i anledningen av Högsta Domstolens dom i Girjasmålet, og en uttalelse om koronasituasjonen og dens påvirkning på det samiske fellesskapet.

Sametinget har ved flere anledninger, skriftlig og muntlig, bedt Regjeringen om fremdrift i arbeidet med å ratifisere norsk-svensk reinbeitekonvensjon. Den samiske arbeidsgruppen, bestående av Sametingene i Norge og Sverige, Norske reindriftssamers landsforbund og Svenska samers riksförbund, leverte sitt forslag til endringer i konvensjonen i 2014. Arbeidsgruppa har ennå ikke fått tilbakemelding fra statene på forslaget.

Samisk parlamentarisk råd (SPR) har igangsatt et arbeid med å identifisere konkrete grensehindre i samiske områder, med mål om å fjerne og bekjempe grensehindre som er til hinder for samarbeid i samiske områder. Det er oppnevnt et arbeidsutvalg med medlemmer fra alle tre sameting. Utvalget har avholdt 7 møter digitalt i 2020. I tillegg er det avholdt 2 møter med representanter for Nordisk ministerråds grensehinderutvalg. Koordinator for Nordkalottens Grensetjeneste deltok også på møtene. Det er gjort tiltak for å få innspill fra samiske organisasjoner, institusjoner og privatpersoner. Utvalget har fått inn mange innspill. Arbeidsutvalget er i slutfasen av sitt arbeid og regner med å ferdigstille rapport med anbefalinger innen februar 2021. Utvalget har levert en anbefaling, og som det vil være formålstjenlig å kunne starte oppfølgingen av allerede før rapporten er ferdig. Anbefalingen beskrives som «Deponering av mer verdi avgift for duodji ved innførsel til Norge». Dette er et kjent grensehinder i det samiske samfunnet, da tungvinte regler for deponering av mva. anses som en bidragsyter til at mange samiske duojare ikke reiser med duodjivarer over grensen lengre. Det identifiserte grensehinderet anses som et «norsk» problem, som trenger en løsning på norsk side, derfor anbefaler utvalget at Sametinget i Norge tar opp spørsmålet direkte med det norske Finansdepartementet og Skatteetaten.

Presidentskapet i SPR og Samerådet inngikk et samarbeid med Walt Disney Animation Studios (WDAS) i forbindelse med deres animasjonsfilm Frozen 2, som har hentet inspirasjon fra den samiske kulturen. Sametingene i Norge, Finland, Sverige og Samerådet offentliggjorde i november 2019 en unik mulighet for samiske unge kunst-, animasjon eller filmstudenter å søke seg til en praksisplass hos WDAS i Los Angeles for sommeren 2020, som et ledd i samarbeidet med animasjonsstudioet. Den samiske praktikanten kunne søke på et reisetilskudd på 10.000 \$ finansiert av sametingene og Samerådet i forbindelse med hospiteringen. På grunn av korona besluttet WDAS å avlyse den planlagte trainee-ordningen i 2020. I desember 2020 kunngjorde sametingene og Samerådet en ny mulighet for samiske studenter eller nyetablerte innen sjangeren å søke på et tolvukers

praksisprogram hos WDAS for sommeren 2021, som enten vil foregå stedlig i Los Angeles eller digitalt. Sametingene og Samerådet opprettholder reisestipendet på 10.000 \$ til den samiske praktikanten.

8.3 Nordområdene

Mål for innsatsområdet:

- En bærekraftig utvikling for folkene som bor i nord.

Sametinget hadde i 2020 en god dialog og prosess med utenriksdepartementet i arbeid med ny stortingsmelding om nordområdene, Meld. St. 9 (2020-2021) Mennesker, muligheter og norske interesser i nord. Sametingets plenum behandlet innspillet i Sak 032/20 Ruoktu váimmus - Sametingets nordområdepolitikk. Videre fulgte Sametinget opp saken med skriftlige innspill basert på tekstutkast. Resultatet av dette arbeidet er at samiske forhold, og urfolksperspektivet er helhetlig integrert i meldingen, i tillegg til at urfolk er behandlet i et eget kapittel.

Sametinget mener at miljøtrusler utgjør de største farene for nordområdene i fremtiden. Klimaendringer, tap av biologisk mangfold og kollaps i økosystemer fører til irreversible konsekvenser for miljøet. Dette har store konsekvenser for urfolk som livnærer seg av naturgrunnlaget, men også for næringsliv og for alle mennesker som bor i nord. Sametinget har i 2020 bedt om at strengere miljøkrav må settes slik at folket i nord sikres en bærekraftig utvikling med hensyn til økonomi, miljø, og sosiale forhold, er i tråd med FNs bærekraftsmål som skal nås innen 2030.

Arktisk råd sine anbefalinger og rapporter knyttet til temaer om miljø, klima, naturmangfold, hav og urfolk danner et solid kunnskapsgrunnlag. Sametinget deltar ikke i arbeidsgruppene der rapportene blir utarbeidet, men følger det overordnede nivået via Norges delegasjon der rapportene blir tatt til etterretning, og der anbefalingene blir vedtatt. Klimaet i Arktis endrer seg raskt med at det blir mildere temperaturer, særlig om vinteren er dette merkbart. Det kommer mer nedbør, værvariasjoner skjer hyppigere, og ekstremvær forekommer oftere. Disse endringene har omfattende konsekvenser for mennesker, ressurser, og økosystemer. Beitekrisen i reindriften på senvinteren og våren 2020 var et godt eksempel på det. Sametinget bruker anbefalingene fra rapportene i utviklingen av sin egen politikk, særlig på klimafeltet. Sametinget har i 2020 deltatt på Norges delegasjonsmøter i forkant av møtene på overordnet nivå.

8.4 Urfolksrettigheter

Mål for innsatsområdet:

- FNs erklæring om urfolks rettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

8.4.1 Samletabell - Urfolksrettigheter

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Tilskudd til internasjonalt arbeid - direkte tilskudd	1 134 000	1 136 000	2 000
Sum	1 134 000	1 136 000	2 000

Sametinget deltok på høringen av Norge i komiteen som overvåker FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK). Det skjedde den februar 2020 i Genève. Sametinget hadde på forhånd levert en parallell rapport, og i innlegget til ØSK-komiteen var det fokus på manglende oppfølging av Samerettsutvalget II, og underfinansiering av samisk kultur over statsbudsjettet. Videre deltok Sametinget i uformelle møter med medlemmer fra ØSK-komiteen, sammen med organisasjoner fra det sivile samfunnet i Norge. I de konkluderende observasjoner fra høringen av Norge sier komiteen at de noterer seg forskjellige tiltak som er tatt av staten for å beskytte og bevare samiske språk og kulturminner. Komiteen er imidlertid fortsatt bekymret for at samiske barns rett til utdanning i samiske språk som undervisningsspråk ikke er garantert i praksis. De er også bekymret at fasilitetene for bevaring av samiske kulturelle gjenstander har fått mye mindre støtte fra myndighetene enn andre norske kulturgjenstander, og at det var et utilstrekkelig antall fasiliteter for samiske kulturgjenstander. Komiteen anbefaler at staten intensiverer sin innsats for å sikre at alle samiske barn, enten de bor i de samiske distriktene eller utenfor, fullt ut nyter retten til utdanning på samiske språk som undervisningsspråk, og å sørge for tilstrekkelig med ressurser, inkludert økonomiske og tekniske, for bevaring og utstilling av samiske kulturelle gjenstander.

Alternativ rapport til den europeiske pakt om regions- eller minoritetsspråk

Sametinget har i 2020 sendt alternativ rapport til den europeiske pakt om regions- eller minoritetsspråk for perioden 2018 til og med august 2020. Norge har ratifisert den europeiske pakten om regions- eller minoritetsspråk, som er et vern om språkene og er med på å holde oppe og utvikle kulturell rikdom og tradisjoner i Europa.

Sametinget har blant annet påpekt at da pakten ble underskrevet, var det kun nordsamiske kommuner med i forvaltningsområdet for samisk språk, og regjeringen anser at det kun er nordsamisk som er omfattet av beskyttelsen etter både del 2 og del 3 av minoritetsspråkpakten. Sørsamisk og lulesamisk er omfattet av vernet etter del 2 i pakten. I ratifiseringsdokumentet står det «For Noregs del gjeld pakta samisk språk», og det er ikke spesifisert at dette kun gjelder nordsamisk. Sametinget mener at sørsamisk og lulesamisk også burde vært omfattet av del 3 i pakten, da det i dag er både lule- og sørsamiske kommuner som er med i forvaltningsområdet for samisk språk.

I Norge er de tre samiske språkene lule-, sør- og nordsamisk likestilte språk, og bør derfor være beskyttet i like stor grad.

Sametinget har også påpekt at pite-, ume- og skoltesamisk, som også er samiske språk på norsk side av Sápmi, bør være omfattet av beskyttelsen etter del 2 i pakten. Det er ingen pite-, ume- eller skoltesamiske kommuner med i dagens forvaltningsområde for samisk språk, men disse språkene har også sine språkområder på norsk side av Sápmi.

8.4.2 Tilskudd til internasjonalt arbeid - direkte tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
50000 Barentssekretariatet IKS	403 000	403 000	0
50100 Samerådet - norsk seksjon	440 000	440 000	0
50200 Mama Sara Education Foundation	178 000	178 000	0
50300 doCip	113 000	115 000	2 000
Sum	1 134 000	1 136 000	2 000

8.4.3 Barentssekretariatet IKS - direkte tilskudd

Mål med tilskuddsordningen:

- Utvikle relasjoner mellom urfolk i Barentsregionen.

Tilskuddet har gått til drift av Indigenous Peoples Office/BIPO som Barentssekretariatet har det administrative ansvaret for. Tilskuddet er brukt til drift av kontoret i Murmansk, inkl. lønn, kontorhold, reise og administrasjon av tilskuddet. Rapport er levert, men det er ikke rapportert på måloppnåelse.

8.4.4 Samerådet - norsk seksjon - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Fremme samiske rettigheter, slik at den samiske befolkningen blir akseptert som ett folk med politiske, økonomiske og sosiale rettigheter som er sikret i de respektive landenes lovverk.

Sametinget bidrar med driftstilskudd til Samerådet - norsk seksjon. Tilskuddet er brukt til drift, inkl. regnskap, revisor, kontorrekvisita, styrehonorarer, reise- og møtegodtgjørelse og lønn til styreleder som er den største utgiftsposten. Rapport er levert, men det er ikke rapportert på måloppnåelse.

Et fellesprosjekt som sametingene har initiert er å arrangere kulturkonferanser etter tur. Samerådet i samarbeid med Sametinget arrangerte kulturkonferansen KulturSápmi i Alta som et digitalt arrangement i november 2020. Den ble strømmet til over 120 deltagere. Foruten kunstnerpresentasjoner var det søkelys på pandemiens innvirkning på den samiske kulturøkonomien, samt utfordringer for samiske kunst- og kulturarbeidere knyttet til tilskuddsordninger på nordisk nivå.

Samerådet etablerte høsten 2020 en tenketank rundt pandemiens innvirkning på det samiske kunst- og kulturfeltet. Tenketanken har medlemmer fra hele det samiske området, hvor også Sametinget deltar.

Sametinget initierte i samarbeid med Samerådet en kartlegging av virkemidler innen kulturformål i Norge, Sverige og Finland. Kartleggingen ble gjennomført av Visjona AS, og resulterte i en rapport som viser finansieringsmuligheter for samiske kulturutøvere.

8.4.5 Mama Sara Education Foundation - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Bistå og styrke solidaritets- og humanitært arbeid utført gjennom Mama Sara Education Foundation.

Sametinget bevilger direkte tilskudd til solidaritetsarbeidet som organisasjonen utfører. Tilskuddet fra Sametinget er brukt til drift av organisasjonen inkl. regnskap, kontordrift, telefon/data, lønn og reise til stedet hvor skoleprosjektet foregår. Rapport er levert, men det er ikke rapportert på måloppnåelse.

8.4.6 Center for Documentation, Research and Information Docip - Direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Tilskuddsordningen skal styrke bistanden til urfolk i forbindelse med ulike møter i FN-systemet.

Formålet med tilskuddet er å styrke den bistanden institusjonen gir til urfolk i forbindelse med ulike møter i FN-systemet. Tilskuddet er brukt til blant annet teknisk sekretariats bistand til urfolks delegater, inkl. gratis flerspråklig oversettingsløsninger under møtene i UNPFII, EMRIP, WIPO. Rapport og regnskap er ikke levert. Dette er grunnen til at den siste delen av tilskuddet ikke er utbetalt.

8.5 Likeverd og solidaritet

Mål for innsatsområdet:

- Det vises solidaritet med andre urfolk.

8.6 Likestilling

Mål for innsatsområdet:

- Et likestilt samisk samfunn med like rettigheter og muligheter for alle.

8.6.1 Samletabell - likestilling

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
27100 Vold i nære relasjoner i samiske samfunn	0	350 000	350 000
56400 Sámi NissonForum/Samisk kvinneforum - direkte tilskudd	0	195 000	195 000
56300 Norgga Sáráhkka Samisk kvinneorganisasjon - direkte tilskudd	124 000	127 000	3 000
51400 Urfolkskvinnekonferanse - konferanse	0	300 000	300 000
Sum	124 000	972 000	848 000

I 2020 har Sametingsrådet fremlagt likestillingsmelding for plenum. Likestillingsmeldingen inneholdt 5 innsatsområder. Det er planlagt at likestillingsmeldingen skal følges opp av Sametingets handlingsplan for likestilling.

Sametingsrådet har deltatt i arbeidet med Regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Handlingsplanen er planlagt med eget kapittel om vold i samiske samfunn, og er planlagt lansert i mars 2021.

Sametingsrådet har hatt møte med Sannhets- og forsoningskommisjonen om arbeidet med å frembringe kunnskap og erfaringer med fornorskningspolitikken. Sametinget har erklært partshjelp i erstatningssak i Tysfjord kommune. Saken gjelder manglende inngripen fra kommunen for barn som har vokst opp med overgrep og omsorgssvikt. Det reises viktige prinsipielle spørsmål om samiske barns rett til en barndom uten vold og overgrep. Videre behandling i rettssystemet fortsetter i 2021. Sametingets adgang til å erklære partshjelp i denne saken ble avgjort av Høyesterett i 2020.

8.6.2 Vold i nære relasjoner i samiske samfunn - prosjekt

Prosjektet var tenkt knyttet opp mot regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Handlingsplanen er planlagt med et eget kapittel om vold i samiske samfunn. På grunn av koronaviruset er ferdigstillelsen av handlingsplanen utsatt til første halvdel av 2021.

8.6.3 Sámi NissonForum/Samisk kvinneforum - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Bidra og styrke arbeidet for ressurscenter og kjønnslikestilling i et samisk perspektiv.

Sametinget har ikke mottatt rapport fra Sámi NissonForum for hverken 2019 eller i 2020. Av den grunn er tilskuddet for 2020 ikke betalt ut.

8.6.4 Norgga Sáráhká Samisk kvinneorganisasjon - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Bidra til utvikling av samiske kvinners innflytelse i samfunnet.

Sametinget har ikke mottatt regnskap for 2019 fra Norgga Sáráhká Samisk kvinneorganisasjon i 2020. Av den grunn er andre del av tilskuddet for 2020 ikke betalt ut.

8.6.5 Urfolkskvinnekonferanse - konferanse

Den globale urfolkskvinnekonferansen ble utsatt til 2021 på grunn av koronaviruset. Det er ikke satt ny dato for gjennomføring.

9 Samarbeidsavtaler

Samfunns mål:

- Et styrket samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Sametinget har ikke ansvaret alene med å styrke samisk språk, kultur og samfunnsliv. Dermed er samarbeidet på både nasjonalt, regionalt og lokalt nivå viktig. Sametinget har i 2020 hatt tett dialog med fylkeskommuner og har også startet arbeidet med en ny samarbeidsavtale mellom Sametinget og det nye fylket Troms og Finnmark. Sametingets byavtaler er viktige for å sikre at samer bosatt i byer har et godt tilbud, og i 2020 har Sametinget vært i dialog om to nye byavtaler med Trondheim og Sør-Varanger.

9.1 Virkemidler til samarbeid

9.1.1 Innsatsområder - samarbeidsavtaler

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Regionalt samarbeid	2 686 000	2 000 000	-686 000
Sum	2 686 000	2 000 000	-686 000

Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2015	49 500	1,6 %	0	0
2016	75 000	2,4 %	0	0
2017	0	-	200 000	0
2018	185 000	6,0 %	48 000	0
2019	669 500	21,7 %	10 000	0
2020	2 100 250	68,2 %	0	0
Sum	3 079 250	100,0 %	258 000	0

9.2 Regionalt samarbeid

Mål for innsatsområdet:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

9.2.1 Samarbeidsavtaler med fylkeskommunene.

Sametinget har samarbeidsavtaler med Finnmark fylkeskommune (2018-2020), Troms fylkeskommune (2019-2020), Nordland fylkeskommune (2019-2022) og Trøndelag fylkeskommune (2019-2022). Det har i 2020 vært innledende samtaler om å inngå en samarbeidsavtale med nye

Innlandet fylkeskommune, og det har pågått et arbeid med ny samarbeidsavtale med nye Troms og Finnmark fylkeskommune. For øvrig vises det til plenumssak 041/20, i oktober 2020.

Regional avtale - Trøndelag fylkeskommune

I februar 2020 ble det avholdt et dialogmøte mellom Sametinget og Trøndelag fylkeskommune på administrativt nivå for å følge opp samarbeidsavtalen. Tema på dette møtet var blant annet utbygging og drift på Saemien Sijte, bibliotek, folkehelse og HUNT-undersøkelsen og språk- og utdanningspolitikk. Som følge av avtalen, har det i løpet av året vært løpende dialog på administrativt nivå om aktuelle saker og tema. Sametinget har i tillegg blant annet deltatt på et innspillsmøte i forbindelse med fylkeskommunens utarbeidelse av ny regional verdiskapingsstrategi. En del planlagt aktivitet knyttet til samarbeidsavtalen har blitt utsatt og avlyst som følge av koronasituasjonen. Etter planen skal det gjennomføres et nytt dialogmøte mellom partene vinteren/våren 2021.

Regional avtale - Nordland fylkeskommune

Det er i 2020 avholdt et digitalt politisk møte i mars. Sametingspresident Aili Keskitalo og rådsmedlem Henrik Olsen og Fylkesrådsleder Tomas Norvoll deltok. Tema på møtet var blant annet prosessen fremover, samt noen konkrete saker, som Bodø som kulturhovedstad i 2024, regionreformen og ansvar på kulturfeltet, og fremtidig prosess ved styreoppnevning. På dette første møtet på politisk nivå etter signeringen av den reviderte avtalen, uttrykte partene enighet om at avtalen skal være ambisiøs, men også realistisk, samstemt med tilgjengelige ressurser. Det har i november vært et oppfølgende digitalt administrativt møte med gjennomgang av avtalen.

Regional avtale - Troms og Finnmark fylkeskommune

Arbeidet med ny samarbeidsavtale har blitt påbegynt i 2020. Arbeidet har vært organisert med en sekretariatsgruppe mellom Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune, og en større gruppe som har fått temaene oversendt underveis i prosessen. Samarbeidet bygger på tillit mellom partene. Ambisjonsnivået har vært høyt og temaene går på en rekke politikkområder, som språk, kultur, opplæring og næring. Partene tar høyde for at avtalen skal behandles politisk våren 2021.

9.2.2 Byavtalene

Byavtale - Tromsø kommune

Samarbeidsavtalen som ble vedtatt i 2013 er ikke revidert og partene har satt i 2020 gang et revideringsarbeid, med mål om ferdigstillelse i 2021. Av møter som har vært om samarbeidsavtalen har partene hatt møter om skole og barnehage.

Sametinget og Tromsø kommune har tidligere hatt dialog om opprettelsen av eget samisk hus i byen, og det er opprettet egen arbeidsgruppe som jobber med dette prosjektet. Tromsø kommune har i kommunestyresaken «Samisk hus i Tromsø», tatt arbeidsgruppens prosjektbeskrivelse til orientering. Tromsø kommune vil med utgangspunkt i prosjektbeskrivelsen gå i dialog med Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune om muligheten for å etablere et samisk hus i Tromsø.

Sametinget har påbegynt et praktisk samarbeid med Tromsø kommune og Kunstakademiet ved Norges arktiske universitet om samisk kulturarv i Sálašvággi/Tromsdalen og Rávdnjevággi/Finnheia. Prosjektsamarbeidet vil trolig inngå i ny revidert samarbeidsavtale med Tromsø kommune.

Byavtale - Oslo kommune

Det var planlagt et møte i mars hvor byråd for oppvekst og kunnskap skulle besøke Sametinget. På grunn av situasjonen med nye restriksjoner etc. måtte dette møtet gjennomføres som et digitalt møte. Partene ble enige om at det skal igangsettes av felles rekrutteringsstrategi for å få flere samisktalende pedagoger og lærere til Oslo kommune.

Sametinget opplever at det er en økende interesse for samiske kultur næringer og reisenæringer i samfunnet. Sametinget har igangsett et arbeid for å vise frem samiske kultur næringer ved egnede anledninger. Sametinget vil gjennom dette samarbeidet med Oslo kommune at det planlegges en egen dag for å vise frem og presentere samiske kultur næringer i Oslo, i 2021.

Oslo kommune jobber med å få samisk navn til Oslo, saken følges opp av byråd for kultur og idrett. Sametinget har forståelse for at Oslo kommune er opptatt av samisk navn til Oslo. Sametinget har gitt tilrådning i saken. Gjennom dette samarbeidet holdes Sametinget orientert om flytteprosessen av samisk opplæring til Nedre Bekkelaget skole.

Byavtale - Bodø kommune

Sametinget og Bodø kommune har i mai hatt møte om oppfølging av samarbeidsavtalen. Her ble det tatt opp om samarbeidsavtalen skal få nye punkter som omhandler pitesamisk kulturarv og eget punkt som omhandler Bodø 2024.

Senhøsten 2019 ble Bodø utpekt som Europeisk kulturhovedstad 2024. Samisk perspektiv og medvirkning har vært sentralt i søknadsprosessen og det vil være sentralt videre i planlegging og gjennomføring av Bodø 2024. Sametinget ønsker å bidra og peker på erfaringene under Tråante markeringen i 2017. Med god langtidsplanlegging vil Sametinget kunne legge arrangement til Bodøområdet dette året, slik man gjorde under Tråante-markeringen.

Videre skal partene i 2021 igangsette samarbeid for å sikre rekruttering til utdanninger til barnehage og skole. Sametinget og Bodø kommune vil også legge opp til at det avholdes folkemøte i forkant av møte om samarbeidsavtalen.

Byavtale - Alta kommune

I samarbeidsavtalen er det nedfelt at Alta kommune skal etablere en ny kommunal samisk barnehage innen 2020. Sametinget er tilfreds med at dette punktet allerede ble realisert høsten 2019. Sametinget og Alta kommune har hatt et eget møte om mangel på samiske barnehageplasser i Alta. Partene drøftet mulige løsninger. Partene ble enige om et samarbeid om rekruttering av samiskspråklige barnehagelærere til Alta kommune.

Senhøsten 2019 er det blitt gjennomført eget folkemøte på Alta bystyresal, folket ble invitert til å komme med innspill til denne samarbeidsavtalen. Folkemøtet er et av de virkemidlene som skal gi en kommunikasjonskanal hvor befolkningen skal få anledning til å komme med innspill til samarbeidet. Det var planlagt et samarbeidsmøte med Alta kommune i vårhalvåret og høsten, men kommunen har svart at på grunn av situasjonen med koronaviruset må kommunen prioritere slikt arbeid og sette politiske møter i bero frem til situasjonen endres.

Andre avtaler

Sametinget og Trondheim kommune er i utarbeidelsen av forslag til utkast til samarbeidsavtale. Sametinget tar sikte på å følge opp tiltredelseserklæringen «Muhtačalmmit» om punktene som gjelder Trondheim kommune. Denne samarbeidsavtalen skal etter planen ferdigstilles i 2021.

Det har i august vært eget møte om igangsettelse av et samarbeid mellom Sametinget og Sør-Varanger kommune. I november fattet Sør-Varanger kommune et vedtak i Sør-Varanger kommunestyre at kommunen har som formål å inngå en samarbeidsavtale med Sametinget. Kommunestyret har behandlet saken og gjort følgende vedtak: «En prinsipiell avgjørelse om inngåelse av samarbeidsavtale med Sametinget avventes til koronakrisen er ferdig.

Sør-Varanger kommune ved ordfører og Sametinget inngår intensjonsavtale om å etablere en formell samarbeidsavtale. Intensjonsavtalen skal være inngått innen utgangen av 2020.»

Sametinget har hatt drøftingsmøter med flere kommuner om mulig etablering av samarbeidsavtale.

9.2.3 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
45000 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd	2 686 000	2 000 000	2 000 000	-686 000

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
45000 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd	2 944 000	258 000	0	2 686 000

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
45000 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter	17	15	2

I 2020 ble det blant annet bevilget tilskudd til følgende prosjekter og tiltak:

Sum	Beskrivelse
Alta kommune Kr 300 000	Tilskudd til utvikling av Finnmarksløpet
Tromsø kommune Kr 100 000	Tilskudd til prosjekt i regi av Tromsø Internasjonale Filmfestival. Prosjektet skal ha fokus på urfolk og arktisk film, språk og kultur på TIFF.

10 Andre tiltak

10.1.1 Samletabell - Andre tiltak

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
82000 Tilskudd til Noereh! - direkte tilskudd	215 000	215 000	0
55000 Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	2 904 000	2 904 000	0
56000 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget - søkerbasert tilskudd	540 075	539 000	-1 075
80100 Samiskrelatert statistikk i Norge	375 000	375 000	0
86000 Forskning på sametingsvalget	786 000	800 000	14 000
81000 Tilskuddsforvaltningssystem - prosjekt	1 353 713	1 000 000	-353 713
Sum	6 173 788	5 833 000	-340 788

Gjeld pr. 31.12.2020 på bevilgede tilskudd

År	Beløp	i %	Tilb.trekt	Tilb.bet.
2019	0	0,0 %	0	0
2020	397 410	100,0 %	0	0
Sum	397 410	100,0 %	0	0

10.1.2 Tilskudd til Noereh - direkte tilskudd

Grunnet koronasituasjonen har det vært begrensede muligheter for Noereh å avholde og delta på arrangementer der det ville vært naturlig for dem å delta. Mangel på arrangementer og tilstedeværelse på naturlige møteplasser har i tillegg gjort det vanskelig å verve nye medlemmer. På tross av koronasituasjonen har Noereh gjennomført flere arrangementer, både fysiske og digitale, i løpet av 2020. Noerehs hovedaktivitet er å gjennomføre landsmøte hvert år for å samle samisk ungdom i Sápmi. De fikk gjennomført dette tidlig i 2020 i Buvda. Noereh samarbeider med flere andre samiske institusjoner og gjennomfører blant annet gáktebeaivi hvert år. De har også samarbeidet med Márkomeannu og Stormen bibliotek om samtaler rundt samisk litteratur. Arrangementet var en del av markering av Bodø som Europeisk kulturhovedstad for 2024. Organisasjonen er også aktiv i samfunnsdebatten og blir ofte invitert med i panelsamtaler og skriver avisinnlegg.

10.1.3 Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
55000 Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	2 904 000	2 904 000	2 836 000	0

	Innvilget 2020	Tilbake- trukket 2020	Tilbake- betalt 2020	Regnskap 2020
55000 Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	2 904 000	0	0	2 904 000

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner:

- Opprettholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
55000 Samiske hovedorganisasjoner - søkerbaserte tilskudd	4	4	0

Organisasjon fått tilskudd over ordningen i 2020	Medlemmer 2020
Norske Samers Riksforbund (NSR)	1049
Samenes folkeforbund	626

Gjennom tilskuddet bidrar Sametinget til å sikre det finansielle grunnlaget til hovedorganisasjoner til partier som er representert på Sametinget og som ikke har norske hovedorganisasjoner sentralt.

10.1.4 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget - søkerbasert tilskudd

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Budsjett 2020	Resultat iht. rev. bud.
56000 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget - søkerbasert tilskudd	540 075	539 000	526 000	-1 075

	Innvilget 2020	Tilbake-trukket 2020	Tilbake-betalt 2020	Regnskap 2020
56000 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget - søkerbasert tilskudd	540 075	0	0	540 075

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget:

- Sikre det finansielle grunnlaget til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
56000 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget - søkerbasert tilskudd	16	16	0

Følgende partier representert på Sametinget har fått tilskudd over ordningen i 2020:

Árja, Nordkalottfolket, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Johttisápmelaččaid listtu, Kautokeino fastboende forening og Sámeálbmot bellodat/Samefolkets parti.

10.1.5 Samiskrelatert statistikk i Norge - avtale

Statistisk Sentralbyrå (SSB) skal utarbeide en samisk statistikk annet hvert år. Den siste publikasjonen kom i 2018. Planen var at det skulle publiseres en ny statistikk i februar 2020. SSB ble forsinket med publiseringen og planen var da at den skulle publiseres i mars. På grunn av koronasituasjonen ble alt arbeidet i SSB forsinket. Dette har ført til at den samiskrelaterte statistikken ikke ble publisert i 2020.

Faglig analysegruppe for samisk statistikk.

Analysegruppa oppnevnes for fire år av gangen. I 2020 ble analysegruppa oppnevnt på nytt. Snefrid Møllersen er utnevnt som leder og Torkel Rasmussen som nestleder. Mikkel Nordlie Berg kom inn som nytt medlem. Samiske tall forteller 14 ble presentert for Sametinget i november 2020.

Presentasjonen ble gjort digitalt.

10.1.6 Forskning på Sametingsvalget - avtale

Sametinget har en avtale med Institutt for Samfunnsforskning om forskning på Sametingsvalget. All datainnsamling i prosjektet er fullført, og det som gjenstår er å skrive artikler og få publisert dem.

I perioden 2019 -2020 er det publisert tre tidsskriftsartikler basert på den siste og de tidligere sametingsvalgsundersøkelsene. Alle er publisert med åpen tilgang. Hovedpublikasjonen fra undersøkelsen blir en e-bok med åpen tilgang. Boka planlegges utgitt i løpet av vårsemesteret 2021.

10.1.7 Tilskuddsforvaltningssystem - prosjekt

Prosjektet er en oppfølging av Sametingets digitaliseringsstrategi, vedtatt 6. desember 2018.

Sametinget har i 2020 signert kontrakt med Innovit om å innføre et helhetlig tilskuddsforvaltningssystem. Kontrakten inneholder produktene tilskuddsportal, saksbehandlingssystem for tilskuddsforvaltningen, statistikk om tilskudd og opplæring i bruk av systemet. Systemet skal tas i bruk for alle tilskuddsordningene i Sametinget innen 31.12.21.

11 Politisk nivå

11.1 Samletabell - politisk nivå

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Driftsutgifter politisk nivå	26 370 508	29 479 000	3 108 492
Virkemidler politisk nivå	5 316 003	5 316 000	-3
Sum	31 686 511	34 795 000	3 108 489

11.2 Driftsutgifter politisk nivå

11.2.1 Samletabell - politisk nivå

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
1010 Sametingets plenum	12 609 423	12 961 000	351 577
1110 Sametingets plenumsledelse	1 445 354	1 979 000	533 646
1111 Sametingets fagkomiteer	88 269	786 000	697 731
1120 Sametingets kontrollutvalg	541 712	956 000	414 288
1310 Samisk parlamentarisk råd	302 833	709 000	406 167
1510 Sametingsrådet	11 118 476	10 941 000	-177 477
1910 Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)	24 375	412 000	387 625
1920 Sametingets eldreråd	121 133	457 000	335 867
1930 Sametingets klagenemd	118 932	278 000	159 068
Sum	26 370 508	29 479 000	3 108 492

11.2.2 Sametingets plenum

I 2020 hadde Sametinget 5 ordinære plenum. 63 saker ble behandlet i plenum. På grunn av koronaviruset og situasjonen dette medførte førte til at plenumsledelsen innkalte til et ekstra plenumsmøte i august.

På grunn av koronaviruset har Sametinget gjennomført 3 av komite- og plenumsmøter digitalt i 2020.

Sametingets administrasjon tilbyr språkhjelp til Sametingets representanter under plenum. Representantene kan spørre raskt og enkelt om språkhjelp gjennom Facebook gruppa Giellachat. Målet med Giellachat er å motivere politikerne til å bruke mer samisk under plenum.

11.2.3 Sametingets plenumsledelse

Plenumsledelsen hadde 14 møter i året 2020, og behandlet 53 saker i 2020. Koronaviruset har medført at plenumsledelsen har avholdt digitale møter fra mars og ut året.

11.2.4 Sametingets fagkomiteer

I 2020 ble det gjennomført 5 fagkomitesamlinger, hvor av 3 var digitale og 2 var fysiske komitemøter.

Nærings og kulturkomiteen hadde 4 møter og behandlet 8 saker i 2020.
Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen hadde 5 møter og behandlet 6 saker i 2020.
Plan- og finanskomiteen hadde 5 møter og behandlet 9 saker i 2020.

11.2.5 Sametingets kontrollutvalg

Kontrollutvalget har i 2020 gjennomført 2 møter. Grunnet koronasituasjonen ble oppsatte møter i april og november avlyst.

Kontrollutvalget har behandlet 13 saker. De fleste av sakene som ble behandlet er behandlet i henhold til de særskilte regler for kontrollutvalgets ansvars- og arbeidsområde. Kun en sak ble fremmet og behandlet utenom nevnte regelverk. Det gjaldt pensjonspoeng for sametingsrepresentanter.

Kontrollutvalgets årsmelding for 2019 ble plenumsbehandlet i august 2020. Under punkt 4 i årsmeldingen - undersøkelser som vil bli gjennomført i kommende år framkommer følgende; Kontrollutvalget ønsker en redegjørelse av Sametingsrådet vedrørende koronakrisen og hvordan dette har påvirket arbeidet i Sametinget. Grunnet koronasituasjonen ble ikke saken behandlet i 2020.

11.2.6 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Sametinget i Finland har hatt ledervervet i Samisk parlamentarisk råd i 2020.

I løpet av 2020 er det avholdt 9 styremøter der man, i tillegg til arbeidet med implementering av handlingsplanen, blant annet har gitt en felles uttalelse i anledning Högsta Domstolens dom i Girjasmålet. Det er også tatt kontakt med EU-kommisjonens president der formålet er å innlede dialog om samiske spørsmål.

11.2.7 Sametingsrådet

Sametingsrådet har i 2020 behandlet 606 saker i sametingsrådet. I 2020 har det vært 5 fysiske rådsmøter og 2 digitale over flere dager. I tillegg har rådet hatt ukentlige digitale rådsmøter. Sametingsrådets overforbruk i 2020 skyldes i hovedsak økt behov for bistand i prosjekter knyttet opp mot Nussir-saken og partshjelpsaken.

11.2.8 Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)

Sametingets ungdomspolitiske utvalg, videreført i 2020, har bestått av følgende medlemmer og varamedlemmer: Leder Ole Henrik Bjørkmo Lifjell, Laara Sparrok, Maja Fjellström, Andine Knudtson, Stine Ericsson Anti, Kristine Ballari, Grete Julianne Skum, Sajane Karina Olsen, Alfred Mikkel Kuoljok, Katja Elise Utsi.

SUPU har i 2020 hatt begrenset aktivitet, i påvente av videreutvikling av utvalgets rolle, oppnevning og tilknytning i sametingssystemet, og dels grunnet koronasituasjonen.

Det er ikke avholdt møter i 2020. SUPU har allikevel hatt noe dialog via facebook-gruppen og e-post. Det er holdt en presentasjon om SUPU for Ungdommens Distriktspanel, et ungdomspanel som skal gi

råd til regjeringen om framtidens distriktpolitikk. Leder i SUPU, Ole Henrik Bjørkmo Lifjell, er valgt som samisk medlem til brukerutvalg ved Nordlandssykehuset HF.

Koronasituasjonen begrenser virksomhet generelt, ikke minst virksomhet som medfører reisevirksomhet og fysiske sammenkomster. SUPUs leder skulle eksempelvis delta på en International Youth Exchange i regi av 2020 Arctic Youth Ambassadors i Canada i mars 2020, men arrangementet ble på kort varsel avlyst grunnet koronasituasjonen.

11.2.9 Sametingets elderråd

Sametingets elderråd har i 2020 hatt ett fysisk møte, som ble avholdt i Harstad i begynnelsen av februar. På grunn av koronaviruset måtte de andre fysiske møtene avlyses, og all kommunikasjon har foregått via mail og telefon. Det har derfor vært begrenset på hvor mange saker som kunne behandles, og de har prioritert hastesaker og saker som vurderes viktig for samiske eldre. Eldrerådet avholdt et digitalt møte i november. På dette møtet deltok også Sámi allaskuvla med informasjon om samisk sykepleierutdanning. Eldrerådet har oppnevnt Kristine Julie Eira som medlem i referansegruppe for samisk sykepleierutdanning, og gitt innspill til forskrift om nasjonale retningslinjer for samisk sykepleierutdanning.

Sametingets elderråd hadde gitt uttalelse til forslag til Lov om Eldreombudet om at samiske Eldres interesser og behov uttrykkes tydelig i formålsparagrafen, og at eldreombudet må ha kompetanse innen samisk språk, kultur, historie og samfunnsliv for best å kunne ivareta de samiske Eldres interesser, rettigheter og behov i samfunnet, og deltok også i konsultasjoner som Sametingsrådet hadde med Helse- og omsorgsdepartementet, og i møtet med Stortingets helse- og omsorgskomite om denne loven.

I tillegg har Sametingets elderråd i 2020 også gitt uttalelser i andre saker, deriblant innspill til Ny Nasjonal Ernæringsstrategi, til Forskrift om en verdig eldreomsorg om at par som ønsker det skal kunne bo sammen når de flytter på institusjon, og til programrådet for NRK Sápmi om manglende programtilbud for samiske eldre.

Eldrerådet har også foreslått samiske representanter til brukerutvalgene ved Helse Nord RHF, og Ester Fjellheim er oppnevnt som medlem i regionalt brukerutvalg for Helse Nord RHF. Videre er Ingrid Jåma oppnevnt som medlem av Det sentrale elderrådet i Oslo for perioden 2019- 2023, etter forslag fra Sametingets elderråd. Ingrid Jåma er også oppnevnt som medlem til Sakkyndig etisk komite for samisk helseforskning.

Sametingets elderråd har sendt inn forslag til samiske representanter i fylkeselderådene i Nordland og Troms Finnmark. Av disse forslagene ble Ingolf Kvandahl valgt inn med Betty Kappfjell som vararepresentant i Nordland fylkeselderåd. Til fylkeselderådet for Troms og Finnmark ble Ester Fjellheim valgt inn som representant med Laila Somby Sandvik som vararepresentant.

11.2.10 Sametingets klagenemnd

Klagenemnda består av følgende medlemmer: Ingar N. Kuoljok, leder, Kirsti Guvsám, medlem og Hagbart Grønmo.

Klagenemnda har i 2020 hatt 6 digitale møter og behandlet i alt 27 klagesaker. Behandlingen viser at i 18 saker ble avslaget opprettholdt. I 5 saker ble vedtakene opphevet og sendt i retur til sametingsrådet for ny behandling. I 4 saker ble klagen tatt til følge og vedtakene ble omgjort.

11.3 Virkemidler politisk nivå

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Politiske grupper i Sametinget	3 822 003	3 822 000	-3
Opposisjonens arbeidsvilkår	1 494 000	1 494 000	0
Sum	5 316 003	5 316 000	-3

11.3.1 Tilskudd til politiske grupper i Sametinget

Tilskuddsmottakere og målgruppe for tilskuddsordningen:

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til Reglement for Sametingets politiske nivå.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
62000 Politiske grupper i Sametinget	11	11	0

11.3.2 Opposisjonens arbeidsvilkår

Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til reglement for Sametingets politiske nivå, og som har definisjon om en del av opposisjonen i Sametinget. Ordningen skal sikre gode arbeidsvilkår for disse.

	Totalt antall	Antall innvilgede	Antall avslag
62100 Opposisjonens arbeidsvilkår	7	7	0

Én gruppe fikk ikke utbetalt tilskuddet i 2020.

12 Administrativt nivå

	Regnskap 2020	Revidert 2020	Resultat iht. rev. bud.
Driftsutgifter administrasjon	132 933 075	133 761 000	827 925
Sum	132 933 075	133 761 000	827 925

Koronaviruset har ført til redusert reisevirksomhet og mer bruk av digitale møter og webinarer. Det har gitt besparelser i driften og bedre tid til saksbehandling og andre administrative oppgaver. Pandemien har medført til en økning av søknadsmassen og økt aktivitet.

Møter, seminarer og andre samarbeidsfora har blitt avlyst, utsatt eller blitt gjennomført digitalt, og da med redusert program. Reiser har blitt avlyst og befaringer knyttet til kulturminneforvaltningen har blitt noe redusert i omfang.

Sametinget har også hatt ekstra utgifter i forbindelse med koronasituasjonen. Alle ansatte ble satt på hjemmekontor, og dette medførte ekstra kostnad knyttet til kjøp av VPN-lisenser til alle ansatte og innkjøp av utstyr. Videre har det vært innkjøp av headset til alle representanter for gjennomføring av digitalt plenum.

Det er blitt gjort en del nye investeringer i 2020. Sametinget har gjennom disse investeringene bidratt til lokal sysselsetting i de samiske områdene i en vanskelig tid. I slutten av 2020 ble anbud på ny lyssetting og utskifting fra halogen til led lys av Sametingets bygget samt anbud på nytt tolke- og møtestyringsanlegg utlyst. Kontrakt på lyssetting og utskiftning av lys er undertegnet.

Følgende vedlikehold og prosjekter er gjennomført eller igangsatt i 2020:

- Utreddet leiligheter til politisk ledelse i Karasjok
- Skiftet adgangssystem på ytterdører, samt andre sentrale dører i Karasjok, Tromsø og Varangerbotn
- Lyssetting og tolke- og møtestyringssystem
- Ombygging av Snåsa-kontoret
- Investeringer knyttet til bygningsmasse og energibesparende tiltak
- Investeringer knyttet til IT

Det er opprettet to formidlingsstillinger med henholdsvis lulesamisk og sørsamisk språkkompetanse, og kunnskap om samisk litteratur. Stillingen i lulesamisk område etableres på Árran lulesamiske senter. Stillingen i sørsamisk område etableres på Sijti Jarngge. Stillingene tilknyttes til Sametingets bibliotek. I 2020 ble tilsettingsprosessen gjennomført, og i 2021 vil det være to ansatte i formidlingsstillinger.

12.1.1 Sametinget som veiviser for bruk av samisk

Under plenum 2016 (jfr. Plenumsbestemmelse 020/16 Sametinget som veiviser for bruk av samisk språk) ble det vedtatt at «En av hovedmålsettingene for Sametinget er å bevare og styrke samiske språk også i offentlige organisasjoner». I bestemmelsen vektlegges bruken av samisk i kommunikasjon både internt og eksternt. I bestemmelsen nevnes også Sametingets plenum og blant

annet at «Det må være et mål for Sametinget at innen 2022 skal alle saksdokumenter finnes på nord-, lule- og sørsamisk».

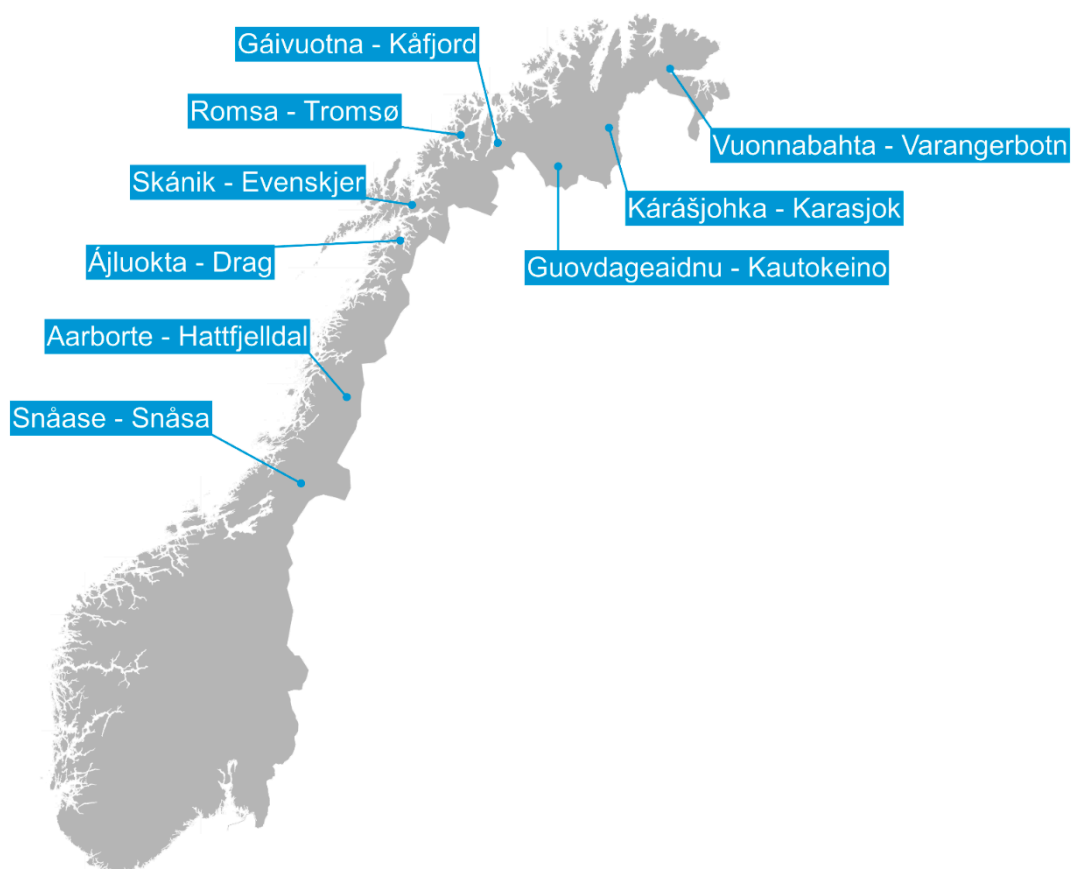
Situasjonen i dag er at de fleste plenumssakene foreligger kun på norsk og det er for det meste bare forslag til vedtak som oversettes til nordsamisk. I noen få tilfeller oversettes vedtaksforslagene til lule- og/eller sørsamisk. På grunn av mangel på ressurser og prioriteringer fra Sametingets plenum er ikke Sametingets oversettelsestjeneste dimensjonert for å følge opp plenumsvedtaket fra 2016.

Sametinget har i lang tid arbeidet for å fremme språkteknologi. I 2020 har vi gjennom samarbeid med Divvun og Giellatekno begynt å bruke OmegaT i oversetting av dokumenter. OmegaT er et datamaskinassistert oversettelsesverktøy. Det oversetter ikke tekster, men det inneholder et minne over tekster som allerede er oversatt. Dette har effektivisert arbeidet med oversettelse og sikrer at de samme termene brukes gjennom hele dokumentet. Sametinget vil også ta i bruk maskinoversettelser av tekster mellom de samiske språkene.

Bruk av språkteknologi er en oppfølging av Sametingets digitaliseringsstrategi. Vi ser dette som en alternativ vei for å nå plenumsvedtaket fra 2016.

12.1.2 Sametingets kontorstruktur

Sametingets kontorstruktur er geografisk spredt på 9 forskjellige steder, og disse er som følger:

Ved utgangen av 2020 har Sametinget følgende kontorstatus ved de 9 kontorstedene:

	Antall ansatte	Antall ledige kontor
Karášjohka - Karasjok	64	9
Guovdageaidnu - Kautokeino	38	0
Skánik - Evenskjer	7	4
Oimmáivággi - Mandalen	5	4
Romsa - Tromsø	14	0
Vuonnabahta - Varangerbotn	9	10
Ájluokta - Drag	12	0
Snåase - Snåsa	7	3
Aarborte - Hattfjelldal	1	1

Det er ikke rapportert om ledige kontorplasser i Kautokeino, Tromsø og Drag. Sametinget har fjernarbeidsavtaler og to midlertidigere kontorsteder i Alta og Hurum.

Del 4 - Styring og kontroll i virksomheten

Sametingets overordnede vurdering av opplegget for styring og intern kontroll

Sametinget benytter mål- og resultatstyring i sin interne virksomhet. Sametinget vurderer i hovedsak å ha god styring og kontroll på virksomheten. Sametinget har et langsiktig perspektiv med målene. Strategier og tiltak er gjennomført i 2020 har bidratt til at Sametinget har nærmet seg disse målene, jf. årsmeldingen del 3.

Sametinget er et folkevalgt organ som ikke er underordnet regjeringen, og fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer. Budsjettmidlene skal forvaltes i samsvar med statlig økonomiregelverk og Stortingets bevilgningsvedtak. Sametingets arbeidsområde er alle saker som etter Sametingets oppfatning berører den samiske folkegruppen.

Kontrollutvalget, som har som oppgave å utøve parlamentarisk kontroll over Sametingets virksomhet, fremmer til plenumsmøtet i juni en årlig melding over sin virksomhet i det foregående året.

Vesentlige forhold/endringer ved Sametingets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Sametingsrådet har det utøvende ansvar for budsjettet, vedtatte meldinger og øvrige vedtak som fattes i Sametingets plenum. Gjennom økonomireglement og øvrige vedtak delegerer Sametingsrådet til administrasjonen v/direktøren å følge opp strategier og tiltak og sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås på en effektiv måte. Ved hvert plenumsmøte rapporterer sametingsrådet gjennom en beretning på status i ulike saker og oppnådde resultater.

Sametinget prioriterer arbeidet med styring og internkontroll høyt. Riksrevisjonen gjennomførte i 2018 en forvaltningsrevisjon av Sametingets styringssystem. Denne rapporten forelå i mai 2019. Riksrevisjonen anbefalte at det ble utarbeidet rutiner for planmessig gjennomføring av plenums vedtak ved å:

- Tydeliggjøre at målene som vedtas for plenum er styrende for virksomheten
- Operasjonalisere målene i Sametingets vedtak slik at de blir konkrete og målbare
- Gjennomføre overordnede risiko- og vesentlighetsvurderinger som ivaretar Sametingets egenart
- Utforme resultatrapporteringen slik at den er rettet mot målene i budsjettet og øvrige plenumsvedtak.

Det er iverksatt flere tiltak for å imøtekomme de anbefalingene som riksrevisjonen har anbefalt. Disse omfatter blant annet:

- Kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsordninger er gjennomgått slik at disse vil gi bedret grunnlag for å vurdere måloppnåelse. Dette vil være synlig i årets årsmelding, hvor man i del 3 rapporterer tydeligere på måloppnåelse.
- Det er utarbeidet en felles policy for intern kontroll.
- Det er fra 2020 utarbeidet styringsdokument med overordnede føringer for Sametingets administrasjon.
- Arbeid med omarbeiding av økonomireglement for å gjøre dette til et operativt styringsdokument er startet opp.

Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Fornyng av avtalen mellom Sametinget og Riksrevisjonen om revisjon av Sametinget ble gjort i 2020. Avtalen ble politisk behandlet og vedtatt av plenum i mars. Selve avtalen ble signert av plenumsleder og Riksrevisor i oktober 2020.

Personalmessige forhold

Bemannings-, kapasitets og kompetansesituasjonen i Sametinget

Sametinget er avhengig av å beholde, utvikle og rekruttere kvalifiserte og motiverte medarbeidere for å nå virksomhetens målsettinger.

Det har i 2020 vært utlyst totalt 22 stillinger, hvor det totalt var 128 søkere. Av de 22 stillingene som var lyst ut, er det tilsatt 16 i fast stilling, og to i midlertidig stilling.

Kompetanse og bemanningsbehov analyseres før stillinger lyses ut. Antall søkere til stillingene er redusert det siste året.

Det brukes også ressurser på å videreutvikle medarbeidere og ledere. Dette skjer gjennom deltakelse på kurs tilknyttet fagområder som den ansatte jobber med, gjennom deltakelse i tverrfaglige samarbeid og prosjekter, og gjennom tildeling av nye oppgaver og ansvarsområder.

Sametinget har hatt en lærling innenfor fagområdet for bygningsmessig drift.

Turnover viser hvor mange som slutter i virksomheten og som erstattes av nye medarbeidere. I Sametinget er turnoveren i 2020 på 8,5 %. Dette viser at turnoveren har gått ned sammenlignet med tidligere år. I 2019 var turnoveren på 9,3%, mens den i 2018 var på 10,3 %.

Likestilling og diskriminering

Kjønnsfordelingen i Sametingets administrasjon som helhet viser at det er 63,2 % kvinner og 36,8 % menn. Dette er en oppgang på andel kvinner på 1,2 prosentpoeng fra 2019. Sametinget har ingen tilsetninger hvor innvandrerbakgrunn kan rapporteres.

Det er ingen vesentlige forskjeller på kjønnene totalt sett. Det kan være enkelttilfeller hvor det er lønnsforskjeller, både mellom kjønn og mellom grupper med tilsvarende utdanningsbakgrunn. Årsaken til disse forskjellene kan være ulike, det kan være rekrutteringsutfordringer, eller prosjekter som går over en kortere periode.

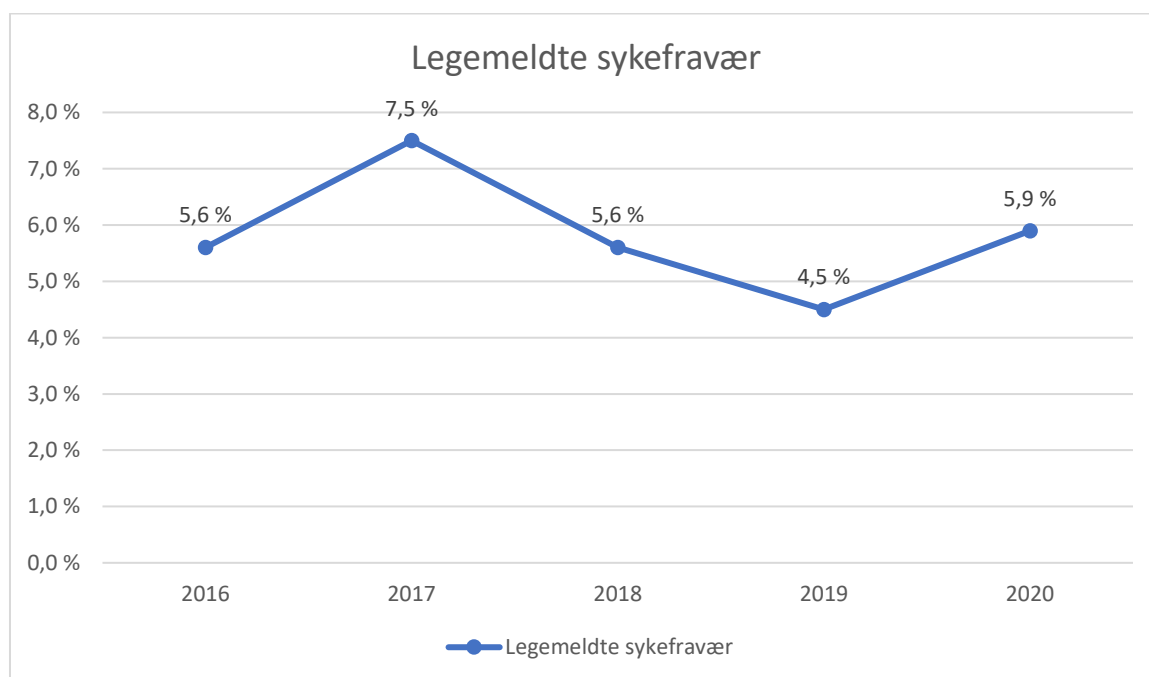
Helse, miljø og sikkerhet (HMS), arbeidsmiljø

I 2019 inngikk partene sentralt en ny IA-avtale for perioden 2019-2022. Sametinget valgte å videreføre den tidligere egenmeldingsordningen

Det ble gjennomført vernerunder på høsten på enkelte kontorsteder høsten 2020. Vernerundene på resterende kontorsteder skal gjennomføres i løpet av 2021.

Sykefravær

Sametinget har som mål at det legemeldte sykefraværet skal reduseres ned til 5,7 %. Av det totale fraværet i 2020 er legemeldt fravær på 5,9 % og egenmeldt fravær på 1,6 %. Sykefraværet totalt utgjorde om lag 11 årsverk i 2020.

Oppfølging tildelingsbrev

Etter at statsbudsjett har blitt behandlet og vedtatt på Stortinget, får Sametinget tilsendt et tildelingsbrev fra departementet. Tildelingsbrevet viser en oversikt over bevilgningen, Sametingets ansvarsområder og rapporteringskrav. I brevet for 2020 løftes inkluderingsdugnaden og informasjonssikkerhet frem.

Inkluderingsdugnaden

I tildelingsbrevet for 2020 står det at Sametinget skal rapportere på hvordan man i 2020 har bidratt til at regjeringens mål for inkluderingsdugnad. Målet er at en andel av nyansatte på 5 % har funksjonshemming eller hull i CV. Sametinget kan ikke rapportere at man i 2020 har ansatt personer med nedsatt funksjonsevne.

Ved utlysning av stillinger bruker Sametinget Jobbnorge som rekrutteringsverktøy. I den kan søkere krysse av for nedsatt funksjonsevne og hull i cv når de søker jobb hos Sametinget. Av 128 søkere fordelt på 22 stillinger i Sametinget i 2020 var det kun 1 søker som hadde oppgitt nedsatt funksjonsevne. 5 søkere hadde hull i cv, av disse var det en som var kvalifisert og ble dermed innkalt til intervju.

Arbeid med informasjonssikkerhet

Sametingets plenum vedtok i sak 67/18 Digitaliseringsstrategi for Sametinget. Det følger av strategien at ved utforming av nye digitale tjenester er det viktig at personvern og informasjonssikkerhet er en fundamental del av utviklingen, og det er en målsetting at Sametinget skal ivareta personvern og informasjonssikkerhet i våre digitale tjenester. I 2020 har Sametinget implementert informasjonspolicyen som ble vedtatt på slutten av 2019 og målet er at den skal forankres i hele organisasjonen.

I 2019 ble det nedsatt en interkontrollgruppe, som blant annet har informasjonssikkerhet som et ansvarsområde. Internkontrollgruppen består av ansatte fra forskjellige avdelinger og seksjoner, og kartlegger hvordan Sametinget behandler informasjon og lager rutiner på dette. Sametinget har også et eget personvernombud, som har ansvaret for implementering og tilpasning til ny personvernlovgivning. Sametinget har i dag tiltak for å bedre sikkerhetskompetansen internt og har en ansatt som tar masterutdanning innenfor informasjonssikkerhet.

I 2020 har Sametinget arbeidet med et nytt intranett, hvor rutiner, policyer og styrende dokumenter/reglement samles i en felles plattform. Dette gjør det enklere for den enkelte ansatte å finne relevant informasjon, og sikrer at alle ansatte har tilgang til oppdatert informasjon.

Koronasituasjonen gjorde at Sametingets kriseledelse, ved sikkerhetsrådet, hadde større aktivitet enn til vanlig. 2020 stilte andre krav når gjaldt informasjon og rutiner, og koronaviruset gjorde at sikkerhetsrådet hadde hyppige møter.

Del 5 - Vurdering av fremtidsutsikter

Hvordan ser verden ut om ett eller fem år? Året vi nettopp har lagt bak oss har på smertelig vis lært oss at ingenting kan tas for gitt og at omstendigheter kan endres på kort tid - med globale konsekvenser for hele menneskeheten. Vi er fortsatt i en global pandemi der ingen ennå kan se dets fulle utfall. 2020 har forandret oss og mulighetsrommet for fremtiden har fått plass til nye tanker. I det vi retter blikket fremover, gjør FNs bærekraftsmål seg stadig mer gjeldende. En pandemi tvinger oss alle til å vurdere om livene vi lever er bærekraftige. Bærekraft er et relativt nytt begrep i det samiske språket, men vår tradisjonsrike livsform og naturbaserte næringer er bærekraft i praksis. Det vil være nødvendig med en fellesinnsats i Sápmi om hvordan vi vil følge opp bærekraftsmålene i et samisk perspektiv.

Det er ikke verdens urfolk som har skapt klimautfordringene vi står overfor, men det er vi som i størst grad vil rammes av endringer i klimaet. Forventningene om at urfolks næringer, kultur og naturressurser skal vike for det som mange oppfatter som løsningene på klimautfordringene, er et stort paradoks. Utbygging av vind- og vannkraft i samiske området forkles som grønne, miljøvennlige alternativer med lovnader om økonomisk vekst og økte arbeidsplasser. Samtidig beslaglegger dette store landområder som allerede er i bruk av bærekraftige samiske næringer som gir arbeid til generasjoner, og som medfører ytterligere inngrep i sårbar natur. Kultur- og naturarv danner grunnlag for samisk næringsutøvelse, bosetting, kulturutfoldelse og samfunnsutvikling, og klimatiltak må også innebære klimarettferdighet. Det er viktige prinsipielle momenter som Sametinget er opptatt av, og vi har forventninger til at regjeringas handlingsplan for bærekraftsmålene i 2021 tar hensyn til det samiske perspektivet.

Sametingets næringspolitikk har som mål at samiske områder skal ha sterke næringer som utvikler og opprettholder livskraftige samiske samfunn. I det ligger det også en forventning om at samiske næringer også skal gis de samme utviklingsmulighetene som andre, og som styrker samiske områder som attraktive oppvekst- og boområder. Det har også vært Sametingets standpunkt blant annet i våre innspill til stortingsmeldingen om nordområdene, der vi ber om at det må stilles strengere miljøkrav slik at folket i nord sikres en bærekraftig utvikling med hensyn til økonomi, miljø, og sosiale forhold.

Klima- og miljøtrusler utgjør blant de største farene for nordområdene i fremtiden, med irreversible konsekvenser for mennesker og dyr i våre hjemområder. Klimaendringer i samiske leveområder gjør seg allerede gjeldende, med store konsekvenser for de tradisjonelle samiske næringene, og som dermed påvirker alle deler av de samiske lokalsamfunnene. Fra sametingets side frykter vi at det vil bli stadig større behov for klimakrisetiltak innen reindrift og arktisk landbruk.

Folketallet i samiske områder opptar Sametinget. Fra 2010 til 2018 var folketallet rimelig stabilt, men etter 2018 har vi hatt nedgang. Vi har et fødselsunderskudd og det flytter flere ut enn inn til våre kommuner. Og folketallet vil sannsynligvis fortsette å synke de neste årene og vi kan forvente å se en helt annen befolkningsstruktur og et annet bosettingsmønster om 10 og 20 år i vårt område. Fremskrivinger viser at i 2040 vil aldersgruppen 65 til 80 år være de største kullene. Sametinget er opptatt av å snu trenden. Interessante arbeidsplasser og attraktive bosteder er noen sentrale faktorer for å få ungdommen til å velge de samiske kommunene framfor byene. Sametinget og kommunene må sette seg sammen for å se på mulige løsninger for å gjøre oss mer attraktive.

Koronaviruset har rammet samiske samfunn og næringer hardt. Ifølge tall fra Telemarksforskning har veksten i antall lønnstakere i samiske områder opplevd et sterkere fall enn på landsbasis, og samiske områder har hatt en klart svakere arbeidsplassutvikling sammenlignet med landet for øvrig. Vi vet eksempelvis at reiselivet i Sápmi har møtt store utfordringer med lav inntekt på grunn av reiserestriksjonene, og at utviklingen av reiselivet har stagnert. En del bedrifter har måttet omstille seg, mens andre har stoppet opp all aktivitet i påvente av bedre tider. Vi vet ennå ikke hva sluttresultatet blir, men vi forventer at også 2021 vil være et tøft år for næringslivet og at vi trolig vil oppleve at flere selskaper enn normalt avvikes. Sametinget er en viktig bidragsyter i opprettholdelsen av sysselsetting i både privat og offentlig sektor i samiske områder gjennom sine virkemiddelordninger. Sametinget ser behov for å fortsatt ha fokus på aktiv bruk av virkemidler som kan avhjelpe situasjonen i det samiske nærings- og kulturlivet med ordninger rettet mot utviklings- og omstillingsarbeid. Sametinget vil også følge utviklingen tett når det gjelder hvilke langsiktige konsekvenser koronaviruset har hatt for samiske samfunn og næringer, og bidra med det vi kan for å gjøre våre samfunn rustet til å møte på lignende situasjoner i fremtiden. På linje med beredskap for klimaendringer vil beredskap for framtidige pandemier bli like viktig. Robuste og samtidig fleksible bedrifter er en nøkkelfaktor for å overleve i framtida.

Koronaviruset har også tvunget frem en økt bruk og stadig større behov innen digitale tjenester. Sametingets virksomhet har flyttet mer og mer til digitale arenaer, og vi kan forvente at behovet fortsatt er stort i 2021. Det er på mange måter et stort mulighetsrom som har åpnet seg, men samtidig er vi klar over at den digitale utviklingen ikke i like stor grad inkluderer urfolk og urfolksspråk. Språkteknologi er et gode for de privilegerte majoritetsspråkbrukerne, mens minoritetsspråk (languages of limited diffusion) ikke har de samme godene. Verden står overfor et digitalt sprang, og vi må sørge for at språkene våre ikke henger etter. Urfolk skal også kunne ta del av den språkteknologiske utviklingen på våre språk. Vi må sikre at våre språk fremdeles er relevante i den stadig endrede verden, både i urbaniserte områder, i offentlige tjenester, utdanning, samt media og populærkultur. Det finnes 9 samiske språk i hele det samiske bosettingsområdet, og i internasjonal sammenheng er alle samiske språk karakterisert som truede, alvorlig truede eller nesten utdødde språk. Det samiske samfunnet er også delt i fire nasjonalstater, og nasjonalstatene fastsetter både rammer og vilkår for de samiske språkene. Det samiske samfunnet står overfor store utfordringer når det gjelder rekruttering av samiskspråklige innenfor de fleste samfunnsområdene. Det gjelder over hele landet, og merkes spesielt innenfor helse og opplæring. Sametinget legger også ned innsats i å øke registreringen av samisk språkkompetanse i Folkeregisteret i Norge. Det vil på sikt kunne bidra til bedre statistikk om samiske språkbrukere, og gi Sametinget og andre offentlige instanser et bedre kunnskapsgrunnlag for å utvikle offentlige tjenester på de samiske språkene, også til digitale plattformer. For Sametinget sin del vil dette også kunne tilrettelegge for språkpolitikken, til det beste for alle samisktalende.

I 2021 skal vi også konkretisere vår innsats når det gjelder FNs urfolksspråk-tiår, International Decade of Promoting Indigenous Languages 2022 - 2032. Spiren til urfolksspråk-tiåret ble plantet under FNs internasjonale år for urfolksspråk i 2019, som anerkjente et globalt ansvar for verdens urfolksspråk. Det er viktig å anerkjenne urfolksspråk, fordi det forsterker kulturell kunnskap og identitet, og for å rette fokus på hvordan stater og globale prosesser aktivt må inkludere urfolksspråk. For de samiske språkenes overlevelse er det veldig viktig at nasjonalstatene anerkjenner nødvendigheten av grenseoverskridende samarbeid. Et av hovedmålene under IDIL 2022-2032 er nettopp å forsterke det grenseoverskridende samarbeidet. Sametinget er glad for at Norge støttet initiativet til urfolksspråk-tiåret, og vi ser frem til et fruktbart og godt samarbeid. I det har vi også forventninger om at norske styringsmakter inkluderer samisk befolkning i nasjonale

digitaliseringsstrategier og tiltak, og at viktig informasjon til landets befolkning også kommuniseres på samiske språk.

Koronaviruset har også rammet det internasjonale klima- og urfolksarbeidet hardt. FNs permanente forum for urfolkssaker (UNPFII) har ikke kunnet finne sted på grunn av pandemien, og klimakonferansen har også blitt utsatt. Sametinget har mottatt flere bekymringsmeldinger om at det er begått angrep, urettmessige arrestasjoner og drap av marginaliserte urfolksrepresentanter i flere regioner, som verden ikke hører om. Sametinget har og vil fortsatt varsle norske myndigheter med anmodning om å løfte disse sakene på dagsorden. Arbeidet med urfolksplattformen, som skal sikre urfolks deltakelse i oppfølgingen av klimaavtalen, har gått videre i digitale fora. Urfolk verden over har ulike forutsetninger for å kunne delta digitalt, både med tanke på internettilgang, men også fordi urfolksdialogen globalt vanligvis foregår over personlige møter der man utveksler erfaringer om tradisjonell kunnskap. Mange urfolk lever også i land med langt dårligere helsetilbud, der koronaviruset har gitt alvorlige helsemessige utslag og som har hatt konsekvenser for urfolks deltakelse. Sametinget har forventninger om at nasjonale myndigheter bidrar til at det internasjonale klima- og urfolksarbeidet prioriteres i tiden fremover.

Sametinget vil også i tiden fremover ha fokus på implementeringen av fagfornyelsen i opplæringsfeltet. Sametinget ser behov med å rigge skolene til å ta imot de nye læreplanverkene, og Sametinget vil fortsatt prioritere produksjon av læremidler. Dette arbeidet fordrer blant annet satsing på utvikling av samiske læremidler som er i tråd med det nye læreplanverket. I evalueringen av læreplanreformen i 2006, ser vi at mangelen på samiske læremidler var utfordrende for lærerne. Dette arbeidet må forsterkes i årene som kommer.

Gjennom Bååstede-prosjektet har eiendomsretten til samiske kulturhistoriske gjenstander blitt overført fra Norsk folkemuseum og Kulturhistorisk museum til de samiske museene. Fortsatt gjenstår det et økonomisk løft for tre av seks museumssammenslutninger som gjør at museene langt på vei kan ta imot gjenstandene som skal tilbakeføres til dem. Til tross for en positiv utvikling de siste fem årene er de samiske museene små organisasjoner med få fagfolk i forhold til omfanget av samlinger og museenes nedslagsfelt. Sametinget vil ha samiske museer som er i stand til å formidle den samiske kulturarven på en god måte og med høy kvalitet. For Sametinget er det viktig at kulturarven spesielt formidles til barn og unge, men det er også et stort behov for å fortelle den samiske historien til nasjonale og internasjonale gjester. Sametinget har satt av ekstra ressurser til Samisk museumsdag i 2021 til å arbeide med felles prosjekter av denne typen, men ressursene til gjennomføring av digitalisering, formidling, undervisningsopplegg og dokumentasjon må regjeringen ta det økonomiske ansvaret for.

Kulturhistoriske gjenstander og kulturminner er en viktig del av vår historie, som det er viktig å ta vare på for fremtidige generasjoner. De er en del av en levende historie og arv om hvem vi er. Sametinget fikk ansvar for 900 freda bygninger som følge av det store registreringsprosjektet av automatisk freda samiske bygninger, et prosjekt som ble avsluttet i 2019. Fra 2020 har også Sametinget fått overført ansvar og nye oppgaver fra Riksantikvaren på lik linje med fylkeskommunen. Sametingets ansvar er å forvalte disse automatisk freda samiske bygninger på en målrettet måte og bidra til at et representativt utvalg har normalt vedlikehold. Engasjerte og kunnskapsrike eiere er avgjørende for å lykkes med dette. Eierne er nylig blitt gjort kjent med at de har en automatisk freda samisk bygning og har derfor et stort behov for informasjon og veiledning, noe som forutsetter tett dialog mellom Sametinget og eierne. Det er et stort behov for å utvikle nettverk, dialog og tillit mellom eiere, relevante håndverksmiljøer og Sametinget som forvaltningsmyndighet. Dette arbeidet innebærer også å drive

aktiv formidling og synliggjøring av samisk bygningsarv både i aktuelle lokalsamfunn og for den samiske allmennheten. Sametingets økte ansvar innenfor dette feltet er beregnet til 8-10 stillingsressurser, men større ansvar og flere arbeidsoppgaver har dessverre ikke blitt fulgt opp med økte stillingsressurser fra sentralt hold.

Sametingets plenum har i forbindelse med budsjettbehov for 2022 uttrykt at Sametinget vil ta initiativ til å få på plass en budsjettkomisjon der Stortinget og Sametinget sammen ser på hvordan Sametinget og det samiske samfunnet skal budsjetteres i framtiden. Dette må blant annet omfatte vurdering om nivået på dagens budsjetttrammer er tilpasset de oppgavene og forpliktelsene Sametinget og Stortinget har for det samiske samfunnet. Det må vurderes om rammene til institusjonene, som er under Sametingets forvaltning, er forsvarlige og på linje med tilsvarende norske institusjoner. Sametinget har som mål at det samiske samfunnet har forutsigbarhet og følger utviklingen på linje med det norske samfunnet, og at den rollen som Sametinget har som samenes folkevalgte organ, ikke bør være styrt politisk av den til enhver sittende norske regjering. Sametinget vil fremover jobbe for å oppfylle dette initiativet fra vårt høyeste styringsorgan.

Del 6 - Årsregnskap

Ledelseskommentarer

Formål

Sametinget er organisert som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter). Unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet i bevilgningsreglementet er vedtatt av Stortinget og blir bekreftet hvert år ved vedtak av nettobevilgning under utgiftspost 50.

Storingsvedtaket innebærer at virksomheten:

- I tillegg til inntekter fra bevilgning på 50-post kan disponere eksterne inntekter fullt ut til virksomhetens formål.
- Får overført resultatet av årets drift til påfølgende budsjettår. Virksomheten disponerer eventuelt positivt årsresultat og har ansvaret for å dekke eventuelt negativt årsresultat.

Sametinget fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer, men i tråd med Stortingets budsjettvedtak.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til:

- Reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten.
- Rundskriv 115 Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.
- Rundskriv 114 Bruk av statlige regnskapsstandardene (SRS) i virksomhetsregnskapet.
- Reglement for Sametingets økonomiforvaltning fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Tildelingsbrev for 2020 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Sametingets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vesentlige forhold ved årsregnskapet

Sametingets regnskap er satt opp etter de statlige regnskapsstandardene og tilhørende veiledningsnotater som er utarbeidet av Finansdepartementet og Direktoratet for økonomistyring.

Inntektsført bevilgning er redusert med 3,6 millioner kroner i forhold til 2019, da det er en direkte følge av lavere kostnader i 2020. I tillegg er andre tilskudd og overføringer redusert med nesten 6 millioner kroner som skyldes lavere inntektsføring på grunn av et mindre omfang prosjekter i 2020 enn i 2019. Reduksjonen i salgs og leieinntekter skyldes i hovedsak at salgsinntekter i 2019 så å si i sin helhet var knyttet til samarbeidsprosjektet med Walt Disney om Frost 2.

Lønnskostnadene er redusert med totalt 3,7 millioner kroner (3,1 %) i forhold til 2019. I hovedsak skyldes dette at noen stillinger ble holdt vakant i en periode i 2020, sykefraværet er økt med 1,4 % som har gitt ca 1,0 millioner kroner mer i sykepengerefusjoner, lønnsoppgjøret i 2020 ble lavere enn forventet, samt at det på bakgrunn av korona situasjonen har vært mye mindre politisk møtevirksomhet i 2020 som har gitt en reduksjon i variable godtgjørelser på 1,1 million kroner i forhold til 2019.

Andre driftskostnader har hatt en reduksjon på 16,7 millioner kroner (20,4 %) i forhold til 2019. Størsteparten av reduksjonen har en klar sammenheng med korona situasjonen i 2020 og gjelder reduserte reiseutgifter og utgifter i forbindelse med både politiske og administrative møter og konferanser. Sametinget valgte å omprioritere en del av besparelsene som er gjort i 2020 til investeringer og vedlikehold til eget bygg og leide bygg som ikke har vært prioritert tidligere år.

Kortsiktig gjeld har hatt en økning på 7,5 millioner kroner i forhold til 2019. Hovedårsaken til dette er økning i leverandørgjeld.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er Sametingets revisor og bekrefter årsregnskapet for Sametinget. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet 2. kvartal 2021. Revisjonsberetningen er offentlig så snart den avgis fra Riksrevisjonen og skal offentliggjøres når den mottas.

Karášjohka, 31. januar 2021

Aili Keskitalo
Sametingets president

Inger Marit Eira-Åhren
Direktør

Prinsippnote årsregnskapet

Sametinget er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter). Sametingets årsregnskap er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av september 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

I samråd med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har Sametinget vedtatt å føre sitt årsregnskap i tråd med de statlige regnskapsstandardene (SRS). jf. Bestemmelsene punkt 3.4.2 og punkt 3.1.6 i «Reglement for Sametingets økonomiforvaltning 31.08.2020».

Sammenligningstall for foregående regnskapsperiode vises i tilknytning til hver regnskapslinje og i noter. I forhold til 2019 regnskapet er **oppsettet i balansen for presentasjon av Statens kapital og gjeld, punkt C og D er endret. I 2019 var denne oppført som kun en post «Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer» under punkt D Gjeld, romertall III. I 2020 er oppsettet endret ved at denne er delt i to ulike poster;**

- **Ikke inntektsført bevilgning, under punkt C Statens Kapital, romertall III**
- **Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte), under punkt D Gjeld, romertall III**

Transaksjonsbaserte inntekter

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgning og inntekter fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnaden påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er benyttet ved årets slutt. Iht. SRS 10 inntektsføres innbetalte bevilgninger knyttet til aktiviteter som er sluttført i sin helhet selv om det gir et positivt resultat.

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultatteffekt.

Innbetalinger til disposisjon for utbetaling til andre (tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten) inntektsføres ikke, men føres i balansen i påvente av utbetaling til endelig mottaker.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Pensjon og gruppelivsforsikring

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Sametinget betaler pensjonspremie og arbeidsgiverandel til Statens pensjonskasse (SPK) for ansatte, politiske rådgivere og heltidspolitikere, utgiften dekkes av Sametingets bevilgning.

Sametinget ligger under virksomheter som ikke-betaler gruppelivsforsikring til SPK. I henholdt til SRS skal Sametinget vise gruppelivskostnader i virksomhetsregnskapet både som kostnad og kalkulatorisk inntekt.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Tilskudd

Innvilgede tilskudd bokføres det året det blir innvilget som en utgift med en debetpostering på utgiftskonto og en kreditpostering på leverandørgjeld. Ved utbetaling av tilskuddet blir leverandørgjeldskontoen debitert og bankkontoen kreditert.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

12.1.2.1 Investeringer i aksjer og andeler

Ved overgang til SRS 01.01.2016 ble aksjeposter verdsatt og bokført til Sametingets andel av bokført egenkapital i selskapene. Investeringer i aksjer og andeler nedskrives til virkelig verdi dersom verdinedgangen ikke forventes å være forbigående.

Nyanskaffelser av aksjer og andeler balanseføres til anskaffelseskost.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

12.1.2.2 Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

12.1.2.3 Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer

Regnskapslinjen gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten består både av årets innvilgede tilskudd som ikke er utbetalt ved regnskapsårets slutt, og tidligere års innvilgede tilskudd som ikke er utbetalt ved regnskapsårets slutt.

Regnskapslinjen mottatt bevilgning til tilskudd ikke fordelt består av innbetalinger som Sametinget har fått til disposisjon for utbetaling til andre, der utbetaling til endelig mottaker ikke skjer før etter regnskapsårets slutt.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld. Statens kapital består av virksomhetskaper, avregninger og utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte). Avsnittet viser statens samlede finansiering av virksomheten.

12.1.2.4 Virksomhetskaper

Sametinget har ikke opparbeidet virksomhetskaper.

12.1.2.5 Avregninger

For nettobudsjetterte virksomheter er nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, finansiert av avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet eller ikke inntektsført bevilgning.

12.1.2.6 Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

12.1.2.7 Avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler viser inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som er benyttet til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige

driftsmidler har derfor motpost i regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

12.1.2.8 Ikke inntektsført bevilgning

Iht. SRS 10 pkt. 9 skal nettobudsjetterte virksomheter ikke inntektsføre bevilgning knyttet til aktiviteter som ikke er utført pr 31.12 i regnskapsåret. Bevilgningen presenteres som ikke inntektsført bevilgning i balanseoppstillingen, under C. Statens kapital.

12.1.2.9

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter.

Statlige rammebetingelser

12.1.2.10 Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

12.1.2.11 Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Nettobudsjetterte virksomheter tilføres likvider løpende gjennom året i henhold til utbetalingsplan fra overordnet departement. Virksomheten disponerer en egen oppgjørskonto i konsernkontoordningen i Norges Bank. Denne rente beregnes ikke. Nettobudsjetterte virksomheter beholder likviditeten ved årets slutt.

Bevilgningsrapportering

Nettobudsjetterte virksomheter får bevilgninger stilt til disposisjon på en annen måte enn bruttobudsjetterte virksomheter og har følgelig også en annen rapportering til statsregnskapet. Nettobudsjetterte virksomheter har en forenklet rapportering til statsregnskapet, og oppstillingen av bevilgningsrapporteringen reflekterer dette. Virksomhetens betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og oppgjørskonto i Norges Bank.

Oppstillingen omfatter en øvre del som viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Midtre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank. I nedre del av oppstillingen fremkommer alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.»

Resultatregnskapet

	Note	31.12.2020	31.12.2019
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	187 305 656	190 948 996
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	4 015 000	9 254 602
Salgs- og leieinntekter	1	2 362 058	4 087 754
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>193 682 713</i>	<i>204 291 352</i>
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	116 144 503	119 831 451
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	6 261 841	7 191 551
Andre driftskostnader	5	65 091 827	81 806 664
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>187 498 171</i>	<i>208 829 666</i>
Driftsresultat		6 184 542	-4 538 314
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	10 563	12 726
Finanskostnader	6	22 474	18 688
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-11 911</i>	<i>-5 963</i>
Resultat av periodens aktiviteter		6 172 631	-4 544 277
Avregninger og disponeringer			
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	6 172 631	-4 544 277
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>6 172 631</i>	<i>-4 544 277</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd til andre	8	339 200 694	309 827 930
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	8	-339 200 694	-309 827 930
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Balanse

	Note	31.12.2020	31.12.2019
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	1 462 642	157 335
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>1 462 642</i>	<i>157 335</i>
II Varige driftsmidler			
Tomter	4	1 790 000	1 790 000
Bygninger og annen fast eiendom	4	89 112 869	90 304 621
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	1 220 608	1 241 091
Fast bygginginventar, eget bygg	4	12 129 903	13 872 360
Datamaskinerserver, annet AV-utstyr, kopimaskiner	4	4 010 759	4 455 048
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>108 264 140</i>	<i>111 663 121</i>
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	9	7 714 415	7 714 415
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>7 714 415</i>	<i>7 714 415</i>
Sum anleggsmidler		117 441 196	119 534 871
B. Omløpsmidler			
II Fordringer			
Kundefordringer	10	982 944	923 326
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	11	0	284 266
Andre fordringer	12	3 655 969	1 097 276
<i>Sum fordringer</i>		<i>4 638 913</i>	<i>2 304 869</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	13	198 437 279	177 013 215
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>198 437 279</i>	<i>177 013 215</i>
Sum omløpsmidler		203 076 191	179 318 084
Sum eiendeler		320 517 388	298 852 955

	Note	31.12.2020	31.12.2019
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	14 173 586	6 705 955
<i>Sum avregninger</i>		<i>14 173 586</i>	<i>6 705 955</i>
III Utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	109 726 781	111 820 456
Ikke inntektsført bevilgning	14	9 031 500	4 142 500
<i>Sum utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)</i>		<i>118 758 281</i>	<i>115 962 956</i>
Sum statens kapital		132 931 867	122 668 911
D. Gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		7 039 374	1 708 420
Skyldig skattetrekk		4 691 031	5 098 504
Skyldige offentlige avgifter		488 572	542 837
Avsatte feriepenger		9 930 161	9 863 861
Mottatt forskuddsbetaling	11	200 000	368 500
Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15	8 421 458	5 624 000
Avsetning forpliktelser - Avsetning vedlikehold Sametingsbygningen	16	2 461 244	2 461 244
Annen kortsiktig gjeld	17	5 496 335	5 534 458
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<i>38 728 176</i>	<i>31 201 823</i>
Sum gjeld		38 728 176	31 201 823
Sum statens kapital og gjeld drift		171 660 043	153 870 734
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	8	141 184 927	143 374 103
Mottatt bevilgning til tilskudd ikke fordelt	8	7 672 418	1 608 118
<i>Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer</i>		<i>148 857 345</i>	<i>144 982 221</i>
Sum statens kapital og gjeld		320 517 388	298 852 955

Noter til årsregnskapet

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2020	31.12.2019
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgning	185 023 182	186 395 852
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-4 168 167	-2 823 722
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	6 261 841	7 191 551
+ inntekt til dekning av pensjonskostnader og gruppeliv (ikke betalende)	188 800	185 315
Sum inntekt fra bevilgninger	187 305 656	190 948 996
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	989 000	170 000
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	103 000
Andre tilskudd og overføringer	3 026 000	8 981 602
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	4 015 000	9 254 602
Salgs- og leieinntekter		
Befaringsinntekter	2 225 454	2 308 208
Prosjektinntekter (Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri)	976	214 000
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	135 628	1 565 546
Sum salgs- og leieinntekter	2 362 058	4 087 754
Sum driftsinntekter	193 682 713	204 291 352

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn - ansatte	81 245 002	81 936 936
Lønn - heltidspolitikere	6 585 041	6 615 416
Feriepenger	10 171 462	10 274 983
Annen oppgavepliktig godtgjørelser	10 132 569	11 251 499
Arbeidsgiveravgift	1 239 281	1 523 363
Pensjonskostnader*	11 129 551	10 902 605
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-5 163 758	-4 132 685
Andre ytelser	805 357	1 459 335
Sum lønnskostnader	116 144 503	119 831 451

* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 12% for ansatte og 9,35% for heltidspolitikere. Premiesatsen for 2019 var 12% for ansatte og 9,55% for heltidspolitikere.

Antall årsverk: **138,0** **137,7**

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare o.l. rettigheter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	769 185	769 185
Tilgang i året	1 368 044	1 368 044
<i>Anskaffelseskost</i>	2 137 229	2 137 229
Akkumulerte avskrivninger 01.01	611 850	611 850
Ordinære avskrivninger i året	62 737	62 737
Balanseført verdi 31.12.2020	1 462 642	1 462 642

Avskrivningssatser (levetider) 5 år / lineært

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Fast bygging sinven tar, eget bygg	Datamaskiner, server, AV-utstyr, kopimaskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01	1 790 000	136 392 697	6 478 731	45 832 605	14 236 650	204 730 683
Tilgang i året	0	0	369 520	585 651	1 844 952	2 800 123
<i>Anskaffelseskost</i>	1 790 000	136 392 697	6 848 250	46 418 256	16 081 603	207 530 806
Akkumulerte avskrivninger 01.01	0	45 005 784	4 982 693	33 042 536	10 036 549	93 067 563
Ordinære avskrivninger i året	0	2 274 044	644 949	1 245 816	2 034 295	6 199 104
Balanseført verdi 31.12.2020	1 790 000	89 112 869	1 220 608	12 129 903	4 010 759	108 264 140
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	1,667 %	10 %	3-5%	6-33%	
Levetid	Ubegrenset levetid	60 år	10 år	20-30 år dekomponert	3-10 år	

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	12 482 535	11 928 483
Vedlikehold egne bygg og anlegg	1 752 992	482 730
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	950 253	45 440
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	4 298 238	4 039 100
Leie av maskiner, inventar og lignende	4 342 533	3 787 893
Mindre utstyranskaffelser	1 994 129	1 054 311
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	236 733	207 628
Kjøp av konsulenttenester	11 467 506	8 822 268
Kjøp av fremmede tenester	10 697 577	13 373 033
Reiser og diett	9 659 976	26 514 540
Tap og lignende	0	22 504
Øvrige driftskostnader	7 209 356	11 528 733
Sum andre driftskostnader	65 091 827	81 806 663

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur reien-deler	Sum
Varighet inntil 1 år		51 773		18 256		70 029
Varighet 1-5 år		2 916 332				2 916 332
Varighet over 5 år		9 164 324				9 164 324
Kostnadsført leiebetaling for perioden	0	12 132 429	0	18 256	0	12 150 685

Note 6 Finansinntekter og -kostnader

	31.12.2020	31.12.2019
Finansinntekter		
Renteinntekter	5 315	1 341
Valutagevinst (agio)	5 248	11 385
Sum finansinntekter	10 563	12 726
Finanskostnader		
Rentekostnad	22 473	18 688
Valutatap (disagio)	1	0
Sum finanskostnader	22 474	18 688

Note 7 Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet

	31.12.2020	31.12.2019	Endring
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	6 459 171	-1 008 460	-7 467 631
Finansielle anleggsmidler	7 714 415	7 714 415	0
Sum avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	14 173 586	6 705 955	-7 467 631

Årets korrigeringer direkte mot avregninger (kongruensavvik)

Endring i avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i balansen	7 467 631
Avsetning 2019 - SAMOS prosjekt - annullert	-260 000
Avsetning 2019 - Samisk reiseliv - annullert	-100 000
Avsetning 2018 - arbeid mot mobbing	-935 000
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i resultatregnskapet	6 172 631

Note 8 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2020	31.12.2019
Tilskudd til kommuner	79 520 959	80 883 238
Tilskudd til fylkeskommuner	14 371 000	17 698 000
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	173 777 799	169 964 555
Tilskudd til husholdninger	15 406 423	11 505 889
Stipend	6 317 667	6 603 000
Tilskudd til ideelle organisasjoner	44 506 210	36 637 284
Tilskudd til statsforvaltningen	2 998 460	2 523 064
Tilskudd til utlandet	113 000	112 000
Sum tildelte tilskudd til andre	337 011 518	325 927 030

Tildelte tilskudd til andre gjelder flere grupper tilskuddsmottakere (fylkeskommuner, kommuner, husholdninger osv.), men av ulike årsaker kan ikke dette grupperes på den enkelte gruppe.

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning	31.12.2020	31.12.2019	Endring
Leverandørgjeld næring	21 689 353	13 409 290	-8 280 063
Leverandørgjeld kultur	14 207 622	11 580 570	-2 627 052
Leverandørgjeld opplæring	72 693 262	85 235 006	12 541 744
Leverandørgjeld språk	9 973 150	8 766 900	-1 206 250
Leverandørgjeld direkte tilskudd	536 250	2 665 350	2 129 100
Leverandørgjeld andre virkemidler	14 190 290	14 290 487	100 197
Gjeld andre tilskuddsmottakere	7 895 000	7 426 500	-468 500
Sum gjeld tilskuddsforvaltning	141 184 927	143 374 103	2 189 176

Utbetalte tilskudd til andre

Sum tildelte tilskudd og tilbaketreknings	337 011 518
Endring i tilskuddsgjeld	2 189 176

Utbetalte tilskudd til andre i 2020 339 200 694

Mottatt bevilgning til tilskudd som ikke er fordelt

Avsetning 2019 - Riksantikvaren	1 608 118
Bevilgning Riksantikvaren	6 000 000
Bevilgning kulturdepartement - tippemidler	1 500 000
Bevilgning kulturdepartement - Museer og scenekunstinstitusjoner	1 600 000
Bevilgning kulturdepartement - Innkjøpordning for kunst	2 000 000
Tildelt tilskudd på overnevnte postene i 2020	-5 035 700
Sum bevilgning til tilskudd som ikke er fordelt	7 672 418

Oppsettet i balansen for presentasjon av statens kapital og gjeld, punkt D er endret i forhold til 2019. Det er opprettet et nytt punkt IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer i 2020. I 2019 var denne presentert under punkt III Gjeld.

Note 9 Investering i aksjer og andeler

	Forretnings- kontor	Ervervs- dato	Antall aksjer	Eier- andel	Stemme- andel	Årets res. i selskapet	Balanseført	Balanseført	Balanseført
							EK i selskapet 31.12.2019	verdi kap. regnskap	verdi virks.- regnskap
Beivvaš Sámi Našunalteahter AS	Kautokeino	01.02.2010	40	40,0 %	40,0 %	-3 454 593	1 852 672	40 000	1 680 000
Senter for Nordlige Folk AS	Kåfjord	20.04.2009	6 540	30,0 %	30,0 %	227 552	17 281 152	1 308 000	4 819 200
Årjelhsaemien Teatere AS	Mo i Rana	09.09.2012	55	55,0 %	55,0 %	297 741	3 815 688	55 000	654 897
Samisk Hus Oslo AS	Oslo	10.12.2013	392	65,8 %	49,0 %	-47 763	-25 792	39 200	145 418
Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	Kautokeino	07.04.2014	90	47,4 %	47,4 %	49 948	293 477	90 000	76 650
Vardobáiki	Evenes	20.03.2015	600	48,3 %	48,3 %	2 285 756	7 321 492	150 000	338 251
Balanseført verdi 31.12.2020									7 714 415

Note 10 Kundefordringer

	31.12.2020	31.12.2019
Kundefordringer til pålydende	982 944	923 326
Sum kundefordringer	982 944	923 326

Note 11 Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Mottatt forskuddsbetaling

	31.12.2020	31.12.2019
Walt Disney - Frost 2 samisk versjon	0	191 866
Sametinget i Sverige - Frost 2 samisk versjon	0	92 400
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	284 266
	31.12.2020	31.12.2019
Fylkesmannen i Troms og Finnmark - berfaring	200 000	233 500
Fylkesmannen i Nordland - berfaring	0	135 000
Sum mottatt forskuddsbetaling	200 000	368 500

Note 12 Andre fordringer

	31.12.2020	31.12.2019
Reiseforskudd	0	44 500
Personallån	0	18 500
Forskuddsbetalt leie	2 334 629	316 364
Andre forskuddsbetalte kostnader	0	266 836
Andre fordringer	1 321 340	451 077
Sum andre kortsiktige fordringer	3 655 969	1 097 276

Sametinget har forskuddsbetalt husleie til ulike leietakere i desember 2020. Størsteparten av økningen av andre fordringer skyldes fordringer til Forskningsrådet med kr 279 500 og til NAV i overkant av kr 900 000.

Note 13 Bankinnskudd, kontakter og lignende

	31.12.2020	31.12.2019
Innskudd statens konsernkonto	198 437 279	177 013 215
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	198 437 279	177 013 215

Note 14 Ikke inntektsført bevilgning

	31.12.2020	31.12.2019	Endring
Ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartement			
Avsetning - hjertespråk	0	455 000	455 000
Avsetning - Kulturnæringsprosjektet	0	200 000	200 000
Avsetning - Samisk reiselivsprosjektet	62 500	587 500	525 000
Avsetning - Dokumentasjonscenter for Kautokeino/Alta saken	0	500 000	500 000
Avsetning - Tilskuddsforvaltningssystemet	0	400 000	400 000
Avsetning 2020 - Rammeavtaler med læremiddelprodusenter	1 384 000	0	-1 384 000
Avsetning 2020- Rekrutteringsstrategier for det samiske samfunnet - Vaibmogiella	600 000	0	-600 000
Avsetning 2020- Evaluering og utredning Sametinget organisering av læremiddelutviklin	500 000	0	-500 000
Avsetning 2020- Evaluering av sametingets søkerbaserte tilskudd til barnehager	600 000	0	-600 000
Avsetning 2020- Nytt tolke- og møtestyringsanlegg	3 885 000	0	-3 885 000
Sum ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartementet (gjeld)	7 031 500	2 142 500	-4 889 000
Ikke inntektsført bevilgning fra andre departement			
Kunnskapsdepartementet - Hjertespråk	2 000 000	2 000 000	0
Sum ikke inntektsført bevilgning fra andre departementer (gjeld)	2 000 000	2 000 000	0
Sum ikke inntektsførte bevilgning	9 031 500	4 142 500	-4 889 000

Oppsettet i balansen for presentasjon av Statens kapital og gjeld, punkt C og D er endret i forhold til 2019. I 2019 var denne oppført som kun en post «Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer» under punkt D Gjeld, romertall III. I 2020 er oppsettet endret ved at denne er delt i to ulike poster;

- Ikke inntektsført bevilgning, under punkt C Statens Kapital, romertall III
- Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte), under punkt D Gjeld, romertall III

Note 15 Ikke inntektsført tilskudd og overføringer

	31.12.2020	31.12.2019	Endring
<i>Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)</i>			
Riksantikvaren - BARK	555 000	989 000	434 000
Utdanningsdirektorat - arbeid mot mobbing	1 000 000	1 935 000	935 000
Riksantikvaren - Kompetansemodell kommunene	500 000	500 000	0
Justis- og beredskapsdepartement - vold i nære relasjoner	1 200 000	1 200 000	0
Riksantikvaren - "fredete bygninger og anlegg i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap"	1 000 000	1 000 000	0
Bevilgning fra Riksantikvaren - Registering av samiske bygninger - forvaltning 2020	1 000 000	0	-1 000 000
Bevilgning fra Riksantikvaren - Kompetansemodell kommune 2020	500 000	0	-500 000
Bevilgning fra Sametinget i Sverige - Giellagaldu	2 596 458	0	-2 596 458
Bevilgning fra Riksantikvaren - KULA	70 000	0	-70 000
Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)	8 421 458	5 624 000	-2 797 458

Se kommentarer under note 14.

Note 16 Avsetning forpliktelser

	31.12.2020	31.12.2019	Endring
Avsetning vedlikehold Sametingsbygningen	2 461 244	2 461 244	0
Sum avsetning forpliktelser	2 461 244	2 461 244	0

Note 17 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2020	31.12.2019
Skyldige påløpt lønn	3 340 337	3 258 810
Annen kortsiktig gjeld	-2 868	69 750
Påløpte kostnader	2 158 866	2 205 898
Sum annen kortsiktig gjeld	5 496 335	5 534 458

Kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden

	31.12.2020
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter	
Innbetalinger	
innbetalinger av bevilgning	198 056 482
innbetalinger av tilskudd og overføringer	5 228 458
innbetalinger fra salg av varer og tjenester	2 048 492
Andre innbetalinger	2 124 940
Sum innbetalinger	207 458 372
Utbetalinger	
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-59 456 959
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-76 331 749
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-30 691 432
andre utbetalinger	-13 196 825
Sum utbetalinger	-179 676 965
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	27 781 407
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-4 168 167
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-4 168 167
Kontantstrømmer knyttet til overføringer	
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre	337 011 518
utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	-339 200 694
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	-2 189 176
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	21 424 064
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	177 013 215
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	198 437 279
	31.12.2020
Avstemming	
avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	6 172 631
ordinære avskrivninger	6 261 841
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	-4 168 167
endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-2 093 674
endring i ikke inntektsført bevilgning	5 225 214
endring i kundefordringer	-59 618
endring i leverandørgjeld	5 330 955
endring i ikke inntektsført tilskudd og overføringer	3 875 124
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter	4 168 167
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer	2 189 176
Korrigerende avregning bevilgningsfinansiert virksomhet og ikke innt.ført bevilgnir	1 295 000
endring i andre tidsavgrensningposter	-415 242
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*	27 781 407

Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Sametinget har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Sametinget har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Sametinget står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva Sametinget har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del som viser hva som rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank.

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet i oppstillingens nedre del, viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser som virksomheten er oppført med i statens kapitalregnskap.

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Utgiftskap.	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling
325	Kulturdepartementet	77	Innskjøp av samtidskunst	2 000 000
325	Kulturdepartementet	78	Samiske museer og scenekunstinstitusjoner	1 600 000
560	Sametinget	50	Sametinget	518 968 000
1429	Riksantikvaren	71	Bevaring av fredete bygninger i privat eie	6 000 000
1429	Riksantikvaren	71	Bevaring av fredete bygninger i privat eie	1 000 000
1429	Riksantikvaren	60	Arbeid med kulturminneplaner i kommunene	500 000
1429	Riksantikvaren	-	Kulturhistoriske landskap av nasjonale interesse (KULA)	70 000
-	Kulturdepartementet	-	Spillemidler til samisk idrett 2020	1 500 000
-	Utdanningsdirektoratet	-	Tilskudd til utvikling av samiske digitale læremidler	5 000 000
Sum utgiftsført				536 638 000

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Note	Regnskap 2020
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	12	177 013 215
Endringer i perioden		21 424 064
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	12	198 437 279

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	Note	2020	2019	Endring
1961	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	12	198 437 279	177 013 215	21 424 064
1350	Beaivvaš Sámi Našunalteahter AS	9	40 000	40 000	0
1350	Senter for Nordlige Folk AS				
	Davvi álbmogiid guovddáš OS	9	1 308 000	1 308 000	0
1350	Åarjelhsaemien Teatere AS	9	55 000	55 000	0
1350	Samisk Hus Oslo AS*	9	39 200	39 200	0
1350	Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	9	90 000	90 000	0
1350	Vardobáiki	9	150 000	150 000	0

SAMEDIGGI / SAMETINGET

Org. nr.: 974760347

Riksrevisjonens beretning

Uttalelsen om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Samediggi sitt årsregnskap for 2020. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer, oppstilling av bevilgningsrapportering og virksomhetsregnskap, inklusive kontantstrømpoppstilling og noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2020.

Virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 6 172 631 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Samediggi sitt årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger for 2020 og kapitalposter per 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Vi mener videre at virksomhetsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens resultat for 2020 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2020, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 (INTOSAI's etikkregler), og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimater og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene

- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer også overordnet departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 04.05.2021

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Kari Kay
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt